

**TEZAURUL TOPONIMIC AL ROMÂNIEI
TRANSILVANIA
(TTRT)**

VALEA HĂȘDĂȚII

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ
„SEXTIL PUȘCARIU”

TEZAURUL
TOPONIMIC AL ROMÂNIEI
TRANSILVANIA
(TTRT)

VALEA HĂȘDĂȚII

de
DUMITRU LOȘONȚI și SABIN VLAD

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
București, 2006

Copyright © Editura Academiei Române, 2006.
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5,

050711, București, România,

Tel.: 4021-318 8146

4021-318 8106

Fax: 4021-318 2444

e-mail: edacad@ear.ro

web: www.ear.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LOȘONȚI, DUMITRU

**Tezaurul toponimic al României: Transilvania (TTRT):
Valea Hășdății / Dumitru Loșonți și Sabin Vlad. - București:
Editura Academiei Române, 2006**

ISBN (10)973-27-1446-8; ISBN (13)978-973-27-1446-1

I. Vlad, SABIN

811.135.1'373.21:913(498.4)

Redactor: ALEXANDRA STOICAN

Tehnoredactor: LUIZA DOBRIN

Coperta: MARIANA ȘERBĂNESCU

Bun de tipar: 22.11.2006. Format: 16/70×100.

Coli de tipar: 8,75

C.Z. pentru biblioteci mari: 459-311(498.7213)

C.Z. pentru biblioteci mici: 459

CUPRINS

INTRODUCERE.....	7
SIGLE ȘI ABREVIERI BIBLIOGRAFICE.....	19
ALTE ABREVIERI	21
DICȚIONARUL NUMELOR TOPICE	23
ANEXE	123
1. Indicele alfabetic al cuvintelor care apar în numele compuse numai ca determinanți	125
2. Indicele numelor de familie din localitățile cercetate.....	134
3. Harta cu localitățile cercetate	138

INTRODUCERE

I. Parte integrantă din *Tezaurul toponimic al României, Tezaurul toponimic al Transilvaniei* își propune să inventarieze, pe cât posibil exhaustiv, și să analizeze din punct de vedere lingvistic numele de locuri existente astăzi pe teritoriul Transilvaniei, indiferent de importanța sau mărimea locurilor respective.

Nivelul științific al acestei opere de o deosebită importanță pentru onomastica românească, dar și pentru istoria limbii și a poporului român, depinde în foarte mare măsură de cantitatea și calitatea materialului cules, precum și de competența redactorilor ei.

Lucrarea a fost inițiată în 1978, în cadrul colectivului de onomastică de la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară din Cluj-Napoca, care urma să o elaboreze pe județe. Pentru a-i asigura un caracter unitar, a fost stabilită metodologia de lucru pe care trebuia să o respecte fiecare anchetator¹.

S-a convenit ca toponimia județului Cluj să fie culeasă și redactată de autorii prezentului volum.

Pentru realizarea scopului propus, cea mai adecvată metodă este, fără îndoială, *metoda anchetei directe făcute de specialiști*². S-a preconizat de la început *anchetarea succesivă a mai multor informatori sau serii de informatori*, fiecare serie fiind compusă din cel puțin două persoane, pentru următoarele motive³:

1) folosirea aceluiași nume (pentru același obiect geografic) de către mai multe persoane dovedește că numele respectiv îndeplinește, într-adevăr, „o funcție denotativă socializată”⁴, fiind deci autentic, nu o creație de circumstanță a vreunui informator;

2) un singur informator, oricât de bine ar cunoaște hotarul localității respective, poate uita sau omite toponime sau explicații importante, mai ales dacă hotarul este mare și accidentat;

¹ Vezi, în acest sens, [Dumitru Loșonți], în Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară, *Dicționarul toponimic al Transilvaniei. Norme și principii de adunare și prelucrare a materialului*, Cluj-Napoca, 1978, multiplicat, p. 1–12. Cu unele detalieri și adăugiri, materialul a apărut în SO III 92–104, cu titlul *Principii și norme de culegere a materialului pentru Dicționarul toponimic al Transilvaniei*, semnat de D. Loșonți și I. Roșianu.

² Pentru modul în care a fost concepută și aplicată de alți cercetători, vezi M. Homorodean, *Cu privire la metoda culegerii pe teren a numelor topice*, în CL, X, 1965, nr. 1, p. 157–165, articol republicat, într-o variantă prescurtată, cu titlul *Metoda culegerii pe teren a numelor de locuri*, în *Dialectologica*, București, 1989, p. 29–32; [Dragoș Moldovanu], *Ancheta toponimică*, [Iași], 1978, multiplicat.

³ Vezi Dumitru Loșonți, *Numele de locuri din Bonțida*, în CL, XXII, 1977, nr. 1, p. 64.

⁴ Dragoș Moldovanu, *Principii ale lexicografiei toponimice*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”. A. Lingvistică, XXIII, 1972, p. 76.

3) nu toți locuitorii unui sat cunosc toate numele locurilor din hotarul lor sau diferite informații care le-ar putea explica; de asemenea, nu toți sesizează particularitatea locului care a stat la baza numirii lui;

4) se întâlnesc și cazuri când, în aceeași localitate, un loc oarecare este numit într-un fel de unele și cu totul altfel de alte persoane (vorbitoare ale aceleiași limbi) sau în mai multe feluri de către aceleași persoane;

5) în decursul timpului forma unor nume s-a schimbat. Se întâmplă uneori ca în graiul diferiților localnici să se conserve forma originală sau diferite variante din lanțul evolutiv care ne conduc spre aceasta.

Informatorii au fost aleși în funcție de anumite cerințe: să fie localnici și inteligenți, să cunoască cât mai bine hotarul satului lor, să aibă pronunțare bună, auz bun, timp și bunăvoință pentru ca ancheta toponimică să se desfășoare în bune condiții.

Fiecărui posibil informator i s-a vorbit despre scopul lucrării pe care urma s-o realizăm (și) cu ajutorul lui, despre importanța deosebită a numelor de locuri pentru istoria și limba neamului etc. Am început ancheta numai după ce ne-am convins că au înțeles necesitatea culegerii acestor nume și că sunt dispuși să ne comunice ceea ce cunoșteau.

Informatorilor li s-a cerut să parcurgă mintal întreg teritoriul localității lor, orientându-se după repere prestabilite (cursuri de apă, drumuri etc.) și să comunice, în graiul local, numele de locuri cunoscute, însoțite de descrierea cât mai amănunțită a fiecărui obiect geografic denumit (indiferent de importanța, mărimea sau forma lui ori de felul în care este folosit), precum și de explicațiile cunoscute de localnici în legătură cu originea unor nume: apelativ, nume de persoană (n. fam., pren., por., hip. etc.), întâmplări etc.

Numele de locuri (și variantele lor) au fost notate în transcrierea fonetică utilizată de *Atlasul lingvistic român*.

Ancheta cu al doilea, al treilea etc. informator a urmat, de obicei, același traseu. În felul acesta materialul s-a putut verifica și completa mai ușor.

Când timpul avut la dispoziție pentru anchetă și condițiile climaterice ne-au permis, ne-am deplasat cu informatorii pe teren, consemnând toate completările lor (nume noi, variante, explicații etc.) și observațiile noastre în legătură cu diferitele caracteristici ale locurilor.

În vederea stabilirii unei etimologii cât mai realiste a toponimelor înregistrate, s-a realizat și o anchetă lexicală (onomasiologică și semasiologică), precum și una antroponimică.

Întrucât în acest fel am adunat un material foarte bogat, am decis să-l publicăm pe bazine hidrografice, când este posibil, sau pe zone geografice.

Localitățile județului au fost numerotate cu cifre arabe, după modelul ALR.

În acest prim volum prezentăm, sub formă de dicționar, materialul toponimic din 21 de sate, dintre care 19 sunt situate în bazinul Văii Hășdății, iar două⁵, în imediata vecinătate a acestui bazin.

⁵ Finișel și Vălișoara.

II. Date privind localitățile, informatorii și fișarea materialului

1. În tabelul ce urmează prezentăm, sinoptic, numărul localității anchetate (coloana întâi), denumirea oficială a localității anchetate și comuna de care aparține (coloana a doua), anul desfășurării anchetei (coloana a treia) și (în coloana a patra) numele anchetatorului (D. L. = Dumitru Loșonți și/sau S. V. = Sabin Vlad).

Nr. localității	Numele localității	Anul anchetei	Anchetă efectuată de
87	FINIȘEL (com. Săvădisla)	1991	D. L., S. V.
88	HĂȘDATE (com. Săvădisla)	1979, 2006	D. L., S. V.
89	LITA (com. Săvădisla)	1979	D. L., S. V.
92	VĂLIȘOARA (com. Săvădisla)	1991	D. L., S. V.
119	CIURILA (com. Ciurila)	1983	D. L.
120	FILEA DE JOS (com. Ciurila)	1983	D. L.,
121	FILEA DE SUS (com. Ciurila)	1983	D. L.,
122	PĂDURENI (com. Ciurila)	1983	D. L.
123	PRUNIȘ (com. Ciurila)	1983	D. L.
124	SĂLICEA (com. Ciurila)	1989	D. L., S. V.
125	SĂLIȘTE (com. Ciurila)	1983	D. L.
126	ȘUTU (com. Ciurila)	1978	D. L., S. V.
127	PETREȘȚII DE JOS (com. Petreștii de Jos)	1983	D. L.
128	CRĂEȘTI (com. Petreștii de Jos)	1983	S. V.
129	DELENI (com. Petreștii de Jos)	1983	S. V.
130	LIVADA (com. Petreștii de Jos)	1983	D. L.
131	PETREȘȚII DE MIJLOC (com. Petreștii de Jos)	1983	D. L.
132	PETREȘȚII DE SUS (com. Petreștii de Jos)	1983	D. L.
133	PLAIURI (com. Petreștii de Jos)	1983	S. V.
141	CHEIA (com. Mihai Viteazu)	1980	S. V.
152	MICEȘTI (com. Tureni)	1983	S. V.

2. Anchetele s-au efectuat cu următorii informatori:

141 CHEIA

- I Macavei Pamfil, 61 de ani, localnic, agricultor, român, 6 clase primare.
- II Vana Iuliu, 70 de ani, localnic, agricultor, român, 4 clase primare.
- III Szász Andrei, 58 de ani, localnic, agricultor, brigadier C. A. P., maghiar, bilingv, 7 clase primare.
- IV Balica Ioan, 68 de ani, localnic, agricultor și pensionar de la o fabrică din Turda, român, 5 clase primare.
- V Iov Dumitru, 77 de ani, localnic, agricultor, român, bilingv, 7 clase primare.
- VI Vana Gherasim, 75 de ani, localnic, agricultor, român, bilingv, 6 clase primare.

119 CIURILA

- I Iepure Valer, 61 de ani, localnic, agricultor, om de serviciu la Consiliul Popular.
- II Fărcaș Ioan (Bănică), 78 de ani, localnic, agricultor.
- III Nu s-au notat datele.
Verificări cu Manciu Vasile (Catie), 71 de ani, localnic.

128 CRĂEȘTI

- I Ghip Augustin (Jidanu), 62 de ani, localnic, agricultor, 3 clase primare.
- II Greța Ioan (Hómete), 73 de ani, localnic, agricultor, 4 clase primare.
Verificări cu Greța Ionaș (Nașu), 68 de ani, localnic.

129 DELENI

- I Bucșa Aurel, 60 de ani, localnic, agricultor, 7 clase primare.
- II Cadar Anton, 62 de ani, localnic, agricultor, 7 clase primare.
- III Sălăjan Ștefan, 74 de ani, localnic, agricultor, 3 clase primare.
- IV Bucșa Ștefan, 74 de ani, localnic, agricultor, 7 clase primare.
Verificări cu Cadar Ioan, 60 de ani, localnic.

120 FILEA DE JOS

- I Crișan Ioan (Rui), 83 de ani, localnic, agricultor.
- II Popa Iosiv, 71 de ani, localnic, agricultor.
- III Oltean Vasile, 61 de ani, localnic, agricultor.
Verificări și completări cu Irimie Valer, 83 de ani, localnic, agricultor.

121 FILEA DE SUS

- I Ferteș Iulian, localnic, agricultor.
- II Lupea Gheorghe (Ou), 56 de ani, localnic, agricultor.
- III Lupea Viorel, 45 de ani, localnic, agricultor, brigadier C. A. P.
Verificări cu Lupea Ioan, 76 de ani, localnic.

87 FINIȘEL

- I Pop Gligor (a Cheții), 71 de ani, localnic, agricultor, 4 clase primare.
- II Sucală Vasile (Laita), 78 de ani, localnic, agricultor, 4 clase primare.
- III Sucală Gligor (Bozneau), 73 de ani, localnic, agricultor.
- IV Neagomir Vasilie, 82 de ani, localnic, agricultor.
Verificări cu Chirteș Ana, 57 de ani, localnică, profesoară de biologie, directoarea școlii; Runcan Vasile, 64 de ani, localnic, profesor de matematică; Muntean Precup Vasile, 83 de ani, localnic, agricultor.

88 HĂJDATE

- I Bodea Victor, 63 de ani, localnic, agricultor, 5 clase primare.
- II Blag Victor, 71 de ani, localnic, agricultor, 5 clase primare.
- III Bonda Vasile (Vasile a Ustinii), 64 de ani, localnic, agricultor.
- IV Fărcaș Alexandru (Vasile a lui Pamfin), 75 de ani, localnic, agricultor.
Verificări cu Vlad Simion, 71 de ani, localnic, agricultor; Boita Alexandru, 78 de ani, localnic; Farcaș Steliana, 34 de ani, localnică; Farcaș Iacob, 40 de ani, localnic.

89 LITA

- I Vlas Luca Iulian, 55 de ani, localnic, agricultor, 6 clase primare.
- II Vlas Todor (a lui Pintâr), 55 de ani, localnic, agricultor, 7 clase primare.
- III Vlas Ioan (Neluțu), 68 de ani, localnic, agricultor.
- IV Șuta Constantin, 71 de ani, localnic, agricultor, și
Ilea Constantin (a Șipii), 52 de ani, localnic, agricultor, 7 clase primare.
Verificări cu Vlas Ilie, 78 de ani, localnic.

130 LIVADA

- I Lup Vasile, 52 de ani, localnic, agricultor, paznic de câmp.
- II Nan M. Ioan, 48 de ani, localnic, agricultor, paznic de câmp.
- III Mic Alexandru, 59 de ani, localnic, agricultor.
Verificări și completări cu Hanc Romul (Ramanuț), 69 de ani, localnic, agricultor și fost brigadier C. A. P.

150 MICEȘTI

- I Coța Gheorghe, 77 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
- II Crișan Vasile, 43 de ani, localnic, agricultor, 8 clase primare.
- III Crișan Vasile (Doctoru), 75 de ani, localnic, agent veterinar comunal, 4 clase primare.
- IV Surd Gheorghe, 68 de ani, localnic, agricultor, 6 clase primare.
- V Faur Vasile, 57 de ani, localnic, agricultor, 8 clase primare.
Verificări cu Călugăr Valentin, 60 de ani, localnic, agricultor, și Rus Vasile (Țilie), 85 de ani, localnic, agricultor.

122 PĂDURENI

- I Nap Gavrilă, 76 de ani, localnic, agricultor, fost primar și brigadier C. A. P.
- II Cordiș Gavrilă, 71 de ani, localnic, agricultor.
- III Cordiș Teodor, 44 de ani, localnic, agricultor și brigadier C. A. P.

127 PETREȘȚII DE JOS

- I Nu s-au notat datele.
- II Nu s-au notat datele.
- III Todea Petru, 70 de ani, localnic, agricultor.
Verificări cu Pârvu Eugen, 73 de ani, localnic, agricultor, fost președinte C. A. P.

131 PETREȘȚII DE MIJLOC

- I Niculici Vasile, 74 de ani, localnic, agricultor.
- II Rotar Vasile, 79 de ani, localnic, agricultor.
Verificări cu Modol Vasile (Pil), 77 de ani, localnic, fost contabil la primărie.

132 PETREȘȚII DE SUS

- I Oprea Iosif, 63 de ani, localnic, agricultor.
- II Gherman Iosiv (Iosivic), 70 de ani, localnic, agricultor.
- III Dărăban Emanoil, 51 de ani, localnic, agricultor.
- IV Nu s-au notat datele.
- V Nu s-au notat datele.
Verificări cu Borza Vasile, 79 de ani, localnic, agricultor, și Petac Valer, 77 de ani, localnic, agricultor, fost președinte de C. A. P.

133 PLAIURI

- I Jiga Constantin (Dinu), 64 de ani, localnic, agricultor, 4 clase primare.
- II Baciș Teodor (Ucu), 48 de ani, localnic, agricultor, brigadier C. A. P., 8 clase primare.
- III Dumitru Victor (Victorului Piriș), 78 de ani, localnic, agricultor, 4 clase primare.
- IV Lup Emil, 60 de ani, localnic, agricultor, 4 clase primare.
Verificări cu Dumitru Arteniș (a Brihonicii), 80 de ani, localnic, agricultor; Miclăuș Ioan (Nenu), 74 de ani, localnic, agricultor; Rotar Flore (a li Coroii), 66 de ani, localnic, agricultor.

123 PRUNIȘ

- I Popa Alexandru, 72 de ani, localnic, agricultor.
- II Trif Dragoș (Drăghiță), 45 de ani, localnic, agricultor, brigadier C. A. P.
Verificările s-au făcut tot cu acesta.

124 SĂLICEA

- I Iepure Vasile (a lui Șchiopu lui Uti), 45 de ani, localnic, șofer.
Verificări cu Chicinaș Gavrilă, 71 de ani, agricultor, născut la Micești, dar stabilit aici de 47 de ani.

125 SĂLIȘTE

- I Dărăban Ioan, 86 de ani, localnic, agricultor, fost agent agricol.
II Chiorean Vasile, 77 de ani, localnic, agricultor.
III Nu s-au notat datele.
IV Tatu Alexandru, 62 de ani, localnic, agricultor.
Verificări și completări cu Dărăban Ioan, 78 de ani, localnic, agricultor.

126 ȘUTU

- I Popa Gavrilă (Vila), 66 de ani, localnic, 2 clase elementare.
II Copil Ștefan (Ruiu), 76 de ani, localnic, agricultor, 7 clase primare, și soția Copil Nastasia, 70 de ani, localnică, agricultoare, 4 clase primare.
Verificări cu Hideg Vasile, 75 de ani, localnic, agricultor.

92 VĂLIȘOARA

- I Hodrea Nicolae, 66 de ani, localnic, agricultor, 7 clase primare.
II Hodrea Nicolae (Tinu, fiul lui I), 46 de ani, localnic, agricultor, fost șofer navetist, 7 clase primare și una de școală profesională.
III Hodrea Vasile (a Gheorghiții), 64 de ani, localnic, agricultor, 6 clase primare.
IV Hodrea Ilie, 80 de ani, localnic, agricultor.
V Hodrea Todor (Cherecheșu), 73 de ani, agricultor și rotar în sat.
VI Mocan Vasile, 90 de ani, localnic, agricultor.
VI Popa Vasile, 58 de ani, localnic, învățător, și Hodrea Vasile (Parale), 69 de ani, localnic, agricultor.
Verificări cu Hodrea Lucian Teodor, 38 de ani, localnic, tapițer și agricultor; Ilea Victoria, 76 de ani, localnică, agricultoare.

Observație. Informatorii ocazionali sau cei de la verificări au fost notați prin: [*,]** etc.

3.1. Materialul toponimic notat în caietele de anchetă a fost fișat, în vederea redactării, de către: Mariana Istrate (localitățile: Finișel și Vălișoara, ancheta S. V.), Dumitru Loșonți (localitățile: Hășdate, ancheta D. L.; Lita, ancheta D. L.; Livada), Ileana Neiescu (localitățile: Cheia; Crăești; Deleni; Filea De Sus; Finișel, ancheta D. L.; Hășdate, ancheta S. V.; Lita, ancheta S. V.; Micești, parțial; Plaiuri; Șutu; Vălișoara, ancheta D. L.) și Sabin Vlad (localitățile: Filea de Jos; Micești, parțial; Pădureni; Petreștii de Jos; Petreștii de Mijloc; Petreștii de Sus; Pruniș; Sălicea; Săliște).

3.2. Dumitru Loșonți a verificat, corectat sau completat fișarea întregului material.

3.3. Antroponimia a fost fișată și alfabetizată de Sabin Vlad.

III. Precizări în legătură cu organizarea lexicografică a materialului

Toponimele care provin din același cuvânt s-au lucrat într-un singur articol de dicționar. În cadrul articolului, ele sunt grupate în alineate astfel⁶:

1. Toponime simple la singular. Ex.: **DUMBRĂVA.**

2. Variante accentologice. Ex.: **Dúmbra**va.

3. Variante lexicale ordonate alfabetic. Ex.: **Dâmbra**va.

4. Toponime compuse cu determinatul la sg. Și aici, după forma-titlu urmează variantele accentologice, apoi cele lexicale în ordinea alfabetică.

Ordonarea alfabetică a determinanților s-a făcut și în funcție de primul element al acestora, indiferent ce parte de vorbire este (subst., adj., art. etc.).

Ex.: **Dumbráva** Álbului, **Dumbráva** Ársă, **Dumbráva** Bălții, **Dumbráva** cea Ársă, **Dumbráva** cea de Sus, **Dumbráva** cea Máre, **Dumbráva** cu Arini, **Dumbráva** de Jos, **Dumbráva** de la Báltă, **Dumbráva** de la Zăpóde, **Dumbráva** de pe Deal, **Dumbráva** de Sus, **Dumbráva** lui Álbu, **Dumbráva** lui Pășcu, **Dumbráva** Lúngă, **Dumbráva** Máre, **Dumbráva** Pășcului, **Dumbráva** Sátului, **Dâmbra**va Álbului, **Dâmbra**va Máre etc.

5. Toponime formate cu prepoziție, cu primul element la singular. Ex. **Dú**pă **Dumbrávă**, **Dú**pă **Dúmbra**vă, **Dú**pă **Dâmbra**vă, **Dú**pă **Dumbráva** Albului, **Sub** **Dumbrávă**, **Sub** **Dúmbra**vă, **Sub** **Dâmbra**vă.

6. Trimitere pentru al doilea termen la sg., prin ordonare strict alfabetică. Ex.: V. și *Capu Dâmbra*vii, *Capu Dumbrá*vii, *Dealu din Dumbrá*vă, *Dealu Dumbrá*vii, *Fa*ja *Dumbrá*vii, *Fântâ*na de pe *Dumbrá*vă, *Părău Dumbrá*vii, *Uli*ța din *Valea Dumbrá*vii, *Valea Dumbrá*vii.

7. Toponime simple la pl. Ex.: **Dumbrá**vile, **Dúmbra**vile, **Dâmbra**vile.

8. Toponime compuse cu determinatul la pl. Ex.: **Dumbrá**vile Álbului, **Dumbrá**vile cele Arse, **Dumbrá**vile cele de Sus, **Dúmbra**vile Arse, **Dâmbra**vile Cioánchii.

9. Toponime compuse cu prepoziție, cu primul element la pl. Ex.: **Dú**pă **Dumbrá**vi, **Dú**pă **Dâmbra**vi, **Dú**pă **Dumbrá**vile Sátului, **Sub** **Dumbrá**vi, **Sub** **Dâmbra**vi.

10. Trimitere pentru al doilea element la pl., în ordinea alfabetică a determinatilor și a determinanților. Ex.: *Capu Dâmbra*vilor, *Capu Dumbrá*vilor, *Dealu din Dumbrá*vi, *Dealu Dumbrá*vilor.

Toponimele sunt date în forma literarizată și articulată. La cele formate din două sau mai multe silabe se indică accentul. *L* final cu valoare de articol, nefiind real, nu a fost notat, ca în ortografierea oficială a numelor de localități. Numele de persoane terminate la *N*. în *-i* plenison sunt scrise cu un singur *i*.

Numele care nu au putut fi literarizate s-au dat în transcriere fonetică între paranteze drepte (cu excepția formelor-titlu), cu litere mici, la locul alfabetic al formei care rezultă prin neglijarea semnelor diacritice.

⁶ Unele din exemplele de mai jos sunt autentice, altele sunt create de noi. În toate exemplele, cifrele care indică localitatea anchetată nu sunt cele reale.

Dacă nu s-a înregistrat pe teren forma articulată, ea a fost reconstituită numai când n-a existat riscul de a greși. Când aceasta nu s-a putut reface, după nume urmează precizarea: nearticulat (prescurtat: neart.).

Forma-titlu se dă cu majuscule, la singular.

Dacă un nume are mai multe variante (obținute în urma literarizării formelor notate fonetic), s-a ales ca titlu cea existentă în limba literară. Dacă nicio formă nu e cunoscută în limba literară, figurează ca titlu cea obținută de la mai mulți informatori. În cazul formelor notate de la un număr egal de informatori, este titlu de articol forma etimologică sau cea mai apropiată de etimon. Celelalte variante sunt menționate în articol după forma-titlu, dar se găsesc și la locul lor alfabetic între cuvintele-titlu, ca și variantele lexicale din dicționarele explicative, cu trimitere la forma-titlu respectivă. De ex.: **DÂMBRÁVA** v. **Dumbrava**.

În cazul cuvintelor care nu apar ca toponime simple la singular, ci numai în compuse (inclusiv cu prepoziție) sau numai la plural, s-a reconstituit forma-titlu nearticulată. Ex.: **IZBÚC**. **Izbúcu Máre**; **CIUNG**. **La Ciung**; **PĂR**. **Périu** etc. Forma de plural din care nu s-a putut reconstitui un singular figurează ca formă-titlu urmată de precizarea: (pl.).

Toponimele compuse cu prepoziții (adică sintagmele în care prepoziția nu poate fi substituită sau omisă fără să denatureze numele) figurează cuvinte-titlu la locul alfabetic al prepoziției respective numai atunci când al II-lea element component nu apare ca cuvânt-titlu. De ex.: **La Púricu** „teren arabil, în marginea satului, lângă Puricu” I (10) – **Púricu**, por.

Dacă de la toți informatorii unei localități a fost notată aceeași formă, nu se menționează după ea (prin I, II etc. sau [*], [**] etc.) informatorii. În schimb, când un nume a fost înregistrat într-o localitate sub mai multe variante, după fiecare din acestea se indică informatorul / informatorii de la care a fost obținută.

De ex.:

a) când numele este titlu de articol: **BÁLTA** I sau **Bélțile** II;

b) când numele este în interiorul articolului: **Bálta** I sau **Bélțile** II; **Bálta** II, [*] sau **Bálta Máre** I.

În cazul referenților care au două sau mai multe nume într-o localitate sau în localități vecine, este titlu de articol numele obținut de la cei mai mulți informatori, sinonimele figurând la locul alfabetic printre cuvintele-titlu doar cu trimitere la numele-titlu. Când ambele nume au fost înregistrate de la același număr de informatori, titlul articolului e primul nume în ordine alfabetică. Dacă cel de-al doilea nume face parte dintr-un articol-matcă, se specifică sinonimia prin semnul egal.

Ex.: **COLÁCU** I, II (15), [*] (16) sau **Între Meri** III (15), I (16); **Între Văi** I–II sau **Dúpă Moară** I (25); **Deálu Bârsăului** I, II (98) sau **Deálu Glódului** II, III (99).

MĂRU. **Între Meri**. = **Colácu**;

Cuvintele-titlu omofone sunt numerotate exponențial, ca în dicționarele explicative. De ex.: **CÓRNU**¹, **CÓRNU**².

În cazul unor toponime atestate și în alte materiale (lingvistice, geografice etc.), după numărul localității, despărțită prin punct și virgulă, precedată de „v. și”, s-a indicat sursa respectivă. De ex.: **Deălu Murgului** „deal mai mic” I (44; v. și CHEST. IV ...).

La toponimele care sunt cunoscute numai din astfel de surse, deci neînregistrate în anchetele pe teren, după sigla localității am indicat sursa, precedată de două puncte. De ex.: **Poiána Dădului** teren arabil lângă pădure (20: CHEST. IV...).

Informațiile despre referenți (descrierea geografică, date de natură economică, istorică etc.), care se găsesc după cuvântul-titlu sau după variante, sunt redactate uneori de autori, pe baza datelor obținute de la informatori, a observațiilor lor pe teren sau a altor surse. De cele mai multe ori însă sunt fragmente semnificative din explicațiile notate în timpul anchetei, redactate literarizat, între ghilimele, urmate de simbolurilor informatorilor respectivi.

Când un referent geografic există în două sau mai multe localități vecine, după simbolul subiectului ale cărui explicații au fost reținute, se menționează, între paranteze rotunde, și numărul localității respective, explicațiile despărțindu-se prin virgulă. De ex.: **MĂGURA** „deal înalt” I (24), „deal rotund ca un stog” I (27). Dacă informațiile despre referentul respectiv sunt formulate de autori, numerele localităților sunt date între paranteze rotunde, în ordine crescândă, despărțite prin virgulă. De ex.: **COMĂRNICU** deal (15, 18, 19); vârf de deal (16, 20). Informațiile despre referenții diferiți care au același nume (simplu ori compus) sau nume compuse cu determinanți diferiți se despart în cadrul articolului prin punct și virgulă. Numele identic s-a menționat o singură dată, informațiile dându-se în ordinea crescândă a numerelor localităților sau, dacă a fost posibil, grupate pe tipuri de referenți. De ex.: **Coăsta** pantă (7); „loc răpos” I (20); **Coăsta Măre** „costă cu răpi” I (4); pășune pe o coastă întinsă (45); **Coastă Mică** „coastă cu loc arabil și fânaț” II (85); pădure pe o coastă (20; 61) etc.

Formele din documentele istorice sunt precedate de abrevierea At.:

Etimologia cuvântului-titlu se dă într-un alineat aparte, la sfârșitul articolului.

După cum se știe, numele de locuri provin, cu foarte puține excepții, din cuvinte comune și din antroponime.

Când toponimele provin din cuvinte general cunoscute (ex.: *cărare, deal, lung, pietros, vârf* etc.), paragraful etimologic este simplificat, menționându-se doar forma cuvintelor. În schimb, la cuvintele regionale (necunoscute ori puțin cunoscute până acum), înregistrate în anchetele noastre sau existente în diferite materiale (glosare, articole etc.), s-a menționat întotdeauna sensul.

Substantivul (comun sau propriu), adjectivul etc. ce apare numai ca determinant într-un toponim compus este explicat în articolul al cărui titlu este elementul prim (determinat). Ex.: **PĂRĂU. Părau Pîrgului** „părau ce trece pe lângă grădina lui Pîrgu” I (39) – *Pîrgu*, n. fam.

Cu timpul, unele apelative au dispărut sau și-au restrâns foarte mult aria de circulație, astfel încât n-au fost atestate până acum. Ele au fost reconstituite, notate cu asterisc, pe baza toponimelor omofone care desemnează referenți cu caracteristici identice sau asemănătoare.

Antroponimului i se indică, precedată de virgulă, subclasa, categoria: n. fam., dim., hip., por., pren., sprn. Dacă documentarea nu a permis acest lucru, după el se menționează: n. pers. Cu puține excepții, la numele de grup se precizează baza, cu specificările respective. De ex.: **Deálu Beurárilor** „deal rotund” I, II (10) – *beurári*, n. grup < *Béur*, por.

S-a redactat întotdeauna paragraful etimologic în cazul în care termenul al doilea este un antroponim, chiar și atunci când etimologia rezultă din informațiile date despre referenți. De ex.: **Deálu Mútului** „deal lângă care a șezut un om ciufulit Mutu” I (57) – *Mútu*, por.

Dacă e vorba de un antroponim existent în inventarul onomastic contemporan al localității respective, după precizarea categoriei lui nu se mai dă numărul localității. Ex.: **Dámbu Lúchii** „deal mai mic” I (2) – *Luca*, n. fam. Dacă antroponimul există în unele localități din zona cercetată, se dau, între paranteze rotunde, despărțite prin virgulă, numerele acestor localități. Ex.: **Dámbu Príii** movilă (12) – *Pría*, n. fam. (10, 11, 13 etc.).

Când am avut convingerea că la baza (sau în componența) unui toponim este un antroponim pe care nu l-am atestat în zonă, după el se specifică sursa (sursele) în care este atestat din alte zone. De ex.: **Lázu Gării** poiană (23) – *Gara*, n. pers. (DOR 434).

Dacă numai bănuim că e vorba de un nume de persoană, atunci după cuvântul respectiv se menționează: „probabil n. pers.”.

În cazurile în care unui antroponim ce apare ca determinant articulat la G. sg. cu articol enclitic feminin sau la G. pl. nu-i cunoaștem forma de N., respectiv de sg., aceasta nu a fost refăcută. Antroponimul este explicat ca n. fam. (sau pren., sprn., dim., hip., por., n. grup, n. pers.) în G. În exemplele: **Cámpu Dádii** „câmp arabil” I (6) sau **Válea Corbéștilor** „vale ce vine din pădure” II (9), în care e vorba de antroponime dispărute, neînregistrate în zonă sau cărora informatorii nu le-au putut preciza forma de N. (ori anchetatorul a omis să le-o ceară), nu știm dacă *Dádii*, *Corbești(lor)* provin de la *Dada*, *Dade*, *Dadea*, respectiv *Corbea*, *Corbescu*, *Corbu*.

Pronunțarea locală reprodusă după cuvântul-titlu se referă la toate toponimele din articol.

Numele localităților. În cazul numelor de localități, forma oficială actuală figurează ca formă-titlu, chiar de contravine normelor ortografice în vigoare. Dacă un nume de localitate provine dintr-un cuvânt care se regăsește în zona cercetată și ca toponim minor, numele de localitate este tratat întotdeauna la începutul articolului-matcă.

După numele oficial actual se menționează eventualele nume oficiale anterioare, numele german sau maghiar, apoi (precedat de abrevierea: pop.) cel popular în formă literarizată și în transcriere fonetică, comuna din care face parte localitatea, atestările istorice, trimeri și etimologia.

În paragraful etimologic se prezintă critic încercările de explicare a numelui oficial actual și a celorlalte nume, optându-se, în cazurile când nu s-au găsit soluții sigure, pentru cele mai convingătoare.

Numele oficiale anterioare, românești sau străine, precum și cel popular se găsesc la locul lor alfabetic între cuvintele-titlu doar cu trimitere la numele oficial actual.

Numele localităților limitrofe zonei studiate, care apar ca determinanți (în toponime compuse) se vor explica din punct de vedere etimologic în volumele consacrate analizei toponimelor din localitățile respective.

În încheiere, dorim să exprimăm calde mulțumiri colegului Murádin László, pentru ajutorul acordat la soluționarea etimologiei unor toponime împrumutate din maghiară, domnului academician Gheorghe Mihăilă, colegilor Ion Mării, directorul Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, și Felicia Șerban, pentru observațiile făcute în urma lecturii integrale a manuscrisului, și, nu în ultimul rând, Editurii Academiei Române, care a asigurat tipărirea în bune condiții a lucrării.

Autorii

SIGLE ȘI ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

- ALR II SN = *Atlasul lingvistic român* [II], serie nouă, vol. I–VII, [București], 1956–1972.
- ALRR–Trans. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Transilvania*, de Grigore Rusu, Viorel Bidian, Dumitru Loșonți, București, I–III, 1992–2002; IV ms.
- Borza DE = Al. Borza, *Dicționar etnobotanic cuprinzând denumirile populare românești și în alte limbi ale plantelor din România*, [București], 1968.
- CL = „Cercetări de lingvistică”, Cluj, I, 1956, ș. u.
- DA = *Dicționarul limbii române* [publicat de Academia Română, sub redacția lui Sextil Pușcariu], București, 1913–1949.
- DEX = *Dicționarul explicativ al limbii române*, [București], 1975.
- DFNFR = *Dicționar de frecvență a numelor de familie din România*, vol. I, A–B. Redactor responsabil: Prof. univ. dr. Teodor Oancă, Craiova, 2003.
- DLR = *Dicționarul limbii române*, serie nouă [publicat de Academia Română], tomul VI [M], București, 1965, ș. u.
- DNFR = Iorgu Iordan, *Dicționar al numelor de familie românești*, București, 1983.
- DOR = N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963.
- DR = „Dacoromania”. *Buletinul Muzeului Limbei Române condus de Sextil Pușcariu*, Cluj, I, 1920–1921, ș. u.
- Drăganu TI = Nicolae Drăganu, *Toponimie și istorie*, Cluj, 1928.
- DTB = *Dicționarul toponimic al Banatului*, Timișoara, vol. I, A–B; vol. IV, F–G; vol. V, H–L și vol. VI, M–N, de Vasile Frățilă, Viorica Goicu, Rodica Suflețel; vol. II, C; vol. III, D–E și vol. VII, O, de Viorica Goicu, Rodica Suflețel, 1984–1994.
- DTRO = *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*, sub redacția prof. univ. dr. Gheorghe Bolocan, Craiova, I–VI, 1993–2006.
- Faiciuc Drag. = Elisabeta Faiciuc, *Toponimia comunei Dragomirești (jud. Maramureș)*, în SO IV 300–322.
- Frățilă STD = Vasile Frățilă, *Studii de toponimie și dialectologie*, Timișoara, 2002.
- Ghinea LRD = Eliza Ghinea, Dan Ghinea, *Localitățile din România. Dicționar*, București, 2000.
- Homorodean SLT = Mircea Homorodean, *Vechea vatră a Sarmizegetusei în lumina toponimiei*, Cluj-Napoca, 1980.
- Iordan TR = Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, [București], 1963.
- Janitssek CM = E. Janitssek, *O clasificare în microtoponimie: nume topice românești de origine maghiară*, în SMO 75–80.
- Janitssek ST = E. Janitssek, *Numele topice de pe teritoriul satelor Sălicea și Tăuși*, în CL, IX, 1964, nr. 1, p. 75–96.
- Kázmér RMCsSz = Kázmér Miklós, *Régi magyar családnevek szótára XIV–XVII. század*, Budapest, 1993.
- Kiss FNEsz = Kiss Lajos, *Földrajzi nevek etimológiai szótára*, negyedik, bővített és javított kiadás, I–II. Budapest, 1988.
- Loșonți SSE = Dumitru Loșonți, *Soluții și sugestii etimologice*, București, 2001.
- Loșonți TRFR = Dumitru Loșonți, *Toponime românești care descriu forme de relief*, Cluj-Napoca, 2000.
- Mărgărit ISE = Iulia Mărgărit, *Ipoteze și sugestii etimologice. Note și articole*, București, 2005.
- Mihăilă Aspecte = Ecaterina Mihăilă, *Aspecte ale etimologiei toponimice*, în SCO VIII 13–27.
- Meruțiu JA = V. Meruțiu, *Județele din Ardeal și din Maramureș până în Banat. Evoluția teritorială*. Din „Lucrările Inst. de Geografie al Univ. din Cluj”, vol. V, Cluj, 1929.

- Nyarady CT = Prof. Erasmus Iuliu Nyarady, *Cheia Turzii*. Lucrare monografică cu 117 figuri și o hartă detaliată executată în 5 culori, Cluj, 1937.
- PACJ = *Cartea de telefon Pagini albe Cluj 2004–2005*.
- Pascu Suf = Dr. G. Pascu, *Sufixele românești*, București, 1916.
- Pătruț OR = Ioan Pătruț, *Onomastică românească*, București, 1980.
- Pătruț Nume = Ioan Pătruț, *Nume de persoane și nume de locuri românești*, București, 1984.
- Petrovici DS = E. Petrovici, *Daco-slava*, în DR X, p. 233–277.
- Petrovici TU = E. Petrovici, *Toponimie ungurească în Transilvania medievală*, în „Transilvania”, anul 74, 1943, nr. 2, p. 113–130.
- Petrovici SDT = Emil Petrovici, *Studii de dialectologie și toponimie*, București, 1970.
- Pop-Bartha CT = Maxim Pop și Alexandru Bartha, *Cheile Turzii*. Ghid turistic, București, 1973.
- Porucic L = T. Porucic, *Lexiconul termenilor entopici din limba română*, Chișinău, 1931.
- Reguș AF = Corneliu Reguș, Aspazia Reguș, *Antroponimia feminină din documentele istorice (sec. XIV–XVI)*, în SCO I, p. 143–224.
- Rusu Nume = Gr. Rusu, *Nume de locuri din nord-estul Transilvaniei*, în SMO 153–180.
- SCO = *Studii și cercetări de onomastică*, Craiova, I–VIII, 1995–2003.
- SMO = *Studii și materiale de onomastică*, [București], 1969.
- SO = *Studii de onomastică*, Cluj-Napoca, I–V, 1976–1990.
- SzTA = Szabó T. Attila, *Torda-Aranyos megye, kéziratos gyűjtéséből közléteszi Hajdú Mihály, Buboly Magdolna és Sebastyén Zsolt*. Budapest, 2004.
- Suciu I–II = Coriolan Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, I–II, [București], 1967–1968.
- Weigand Orts. = Gustav Weigand, *Ortsnamen im Ompoly- und Aranyos-Gebiet*, în „Balkan-Archiv” I, Leipzig, 1925, p. 1–42.
- Vișovan TVI = Ștefan Vișovan, *Monografia toponimică a Văii Izei*, Cluj-Napoca, 2005.

ALTE ABREVIERI

AB	= județul Alba
Ac.	= cazul acuzativ
adj.	= adjectiv
antrop.	= antroponim
AR	= județul Arad
At.	= atestări istorice
bg.	= bulgar(ă)
BH	= județul Bihor
BN	= județul Bistrița-Năsăud
cf.	= confer
CJ	= județul Cluj
com.	= comuna (unitate administrativă)
CS	= județul Caraș-Severin
D.	= cazul dativ
dial.	= dialectal
dim.	= diminutiv(al)
disp.	= dispărut
D. L.	= Dumitru Loșonți
ex.	= exemplu
fem.	= feminin
fig.	= figură
G.	= cazul genitiv
germ.	= german(ă)
h	= harta
HD	= județul Hunedoara
hip.	= hipocoristic
GJ	= județul Gorj
magh.	= maghiar(ă)
MH	= județul Mehedinți
MM	= județul Maramureș
MS	= județul Mureș
ms.	= manuscris
N.	= cazul nominativ
n. b.	= nume de bărbat
neart.	= nearticulat
n. f.	= nume de femeie
n. fam.	= nume de familie
n. grup	= nume de grup
n. magh. f.	= nume maghiar de femeie
n. pers.	= nume de persoană
nr.	= număr
NT	= județul Neamț
n. top.	= nume topic
p.	= pagina
pl.	= plural

pop.	= popular
por.	= poreclă
pren.	= prenume
prep.	= prepoziție
pș	= planșa
reg.	= regional(ă)
rom.	= românescul, românește
scr.	= sârbocroat(ă)
sg.	= singular
SJ	= județul Sălaj
sl.	= slav(ă)
SM	= județul Satu Mare
sprn.	= supranume
subst.	= substantiv
suf.	= sufix
SV	= județul Suceava
S. V.	= Sabin Vlad
s. v.	= sub voce
top.	= topic, toponim
ung.	= ungurescul, ungurește
v.	= vezi
var.	= variantă (variante)

DIȚIONARUL NUMELOR TOPICE

A

ACĂȚ. Acății Țungurilor „pământ arător cu niște acății mari la capete. O fost proprietatea ungurilor din Săvădisla până la colectivizare” I, „era un rând de acății prin hatul ungurilor” II (128).

V. și *Coastea cu Acății, Râpa cu Acății*.

– Din *acăț* (pl. *acății*) ‘salcâm’.

ALĂCU „îi tăt apă în el mai totdeauna; se face trestie” I, „tău” II (122); „îi on lac” II, „tău” IV, „lac plin cu apă când sânt ploi” V (132).

Alăcele I, II, IV, [*] sau **Alăcile** II, III, [**] „deal mare” I, „loc deluros către pădure” III, „pantă și jos îi șes” IV (152).

V. și *Fântâna de la Alăce*.

– Din prep. *a* (< lat. *ad*) + *lac*. Cf. Drăganu TI 145; Loșonji TRFR 12–13. Forma de fem. pl. *Alăcile* se întâlnește și în Căstău HD (v. Homorodean SLT 204, 207).

ALĂSTOĂNE [alăstóne] (neart.) „coaste mare, rea” I, „pantă cu răzoare, loc arător” IV (152).

Sub **Alăstoăne** „loc mai așezat” I (152).

ALBÎNA „loc fain în Cheie” I (131), „ierbos și tufos” (Nyarady CT 89), „câmp pe o pantă puternic înclinată, presărată cu țancuri mărunte și trepte stâncoase” (Pop-Bartha CT 43). Pe acolo, „în găurile din stâncă, erau multe albine” (ibid. 45). Vezi Nyarady CT fig. 37, 38, 64.

V. și *Colțu Albini/Albinilor, Părău Albini*.

– Din *albină*.

ALECȘÓR. Alecșoarele II, III, [*] sau **Lecșoarele** I, [**] „loc oblu, cu izvor mare” I, „e su on deal, su pădure; acolo este o fântână de vine apa în sat” II, „o fost niște bălți, izvoare, bălțoare în care se scăldau porcii când aveam porcari, când era inimaș [= imaș] acolo” III (122).

– Numirea inițială va fi fost *Lăcșoarele* < *lăcșór* (pl. *lăcșoare*), un derivat de *la lac*, cu suf. *-(u)șor*. Prin asimilarea *ă – e – e > e – e – e* a rezultat varianta *Lecșoarele*, iar prin aglutinarea prepoziției *a* ‘la’ la aceasta, *Alecșoarele*.

ALSÓFŰLE v. *Filea de Jos*.

ALŪN. Alunii IV sau **Alunii Șutestilor** I, II „o pantă cu tufărie” I, „o fost pădure de aluni” IV (89) – *șutestii*, n. grup < *Șúta*, n. fam. (87).

V. și *Valea Alunilor*.

– Din *alún* (pl. *alúni*).

ALUNĂȘU „pășune; o fost aluni mulți” III (122).

– Din *alunăș* (pl. *alunăși*), dim. al lui *alún*. Numirea inițială *Alunăși* [alunăș], formă de plural, a fost modificată în *Alunășu* [alunășv, alunășu], formă de singular, prin acordare în număr cu substantivul (subînțeles) *loc*. „Orice toponim este [...] un «individ», adică se identifică cu un «obiect unic» pentru comunitatea care îl folosește” (Mihăilă *Aspecte* 17). Pentru această problemă, mai vezi și Al. Graur, *Nume de locuri*, București, 1972, p. 157, Homorodean SLT 205–206 etc.

ALUNÉL. Alunéii „pădure mai mult de alun și ceva toi” II, „îi mult lemn de alun [acolo]” III (127); „o fost pădure de alun acolo” II (132).

Sub **Alunéii** „pășunat; o fost tot pădure cândva” III (132). At.: 1765 *Szubi Alunye* (SzTA 68).

V. și *Groapa Aluneilor*.

– Din *alunél* (pl. *alunéi*), dim. al lui *alún*.

ALUNÎȘU pășune (87). At.: 1791 *Lă Alunyis* (SzTA 102); „fănaț; era pădure numai de aluni” I, „fănaț cu folturi [= pâlcuri] de pădure, tufe” III (88). At.: 1760 *La Alunyist* (ibid. 80,

81), 1799 *Lă Alunys* (ibid. 88, 89); „a fost pădure de alun; acum-a teren arabil” I (124); „pădure; groapa tăată-i numa alun” I, „tufărai de alun” II (130); „pădure mai mult de alun pe o pantă dulce” I (141).

V. și *Dealul Alunișului, Dosu Alunișului, Fântâna Alunișului, Groapa Alunișului, Gropile Alunișului, Pârău Alunișului*.

– Din *aluniș*.

AOĂȘU [aʊəʃu] I–III, [**] sau **Înt-Aoăș II**, [**], „așezătură” I, „loc așezat, cu niște râpi” II, „loc arător; e o așezătură între dealuri” III (88). At.: 1760 *In Továs/Tavas, Intra* [!] *Továs* (SzTA 80), *La Avas* (ibid. 81, 85), 1799 *Intre Avás, In Avas, Lá Avas* (ibid. 88); pășune. „O fost tufiș de mesteacăn” II (121); **Aoășu II–IV, Înt-Aoăș II**, III sau **Taoășu I** fânaț, „loc potrivit așa; loc frumos, nici de față, nici de dos; mai demult o fost păduri aici” III (87).

Dúpă Aoăș, „loc arabil, către lara” (121).

V. și *Dealul Aoășului, Păraiele Aoășului, Pârău Aoășului, Răzoarele Aoășului*.

– Din *aoăș* ‘loc defrișat, curătură’ (< magh. *avas* ‘idem’). Printr-o falsă analiză, forma *Înt-Aoăș*, cu prepoziția *înt-* (< *într-* = *intru*), folosită de multe ori înaintea unor cuvinte care încep cu o vocală, mai ales cu *a*, a fost interpretată ca *În Taoăș*, deci ca formată cu prepoziția *în*, detașându-se astfel forma *Taoășu*, cu *t* aglutinat de la prepoziție. Cf. *Talașor, Tălășor* < *Înt-Ală(c)șor* (Loșonți TRFR 13).

ĂPĂ. Dincolo de Ăpă IV sau Peste Ăpă I, II, V, „loc drept, cultivabil, între Arieș și șosea” I (141).

V. și *Moara de Ăpă, Valea cu Ăpă*.

– Din *ăpă*.

ARĂMĂ. Arămele pantă cu teren arabil și fânaț. „O fost pădure oarecând” II (120). At.: 1776 *La Arăme* (SzTA 10), *Intre Peraj* [!] *Aramelor* (ibid. 11).

ARGELUȘA [arjelúša] „groapă” I, II (130).

V. și *Gruieșu Argelușii*.

– Cf. *Argelușa*, „viroagă” (Pănade AB), explicat de Frățilă STD 51 de la *argea* (pl. *argele*) ‘groapă ca pentru un bordei’, sens înregistrat de Porucic L 45.

ARÎN. Arînii „o fost arini acolo” IV (89), „loc mlăștinos; sânt arini” VII, „rât” [*] (92); „pantă câtă Vale; 1s arini” II (119); „loc câtă pârău” [*], „acolo era arini” III (120). At.: 1776 *La Ri* [!], *La Riny* (SzTA 11); „pășunat sclătinos; s-o făcut arini” II, „loc apătos; se fac arini; tufărai” III (122).

Arînii Mari, „îi teren drept, arabil, pe lângă Valea Hăjdății; acolo o fost pe timpuri arini” I (89); **Arînii Muntilor**, „teren în pantă, cam de doștină, mlăștinos. Sânt ceva tufăraie de arini pe lângă on pârău” I (89) – v. *Muntele*.

V. și *Rātu de la Arini*.

– Din *arin* (pl. *arini*).

ARÎNA, „este un fel de nisip albastru. Cu acesta se curăță vasele” I (124); „este nește arină acolo” II (130); „loc arinos. De acolo ducea oamenii arină și cernea pe jos când lipea în casă. Arina are culoare albaie” I (131); „acolo este on fel de piatră de se zdrobește. Arina e ca sarea, se zdrobește” I, „aducea [oamenii] piatră de arinea [= curățau] vasele, ciubărașele...” III (132).

Su Arină, „e tot împădurit și delos” I (124); „fânaț” [*] (130); teren arabil (132).

V. și *Groapa Arinii*.

– Din *arină* ‘nisip’.

ARINĂȘU IV sau La Arinăși [la arinăș] I „o fost niște arini acolo cândva” I (125). At.: 1737 *La Arinas* (SzTA 221).

– Din *arinăș* (pl. *arinăși*), dim. al lui *arin*. Forma de singular *Arinășu* e refăcută din cea de plural, prin acordare cu denotatul.

ARINÉL. Arinėii loc cu arini (130), teren arabil (131); „fânaț și tufe, spinărai” I, „o fost cândva arini pe valea aia” II (133).

Dúpă Arinėi, „o ridicătură în graniță cu Livada” III (133).

V. și *Fântâna Arineilor, Fântâna de la Arinei, Groapa Arineilor, Pârău Arineilor*.

– Din *arinél* (pl. *arinéi*), dim. al lui *arin*.

ÂRSA IV, [*], [], Ârsele IV sau Ârsile I**, III „loc fain, lin, vecin cu pădurea” I, „rături; loc cam de doștină” III (87). At.: 1791 *Lá Ârszâ* (SzTA 102).

V. și *Coastea Arsii, Dosu Arsii, Fântâna din Arsa, Gulea Arsii, Gurile Arsii, Pârău Arsii, Zăpodea Arsii*.

– Din adj. *ars*, *-ă*, *arși*, *arse*.

ARSÚRĂ. Arsurile „pășunat. O fost pădure acolo și o ars” IV (141).

– Din *arsúră* (pl. *arsúri*) ‘loc unde a ars pădurea’.

ASTUPĂTÚRA v. Stupătura.

ÁTOLBA „on pic de lăsătură în dreapta drumului ce mer[g]e la Cabană [= Cabana din Cheile Turzii]. Se spune că aici o fost cândva sat” III, „groapă între dealuri, loc arabil” IV (141). At.: 1743 *Az altalb[an]*, 1847 *Az Atalba* (SzTA 138).

– Din top. magh. *Átalba*.

B

BĂBĂVARA „un teren înalt și deasupra-i șes; un fel de deal cu coaste abrupte; pășunat” I, II, „deal ridicat pe care au fost spânzurați pe vremea Imperiului austro-ungar” IV (141). At.: 1743 *Az Baba var oldalában*, 1789 *Lévén a Bába vára meget* (SzTA 137–138).

– Din top. magh. *Bábavára* ‘Cetatea lui Baba’ < *Bába*, n. pers., + *vár* ‘cetate’.

BABILÓNU „o fost o casă...” III, „loc jos în pădure; poiană” [*] (132).

BÁIA „loc arabil; o făcut baie de pietriș” II, (alt loc): „ii baie de piatră, loc pietros” II (110); „o fost o baie de piatră” (121); „avem baie de scos piatră” II (122); „și deal și loc drept” [*] (126).

Báia Curmăturilor „baie de piatră lângă Curmături” I (87) – v. *Curmătura*; **Báia de Piatră** „ii în calea Rachișului” I (124) – v. *Piatra*; **Báia lui Boier** a fost cariera unui om, Boier, din Turda (127) – *Boier*, n. fam. (128); PACJ 59, 381 etc.); **Báia Motóruului** „de acolo o scos el, Motoru, piatră” III (127) – *Motóru*, n. pers.

La Báie „teren drept, fânaș; acolo se văd și acum urme de băi de piatră, de marmură roșie” I (88). At.: 1760 *In Bájá* (SzTA 81, 85), *La Bája*, *La Báje* (ibid. 85); „un loc arător; o fost baie de piatră aici” I (128).

V. și *Dealul Băii*.

Báile Nénii „o fost a unuia ce-l ciufulea Nenia și o tot scos piatră de acolo” I, „s-o scos piatră de acolo” II (89) – *Nénia* [nénija], por.

– Din *báie* (pl. *băi*) ‘mină’ sau ‘carieră de piatră’.

BÁLTA „loc oblu, fânaș între văi” I, „acolo a fost o baltă” II (89); „baltă în pădure” I, „ii baltă mare” II (123).

Bálta Cotită „era o baltă în Hăjdate, era cotită; se mai scaldă oamenii” [*] (127) – adj. *cotít, -ă*; **Bálta lui Dănilă** „bolboană” [în Cheie]

III (127), „baltă pe Vale, pe Hăjdate” II (131), „baltă, loc cu apă afundă pe Hăjdate; se pare că s-a înecat unul, Dănilă, acolo” IV (141) – v. Nyarady CT fig. 33. – *Dănilă*, n. pers.; **Bálta Pópii** II sau **Bálțile Pópii** III „e o baltă” II (127) – *pópa* ‘preot’ sau *Popa*, n. fam.; **Bálta Pórcilor** „o baltă în pădure; aici se scaldă porcii sălbatici” IV (152) – *porc* (pl. *porci*).

La Báltă în Rúien „baltă, bălțarie; se scaldă bivoli în ea” I (89) – v. *Ruienu*; **La Bálta Úrsului** „este fântână și halauă de țiment; înainte o fost pădure mare” I (122) – *urs* sau *Urs(u)*, n. pers.

V. și *Grohotă Bălții, Mestecini Bălții*.

Bálțile [acolo] se formează bălți când plouă” I, „tă [= tot] bălți, teren mai jos” III (119); „rât; se face întotdeauna și otavă” I (131).

Bálțile de la Pietricea „bălți; se scaldă animalele în ele” III (122) – v. *Pietricea*; **Bálțile lui Măței** „ii niște rogoz acolo, trestie; loc mai apătos” III (127) – *Măței* [măčej], pren. sau n. fam. (124).

– Din *báltă* (pl. *bălți*).

BÂNCIU „loc fain, teren arător” I, „teren oblu, bun” III (121).

V. și *Păru de la Banciu*.

– Din n. fam. *Banciu* (PACJ 48, DFNFR).

BAN. Bânii lui Mătiăș „on pic de rât și pe urmă urcă pământul așa cu răzoare” I, „loc înclinat, cu terase și ceva izvoare. Se zice că a fost un om, Mătiăș, care a murit acolo cu capul pe un sac cu bani” III, „se zice că o găsit cineva bani, într-o oală găurită” [*] (133) – *Mătiăș* [mă’tijేశ], pren., hip. sau n. fam. (DNFR).

– Din *ban* (pl. *bani*).

BARONEĂSCA „pădure; o fost cumpărată de la baronul...” I (125).

– Din **Pădurea Baronească* (prin omiterea determinatului) < adj. *baronesc, -ească* ‘a baronului’.

BĂCÊȘTII parte de sat II (127).

– Din n. grup *băcêști* < *Băciu*, n. fam.

BĂDĂGĂU v. *Dăbăgău*.

BĂLĂTRUCU „o piatră mare, cât casa, bumbuleie, rotundă ca un ou, ca o lăptă [= minge]” II (120). At.: 1776 *Lă Beletrug* (SzTA 10); „piatră mare, rotundă” II, „bolovan mare, bălătruc” III, „bolovan rotund, bălătruc mare” IV (132).

La Bălătruc „câteva pământuri lângă Bălătruc” II (120).

– Din *bălătruc* ‘bolovan mare’.

BĂLTOÁCĂ. **Băltócile** „îs bălți pe on părau, în pădure” IV (132).

– Din *băltocă* (pl. *băltócf*), augmentativ al lui *băltă*.

BĂRA „loc mai șes” I, „poieniță lângă sat” II, „loc drept, frumos din sus de sat” III, „o poiană din sus de case” IV, „o ți’ de teren fără piatră” V (132).

– Din n. pers./n. fam. *Băra* (DOR, PACJ 50, DFNFR).

BĂRĂCIUNEA „o bărăciune, o vlaștină [= mlaștină]; vine un părau de la ea în jos” I (123).

Bărăciunile „sânt nește bărăciuni, bălți” III (132).

– Din *bărăciune* (pl. *bărăciuni*) ‘mlaștină’.

BĂRBĂLŪȘU „o coaste” I, „[acolo] este izvor cu fântână” II, „o coaste arătoare și fânațe” III (88).

V. și *Fântâna din Bărbăluș*.

– Atestările din 1760 (*La funtina alui Barbarutz*: SzTA 80, 84) ne determină să credem că *Bărbăluș* (< *Bărbăluț*?) este un n. pers. Cf. n. fam. *Bărbăluț* întâlnit în CJ (v. DFNFR).

BĂTĂTŪRA „e lângă Cărbunări, la ieșirea din sat. Stau iarna, vara cu vitele acolo câteva familii” IV (88).

– Din *bătătură* ‘staniște, zăcatoare’.

BĂTRÂNĂ „fânaț, cam coaste; o fost cândva on codru întreg de pădure bătrână” I, „groapă cu fânaț” II, III, „o padină lungă” IV (88).

V. și *Dealul Bătrâni*.

– Din **Pădurea Bătrână* (prin omiterea determinatului) < adj. *bătrân*, -ă.

BENȚÊȘTII parte de sat (88).

– Din n. grup *bențêști* < *Bența*, n. fam.

BERBÊCU „o coaste cu mai multe pâraie pe ea” I (152).

– Din *berbéc* sau *Berbécu*, n. pers. neatestat în zonă.

BÉRCA „e un izvor fain; venea apa pe piatră, spălau hainele” I, „o făcut [oamenii o adâncitură] de spălat hainele, ca on lighean” [*] (123).

V. și *Dealul Bercii*.

– Cf. n. fam. *Bérca*, *Bércă* (DFNFR).

BÉRCU teren arabil și fânaț, cam mlaștină, pe lângă Valea Hăjdății (89); „o fost acolo niște tufisuri de salcă” I, „pășune; o fost un berc” II, „tufărâi, pădure mai măruntă” IV (125); „o fost loc cu sălci, adăpătoare; acum e intravilan” [*] (127); „șes arabil; l-o scos din sălci” I, „uliță și [teren] arabil pe lângă Vale” II (130); „loc șes, arător, pe lângă Arieș; cândva o fost berc acolo și o fost curățit” I (141).

V. și *Fântâna din Berc*.

– Din *berc* ‘crâng, huceag, pădurice (lângă o apă)’.

BESÉRCĂ v. *Biserică*.

BESERECŪȚA „[aici] o fost cândva beserică; dacă sapi, dai de vâcălaș [= mortar]” II, „se cunoaște că a fost ceva clădire” III (127). După toate probabilitățile, e vorba de urmele bisericii satului Sărcadea, dispărut cu timpul (v. *Sărcadea*).

– Din *besereciță*, var. a lui *bisericiță*.

BESÉRICĂ v. *Biserică*.

BICARĂTU teren arabil și fânaț destinat întreținerii taurilor comunali (141).

– Din top. magh. *Bikarét*, dial. *Bikarít* ‘Râtul Taurilor’ < *bika* ‘taur’ + *rét*, dial. *rit* ‘fânaț’.

BICAȘEU „îi on bicașeu” II (119), „o fost on bolovan mare, on bicașeu” I, „pășune; acolo stau de dorm vitele” II (125).

La Bicașeu „acolo o fost on colț mare de piatră” I, „e lângă sat; o fost nește bicașei” II (130).

– Din *bicașeu* (pl. *bicașei*) ‘bolovan’.

BIDEȘCUTU fântână cu apă „rea” I, V, nepotabilă (141). At.: 1743 *Az Būdös kutra*, 1847 *A' Būdös kutnāl*, *A' Būdös kūt tetōn* (SzTA 137-138).

V. și *Picioru lui Bideșcut*.

– Din top. magh. *Būdös-kút*, dial. *Bideskút* ‘Fântâna Puturoasă’ < *būdös* ‘puturos’ + *kút* ‘fântână’.

BIRĂIEȘCU „o fi fost la on birău pe timpuri” I, „l-o folosit birăul” II, „o fi fost la [acela] care o fost birău atunci” III (121).

– Din **Lôcu Birăiesc* (prin omiterea determinativului) < adj. *birăiesc* ‘al birăului [= primarului]’.

BISERICĂ. *Beserica Ungurească ai Măre și Beserica Ungurească ai Mică* „nu mai sânt” I, „se zice că ar fi fost” II (130).

Cătă Beserică II sau *Cătă Biserică* III parte de sat (121); *După Beserică* II sau *După Biserică* III „teren în spatele besericii” II, „teren oblu, arabil” III (121); *După Biserică* I sau *După Beserică* II „teren după beserică” II (123); *După Beserică* teren arabil (132). At.: 1749 *dupe Beszerike* (SzTA 67), 1765 *Dupa Beszerika* etc. (ibid. 68); *După Beserica* I sau *După Biserică* III „loc mai mult, drept, de la beserica încolo” I (133).

V. și *Dosu Bisericii, Gredina Bisericii, Pădurea Bisericii, Pârău Bisericii, Râpa Bisericii, Râtu Bisericii, Ulița Bisericii*.

– Din *biserică* (beserica, beserică, biserică).

BLĂJA „loc așezat, groapă între dealuri” I (130).

V. și *Dosu Blăjii, Pârău Blăjii*.

– Cf. n. fam. *Blăja* (DFNFR).

BLĂGÊȘTII II, [*] sau *Ulița Blăgêștilor* I parte de sat (88).

– Din n. grup. *blăgêști* [blăjêșt] < *Blag*, n. fam.

BLID. *Blidele* (greșit: *Bliduri*, în Nyarady CT 83, Pop-Bartha CT 55) „sânt nește lespezi mari și în ele blide cu apă când plouă; beau oamenii apă de acolo” I, „îs scobituri în piatră ca lighenele” II, „.... între mulțimea stâncilor se găsesc unele cu scobituri curioase, ... caracteristice, adeseori pline cu apă de ploaie”: Nyarady CT 83 (131).

– Din *blid* (pl. *blide*) ‘scobitură naturală în piatră în formă de farfurie’. Pentru răspândirea geografică a toponimului, v. Homorodean SLT 175, Loșonți TRFR 120.

BOÁCA „o răpă” I, „o groapă lângă Fruntea Ciorii, o așezătură” II (128); „o ți’ de pantă, loc arabil” I, „o tablă lângă sat. Era o femeie în sat de-i zicea pe ciufală *Bođca*, dar n-o avut ea loc aici” II, „o dungă de deal” [*] (129).

– Din n. fam. *Boaca, Boacă* (PACJ 56, DFNFR).

BOÁNCĂȘU „teren pe coaste, fânaș și pădure” I, „o groapă, pădure și fânaș” II, „pădure, o groapă” III (88). At.: 1760 *In Bánkos* (SzTA 80, 84), *In Mardsine Bankusuluj* (ibid. 81, 85), 1799 *Lá Bánkes* (ibid. 89).

V. și *Coastea Boancășului, Dosu Boancășului, Pârău Boancășului*.

– Din n. fam./pers. *Boancăș* (PACJ 57, DOR 205, DFNFR).

BÓBU „o groapă între dealuri, cu fânaș și pădure” I, „o pantă de față care mere până în Valea Ierii” II, „on deal” III, „o groapă și apoi e deal spre miazăzi” [*] (88). At.: 1716 *Bobuly névű helyben* (SzTA 79), *In Bobul* (ibid. 80, 84), *La Bobull* (ibid. 85).

V. și *Coastea Bobului, Dealu Bobului, Fântânile Bobului, Zăpodea Bobului*.

– Din n. fam. *Bob(u)* (PACJ 57, DFNFR etc.).

BÓCĂȘU III, IV, [*] sau *BÓCHIȘU* I „loc înclinat, arător” I (152).

– Din n. fam. *Bocăș, Bochiș* (DOR 206, PACJ 58, DFNFR).

BÓDEA [bód'a] „teren frumos, drept, cu fânașe” I, „fânaș mai așezat” II (88). At.: 1760 *In Bogyá, In Bogye, La Bogyá* (SzTA 80), *La Bogye, La Bogyá* (ibid. 85) etc.

V. și *Dealul Bodii, Holda Bodii, Pârău Bodii, Râtu Bodii, Tău Bodii*.

– Din n. fam. *Bódea*.

BODÊȘTII parte de sat (87; 125).

– Din n. grup *bodêști* < *Bódea*, n. fam.

BOGDĂNEAȘA pășune; cândva a fost pădure (122). At.: 1826 „*Bogdányásza* (e.) [= *erdő* ‘pădure’]” (SzTA 113).

V. și *Pârău Bogdănesii*.

– Din adj. fem. *bogdănească* ‘a lui Bogdan’, substantivat (< **Pădurea Bogdănească*) sau din sprn. *Bogdănească* < *Bogdan*, pren. sau n. fam. (PACJ 59, 381; DFNFR). După cum constata și Iordan TR 179, „derivatele cu sufixele *-easă* și *-easca* pot însemna și ‘soția lui N’, dar și ‘moșia (proprietatea etc.) lui N’, după împrejurări pe care nu le putem stabili totdeauna”. Pentru acest sufix, mai vezi și Emilian N. Buretea, *Contribuții la studiul toponimiei românești*, Craiova, 1994, p. 114–117, Ioan Pătruț, *Studii de onomastică românească*, Clusium, 2005, p. 133–134.

BOGHIAȘU [bod’êșu] „o dâmbă care cure spre Pârâu Boghiașului” I, „dâmb, teren arabil” II (152).

V. și *Pârâu Boghiașului*.

– Nume provenit prin metaforă de la *boghiăș*, dim. (curent în zonă) al lui *boghi* ‘câpiță mai mică de fân’.

BOI. După Boi „un loc cam înclinat; îi un punct de trecere [a vitelor] peste Vale” I, „fânat cam denivelat” [**] (152).

BOITÊȘTII parte de sat II (88).

– Din n. grup *boitêști* < *Bôita*, n. fam.

BOLBOĂNĂ. Bolboăna „apă adâncă, un fel de vârtej, lângă moară” [*] (127).

Bolboăna dintre Poiței „bolboană afundă în Vale” II (123) – v. *Poiată*.

– Din *bolboănă* ‘loc mai adânc în albia unei ape curgătoare’.

BOLOVÂN. Sub Bolován „a fost pădure mare” I, „pășune” II, „loc de dos” IV (125).

– Din *bolován*.

BONDÊȘTII parte de sat (88).

– Din n. grup *bondêști* < *Bónđa*, n. fam.

BORZĂȘU „teren drept ca un podiș, arabil, pământ foarte bun” I, II, „îi deal, da-i oblu, on pic de șes” IV (141).

– Din top. magh. *Borzás* ‘(Loc) cu Soci, Socet’ < *borza* [= *bodza*] ‘soc’ + suf. -s.

BÓZU loc pe care crește mult boz (130). At.: 1775 *Pe Bózij* (SzTA 239).

– Din *boz*, numele plantei.

BRAD. Brázii loc cu brazii (92; 127, 131, 132).

V. și *Coastea Bradului, Dealu Bradului, Dosu Bradului, Fața Bradului, Valea Bradului*.

– Din *brad* (pl. *brazi*).

BRATĂU „pășunat” I, „loc oblu, gol mare în mijlocul pădurii” II (122).

– Probabil n. pers.

BRÂNGĂOĂIA „pășunat; coaste, deal cu spini mulți; teren alunecat” I (124).

V. și *Coastea Brângăoiei, Râtu Brângăoii*.

– Din sprn. *Brângăoie*, disp., un derivat, cu suf. *-oie*, de la n. pers. **Brângău* (cf. *Brângău*: DOR 214).

BŪCĂ. Búcle „două mameloane de 5–6 m, lângă Vale” II, „două dâlme” [*] (129).

– Din *búcă* (pl. *buci*) ‘ridicătură rotundă’. Vezi Loșonți TRFR 33–34.

BŪCIUMU „teren oblu deasupra. Are coaste și-n stânga și-n dreapta” I, „loc mai ridicat un pic ca Dealu Staurului” II, „dâmbă” IV (89).

Búciunii [búciunîi] teren arabil lângă sat (87); pășune și fânat unde a fost o pădure de mesteacăn (120). At.: 1776 *In Butsumny* (SzTA 11).

Su *Búciunii* (120). At.: 1776 *Szub Butsumie, Szub Butsum* (ibid.).

V. și *Coastea Buciumilor, Dealu Buciumilor*.

– Din *búciun* (pl. *búciunii*) ‘butuc, buturugă, cioată’.

BUDURÓIU v. *Buturoiu*.

BULBŪCU „fântână cu un izvor din care bulbucă apa” I (89); „o fost izvoare de bulbucă” I, „o fost fântână, izvor ce bulbucă în sus, izvor mare de tăt” II (126).

Bulbucu de Jos „izvor” III și **Bulbucu de Sus** „izvor mare, foarte bun” III (88). At.: 1716 *a Bulybukban*, 1760 *La Bubub* [!] (SzTA 80), *La Bulbuk* (ibid. 81, 86), *La Bubuk* [!] (ibid. 84, 85) etc.

– Din *bulbúc* ‘izvor care iese din pământ bulbucând (făcând bășici)’.

BUMBULĂU „spinare de deal, deal” IV (125); **Bumbulău** I, III, [***], **Dealu Bumbulău** I–III, [***], [**] sau **Dealu Bumbulăului** I, [***], „dâlmă” I, „deal rotund ca un ou” [***], „on bumbuleu; e așa rotund ca o minge; îi on deal bumbuleu” III (122).

Dúpa Bumbuléu III, [*] (122).**

– Din *bumbuléu* (pl. *bumbuléie*) „deal, dâmb rotund; vârv rotund” (89), „deal rotund, vârv rotund de deal” (119), „delu” (122). Pentru alte sensuri și etimologie, v. Loșonți TRFR 35.

BÚNA „fântână cu apă foarte bună, de unde mai demult ducea apă mai tot satul” II (133).

V. și *Dealul Bunii, Groapa Bunii, Pârâu de la Buna*.

– Din **Fântâna Búnă* (prin omiterea determinatului) < adj. *bun, -ă*.

BURTÚCA „îi fântână în sat, o burtucă; o butură de salcă e împântătată în ea” I (121); „loc arabil; este o ți’ de fântână” I (123); „loc în centrul satului” II, „acolo era jocul” [*] (130).

V. și *Pârâu Burtucii*.

– Din *burtucă* ‘izvor captat într-o scorbură’.

BÚRU „deal mare; în vârv îi drept” I, „dâmb rotund, cu fânaș și pădure” II, [alt loc:] „deal și șes cu fânaș” I (88). At.: 1760 *La Bur, La Boru* (SzTA 80, 83), *La Burul* (ibid. 84), *La Puru* [I] (ibid. 85), 1799 *Lá Buru* (ibid. 89).

V. și *Cheia Burului, Dosu Burului, Jompu Burului, Știubeiu Burului*.

– Din n. fam. *Buru* (DOR 223, DFNFR).

BUTÚC. Butúcu Márcului, ‘butuc mare pe vârv de deal în pădure’ [*] (92) – *Marcu*, n. pers.

Butúci „îi o ți’ de deal rotund, un bumbuleu” II, „o fost pădure mare, domnească” III (119); „ceva butucar o fost aici după ce oamenii o tăiat pădurea asta” I, „o fost o pădure; s-o tăiat și butucii s-o scos; acuma-i arător” IV (152).

Butúci Bóitii „loc între niște păduri; o fost cândva butuci, acum l-o curățat” I, „e și pădure și cosalău” III (88) – *Bóita*, n. fam.

Su Butúci „legeleu; răpi așa de apă și cum o mai dus oamenii țărfa” II (119), „pădure” I (123).

– Din *butúc* (pl. *butúci*) ‘bucata din tulpina copacului rămasă în pământ după tăiere’ (v. și DEX).

BUTUCÁRU teren arabil. „O fost pădure aici și, după ce s-o tăiat, o rămas butucii, care s-o curățat apoi” I (128); „acolo s-o tăiat pădurea” III, „o fost pădure și s-o scos” IV (152).

V. și *Groapa Butucarului*.

– Din *butucár* ‘loc cu butuci’, apelativ viu unele localități din zonă, derivat de la *butúc*, cu suf. *-ar*.

BUTUCÉL. Butucéii „o fost pădure mare și s-o tăiat” I, „deal, pășunat; acolo cândva o fost pădure” II (127). At.: 1765 *Lá Bututséj* (SzTA 114).

– Din *butucél* (pl. *butucéi*), dim. al lui *butúc*.

BÚTURĂ. Bútura Coțeștilor „o fântână cu butură” IV (152) – *coțești*, n. grup < *Côta*, n. fam.; *Bútura lui Toăplec* „fântână cu butură” IV (152) – *Toăplec*, n. pers.

Búturele „acolo o fost ceva lemne mai groase și o rămas butuci” III (127).

V. și *Groapa Buturilor, Pârâu din Buturi*.

– Din *bútură* (pl. *búturei*) ‘scorbură, trunchi scorburos; cioată’.

BUTURÁU II sau Buturáiele I, [*] „gropi” I, „o groapă cu rogoz” II, „loc mlăștinos, este izvor” [*] (130).

– Din *buturáu* (pl. *buturáie*) ‘trunchi scorburos în care se captează apa unui izvor’, un derivat de la *butură*, cu suf. *-ău*, sau rezultat din *buturói* (v. *infra*), prin substituie de sufix.

BUTURÓIU „fântână; e într-o rovină grozavă” I, „acum e un tub de țiiment în ea” II (131).

Buduróiu „e o fântână în care s-a băgat un tub de ciment” III (132). At.: 1814 *La Bodorójj* (SzTA 68).

– Din *buturói*, *budurói* ‘trunchi scorburos în care se captează apa unui izvor’, un derivat de la *bútură*, cu suf. *-oi*. Varianta *budurói* s-a născut prin sonorizarea lui *t*.

BÚZĂ. Búza Pléșului „îi în marginea hotarului arabil; îi ca o beartă [= bartă, panglică în formă de cunună]” II, „îi în marginea pădurii” III (119) – v. *Pléșu*; **Búza Válturului** „îi coaste” II, „loc mai sulvucat, mai sucit; îi o rotunzeală, îi pământul întors cumva pe su deal, pe su Vulturu” III (120). At.: 1776 *In Búza Válturuluij* (SzTA 11) – v. *Vulturu*.

– Din *búzá* ‘marginea de sus a unei coaste, a unui deal etc.’.

C

CÁLE. Cálea Băișorii „cale din deal până în șoseaua ce duce la Băișoara [CJ]” [*] (121). At.: 1776 *Lá Kályá Bejisori între Hotare* (SzTA 11); Cálea Căprelor „cale (în Cheie)” I, „pe ea te cobori la Peștera Hornarilor” II (131) – *cápră* (pl. *cápre*); Cálea Comițigului „cărare pe care umblau spre Comițig” I (152) – *Comițig*, azi Comșești CJ; Cálea Costișii I, II sau Cálea Costișă [*] „cale care iese în vârful dealului” I, „fi pe teren costiș” [*] (130); Cálea de la Peștera Modoloozii „cale” I (131) – v. *Peștera Modoloozii*; Cálea de Sus cale care merge „cătă Agriș” [*] (121); Cálea Filii „cale ce duce la Filea [de Jos]” II (119); cărare pe care mergeau la Filea de Sus (120). At.: 1776 *Linge Kale Csili in 'sgyosoz* [!] (SzTA 11) – v. *Filea de Jos, Filea de Sus*; Cálea Grânicerilor „cale, drum” I (124) – *grânicér* (pl. *grânicéri*); Cálea Ierii „cale pe care mereau [= mergeau] la lara [CJ]” [*], „era cale, drum spre lara. Acum s-o părăsit cărarea asta” III (120). At.: 1776 *Linge Kale Jeri* (SzTA 11); „pe acoale se mergea către lara” III (121); Cálea Lărgă „o fost drum” I, „unde-i drumul ala roman” III (125); Cálea Lătă „cale de car” I, „e în Cheie” II (131); Cálea Lázilor „acolo s-au ascuns oamenii din sat dinaintea chintezilor [= *chenteșii*]; și-au dus haine... în lăzi” I (125); Cálea Lății „drum” I, „duce cătă Lita” II (120). At.: 1776 *Linge Szát in Kályá Litai Lá Krutse* (SzTA 10), *In Kale Litzi* (ibid. 11) – v. *Lita*; Cálea lui Chirflă „drum care mergea la moară la Chirilă” III (119) – *Chirilă*, n. pers.; Cálea Lútului „cale pe lângă un loc cu pământ moale cu care se făceau vetrele” I, „cărare” IV (152) – v. *Lutu*; Cálea Măgurii „cale pe care merg la Măgură [= Măgura Ierii CJ]” I (130); Cálea Mănăstirii „drum de umblat cu carele prin pădure” I (119) – v. *Mănăstirea*; Cálea Mărătării „drum care mere [= merge] la Mărătoare” IV (152) – v. *Mărătoarea*; Cálea Micușului „cale; duce din Sălăște până în Dealu Micușului” I (125); Cálea Mocánilor „cărare;

pe acolo treceau cei din satele din Valea Ierii spre Cluj” I (124) – *mocán* (pl. *mocáni*); Cálea Mórii VI (92); „era cărare înspre moară” III (120); „cale pe care mergeau oamenii la moară, la Șutu” III (122); „pe ea meream la moară cu spatele, în Surduc” II (130); „pe ea mergeau oamenii la moară cu spinarea” I (131); „drum ce duce după Munte, la moară” II (132); „cale către Crăiești” I (133) – v. *Moară*; Cálea Pădurii „cale care duce la pădure” II (120). At.: 1776 *In Kályá Péduri* (SzTA 10), *La Kale Pedurilor* (ibid.) – v. *Pădure*; Cálea Pietroasă „loc cu pietricele ca alunele; pe aici trece drumul la Pădureni” I (133); Cálea Răchișului „drum de mere [= merge] la Răchiș” II (119); „drum ce duce la Răchiș” I (124) – v. *Răchișu*; Cálea Rea „fi pietroasă, rea” IV, „drum mai rău, ce mere de la Margine până în Prizlop” [**], „drum în pantă” [***] (88). At.: 1760 *Cale Re* (SzTA 80, 84); Cálea Rôșie „cale” III, „e pământ roșu” [*] (127); Cálea Sarajbicului „coboară în Sarajbic” II (119) – v. *Sarajbicu*; Cálea Sălícii „drum de hotar către Sălicea” I (92) – v. *Sălicea*; Cálea Sărmătinului „drum de hotar spre Sărmătin” I (152) – *Sărmătin*, azi Mărtinești CJ; Cálea Săncrăiului „drum ce mere la Săncrai” I (152) – v. *Săncraiu*; Cálea Selivășului „pe-acoale merem la Selivăș” II (125) – v. *Selivășu*; Cálea Secuilor „cale prin pădure” IV, „coboară la Moldovenești” [**] (132). At.: 1737 *La Kale Szekuly* [sic!] (SzTA 67) – *secúii*; Cálea Stréii „e o cărare ce mere din Hăjde, peste Streaua, în Feneșel” IV (88). At.: 1760 *In Cale Sztrénj* (SzTA 86) – v. *Streaua*; Cálea Șchiopilor „cărare prin pădure care duce la Șchiopi” I (127). At.: 1765 *La Styopolui Kále* (SzTA 114); „cale de picior spre Șchiopi” II (133) – v. *Șchiopii*; Cálea Șesului „drum care mere la Șes” IV (125) – v. *Șesu*; Cálea Șugherii „drum care iese în Șugherea” [**] (88). At.: 1760 *In Cale Suger* (SzTA 81, 85), *La Cale Sugyeri* (ibid. 85), *In Láke* [!] *Sugyeri*, *In Cále Szugéri* (ibid.

86) – v. *Șugherea*; **Călea Șutului** „duce la Șutu” [*] (120). At.: 1776 *Intre Hotărâre la Kályá sutuluj* (SzTA 11) – v. *Șutu*; **Călea Târgului** „pe aici se ducea oamenii cu vite la târg, la Cluj” III (92) – v. *Târgu*; **Călea Tûrului** „pe aici se merge la Tureni” II (129) – *Tur*, azi *Tureni* CJ; **Călea Ungurului** „cale de treci către Săliște” I (123), „era cale care ducea la Pruniș” II (125). At.: 1737 *La Kale Ungurului* (SzTA 221); „drum prin pădure” IV (152) – *ungur*; **Călea Vlăhii** „drum de hotar spre Vlaha [CJ]” I, II (87); **Călea Zăpódii** „drum” I (119) – v. *Zăpodea*; **Călea Zmeuriștilor** cale (119) – v. *Zmeuriște*.

La Călea Măgurii „loc pe lângă Calea Măgurii” II (130); **Su Căle** „loc oblu, arător” IV (132). At.: 1765 *Szabt Kále* (SzTA 68).

Între Căli (119).

– Din *căle* (pl. *căli*).

CAP. Căpu Cóstii „acolo se găte Coastea Ierii” IV, [**] (88). At.: 1760 *In Kapu Koszti* (SzTA 80, 83) – v. *Coastea*; „aici se găte coastea asta” II, „de acolo încolo începe Coastea” V (132). At.: 1737 *La Kapu Koszti* (ibid. 67, 68), 1814 *La Capu Koszti* (ibid. 68) – v. *Coastea*; **Căpu Dealului** „aici se găte Dealu Crucii” [**] (88). At.: 1760 *In Capu Gyalu Crutzi* (SzTA 85), 1799 *Lá Kapu Gyálu Krútsi* (ibid. 88); „îi la capetul pădurii, cap de deal; îi ultimul” I, „acolo începe Dealul” II (130) – v. *Dealu*; **Căpu Inimășului** „aici se termina inimașul când terenul ăsta era inimaș” II (129) – *inimăș*, var. a lui *imăș*; **Căpu Lăbului** de aici începe Labu (120). At.: 1776 *Lá Kapu Lábuluj* (SzTA 11) – v. *Labu*; **Căpu Măgárlui** „o piatră și deasupra pe ea e alta; se vede de departe ca un cap de măgar” I, „e în Cheie” II, „o piatră rămasă...; seamănă cu un cap” III (127) – *măgár*; **Căpu Mestéceilor** „acolo se găte pădurea” I (120). At.: 1776 *In Kapu Mészetsényilor*, *La Kapetu Mészetsényilor* (SzTA 11) – v. *Mesteacăn*; **Căpu Múntelui** „unde se termină Muntele” III (127). At.: 1765 *In Kapu Múntylor* (SzTA 114) – v. *Muntele*; **Căpu Păducilor** „de acolo încep Păduceii” [*] (121). At.: 1776 *Lá Kapu Péducséjilor* (SzTA 11) – v. *Păducel*; **Căpu Pădurii** „acolo o fost capătul la pădure când o fost pădurile domnești” I, „până acoale o fost pădurea unui domn” II (125); „capătul pădurii către Comșești” III (152) – v. *Pădure*; **Căpu Părăului** „de aici începe un părau” I, „capul Părăului Pietricelii” II (129) – v. *Părau*; **Căpu**

Părăielor „capul coastii de unde pleacă ceva râpe” I, „capătul râpilor de sus” IV (152) – v. *Părau*; **Căpu Polomózii** de aici începe Polomida (120). At.: 1776 *Lá Kapu Polomnyiri* [sic!] (SzTA 11) – v. *Polomida*; **Căpu Râpii** „acolo se termină Râpa” [*] (133) – v. *Râpa*; **Căpu Sătului** parte de sat (122; 132) – v. *Sat*; **Căpu Săritorii** „de acolo nu-i mai zice Săritoare; îi margine” I (131) – v. *Săritoarea*; **Căpu Șesului** „acolo îi marginea, se găte” I (131). At.: 1765 *In Kapu Seszuluj* (SzTA 110) – v. *Șesu*; **Căpu Șesurilor** „teren oblu; chiar acolo se intră în pășune” I (89) – v. *Șesu*; **Căpu Țărinii** „acolo se începe țarina” II (132). At.: 1737 *La kápu Csarini*, 1761/1808 *La Kápu Csarini* (SzTA 67) – v. *Țarină*; **Căpu Văii Măre** „acolo e o fântânică” IV (88). At.: 1760 *In Capu Vói mari* (SzTA 85).

– Din *cap* ‘partea unde începe sau se termină un anumit loc, capăt; obârșie a unei ape’.

CĂPĂT. Căpătu Grédinii IV sau **Cúru Grédinii** IV, [*] „e capătul Gredinii...; fânat” [*] (152).

Capetele „aici se întâlnesc niște păduri laolaltă cu capetele” IV (132). At.: 1765 *la kapetye*, *Pe la Kápetye* (SzTA 68).

– Din *căpăt* (pl. *capete*) ‘partea unde începe sau se termină un anumit loc’.

CARIÉRA „carieră de piatră albă” V (141).

– Din *cariéră*.

CÁRPÂN. Cárpinii „loc împădurit, mai deluros; îi mai mult pădure de carpinii” I, „pădure de carpân” [*] (124).

Su Cárpini „loc împădurit, coaste, deal” I (124).

– Din *cárpân* (pl. *cárpini*), var. a lui *cárpén*.

CĂSĂ. Cása Lúpului „groapă” I, II, „oarecând o fost pădure. N-o stat nime acolo” II, „văgăună” III (120) – *lup*; **Cása de Piatră** „îi o piatră mare. Sub ea pot sta de ploaie 5–6 oameni” I, „e ca o peșterică” [**] (131) – v. *Piatra*.

– Din *casă*.

CĂSELE MICĂȘTI, pop. *Deláni, Deléni*, sat în com. Feleacu CJ, „consemnat în statistici, prima oară, în 1956” (Ghinea LRD).

– Satul, în realitate un cătun, s-a format prin aşezarea mai multor familii din Miceşti pe locul numit *Deal*.

Deláni, Deléni < *delán* (pl. *deláni*), *deleán* (pl. *deléni*) ‘persoană care locuieşte pe Deal’.

CĂCĂCEA „o răpă, o ruptură; când plouă, vine apa pe ea” II, „groapă; loc tinos, căcăcios” III (88).

V. şi *Coastea Căcăcii, Părâu Căcăcii*.

– Toponimul se întâlneşte şi în alte părţi ale ţării, mai ales ca nume de păraie murdare, urâte (v. DTRO II 56).

CĂITĂRU [căjităru] I–III, [căjitaru] [**] sau **Găitaru** [găjitaru] IV „loc arător şi fânaţ” I, „grădini în partea de jos a satului” [**] (87).

După Căitaru III, [**] sau **După Găitaru** IV „locuri arătoare” III, „îi tăt gârjob, costiş, cu dâmburi şi gropi, cotituri” IV (87).

– Din n. fam. **Căitaru* < magh. *Kajtar* (PACJ 149). Cf. şi *Găitari* fânaţe (Valea Stejarului MM: Vişovan TVI 114).

CĂLĂIEŞTII „uliţă; acolo o stat unul ce-l ciufuleau Calu” I (89) – *călăieşti*, n. grup (< probabil, din **căluieşti*, prin asimilarea *ă* – *u* > *ă* – *ă*) < *Călu*, por.

CĂLĂŞTŪRU v. *Lăboşucu*.

CĂLINÊŞTII parte de sat (88).

– Din n. grup *călinêşti* < *Călina*, n. fam.

CĂLICEĂ. Călicétele „cărări pe deal în sus la păşunea de vite” I, „călicele” II (119).

– Din *căliceă* (pl. *călicéle*), dim. de la *cale*.

CĂPĂTÎL. Căpătfele „îs la capătul, la poala dealului Cioanca” II (129).

– Din *căpătli* (pl. *căpătâi*), var. a lui *căpătâi* ‘capăt’.

CĂPRIOĂRA „e su pădure, arabil” I, „groapă” II (130).

V. şi *Părâu Căpriorii*.

– Din *căprioară*.

CĂPŪŞU „fânaţ destul de şes, chiar în hotar cu Mihai Viteazu [CJ]” I, „îi în hotarul Sânmihaiului [= Mihai Viteazu CJ]” V (141).

– Din top. magh. *Kapus* ‘[Loc] cu Poartă’ < *kapu* ‘poartă’ + suf. -s.

CĂRĂRE. Cărărea Săliştii „duce la Sălişte” IV (152) – v. *Sălişte*.

Cărările cărări (89; 120; 124; 125; 130; 133); „cărările pe care circulă vitele către păşune” III (122).

V. şi *Crucile Cărărilor*.

– Din *cărare* (pl. *cărări*).

CĂRĂMÎDA „ridicătură înaltă cu două feţe abrupte. S-o găsit aici cărămizi vechi şi un scriu de piatră pe care l-o pus oameni ca halău la vite” I, „deal, nu mare; aici s-o găsit cărămizi scrise” III (152).

– Din *cărămîdă*.

CĂRBUNĂRE. Cărbunările „fânaţ. Cândva locul era acoperit cu pădure. Şi acum se cunosc vetre unde se făceau cărbuni” I (88). At.: 1760 *La Carbutun* (SzTA 80, 84) *La Carbener, La Carbuner, In Carbutun* (ibid. 84), 1799 *In Kerbuner* (ibid. 87).

V. *Dealul Cărbunărilor, Părâu Cărbunărilor*.

– Din *cărbunare* (pl. *cărbunări*) ‘loc unde se fac cărbuni de lemn, cărbunarie’ (< lat. *carbonaria*).

CĂRBUNÎŞTEA „pădure; acolo făceau cărbuni fierarii” I (124).

– Din *cărbunîşte* ‘loc unde se fac cărbuni de lemn, cărbunarie’ (< *cărbune* + suf. -işte).

CĂSOAIA „rât [= fânaţ] unde o fost cândva căsoi” I, „locuri arătoare şi fânaţ” III, „îi întins, de la sat până la pădure; şi-o fi făcut cineva o casă acolo” IV (88). At.: 1799 *Lá Koszóje* (SzTA 88), *Lá Koszölje* (ibid. 89).

V. şi *Dealul Căsoii, Dosu Căsoii, Valea Căsoii*.

– Din *căsoăie* ‘casă mai mare’ sau ‘construcţie rudimentară făcută în câmp şi folosită ca adăpost vremelnic pentru oameni şi animale’.

CĂTĂ FINICA parte de sat, „pe unde merge drumul spre Filea de Jos; *Finica* a locuit în marginea de jos a satului” III (121).

– Din *cătă*, var. a lui *către*, + *Finica*, n. pers.

CĂTĂ SĂCĂL parte de sat către Săcel CJ (121).

– Din *cătă*, var. a lui *către*, + *Săcel*.

CĂȚÂNĂȘU „rădicătură în capul satului; în vârv îi mai oblu, platou” I, „loc mai sus, da-i o padină mai oablă” III, „îi în formă de troacă, cu un pic de părauaș” [*], „loc jompuros pe-on dâmb” [**] (87); „loc mai potrivit pe deal” II, „e cam oblu” III, „loc mai oblu, cu niște gropi și răzoare mai mărișoare” [*], „groapă întinsă” [**] (88). At.: 1760 *La Ketzenás, in Ketzenás* (SzTA 81), *In Ketzenás, In Ketzinás* (ibid. 85) etc.

V. și *Răpa de la Cățânaș*.

– Din **cățânăș* ‘groapă, căldare, depresiune’, dim. al lui *cățân* ‘idem’ (v. Loșonți TRFR 124).

CĂCĂTOÁREA I sau **Căcătoarea lui Șugar II**, [*] „acolo hodieau oamenii că era în vârvul dealului. Pe aici era drumul la Cluj, pe jos” I, „poiană” II (123) – *Șugar*, n. pers.

– Din *căcătoare*, var. a lui *căcătoare*.

CÂMP. **Câmpu Liții** „pantă; arabil și fânaș” II, „hotar mare pe lângă hotarul celor două Liți [Lita, Liteni]” III (88). At.: 1760 *In Cimpu* [I] *Litzi* (SzTA 83), *La Cimpu Litzi* (ibid. 84), 1799 *In Kimpu Litzi* (ibid. 87) – v. *Lita*; **Câmpu Máre** „pantă frumoasă, loc întins” I (92), „teren arabil” III (119). At.: 1776 *La Kimpu Mare* (SzTA 11).

– Din *câmp*.

CÂNÉIU [cînéju] „loc drept și coaste” I, „coaste” II, „rături pe deal” [*] (88). At.: 1760 *La Kinéj* (SzTA 85), 1799 *Lá Kinyej* (ibid. 89).

V. și *Coastea Câneiului, Drumu Câneiului, Fântâna Câneiului, Pârâu Câneiului*.

– *Cânéi*, probabil n. pers.

CÂNEPEÁ. **Cânepelele** „groapă cu niște rovine aproape de apa aia sărată” I, „loc apâtos, zăvoi cu trestie” IV, „loc mlaștinos; acolo topea femeile cânepa” [*] (152).

– Din **cânepeá* (pl. **cânepéle*), dim. al lui *cânepă* sau nume al vreunei plante. Cf. *cânepiodă*.

CÂNEPIȘTE. **Cânepiștile** „o fost cânepiști” II, „era teren mai puțin, pentru cânepă” III (119); „acolo semănau cânepă mai mulți oameni” I (128); „acolo se punea cânepă, e cel mai bun loc de cânepă” [**] (132). At.: 1648 *Az Kender feöld között* (SzTA 67), 1765 *Linge szát la Kinyepeszt, „La Kimsepiști [!]”, 1814 Dupe Szát in Kinyepistyti* (ibid. 68); pășunc (141).

– Din *cânepiște* (pl. *cânepiști*).

CÂNȘÓRU pantă cu fânaș (89).

– Din *cânșór* (< *câmpșór*), dim. al lui *câmp*.

CÂRLIGÁTU „pământ arabil; îi cărligat” I, „îs pământuri mai sucite” II, „pământ ca o secere, ca o obeadă” [***] (131).

– Din adj. *cârligát* = *încârligát*.

CÁRNA „dălmă cam rotundă” I, „coastă; se lucra foarte greu, erau cârnituri multe, cărneă bivoli” II (121).

– Din adj. *cárn*, -ă ‘strâmb’.

CÂRPÁTORU „pământ cam costis, arător” I, „pantă” II, „îi mai deluros” III (122).

– Din *cârpátór* ‘bucată de pământ, teren în formă de curpător’ (cf. *Cârpátoru* baltă, *Cârpătoarele* poieni: DTRO II 145; *La Cârpătoare* teren arabil; un costis: *Frățilă STD 117*), sens dezvoltat prin metaforă de la cel de ‘bucată de lemn rotundă, pătrată sau dreptunghiulară, pe care se răstoarnă mămăliga sau pe care se taie carnea, ceapa etc.; fund’ (DEX), viu în zonă (v. ALRR – Trans. III h 345).

CELECÍUGU [șeleșúgu] „mamelon; loc ca un stog, ca o boaghe de fân; dălmă ca un juclui” III (127).

– Din top. magh. (a) *Cselédség* (földjei) ‘Pământurile Argățimii’ (Petrovici TU 115) < *cselédség* ‘argățime’.

CERB. **Cérbii** ‘deal, pantă’ II, „pădurice deasupra satului” III (119).

V. și *Pârâu Cerbului*.

– Din *cerb* (pl. *cerbi*).

CERBURÍA v. *Fierburia*.

CESÁREA „fânaș” I, „groapă” II (130).

V. și *Fața Cesării*.

CETÁTEA „cel mai înalt punct din hotarul nost. S-au găsit bucăți de cărămidă. Din acest deal se văd vreo 15 sate” III (125).

Cetátea Búhii „vârf; fânaș și pădure” I, „mamelon” II (87) – *buhă*.

V. și *Pârâu Cetății*.

Cetățile I (131), IV (132) sau **Pășterile lui Balica IV** (141) „îs clădite la gură cu oțel de

var, da' nu poți lua piatră numa dacă dai cu un ciocan greu" I (131), „îs două peșteri în Cheie, ce au ziduri la intrare" IV, „îs aproape față în față" [**] (132). Cea din dreapta e atestată de dinainte de 1686, în traducere maghiară *Balyika lyuka* 'Gaura (Peștera) lui Balica' (v. Nyarady CT 47). Botezate *Cetățeaua Mare* (cea din dreapta Văii Hăjdății), *Cetățeaua Mică* (cea din stânga Văii Hăjdății), peșterile sunt descrise amănunțit de Nyarady CT 45, 94–97, 124, 127, 140. V. și fig. 31, 32. De-a lungul veacurilor, acestea au fost loc de refugiu pentru localnici în vremuri de restriște. După unele cercetări, zidurile de la intrare ar data încă din secolul al XIII-lea.

Conform unei legende populare, „aceste două peșteri au fost legate printr-un pod de argint, atunci când locuiau aici zânele". Una din zâne, care, prin faptul că „s-a îndrăgostit de un păstor ce-și păstrea caprele aici", a păcătuit împotriva legii zănelor, „s-a prefăcut în stană de piatră. Piatra, cu forma de om, se poate vedea și acum deasupra peșterii" (ibid. 45).

– Din *cetăte*.

CETĂȚEAUA „pădure de fag" I, „viroagă plină cu fagi și pietri" II (131).

V. și *Dambu Cetățelii, Gura Cetățelii*.

Cetățelele „loc costos, doșinos" I, „pantă" IV, „îs ceva ruine" [**] (87).

V. și *Coastea Cetățelii/Cetățelelor, Părâu Cetățelii/Cetățelelor*.

– Din *cetățea* (pl. *cetățele*) 'cetățuie' < lat. *civitatella* (cf. Iordan TR 451).

CHEBÍCU [kebd'ícu] I, [*]-[***] (128), **Chiebicu** [kijebd'ícu] II (128), I (152), **Cuiebicu** [cujebd'ícu] I (128), II-IV, [**] (152) pășune, „deal înalt în hotar cu [satul] Micești" II (128, 152). Aici a fost o așezare atestată din secolul al XIV-lea (1335 Kekbikk, 1367 Kekbik, 1456 Keckbyk, Kekbyk, 1500 Kekbyk: Suciu II 349), dispărută în secolul al XVI-lea (1631 Keek búki puzta falu heliet Bethlen Kalso, 1648 Kékúbk nevű pusztá Praedium: SZTA 96).

Su **Chebíc** teren arabil (128).

V. și *Fântânile din Cuiebic*.

– Din top. magh. *Kékúbk* 'Fagul Albastru' < *kék* 'albastru' + *búkk*, dial. *bikk* 'fag'.

CHEIA, ung. *Mészkö*, pop. *Mischiu* [miskij], sat în com. Mihai Viteazu CJ. At:

1333 *sacerdos de Méskun* (= *Meskuu*), 1342–1343 *Mezkew*, 1587–1589, 1600 *Mezkeo*, 1694 *Mészkö*, 1733 *Micskö* (= *Mészkö*), 1750 *Miskij*, 1850 *Miskiu* etc. (Suciu I 136).

V. și *Pădurea Mischiuului*.

Numele *Cheia* a fost dat de către oficialitățile românești în 1925/1926 (v. Ceruțu JA 210), după *Cheia*, numele local al monumentului natural Cheile Turzii (v. *infra*), în apropierea căruia este așezat satul.

– *Mischiu* < top. magh. *Mészkö* < *mész* 'piatră de var' + *kő* 'piatră'. Cf. și Weigand, *Orts*. 21, Kiss FNESZ II 126.

Locuitorii, care își zic *mischieni* (sg. *mischian*), sunt agricultori, muncitori la fabricile din Turda sau la carierele locale de piatră. La recensământul din 18. III. 2002 satul avea 595 de locuitori.

Cheia [t'ēja] „o groapă pe unde trece un drum peste deal" I, „drum adâncit printre dealuri" III, „loc mai înalt și treci peste el, drum rău de hotar, care duce în Ogradie. E chiar o răpă acolo; se trece prin ea" IV, „de la Cheie trecem la Ogradie" [**] (88). At: 1760 *In Tyee Ográdzi* (SZTA 80, 85), *La Tyee Ogáz* [!] (ibid. 84); [čēja], numele local (127, 131, 132, 141) al *Cheilor Turzii*.

Cheia Búrului, „îi așa ca o cheie pântru două dealuri" II, „loc rău" [**] (88). At: 1760 *La Tyee Bouraj* [!] *Bouruj* [!] (SZTA 80), *La Tyee Bouraj* [!] (ibid. 84) – v. *Buru*.

V. și *Cornu Cheii, Drumu Cheii, Gura Cheii, Mijlocu Cheii, Morile din Cheie, Pădurea Cheii*.

– Din *chéie* 'loc strâmt și stâncos pe unde trece un pârâu, o vale, un drum sau o cărare'.

CHEILE TURZII v. Cheia.

CHEIOÁSA „îi sub Murună, o cărare, on știrb de piatră pe unde se coboară și se suie vitele; ruptură în piatră" I (131).

– Din **Cărărea Cheioásă* (prin omiterea determinatului) < adj. **cheiós*, -*oásă* 'despre un loc) strâmt, dificil, cu chei' (< *chéie* + suf. -*os*).

CHERPENII v. Cherpiniu.

CHERPENIȘU „o fost pădure de carpen" I (141).

– Din *cherpeniș*, var. a lui *cărpiniș*. În Petreștii de Jos (= 127), localitate vecină cu

Cheia (= 141), Emil Petrovici a notat varianta *cherpinîş* (v. ALR II SN II h 600/272).

CHERPINÉL. Cherpînélî [kerpínélî] „o fost carpinî mulţi” I, „loc arător” II, „tufăriuri şi loc agricol” [*] (125).

– Din **cherpinél* (pl. **cherpinéi*), var. a lui *cârpînél*, dim. al lui *cârpén*.

CHERPINÍU [kerpíníu] (neart.) I, II, IV, Cherpénfi [kerpénfi] (neart.) [*] sau Cherpíníu [kerpíníu] IV „pădure de stejar; o fost şi ceva carpinî într-o parte” I, „o fost pădure de carpen” II (152).

V. şi *Groapa Cherpiniului*.

– Din **cherpenie* (pl. **cherpenii*), var. ale lui **cârpénie* (pl. **cherpinii*), var. ale lui **cârpénie*, un derivat de la *cârpén* cu suf. -ie, cu care s-au mai format *cireşie*, *stejărie* (v. Şt. Paşca, *Contribuţii toponomastice*, în DR XI 80) şi **mestecănie*, în caz că forma *La Mesztekenyie* din 1765 (v. SzTA 114) nu este o greşeală de lectură (a documentului) sau de dactilografiere, ci redă toponimul *Mestecănie*, dispărut din (com.) Petreştii de Jos. Formele de singular *Cherpiniu*, *Cherpiniu* sunt refăcute din forma de pl. *Cherpiniu*.

CHICAPÁU „coaste, piept de deal” I (141).

– Din top. magh. *Kikapó* ‘Pe Pantă’ < *ki* ‘pe’ + *kapó* ‘pantă’.

CHÍCERA [t’íčera] „deal oval, rotogol” I, „dâmb după biserică” II, „dâmb rotund” [**] (87); ridicătură mai mare între altele mai mici (88). At.: 1760 *La Kitsere*, *La Tyitsere* (SzTA 84), *La Tyitsere* (ibid. 85), 1799 *Lá Csityere*, *Lá Tsityere* (ibid. 87) etc.

Chíciora „îi on bumbuleu” I, „dâlmă mare” II (130).

Chícera Búrzului „rădicătură, vârf de deal” III (88) – *Burz*, n. fam. (87, 119); **Chícera Căsoi** „deal” IV, [*] (88) – v. *Căsoia*; **Chícera Córnilor** „deal” IV, „rădicătură, o pantă nu prea mare” [**] (88). At.: 1799 *Lá Tsityere Kornylor* (SzTA 88), *In Csityer Kornylor* (ibid. 89) – v. *Corn*; **Chícera Gróşilor** „dâmb rotund cu pădure şi piatră” III (88). At.: 1799 *Lá Tsityere Grófi* (SzTA 87), *Szubi Tsityere Grofilor* (ibid. 89) – v. *Gros*; **Chícera Hărsinóii** „vârf” I, II, „îi cu nişte târşi, hâci” IV (88) – v. *Hărsinoia*; **Chícera lui Ghérman** „deal” I, „deal rotund” III (88). At.: 1760 *La Kitsere aluj Gyermán* (SzTA 81, 85), *La Tyitsere aluj Gyermán* (ibid. 86),

1799 *In Tsityere aluj Gyermán*, *Lá Csityere aluj Gyermán* (ibid. 88) – *Ghérman*, n. fam. (126, 127, 130, 132); **Chícera Nicului** „deal nu prea ascuţi” II (88) – *Nicu*, n. pers.; **Chícera Ūnchiului** [t’íčera ūnt’ulu] „deal ca o chiceră” II, „îi cu on vârf ca o ciupercă” IV (88) – v. *Unchiu*.

Dúpa Chícera teren arabil (87); **Dúpa Chíciora** „padină” I, „teren oblu” II (130).

V. şi *Dâmbu Chicerii*, *Părău Chicerii*.

Între Chiceri „loc între mai multe ridicături” I (88).

V. şi *Coasta Chicerilor*.

– Din *chícera* (pl. *chiceri*) ‘deal (mai) rotund, vârf (conic) de deal’.

CHICERÉAUA [t’íčeraua] I–IV sau **Vârvu Chicerélii** IV „deal înalt” I, „îlclă; vârvul ăsta ce se vede din sat” II, „deal aşa nalt, rotund, cu o îlclă mare, înaltă” III (88). At.: 1799 *Lá vuvru Tsityerele*, *La Tsityerele*, *Lá vuvru Tsityereli* [I] (SzTA 87).

Dúpa Chiceră [dúpa t’íčera] „loc şes” I, „loc oblu, dincolo de Chiceră” II (88). At.: 1760 *Dupa Tyitsere* (SzTA 80).

– Din *chiceră*, dim. al lui *chiceră*.

CHICIORA v. *Chicera*.

CHIEBÍCU v. *Chebicu*.

CHIAMÁLU „pantă dulce, bună, cu livezi şi vii la marginea satului” I, „coaste spre răsărit cu vii multe” II (141). At.: 1778 *Kómál*, 1847 *A’ Kómálba* (SzTA 138).

– Din top. magh. *Kómál* ‘Faţa Pictroasă’ < *kő* ‘piatră’ + *mál* ‘faţă’.

CHÍSELIȚA [t’íśálița] „platou” I, III, păşune împădurită (119).

– Din n. fam. *Chisălița* (PACJ 79).

CHITULÉŞTII parte de sat (133).

– Din n. grup *chituléşti* < *Chitu*, n. pers.

CHIÚZOŞU [t’úzoşu] „loc în pantă. Nu a fost a boierilor, ci a oamenilor din sat” II (89).

– Din **Lócu Chiúzoş* (prin omiterea determinatului) < adj. *chiúzoş* ‘comun’.

CIOÂNCA [şónca] I–III, [*] (127) sau **Cíonca** [éonca] I, II (129) „loc cam ridicat,

aproape de Munte" I, „dălmă" II, „fi vârvul dealului; desparte hotarul Delenilor de a nostru" III (127), „deal" (129). At.: 1701 *az Csonka mellet* (SzTA 90), 1765 *Pe Linge Drumu Csentsi* [sic!], *Kite Csonka* (ibid. 114).

Dúpă Cionca teren arabil (129).

– Din n. fam. *Cioanca*, *Cioancă*, *Cionca* (PACJ 80).

CIOĂRA „pădure" IV, V, „pădure și plantație, fânaș" VI (92). At.: 1712 *Az Csorab[an]* (SzTA 93); „o fost pădure; acum-a-i numa spinărai, bercărai" III (125), „pășunat; loc împădurit, cu spini" I, „deal rotund" [*] (128), „loc cu spini și mărăcini" IV (152).

Dúpă Dealu Cioării IV (92).

V. și *Dealu Cioarii*, *Fruntea Ciorii*, *Groapa Cioarii*.

– Din *cioără* sau din n. pers. *Cioară* (DOR 239, DNFR, PACJ 80).

CIOCĂȘU I sau **Ciocășu** II „loc mai oblu su deal, pantă mai dulce" IV, „nește rupturi, costii cu vii" V (141). At.: 1847 *A' csokásban* (SzTA 138).

– Din top. magh. *Csókás* [Hely] ‘[Locu] cu Ciori’ < *csóka* ‘cioară’ + suf. -s.

CIOIÁNOȘU [čoiánošu] „coastă cu pădure și fânaș" (152).

V. și *Fântâna din Cioianoș*.

– Din top. magh. *Csoján* [Hely] ‘Urzicar’ < dial. *csoján* ‘urzică’ + suf. -os.

CIONCA v. *Cioanca*.

CIORGĂU. **CIORGĂU Mútului** IV, [**] sau **CIURGĂU Mútului** [***] „e între Aoăș și Unchi. Cure pe o cicernă [= jgehab, scoc] și ciorăiește, bulbucă" IV, „fântână la Aoăș, înt' Aoăș" [**] (88) – *Mútu*, n. pers.

– Din *CIORGĂU/ciurgău* ‘scoc sau țevă prin care curge apa unui izvor’.

CIOTINĂ. **Ciôtinele** I, II (89) sau **Ciôtinile** II, IV (92), I-III (119) „teren cam mlăștinos, oblu; fânaș" I, „acolo o fost niște cioturi de arin" II (89), „șes arabil și fânaș" II (92), fânaș (119); **Ciôtinile** II sau **Ciôtinile** I „îs pe luncă, către Petrești" I, „fânaș" II (130).

Ciôtinile „loc cam drept, fânaș" I, „loc cam rău" II (133).

Su Ciôtini „parte din Păhui, către hotarul răchișenilor" II (120).

V. și *Dâmbu Ciotinilor*, *Groapa Ciotinilor*.

– Din *ciôtină* (pl. *ciôtine*, *ciôtini*), *ciotină* (pl. *ciotine*, *ciotini*) ‘ciot, cioată’.

CIOT. **Ciôturile** „o fost pădure" I, „o rămas cioturi" IV (89).

– Din *ciot* (pl. *cioturi*).

CIRIÊȘII [čirijěši] „e ca o șar; loc arător și fânaș" III, „o fost cirieși sălbatici acolo; loc împădurit" IV, „fânaș și tufărai" [*] (88). At.: 1760 *Csirész* (SzTA 80, 84), 1799 *Lá Csirezu* (ibid. 87).

– Din *ciriêș* (pl. *ciriêși*), var. a lui *cirêș*, întâlnită și în alte localități din zonă (Săcel CJ: ALRR – Trans. IV pș 80/1170/307 ms.).

CIŪCAȘU „baltă mare [în Valea Hășdății]" V (141).

– Din top. magh. *Csukás[tó]* ‘[Balta, Lacu] cu Știuci’ < *csuka* ‘știucă’ + suf. -s.

CIŪMA „deal" IV, „dălmă cu pădure" V (132), „deal" I, „vârv de deal" V (141).

– Din *ciŭmă* ‘înălțime, vârf de deal sau de munte’ (Loșonți TRFR 46).

CIUNG. **Ciungii** teren arabil. A fost pădure (89). At.: 1760 *Lá Csunsz* (SzTA 80), *La Csunsz* (ibid. 83); „pădure" I, II (123); „o fost pădure, acum-a-i fânaș" III (132). At.: 1737 *Az Tsúnts*, 1761/1808 *La Csunts* etc. (SzTA 67).

Deasupra Ciungilor teren drept (89).

V. și *Dosu Ciungilor*, *Fundoata Ciungilor*, *Groapa Ciungilor*, *Părau Ciungilor*.

– Din *ciung* (pl. *ciungi*) ‘copac cu crengile rupte sau tăiate’.

CIUPERCĂRU teren pe care se fac multe ciuperci (89).

– Din **ciupercăr* ‘loc pe care cresc multe ciuperci’.

CIURBA „cimitir" [*, [**] (152).

V. și *Părau Ciurbii*.

– Din n. fam. *Ciurba* (PACJ 83).

CIURGĂU v. *CIORGĂU*.

CIURILA, ung. *Csűrilye*, pop. *Ciurila* [čurila], sat CJ, reședința comunei cu același nume. At.: 1672 *Csűrillie* (SzTA 63), 1733 *Csurila*, 1750 *Tsurila*, 1760–1762 *Csűrillye*, 1805 *Csűrilye*, 1824 *Csurilld*, 1835 *Csűrilye*, 1850 *Csurilla* etc. (Suciu I 154).

V. și *Adăpătorile Ciurilii, Dealul Ciurilii, Drumul Ciurilii, Pădurea Ciurilii*.

– *Ciurila* a fost explicat de Weigand Orts. 22 din *ciurilă* 'poreclă pentru țigan' (< *cioară*). Respingând această ipoteză, N. Drăganu, în DR IV 1133, e de părere că toponimul derivă „probabil din numele de persoană *Ciurilă*, care este identic cu *Chirilă*, nu numai în românește, ci și în limbile slave”.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 236 de locuitori. Ei își zic *ciurilénii* (sg. *ciurilén*). Sunt agricultori sau angajați la diferite unități economice din Cluj-Napoca ori Turda.

CIUTĂRIA fânaț. „A fost crescătorie de ciute” I, III, „oarecând o fost ciutărie” IV (87).

V. și *Dâmbu Ciutării, Pârâu Ciutării*.

– Din *ciutărie* 'crescătorie de ciute'.

CLÉNJA v. *Cléjia*.

CLÉJIA II sau *Cléjia Pópji* II, III „o fost clejia popii” II, III (127) – *pópja*; *Cléjia Pópji* (124, 125).

Clénjia „a fost clenjia popii” I, II (123).

Su *Clénjia* teren arabil (123).

– Din *cléjia*, *clénjia* 'pământul, proprietatea bisericii, pe care îl folosește preotul pe întreaga durată a activității sale', var. ale lui *eclejia* = *eclejie*.

CLÎNTU I sau *Clîntu Mocăni* II „clîț, ic” I, „ic între păduri, on triunghi” II (130) – *mocăni* 'mocăncă'.

– Din *clîț* 'teren în formă de triunghi, clin'.

CLÎNU „colț de pădure” II (128); „pământuri ascuțite ca un ic” I (130); „pădure” I-III (152).

Dúpă Clin teren arabil mai sus de Clinu (152).

– Din *clin*.

COADĂ. *Coada de Su Dos* „se ascuțe pășunea ca o coadă” III (122) – v. *Dosu*; *Coada Pădurii* „îi o coadă, un ascuțit cată Agriș [CJ]”

I, „unde se găte pădurea” II (122) – v. *Pădure*; *Coada Spînilor* „aici îi capătul Spinilor” II (127) – v. *Spin*.

– Din *coadă* 'partea terminală a unui loc'.

COĂSTEA „o coaste; e de la sat în jos” II (119); coastă (123, 124, 152); „coaste de față” II (129); „coaste goală” II (130); „coaste deasupra satului” IV (132). At. 1737 *La Koszta* (SzTA 67).

Coăstea Ársii „pantă” [**] (87) – v. *Arsa*; **Coăstea Bărlógului** coastă pietroasă cu tufe și fânaț (88). At.: 1760 *In Koszta Bortoguluj* [!] [= *Borloguluj*] (SzTA 80), *La Koszta Borloguluj* (ibid. 80, 84), *In Koszta Burloguluj* (ibid. 85), 1799 *Koszta Birlóguluj* (ibid. 87) – *bărlóg*; **Coăstea Boancășului** coastă cu pădure (88) – v. *Boancășu*; **Coăstea Bóbului** coastă cu fânaț și pădure (88). At.: 1799 *In Koszta Bobuluj* (SzTA 87) – v. *Bobu*; **Coăstea Bórdánilor** v. *Coăstea Burdánilor*; **Coăstea Brângăoii** I sau **Coăstea Brângăoăie** [*] coastă în pășune (124) – v. *Brângăoăia*; **Coăstea Brádului** „pădure” [***] (87). At.: 1791 *Koszta Bráduluj* (SzTA 102) – v. *Brad*; **Coăstea Búciunilor** „coaste mare” II, III (120). At.: 1776 *In Kaszta Butsumilor* (SzTA 11) – v. *Buciumu*; **Coăstea Burdánilor** I-III, [*], [**] sau **Coăstea Bórdánilor** IV pădure. A aparținut de Plopi CJ (87). At.: 1791 *Lá Koszta Abrudánijilor* (SzTA 102). Numirea inițială **Coăstea Abrudánilor** (< n. grup *abrudáni* < n. fam. *abrudán*: DFNFR) a fost modificată, prin metateză, în **Coăstea Aburdánilor*. În rostirea mai rapidă, cei doi a s-au contras, iar pronunțarea *Coaste-Aburdánilor* a fost interpretată, printr-o falsă analiză, *Coăstea Burdánilor* > *Coăstea Bórdánilor*; **Coăstea Burzuiată** I sau **Coăstea Burzuiată** II „coaste; are câte un spin unde și unde” II (130) – *burzuiát*, -ă; **Coăstea Căcăcii** coastă cu pășune (129) – v. *Căcăcea*; **Coăstea Cănelui** coastă (87) – *câne*, var. a lui *câine*; **Coăstea Cănelui** „pădure pe coaste” II (88) – v. *Cănelu*; **Coăstea Cetățelii** I, [**], [***] sau **Coăstea Cetățelilor** III pădure și fânaț (87). At.: 1791 *Koszta Csetetzele* [!] (SzTA 102) – v. *Cetățeaua*; **Coăstea Chicerilor** „coaste cu pădure, de față” III (88) – v. *Chicera*; **Coăstea Cócini** coastă (88) – v. *Cocina*; **Coăstea Comorii** coastă (120) – v. *Comoara*; **Coăstea Copăciului** coastă (88) – v. *Copaciu*; **Coăstea Copăcelului** „coastă foarte sebeșă [= abruptă]” I (131) – v. *Copăcelu*; **Coăstea Córbului** pădure de stejar (87) – *corb*;

Coăstea cu Acăți coastă plantată cu salcâmi (123) – v. *Acăți*; Coăstea Cuiților coastă (88) – v. *Cute*; Coăstea Feneșului Măre coastă (87). At.: 1791 *Koszté Fenesuluj Máre* (SzTA 102) – v. *Feneș*; Coăstea Feneșului Mic coastă cu pădure (87). At.: 1791 *Koszté Fenesuluj Mnyik* (SzTA 102) – v. *Feneș*; Coăstea Finichii coastă cu fânaș, „așa o chemat-o, Finică; o fost coastea ei” III (122) – *Finică*, n. f.; Coăstea Frunzoalii v. *Coastea-i Frunzoaie*; Coăstea Fúrcilor „aici o fost acățatori de-i spânzura pe iobagi” I, „deal mare; se vede din sat” III (152) – v. *Furcă*; Coăstea Ghergheliei „îi de la Gherghelia în jos” II (87) – v. *Gherghelie*; Coăstea Ghîșii coastă (126) – v. *Ghîșia*; Coăstea Hăjdății „coaste în capătul satului” II (88) – v. *Hăjdate*; Coăstea Husărului „o fost a unui bătrân ciufulit Husaru” II (133) – *Husăru*, por.; Coăstea-i Frunzoaie I, III, IV, [**] sau Coăstea Frunzoalii [*] coastă „în capetul satului” IV (88) – *Frunzoăie*, sprn. (< *Frúnză*, por.); Coăstea Ierii „coaste cu pădure până în Valea Ierii” II (88). At.: 1760 *In Kószta Jéri* (SzTA 84), 1799 *Lá Kószta Jéri* (ibid. 87); Coăstea Iérții coastă (121) – v. *Ierța*; Coăstea Lucoaiei coaste (125) – *Lucoăie*, sprn. < *Lúca*, „un bătrân ce o stat acolo” I. Cf. și *Lúca*, n. fam. (89, 92, 119–121, 126, 130); Coăstea lui Artimón coastă (122) – *Artimón*, pren.; Coăstea lui Ciúci coastă (120) – *Ciúci* [čúči], por.; Coăstea lui Dămián (88) – *Dămián*, pren.; Coăstea lui Făur pantă (152) – *Făur*, n. fam.; Coăstea lui Flus coastă (130) – *Flus*, n. pers.; Coăstea lui Huzău „coaste mai lină, fânaș; o fost un om care sta chiar su coaste și-l ciufulea Huzău” (89) – *Huzău*, por.; Coăstea lui Lepedéu „coaste mare, fânaș” III (122) – *Lepedéu*, por.; Coăstea lui Scridón „coaste; lângă ea și-a făcut casă Scridon” II (122), „coaste a unuia Scridon din Pădureni” I (133) – *Scridón*, n. fam.; Coăstea lui Toderăș „coaste. În ea e o galerie din care s-ar fi extras aur” I (88) – *Toderăș*, n. pers.; Coăstea Lúncii „coaste lângă Luncă” I (88). At.: 1760 *In Kószta Lóntsi* (SzTA 80, 85), *In Kószta Luntzi* (ibid. 86), *In Kószta Luntsi* (ibid. 88) etc.; „coaste deasupra Luncii” III (92) – v. *Lunca*; Coăstea Lupóii coastă cu pădure și fânaș (87) – v. *Lupoăia*; Coăstea Măre coastă (89; 121; 127; 130; 131; 133); Coăstea Mógghii „coaste; o avut un bătrân, Moga, loc acolo” I (121) – *Móga*, n. pers.; Coăstea Mórii „sub ea e o moară” III (120); „în vale jos ar fi fost cândva o moară” I (124); „coaste rea; dedesupt, jos, o fost o moară” V

(141); Coăstea Obărșii „coaste, pădure” II (88) – v. *Obărșia*; Coăstea Ónului (133) – *Onu*, hip.; Coăstea Pietrărului coastă pietroasă (87) – v. *Pietraru*; Coăstea Pietricéii „coaste cu pădure de stejar” [**] (87). At.: 1791 *Lá Kószte Petritsele* (SzTA 102) – v. *Pietriceaua*; Coăstea Pleșcúții (88) – v. *Pleșcuța*; Coăstea Pleșilor „coaste goală” I, „pășunat” II (130) – v. *Pleșu*; Coăstea Pópíi coastă (88); „o clejie a bisericii” II (133); „o fost clejia popii” IV (152) – *pópă*; Coăstea Pripóruului „coaste mai mare” I (133) – v. *Pripóru*; Coăstea Pușcúții (122) – *Pușcúță*, por.; Coăstea Róvinii (120) – v. *Rovina*; Coăstea Sόμεșului „îi către Someșu Rece” II (87); Coăstea Stănâzii coastă (88) – v. *Stânaia*; Coăstea Strâmături (129) – v. *Strâmatura*; Coăstea Stréii v. *Răzoru Streii*; Coăstea Stupătúrii „coastă de la Stupătura-n sus” II (129) – v. *Stupătura*; Coăstea Șugherii „coaste mare, repede” III (88) – v. *Șugherea*; Coăstea Șugúlii „coaste mare” I, [*] (125). At.: 1737 *La Kószta Suguluj* (SzTA 221) – v. *Șugulea*; Coăstea Tămășóii (124) – v. *Tămășoăia*; Coăstea Tépíi coastă mare (87) – v. *Terpea*; Coăstea Tăťálíi „margine, coaste a Muntelui” II (127) – *Tăťále(a)*, n. pers. disp.; Coăstea Tíclului „pădure de la Tíclu în jos” II (87) – v. *Tíclu*; Coăstea Tíganilor coastă; „aici șed țiganii” I (130) – *țigán* (pl. *țigáni*); Coăstea Ursóiuului coastă cu fânaș (87) – v. *Ursoiu*; Coăstea Vinții coastă cu pădure (87) – *Vința*, n. fam. (125); Coăstea Zápódii coastă cu fânaș (87) – v. *Zápodea*.

Deasupra Cóstii „dună mare de pădure” III (152); După Coaste „doștină” I, IV (89); „loc după Coaste” I (130); Su Coaste teren arabil (121; 122; 128; 152); fânaș (125); Su Coastea lui Scridón teren arabil (133); Su Coastea Mórii „loc mai așezat” I (124); Su Coastea Tăťálíi „gredini” [*] (127).

V. și *Capu Costii*, *Cornu Costii*, *Curu Costii*, *Dunga Costii/Costilor*, *Fața Costii*, *Vărvu Costii*.

Coastele Mâncélului coaste (122) – v. *Mâncelu*; Coastele Múntelui „față” II (132) – v. *Muntele*; Cóstile „dealuri cu costi” I (124); coaste (125; 152).

– Din *coaste* (pl. *coaste*, *costi*), var. a lui *coastă* ‘pantă’.

CÓCINA teren arabil și fânaș (88). At.: 1799 *Lá Kótsine* (SzTA 89); „teren cu gârle, zglătinos” I, „groapă mare; acolo erau bălți și sta porcarul cu porcii” II (119).

V. și Coastea Cocinii, Dealu Cocinii, Părău Cocinii.

– Din *cocină*.

COCIOABĂ. La Cocioabă „a fost o casă a paznicului” IV (132).

– Din *cocioabă*.

COLIBĂ. Su Colibă pădure (132).

V. și Dealu Colibii.

– Din *colibă*.

COLIBIȚĂ. Colibițele „o fost ceva colibi acolo” I, „groapă; acolo era colibi, că grijeau oamenii de porci” II (130).

– Din *colibiță* (pl. *colibiți*), dim. al lui *colibă*.

CÓLNIC. Cólnicii „drum ce iese prin pădure până la Curnături; drumul Colnicilor mere până în hotar cu Plopii” [**], „drum ce urcă de pe Feneșu Mic spre Curnături” [***] (87). At.: 1791 *Lá Kolnitse* (SZTA 102).

– Din cauză că apelativul *cólnic* (pl. *cólnice*) „drum îngust care trece peste un deal sau prin pădure” nu mai este viu în grai, numele inițial *Cólnice(le)* a putut fi modificat în *Cólnici(i)*.

CÓLTU „colț mare de piatră în pădure” II (130); **Cóltu al Crepát** „colț [în Cheile Turzii] ca un turn de biserică; are o crepătură foarte adâncă” I, „un colț crepát” II (131). Vezi Nyarady CT fig. 28, 73; **Cóltu al Lat** „colț în Cheie” I (131). Vezi Nyarady CT fig. 37, 45; **Cóltu Albínii** III (127), [**], (131) sau **Cóltu Albínilor** II „colț mare [în Cheile Turzii]; acolo sânt permanent albine” II (127) – v. *Albina*; **Cóltu Căprelor** I, II, IV sau **Zăcătoarea Căprelor** V colț unde stau caprele la amiază (141) – *căpră* (pl. *căpre*); **Cóltu cu Iéderă** colț cu iederă în pădure (132) – *iéderă*; **Cóltu din Topântău** colț (130) – v. *Topântău*; **Cóltu Gróhotii** colț (131) – v. *Grohotă*; **Cóltu Pietricéliei** vârf stâncos (87) – v. *Pietricea*; **Cóltu Sanfilii** [colțu sanșilii] I (131), nume greșit literarizat (de Nyarady CT 48, 49 etc.; Pop-Bartha CT 47) în forma *Colțu Sanșilii*, colț, stâncă cu coama crestată în Cheie. „Sanfila [sanșila] o fost o muiere. Se zice că a picat de pe colțul ala” I (131). Vezi Nyarady CT fig. 36 – *Sanșila*, n. f.

După **Cóltu al Crepát** (131); Su **Cóltu Pietricéliei** pădure (87).

V. și Groapa Colților/Colțurilor.

Cólturile „poiană cu colți de piatră” V (132).

– Din *colț* (pl. *colțuri*) „stâncă, vârf ascuțit de stâncă”.

COLȚIȘÓRU „colț cam de trei metri” IV, „pietri în marginea pădurii” V (132).

Su **Colțîșór** pădure (132).

– Din *colțîșór*, dim. al lui *colț* ‘piatră, stâncă’.

COLȚÚTU „îi on colțuț lângă pădure” I, „colț” II (131).

– Din *colțúť*, dim. al lui *colț*.

COMÁNDA sau **Cománda** din Chsălăiță „un deal unde era comanda” III (119).

La Comándă „e chiar în vârful Penii. A fost făcut punct de observație” I (124).

– Din *comándă* ‘punct de observație militară’.

COMOÁRA teren deluros, degradat, fugitiv (120). At.: 1776 *Lá Komaré* (SZTA 11); „hotar frumos, arător” IV (152).

V. și Coastea Comorii, Părău Comorii, Su Râpa Comorii.

– Din *comoáră*.

COMOREÁ. Comorelele ridicătură mică (133).

Su **Comorele** pantă ușoară sub niște răzoare (121).

– Din **comoreá* (pl. **comorele*), dim. al lui *comoară*.

COMOTÉȘTII fânăț (123).

– Din n. grup. *comotéști*.

COPÁCIU [copáču] I, II, [**], [copáčv] III, loc deluros. „De acolo se aduceau lemne pentru construcția caselor; erau copaci mari” I (88). At.: 1760 *La Kopátz* (SZTA 80, 84, 85), *In Kopáts*, *La Kopátse* (ibid. 84), 1799 *Lá Kopátsi* (ibid. 87), *In Gurá Kopátsului* (ibid. 89); [copáčv] „pășunat” I, II (126).

La Copáci [la copáčv] „o fost copaci acolo, o fost pădure”, „se zice că s-o tăiat pădurea și o rămas acolo on arbore” II (121).

V. și Coastea Copaciuului, Drumu Copaciuului, Fântâna Copaciuului/Fântâna din Copaci.

– Din *copác*, *copáci* (pl. *copáci*).

COPĂCÉLU „pantă abruptă cu tufărai” III (125); pășune (126); „loc drept pe-o dâmbă; au fost copaci aici” I, „pământ înalt, cam deluros, arător” II (128); „deal cu pietriș” I (129); pantă cu răzoare (131); terasă arabilă deasupra satului (152).

Copăcélul Indólului „deal vecin cu hotarul Indolului. A fost pădure mare aici, acum-a arător și cosalău” I (152) – v. *Indolu*; **Copăcélul Șipotului** coastă pietroasă din sus de sat (132) – v. *Șipotu*; **Copăcélul Tăului** „e tăt o dâlmă” I, „deal cu pietri” IV (132) – v. *Tău*.

V. și *Coastea Copăcelului, Fața Copăcelului, Vârșu Copăcelului*.

– Din *copăcel*.

CÓPTA gaură sub o stâncă, unde se pot adăposti mai mulți oameni sau mai multe animale (141).

– Din *cóptă* „hudă mare în stâncă” IV (141).

CORDĂIEȘTII parte de sat (88).

– Din n. grup *cordăiești* < *Córdai*, n. pers.

CORLÁUĂLE v. *Corloăuăle*.

CORLOÁUĂLE (pl.) I, IV, [****] sau **CORLÁUĂLE** (pl.) II pantă arabilă (89).

CORN. **Córnii** „fânaș; sânt mulți corni” I (88). At.: 1760 *In Corny* (SzTA 85), 1799 *Lá Kerny* [!] (ibid. 88).

Córnii Mici „pășunat; o fost pe timpuri pădure de corni” I (141).

V. și *Chicera Cornilor, Fața Cornilor*.

– Din *corn* (pl. *corni*), numele arborelui.

CÓRNU „e un corn de pădure” II (131).

Córnul Chéii „clin” I (131) – v. *Cheia*; **Córnul Cóstii** „ii la capătul Costii” II, „unde se termină Coastea” III (121) – v. *Coastea*; **Córnul Dumbrăvii** „ii pe colțul pădurii” I (123) – v. *Dumbrava*; **Córnul Mieruórii** [córnul mîeriuári] IV, [*, **] sau **Córnul Mieriórii** [córnul mîeriuári] V, „dâlmă; e chiar vârful dealului” IV, „e în marginea pășunatului; o fost o piatră înaltă ca o statuie, era cam mîerie” V, „e piatră albastră” [*] (132) – **(Piátra) Mierioárá* < adj. *mierioárá* [mîeriuári] < *miérie* [mîerîje] ‘albastru (deschis)’ + suf. *-ioará*; [córnul sfîrdîni] „ii tăt pe pantă, dar e intrat într-o bucată mai mare de fânaș” II, „pantă neproductivă; nu prea poți umbla pe ea; e

capătul” [*] (89) – v. *Stârdînă*; **Córnul Șugúlii** „de acoale să-ncepe Șugulea” I (125). At.: 1737 *La Kornu Suguli* (SzTA 221) – v. *Șugulea*; **Córnul Táfii** „e o dungă, unde-i curbă” [*] (120). At.: 1776 *In Cornu Tufelor* (SzTA 11) – v. *Tufă*; **Córnul Vălcéii** „ii mai dâmbă acolo sus deasupra Vălcéii” IV (152) – v. *Vălceaua*; **Córnul Vîii** „dâmbă” I (152) – v. *Vie*.

– Din *corn* ‘colț, margine, unghi; vîrf’.

COROBÍŪTA „formatul ei e ca o corabie; e un pic de deal lăsat mai jos” I, „e ca o corabie” [*] (124).

V. și *Groapa Corobiúții*.

– Formă rezultată, prin asimilarea *ă* – *o* > *o* – *o*, din **Corăbiúță* < **corăbiúță*, dim. al lui **corăbie* ‘depresiune, groapă, adâncitură de teren în forma unei corăbii’ (v. Loșonți TRFR 127).

COSTÉȘTII parte de sat (88).

– Din n. grup *costéști* < *Cóstea*, n. fam. (92, 121).

COSTIȘÁTA „ii loc su Murună; nu-i costiș tare” I, „deal” II, „pantă” [*] (131).

– Din adj. *costișát*, *-ă* (< *costiș* + suf. *-at*).

COSTÍȚA „urcuș mare” I (89); „o coaste, pantă mare” III (119); „ii coaste, costiță” I, II (130); coastă (132).

– Din *costiță*, dim. al lui *coastă*.

CÓȘU „e ca un coș, horn, în Cheie” [*] (131).

Cóșul Hîlii „e ca un coș [în Cheie]; Hîlă o picat când o mers să ia miere de albine” I (131), „este o cavitate, cam de 8 m diametru, închisă dinspre râul Hășdate de o boltitură impozantă de stâncă” (Nyarady CT 67. V. fig. 35, 57) – *Hîlă*, n. pers.

Deasupra Cósului „e acolo sus, spre Mănăstire” I (131).

V. și *Zurușu de la Coș*.

– Metaforă de la *coș* ‘horn’.

COTÉIU „fânaș; loc drept” I, „rât lângă apă, o luncă bună” II (152); **Cotéiu Popii** „fost clejia popii; fânaș” IV (152).

– Din *cotéi*, dim. al lui *cot* ‘cotitură’.

COTITŪRA cotitură de drum (122).

Cotitúra Tândrii „îi drum cotit cum sui către pădure; Tândra l-o ciufulit” I (123) – Tândră, por.

– Din *cotiniră*.

CÔTU cot de apă (92); parte de sat (120; 124; 125; 131).

Côtu Bôndii „colțul ala; e deasupra la Dumbravă; cotitura aia” IV (89) – Bônda, n. fam.; **Côtu Coășchii** „loc în formă de cot între pășune și apă” I, „bucată de pământ între vale și pășunat” IV (89) – Coășcă, por.; **Côtu Doamnăii** loc într-un cot făcut de Valea Hăjdății (127). Vezi Nyarady CT fig. 27. – *doamnă*; **Côtu Jidovului** „loc într-un cot pe lângă drum” I, „pământ arător într-un colț” II, „cot” III (122) – *jidov*; **Côtu lui Budii** cot (89) – Budii, por. Cf. și n. fam. *Budii* (DFNFR); **Côtu Mănăstirii** „cot de loc, pășunat” IV (152) – v. *Mănăstirea*.

Deasupra Côtului „pantă ce fuge câtă pârâu” I (89).

Côturile „coturi de cosit pângă on pârâu” I, „coturi de apă; cotește apa, Pârâu Satului” II (123); „pământele arătoare, parcele mai cotate” I (128).

– Din *cot* (pl. *coturi*) ‘cotitură’.

COVÁTA „o șa ca o covată” I, „coboară ca o covată; groapă fără apă” II, „îi chiar ca o covată, o groapă” III (119).

Covetele „găuri în stâncă de poți sta de ploaie în ele; is chiar ca niște coveți” I, „coveți în stâncă” V (141).

Sub Coveți IV (141).

– Din *covată* (pl. *coveți*) ‘teren adâncit în forma unei coveți, groapă, depresiune’ (Loșonți TRFR 133).

CRÁCU „dâmbă” I, „o tablă de pământ arător; seamănă cu un crac dacă o privești dintr-o anumită direcție” II (129).

După Crac fanaț (129).

V. și *Groapa Cracului, Pârâu Cracilor*.

– Din *crac* ‘ramificație a unui deal; picior de deal’.

CRĂEȘTI, ung. *Pusztaszentkiryál*, vechi *Pústa-Sáncrái*, pop. *Făgădaie*, (rar) *Sáncrái*, sat în com. Petrești de Jos CJ, format din *Făgădaiele din Jos* și *Făgădaiele din Sus*, „părți de sat distincte, cu două biserici și hotare aparte” II (128). At.: 1310 *villa Scentkiraly*, 1367 *villa domini regis Zenthkryal*, 1430 *poss. nostra*

(*regis*) *volahalís Zenthkryal*, 1432 *Zenthkiral*, 1461 *Zentkryal*, 1516 *Olahzenkryal*, 1824 *Pusztá Szent Király*, *La Fogadaje*, 1850 *Pusztá Szent Kraj*, 1854 *Pusztá-Szent-Király*, *Pusta-Sân-Crai* (Suciú I 173).

V. și *Calea Sáncraului, Lunca Sáncraului*.

Numele *Crăești*, ortografiat greșit *Crăești*, a fost dat de administrația românească, de la *crai* din *Sáncrai*.

Sáncrai(u) provine din n. top. maghiar *Szentkirály* ‘Sfântul Rege’, < *szent* ‘sfânt’ + *király* ‘rege’. E vorba de Sf. Ștefan, primul rege maghiar, în cinstea căruia a fost construită biserica din sat (cf. Kiss FNESZ II 383). Când satul s-a depopulat, a primit numele de *Pusztaszentkirály* ‘Sáncraiu Deșert’.

Numele *Făgădaie* a fost dat când pe locul fostului sat erau doar câteva case și *făgădaie* ‘cârciumi, hanuri’, pe marginea drumului Cluj-Săvâdisla-Turda.

La recensământul din 18. II. 2002, satul avea 234 de locuitori. Ei își zic *făgădăreni* (sg. *făgădărean*) și sunt agricultori sau muncitori navetiști la Turda ori Cluj-Napoca.

CRĂIASA „o coaste” I, „doștină cu pădure care cade până-n Valea Hășdății” IV (141).

– Din **Pădurea Craiasă*, prin omiterea determinatului, < adj. *crăiasă* ‘crăiască, a craiului’ < *crai* ‘rege sau principe domnitor (al Ardealului)’, asimilat unui nume propriu de persoană, când se știe despre care crai e vorba (cf. DA), cu suf. *-easă*.

CRUCEA „cruce” I (88). At.: 1760 *Longa* [I] *Krutse* (SzTA 80), *In Krutse* (ibid. 86); „cruce de piatră” I, II (121); „cruce lângă sat” II (122); „cruce în câmp” II (129); „cruce în vârf de deal” I (130). At.: 1775 *Lá Krutse* (SzTA 239); „cruce în deal” I, „troiță” III (133); „cruce” I (152).

Crucea de la Guruiet „cruce” I, II (131) – v. *Gruiețu*; **Crucea de la Nechita** II, III (127) – *Nechita*, n. pers.; **Crucea de Lemn** „o fost cruce chiar în bumbuleul ala din care se vede în tăte părțile” II (119); **Crucea Grosoaiei** „o fost înmormântat cineva acolo” I (129) – *Grosoaie*, sprn.

După Cruce „teren rău” I, „o voioagă” IV (89); teren arabil (129); „loc dincolo de Cruce” I (130); **La Cruce** (87; 88; 121; 122; 125; 152); **La Cruce ai Rôșie** teren arabil (131); **Su Cruce** teren arabil (119); loc deasupra căruia a fost o cruce (131).

V. și *Dealul Crucii, Fața Crucii, Groapa Crucii, Via de la Cruce*.

Crucile Cărilor „se încruceșează drumuri aici” IV (152) – v. *Cărare*.

– Din *cruce* (pl. *cruci*).

CRUCIȚA II sau La Crucică I fână; „o fost o cruce mai mică în dâlmă aia” I (130).

– Din *cruciță*, dim. al lui *cruce*.

CSÜRÜLYE v. Ciurila.

CUIEBÍCU v. Chebicu.

CULCĂTOÁRE. Culcătoarele „teren în pădure mai ferit, pentru ciurda de boi” [*] (87).

– Din *culcătoare* (pl. *culcătóri*) ‘loc unde se culcă vitele vara, la pășune; staniște, zăcatoare’.

CULCÚȘU „acolo se culcau vitele noapte mai demult; îi în pădure” I, „era o goliște, nu era deasă pădurea” II (123).

Culcúșu Bătălicii „era un culcuș în Pleș, unde Bătălică culca vitele” III (119) – *Bătălică*, n. pers.

La Culcúș în Șes „poiană unde se culca vitele mai demult” II (119) – v. *Șesu*.

Culcúșurile „aici se culca vitele pe o așezătură” I (129).

Su Culcúșuri „pășunat” (129).

– Din *culcúș* (pl. *culcúșuri*) ‘loc unde se culcă vitele vara, la pășune’.

CULME. Cúlmea Mănăstirii „culme; e chiar dunga platoului pe care o fost Mănăstirea” [*] (127) – v. *Mănăstirea*.

– Din *cúlme*.

CUMUTOÁIA „pantă, pășune pentru vite” IV, „dâmbă potrivită” [*] (152).

Su Cumutoáia „loc mai așezat, mai pe groapă” I (152).

– Probabil din sprn. **Cumutoáie*, un derivat, cu suf. -*oaie*, de la *Kamuthi*, numele unei familii maghiare care a avut terenuri în mai multe localități din această zonă (v. SzTA 58, 90, 96, 102 etc.).

CUPTÓRU „peșteră ca un cuptor de pâine; acolo o fost așezare, s-o găsit oase de oameni” [*] (127). Vezi și Nyarady CT 103 și fig. 68; „deal cu pădure” II, „deal rotund” III, „dâlmă” IV, „deal așa ca o dâlmă” V, „e în pădure; acolo

nu știu, nu s-o putut arde var, acolo nu-s pietri de var” [*] (132); „loc unde apa Văii Hășdății îi foarte adâncă, baltă adâncă, bolboană, bolboacă sub o stâncă” IV, „ii chiar ca un cuptor sub o stâncă” [*] (141).

Dúpă Cuptór „pădure” IV (132).

V. și *Fața Cuptorului*.

– Din *cuptór* ‘loc boltit în formă de cuptor’.

CUR. Cúru Cóstii „aici se găta o coaste mare” II (128) – v. *Coastea*; Cúru Deálului „acolo se termină Dealul” III (127); „ii on cur de deal” I, „se găta pădurea acolo” II, „e capătul la Dealul Beclenii” [*] (131); „acoale se termină Dealul” [*] (132). At.: 1765 *La Kuru Gyalului* (SzTA 68); „capăt de deal” III (133) – v. *Dealul*; Cúru Grédinii v. *Capātu Gredinii*; Cúru Híșului „ii capătul din jos a Híșului” I (152) – v. *Híșu*; Cúru Lăptóșii „se găta o dâlmă, dealul acolo” I (130) – v. *Lăptoasa*; Cúru Mâncélului „acolo se găta Mâncelu” I, „e la capetul Mâncelului” III (122); Cúru Păduceilor „capetul dincolo [al Păduceilor]” II (120). At.: 1776 *La Kuru Pedutseilor* (SzTA 11) – v. *Păducel*.

– Din *cur* ‘partea unde se termină un anumit loc, capăt, extremitate’.

CURĂTÚRĂ. Curătúra Negrúșii „fânăț cam apâtos” II (132) – *Negrúșa*, probabil n. pers.

Curătúrele pășune; „acolo o fost pădure” II, III (122).

– Din *curătúra* (pl. *curătúri*) ‘loc curățat de arbori, de mărăcini etc. pentru a putea fi cultivat sau folosit ca pășune’ (< lat. *curatura*).

CURMĂTÚRA „e între Măgură și Lespezi” I, curmătură cu drum (124).

Curmătúra din Jos „șa” III, „groapă” IV (132). At.: 1737 *La Kurmatüre* (SzTA 67); Curmătúra din Sus „șa” III (132); Curmătúra Róșie „loc ca o tarniță, o curmătură” III, „pământ roșu” IV (87).

Curmătúrele „gropi” I, „loc deluros; o fost curmate” IV (87).

V. și *Baia Curmăturilor, Fântâna de la Curmătură, Pârâu Curmăturilor*.

– Din *curmătură* (pl. *curmătúri*).

CURMEZIȘU teren arabil perpendicular pe „alte pământuri” I (119).

– Din *curmezîș*.

CÚRTE. La Cúrte „teren cumpărat de la boierul care a fost în sat” II (123); „acolo era curtea lui Tórdai, care a avut pădurile” IV (125).

V. și *Gredina Curții*.

– Din *cúrte*.

CURTÉȘTH parte de sat (88).

V. și *Părău Curteștilor*.

– Din n. grup *curtéști* < *Cúrtu*, por.

CURÚNĂ. *Curúna Iértii* „o coaste ca o curună până Ierța” I, „partea de sus a Iértii” II (121) – v. *Ierța*.

– Din *curúnă*, var. a lui *cunúnă* ‘locul de deasupra unei coaste, de deasupra unui deal, creastă, dungă în formă de arc’.

CUSTURÍCIU [custuríʃv] „pădure; loc mai rău” II, „dâmbă cu pădure” V (132).

– Din **Custuríci*, forma de pl. neart. (< *custuríci*, pluralul lui *custurice*, un dim. al lui *custură* ‘creastă stâncoasă de deal sau de munte’) trecut la sg. sub influența cuvântului *loc*.

CÚTE. Cúțile I, II, IV sau *Deálu Cúților* III „ridicătură cam rotundă, fânaș” I, „loc deluros” II, „deal cu pietre” III (88). At.: 1760 *La Kutz* (SzTA 80, 83), *In Kusz* [!], (ibid. 84).

Su Cúți teren arabil (88).

V. și *Coastea Cúților*, *Groapa Cúților*.

– Din *cúte* (pl. *cúți*) ‘rocă dură din care se confecționau cúțile’.

D

DĂBĂGĂU I–III sau **Bădăgău** IV, V „pantă nu prea abruptă” I, „coaste” III, „o față” V (141). At.: 1741 *az Dobogora*, 1743 *Az Dobogon* etc. (SzTA 137).

– Din top. magh. *Dobogó* < *dobogó* ‘pantă’.
Var. *Bădăgău* a rezultat prin metateză.

DĂNCIOAIA I, [*], **Dăncioaia** [**], **Dăncioile** II sau **Dăncioile** III, IV „un loc mai obluț un picuț; loc arător” I, „gropi, nu mari” II, „podină apătoasă, groapă” [**] (87).

V. și *Părău Dăncioii*, *Rupturile Dăncioii/Dăncioii*.

– Din sprn. *Dăncioaia* < n. fam. *Dănciu* (152).

DĂNCIOILE v. Dăncioaia.

DĂLMA „dălmă în sat” II (130); **Dălma** III, [**], **Dălma** Lîii II, III, [*] sau **Dălma** lui Lîie [***] „dălmă” II, „dălmă, deluț; o fost a Lîii Sôfîii” III, „deal, movilă. Lîe îl folosea” [*] (120) – *Lîe*, hip. < *Vasilie*.

Dălma Arinoasă „îi cu prund, cu arină” IV, „dălmă cu piatră cam mierioaie” V (132) – *arinós*, -*oasă* ‘care conține (multă) arină’.

Dălma Bolîndului „on pic de ridicătură” I, „o ți’ de coaste, dălmă” III (133) – *Bolîndu*, por.; **Dălma** di la Pod „dălmăușă” I, „acolo scoteau vitele să nu le mănce muștele” II, „ieșeau animalele din apă și stăteau acolo la amiază” III (120) – v. *Podu*; **Dălma** Dinafără „dălmă mare” II, „o fost cea mai grea dălmă de urcat cu căruțele; o-o tăiat cu buldozerul” III (127); **Dălma** lui Dări „dălmă” I, II (130) – *Dări* [dări], n. pers. neatestat; **Dălma** Vălăielor „dălmă” IV (132) – v. *Valău*.

– Din *dălmă* ‘deal mai scund, izolat și cu vârful rotunjit sau lunguic’.

DĂLMUȚA „îi aici în sat, o ți’ de dălmă” I (121).

– Din *dălmăușă*, dim. al lui *dălmă*.

DĂMBA „dâmb” I, „coamă de deal” II (129).

Dâmba de la Toăplec „dâmbă cu plantație de brazi” IV (152) – *Toăplec*, n. pers.; **Dâmba** lui Chêșeri „deal; e mai dulce, alungit” I (124) – *Chêșeri* [kêșeri], n. pers.; **Dâmba** Ográzii „acolo o fost o ogradă cândva; deal; o fi fost ceva pomărie” I (124) – v. *Ograda*.

– Din *dâmbă* ‘ridicătură mică de pământ’.

DĂMBU „dâmb rotogol” IV (87); „ridicătură” I, „dâmb” IV (89).

Dâmbu Băleștilor „dâmbușor” I, „Bălești le zic la o familie care azi se cheamă Ilea” IV, „ridicătură. O familie Ilea e a Bălului, a Băleștilor. Ei avea mult pământ acolo” VII (92) – *bălești*, n. grup < *Bălu*, por.; **Dâmbu** Cetățelii „dâmb” [***] (87) – v. *Cetățeaua*; **Dâmbu** Chîcerii ridicătură (87) – v. *Chicera*; **Dâmbu** Ciotînilor „ridicătură; îi pășune și arător” IV, „dâmb; o fost pădure” V (92) – v. *Ciotină*; **Dâmbu** Ciutărîi „dâmb costos; pădure” I (87) – v. *Ciutăria*; **Dâmbu** Cîcului „îi pădure” IV, „e câtă Coastea Ierii” [**] (88) – *cuc* sau *Cucu*, n. pers. Cf. sprn. *Vasile a Cîcului*; **Dâmbu** Dumbrăvîții „pădure” III (87). At.: 1760 *La Drumbravitz* [sic!], „*La Drumba vitse* [!]” (SzTA 80) – v. *Dumbrăvița*; **Dâmbu** Hăcurilor deal (87) – *hăcure* (sg. *hac*, rar *hăcur*) ‘lemnioare mărunte pe care le rupi să aprinzi focul cu ele, surcele, vreascuri, găteje’, cuvânt viu în zonă (v. ALRR – Trans. III h 331); **Dâmbu** Hodrêștilor „dâmbușor, pantă dulce” I, „dâmb” IV (92) – *hodrêști*, n. grup < *Hódrea*, n. fam.; **Dâmbu** Hîiului „dâmb; îi a huiștilor” IV (88) – *Hîiu*, n. fam.; **Dâmbu** lui Bôbdan „dâmb mai mare, arabil” I (92) – *Bôbdan* „o fost on domn din Săvădisla” IV, V; **Dâmbu** lui Ciotôii „înălțime” II, „loc mai sus, rădicat” III, „dâmb” [**] (87) – *Ciotôii*, por.; **Dâmbu** lui Dănilă „dâmb” III, „deal” [*] (88) – *Dănilă*, n. pers.;

Dâmbu lui Mihălét v. *Dâmbu Mihăleşului*; **Dâmbu Lupóii fânaț** (87) – v. *Lupoia*; **Dâmbu Mihăleşului** [**] sau **Dâmbu lui Mihălét** [***] dâmb (87). At.: 1791 *Dimbuluj Mihajetz* [sic!] (SzTA 102) – *Mihălét*, n. pers. neatestat. Cf. *Mihăleşu* (DOR 109); **Dâmbu Mórii**, „pășunat; era o moară acolo” III, „dâmb” IV (92); „e on pic de deal spre Ciurila; jos sânt mori” I (124) – v. *Moara*; **Dâmbu Ónului**, „dâmb” I, [**] (87) – *Ónu*, n. pers.; **Dâmbu Piticului**, „dâmb” III, „deal” IV (87) – *Pitic*, probabil por. dispărută sau n. fam. existent în Munții Apuseni; **Dâmbu Rotúnd**, „dâmb așa rotund” I (92); „este luat de la Aagriș [CJ]” I (120); **Dâmbu Sátului**, „dâmb” I, „e în pășune” II (92) – v. *Sat*; **Dâmbu Șchiópilor** I sau **Dâmbu Șchiópului** [**], „fânaț și pădure” II (87) – *Șchiópu*, por. sau n. fam. (PACJ 258); **Dâmbu Țigănilor**, „deal” I, „dâmb” II, „aveau Țiganii colibi aici” IV (152) – *Țigán* (pl. *Țigáni*).

Dâmburile, „loc arător, cam dâmb” VI (92).

– Din *dâmb* (pl. *dâmburi*).

DÂMBUȚU dâmb mai mic (131).

– Din *dâmbúț* ‘dâmbuleț’.

DÂNCIOAIA v. *Dăncioaia*.

DÂNCIOILE v. *Dăncioaia*.

DE CĂTĂ BÉRCHIS teren arabil și fânaț către hotarul satului Berchiș (131). At.: 1765 *Gyekite Berkes* (SzTA 110).

– Din prep. de *cătă* [= *către*] + *Bérchiș*, azi Borzești CJ.

DEĂLU, „deal. E cum ieșim din sat, cătă Lita. Acolo e o cruce” [**] (88). At.: 1760 *In Gyál* (SzTA 80, 83), *Pe Gyál* (ibid. 81), 1799 *Lá Gyálu linge Krutse* (ibid. 88); „teren arabil lângă sat; pantă” I (89); „platou” I, „loc mai drept deasupra satului” III (92); „deal” II, „loc mai în coastă” III (119); „deal” I, II (120); parte de sat (120–122, 124, 127, 132); platou (125); „deal nu prea mare” II (128); [alt loc:] „deal” I, „creastă de deal” II (128); „deal lângă sat” II (129); parte de sat și teren arabil (131; 133); deal pe care se află cătunul Casele Micești (152).

Deálu Alunișului, „deal mai în sus de Aluniș, cu tufăraie și fânaț” [**] (88). At.: 1762 *Gyálu Alunysuluj* (SzTA 86) – v. *Aluniș*; **Deálu Aoášului** deal cu fânaț (87). At.: 1791 *Dupa gyálu Avasuluj* (SzTA 102); „deal orientat

spre nord; nu-i pădure” III (88) – v. *Aoașu*; **Deálu Băii**, „deal” I, II (126) – v. *Baia*; **Deálu Bătrânii**, „dâmb rotund cu tufe” IV (88) – v. *Bătrâna*; **Deálu Beclénii**, „deal mare, lung” II (127), „deal fain” I, „acolo o fost o hodaie [= casă și gospodărie în câmp]” II (131). At.: 1765 *Szubi Gyálu Bethlenyi* (SzTA 110), 1814 *La Gyálu Bethlenyi* (ibid. 68) – *Beclénii*, n. pers. în G.; **Deálu Bércii**, „deal” I, [*] (123) – v. *Berca*; **Deálu Bóbului**, „deal” I, II (88) – v. *Bobu*; **Deálu Bódii**, „coaste; deasupra-i drept” I, „deal” II (88) – v. *Bodea*; **Deálu Bóului**, „e și la Săvădisla [CJ]” IV, „deal” [**] (88). At.: 1760 *La Capu Gyálu Bouhuj* (SzTA 80) – *bou* sau *Bou*, por.; **Deálu Brádului**, „deal” I, „un munte, fânaț” III, „munte, loc deluros” IV (87). At.: 1791 *Gyálu Bráduluj* (SzTA 102) – v. *Brad*; **Deálu Búciúmilor**, „îi înalt” I, „deal mare, rotund” II (126) – v. *Buciumu*; **Deálu Bumbuléu** v. *Bumbuleu*; **Deálu Bumbulélui** v. *Bumbuleu*; **Deálu Búbului**, „o fost pădure” I, II (129) – *Búmb(u)*, por. disp. sau n. fam. (DFNFR); **Deálu Búnii** deal (133) – v. *Buna*; **Deálu Cărbunării**, „deal ca o spinare de porc; e lângă Zăpodea Bobului” IV, „loc costos, de deal” [***] (88) – v. *Cărbunare*; **Deálu Căsóii**, „deal; loc arabil și fânaț” I (88) – v. *Căsoaia*; **Deálu Cătánii**, „deal” I, „deal cu platou deasupra” II (88) – *cătánă* ‘soldat’ sau *Cătánă*, n. pers. disp.; **Deálu Cănelui**, „deal deasupra la Coastea Cănelui” I, „dâmbă” III, „dâmb” IV (87) – *Căne*, n. pers., sau *căne*, var. a lui *căine*; **Deálu Cioării**, „deal deasupra satului” III, „dâmbă” IV, „dâmb, deal” VI (92) – v. *Cioara*; **Deálu Ciurilii**, „deal; mere [= merge] până-n hotarul Ciurilii” I (123) – v. *Ciurila*; **Deálu Cócínii**, „deal arător” I (88) – v. *Cocina*; **Deálu Colibii**, „îi o Ți’ de ridicătură; acolo aveau colibă hăitașii mai demult” I, „îi o Ți’ de deal; era zăcătoarea aproape” IV (89) – v. *Colibă*; **Deálu Córbului** deal cu pădure (119, 123) – *Córbu*, n. pers., sau *corb*; **Deálu Crúcii**, „deal, sub el este o cruce de piatră” I, „are o cruce unde se fac slujbe pentru Țarină” II (88). At.: 1760 *La Gyálu Krutzi* (SzTA 80, 85), *La Gyálu Crutzi* (ibid. 85) etc. – v. *Crucea*; **Deálu Cútilor** v. *Cute*; **Deálu de la Bodogói** v. *Dealul lui Bodogoi*; **Deálu de la Ónu**, „pantă mare” I (133) – *Ónu*, hip. < *Ion*; **Deálu de Míjloc**, „deal mare” I, „îi ca o pâne, ca on glob” II (119); **Deálu din Jos** deal (80); **Deálu dintre Văi**, „deal între două văi” I (123); **Deálu Doámni**, „deal mare; o fost aproape tot la o

doamnă, Medănoaică" II (122); **Deălu Dobrușii** „deal mai înalt" II (119) – v. *Dobrușa*; **Deălu Doștióruului** „dâmbă" I (126) – v. *Doștióru*; **Deălu Fóltsiului** „deal" I, II (92) – v. *Fóltsiu*; **Deălu Gróșilor** „deal mare cu fânaș și pădure" I (88) – v. *Gros*; **Deălu Hăjmașului** „dălmă" I, în hotar cu Hăjmașu (130). At.: 1775 *La Gyálu Hasmasdului* (SzTA 240) – v. *Hăjmașu*; **Deălu Hărsinóii** „deal cu pădure și piatră" I (88) – v. *Hărsinoaică*; **Deălu Hîșului** „deal, dămb rotund" I (126) – v. *Hîșu*; **Deălu Hânsurilor** „dălmă, vârv" I, „aproape de Hânsuri" II (130) – v. *Hâns*; **Deălu Iléștilor** deal (89) – *iléști*, n. grup < *Îlea*, n. fam.; **Deălu Lázului** „deal arabil și fânaș; o fost ceva pădure acolo" I, „dămb mai mare" IV (92). At.: 1712 *az Lazulon nevű helyb[en]* (SzTA 93) – v. *Laz*; **Deălu lui Bodogói** II, III, **Deălu de la Bodogói** [*] sau **Deălu Popéștilor** I, [*] „lângă deal o stat *Bodogói*" II, „pantă" (122) – *Bodogói*, por.; *popéști*, n. grup, < *Pópa*, n. fam.; **Deălu lui Lepedéu** deal (122) – *Lepedéu*, por.; **Deălu lui Petric** (87) – *Petric*, n. pers.; **Deălu lui Toderăș** „deal; a fost a unui proprietar, Toderăș" I, „deal rotund" II (88) – *Toderăș*, dim. < *Toăder*, n. fam. (127) și pren.; **Deălu Lung** „deal deasupra satului" I (122); **Deălu Lupóii** „deal vecin cu hotarul Vlahii" I (87) – v. *Lupoaică*; **Deălu Lúpuului** „dălmă" IV, „deal, dălmă" V (132) – *Lup(u)*, n. fam. (127, 130, 133), sau *lup*; **Deălu Lúpilor** „pantă dulce" I, „deal mare, pietros; pe vârvul dealului umbli lupi mulți și urlă iarna de se aud până în sat" IV (141) – *lup* (pl. *lupi*); **Deălu Lupiștii** culme de deal spre satele Micești și Vâlcele (152) – v. *Lupiștea*; **Deălu Máre** „o fi de rădicătură" I, „deal mai rădicat, în pășunat" IV (89); „deal; e către hotarul Litii" IV (92). At.: 1771 *Lá gyálumáre* (SzTA 93); **Deălu Márginii** „e dincolo de Bodea" [**] (88). At.: 1760 *La Gyalu Mársini* (SzTA 80, 84) – v. *Margina*; **Deălu Mălăiștii** „deal" II (123) – v. *Mălăiștea*; **Deălu Mănăstirii** deal; „loc cu pășune, mărăcini pe vârvul Muntelui" I (131), „e pe Munte" I (132) – v. *Mănăstirea*; **Deălu Mărtórii** „deal; dincolo de el a fost Mărătoarea" I (127) – v. *Mărătoarea*; **Deălu Mărului** „ridicătură" I, „acolo sânt numai niște meri pădureji" II, „ii așa bumbuleu" IV (89) – v. *Măr*; **Deălu Micloșéștilor** „fi mai rădicat" I, „deal" II, „o familie, micloșești, o deținut pământ acolo" III (122) – *micloșești*, n. grup < *Micloș* (*Miclăuș*), n. fam.; **Deălu Micușului**

„deal între hotarul nost și a Micușului" II (125) – v. *Micușu*; **Deălu Moráruului** „deal; a fost proprietatea unui morar" I (88) – *morár*; **Deălu Mórii** „pantă de deal; o fost moară aici mai în vale" I, „deluț" II (128); „deal; o fost două mori sub el" I (129) – v. *Moară*; **Deălu Muierăului** „deal; de acolo coborâm în Muierău" I (133) – v. *Muierău*; **Deălu Nécniului** „deal mare, cu pădure" I, „movilă mare" II (131). At.: 1648 *Az Dalul nemczialnal*, 1765 *Dupa Gyálu Nyemtzilor* [sic!] (SzTA 110), 1814 *La Gyálu Nyentsilor* [sic!] (ibid. 68), *Dupe Gyálu Nentsulujj* (ibid. 69) – *Nécniu*, n. pers. (n. fam.: DNFR); **Deălu Obárșii** „deal vecin cu Dealu Cătani" IV (88). At.: 1799 *Lá Gyálu Obrisi* (SzTA 88) – v. *Obărșă*; **Deălu Ográzii** „deal; îi mai mare ca Ograda" II, „deal, bumbuleu" IV (89) – v. *Ograda*; **Deălu Oláruului** „pământ cam roșcat" [*] (152) – v. *La Olaru*; **Deălu Onáșului** „deal; deasupra e un platou" III (88) – *Onáșu*, hip. < *Ionăș*; **Deălu Otéllii** „deal cam abrupt și arinos" I (133) – v. *Ofelea*; **Deălu Păducéilor** „deal mare, mai lunguieț" I, „la mocieșii aieștia le zic păducei; acolo o fost mulți" II (126) – v. *Păducél*; **Deălu Périlor** „deal mare" I, V „dâmbă" IV (92) – v. *Păr*; **Deălu Pétrii** deal mare, cu pădure (127, 131). At.: 1744 *in Gyálu Petri*, 1768 *a gyálul Petrej nevű hegyben*, 1845 *In Gyálu Pétri* (SzTA 114) – *Pétre*, n. b.; **Deălu Pleșcúții** „deal cu pădure ce ține tot de Pleșcuța" I, „pădure" IV (88) – v. *Pleșcuța*; **Deălu Pópíi** „acolo a avut popa clejie" I, III, „deal; o fost clejia bisericii" II (89) – *pópá* „preot"; **Deălu Popéștilor** v. *Dealu lui Bodogói*; **Deălu Popicului** deal (122) – *Popicu*, dim. < *Pópa*, n. fam.; **Deălu Pușéștilor** „deal mare, nalt, cu pădure roată pe lângă el" II (127) – *pușéști*, n. grup < *Púša*, n. fam.; **Deălu Ródoșului** „deal mare" II (127) – v. *Rodoșu*; **Deălu Rogoázelor** „loc drept, mai ridicat" I, „deal, lângă Luncă" II (88). At.: 1760 *La Gyálu Rogozi*, *In Gyalu Rogozuluj* (SzTA 80, 85), *In Gyalu Rogozole*, *Lá Gyálu Rogozuluj* (ibid. 88) etc. – v. *Rogoz*; **Deălu Săliștii** „loc arător luat de la Săliște în schimbul altor locuri" I (152) – v. *Săliște*; **Deălu Sărcăzii** „loc arător" I, „deal" III (127) – v. *Sărcadea*; **Deălu Sărmătinului** „dâmbă spre Sărmătin" I (152) – *Sărmătin*, azi Mărtinești CJ; **Deălu Sclivășului** deal (125) – v. *Sclivășu*; **Deălu Semincii** v. *Siminicea*; **Deălu**

Sócului „dealul ăsta pe care sântem noi cu căsile” I (152) – v. *Socu*; *Deálu Sócilor* „platou frumos” I, „deal mare” II (119) – v. *Socu*; *Deálu Stăurului* „teren în pantă” I, „ridicătură ca o movilă; o fost pădure de mesteacăn și-n pădure o fost staur pentru vite” II (89) – *stăur* ‘loc îngărdit (pentru oi, capre etc.)’; *Deálu Stănăii* „deal” II, III, fânaș cu tufe (88). At.: 1760 *In Gyálu Szténci* [= *Szténei*] (SzTA 80) – v. *Stánaia*; *Deálu Stréii* „deal” [**] (88). At.: 1760 *In Gyálu Sztrei* (SzTA 80, 84) – v. *Streaua*; *Deálu Stricății* „deal cu pădure între Stricata și Deasa” IV (92) – v. *Stricata*; *Deálu Strigóii* „loc ridicat, oblu sus” I, „deal” III, „dâmb rotogol” IV (87) – v. *Strigoaia*; *Deálu Șchiopilor* „deal cu pădure până către Șchiopi” I (127), „îi lung de 4–5 km și mare” IV (133). At.: 1775 *Gyálu Stobgyilor* (SzTA 239) – v. *Șchiopii*; *Deálu Șutului* „îi de către Șutu” I, „deal vecin cu Șutu” II (122), „deal, delușor” II (123) – v. *Șutu*; *Deálu Tărtii* „deal” I, [***] (87) – *Tărta*, n. fam.; *Deálu Tompéștilor* deal (88) – v. *Tompeștii*; *Deálu Tomnătic* I sau *Tomnăticu* I-III, [*]-[***] „deal cu fânaș. A fost arător cândva” I, „loc de doștină, cam tomnatic” II, „cel mai târziu omăt de acolo se duce” III (88). At.: 1716 *A Tomatek* (SzTA 79), 1760 *In Tomnătyik*, *La Tomnatek* (ibid. 80) – adj. *tomnătic* ‘(aici: despre un loc) mai puțin însoțit, mai rece, pe care recolte se coc mai târziu’; *Deálu Túrzi* „coastă; îi la ieșirea din sat către Turda” I (152); *Deálu Țigănelui* „dălmă cu pădure” IV (132) – *țigán*; *Deálu Ungurășului* „deal” I, III (127). At.: 1765 *Lá Gyálu Unguraszuluy* (SzTA 114) – *Ungurășu*, n. fam. (PACJ 276; DNFR); *Deálu Viiilor* „deal mare” II (87); „îi în hotarul Clujului, dar avem teren acolo” I (152) – v. *Vie*; *Deálu Zglămului* „deal ce merge până la pădure” III, „îi tăt cam bumbuleu” IV (89) – **zglam*, var. cu *z* protetic, a lui *glam* ‘pământ lutos, argilos’ (DA), ‘pământ foarte argilos’ (Porucic L).

După Deal „loc de pășunat” I (120). At.: 1776 *Dupe Gyál* (SzTA 10); teren arabil (123; 124; 130; 131); „fânaș” I, V (132). At.: 1761/1808 *Dupa Gyál* (SzTA 67), 1765 *Dupa Gyál* (ibid. 68); „îi dincolo de Deal” I (133); După Dealu Cioării (92); După Dealu Cruciî „teren arabil dincolo de Dealu Cruciî” I (88); După Dealu Pêrilor (92); După Dealu Túrzi „loc arător, mai oblu, dincolo de Dealu Turzii” I

(152); Pêste Deal „loc arabil” II (130); Su Deal „arabil și fânaș” (131); „fânaș” III (132); Su Dealu Agrișului (126); Su Dealu Băciunilor „loc drept, arător” I (126); Su Dealu Cruciî „teren arabil mai jos de Dealu Cruciî” I, „față” IV (88). At.: 1760 *Subt Gyálu Krutzi* (SzTA 80), *Subt Gyálu Crutzi* (ibid. 85) etc.; Su Dealu Măre „pășunat” IV (89); Su Dealu Nenciului „loc arător” II (131).

V. și *Capu Dealului*, *Curu Dealului*, *Dosu Dealului*, *Fața Dealului*, *Ulița din Deal*, *Vărvu Dealului*.

– Din deal.

DEĂSA „pădure; era chiar deasă, era deșime mare” III, „deal cu pădure” IV (92).

V. și *Izvoru Deșii*, *Părău Deșii/Părău din Deasa*, *Puntea Deșii*.

– Din **Pădurea Deasă*, prin omiterea determinatului, < adj. *des*, *deasă*.

DELĂNII v. Casele Micești.

DELÉNI, ung. *Indal*, pop. *Indól* [indól], sat în com. Petreștii de Jos CJ. At.: 1310 *Indol*, 1311 *Indala*, 1360 *Indal*, 1364 poss. *Hindal*, 1408 *Indaal*, 1496 *Indal*, 1760–1762 *Indally*, 1854 *Indál*, *Indal* (Suciu I 196).

V. și *Copăcelu Indolului*, *Valea Indolului*.

– Numele *Deléni* a fost dat de autoritățile românești în 1925/1926 (v. Meruțiu JA 210).

Pentru numele popular *Indól* s-au dat mai multe explicații. Weigand, *Oris*. 21 îl considera împrumutat din magh. *Indol*, care ar proveni din n. pers. magh. *Indali*, atestat de la 1451, fără să-și dea seama că *Indali* e un derivat (cu suf. -i, care arată originea locală) de la *Indol*.

După Gustav Kisch (*Siebenbürgen im Lichte der Sprache*, Leipzig, 1929, p. 130), ar fi vorba de compusul hibrid *In-dol* ‘Kuhthal’, din ung. *in* = *űnő* ‘Kuh’ și sl. *dolǎ* ‘Tal’.

Respingând aceste ipoteze, Emil Petrovici (DS 236, 246; TU 116–117; *La population de la Transylvanie au XI-e siècle*, în „Revue de Transylvanie”, X, 1944–1945, nr. 1–2, p. 77, 88) arată just că *Indol* a fost împrumutat de români de la slavi, nu de la maghiari. Slavii au numit **Jdolǔ* (< *jđolǔ*, *jđolǔ* ‘vale, depresiune’) valea, depresiunea, care inițial nu era locuită. Ulterior în această depresiune s-a format un sat, și numele ei a devenit, prin transfer, numele satului. Dacă maghiarii ar fi

împrumutat numele direct de la slavi, maghiari ar fi trebuit să zică **Jandal*.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 278 de locuitori. Ei își zic *indolén* (sg. *indoleán*). Sunt agricultori și muncitori la Turda, făcând zilnic naveta.

DELENII v. Casele Micești.

DÉLNIȚA „pășunat” I–III, [*] (120). At.: 1776 *Lá Gyelnyitze* (SzTA 10, 12).

Délnița lui Flénchiș „o parcelă cu rât” I (124) – *Flénchiș* [flénkiș], por.; **Délnița** Țigănuțului „pășunat; e și împădurit” I (124) – *Țigănuțu*, por.

Délnițele „loc arabil, împărțit în porții, fășii lungi și înguste” I, „o fostă [=tot] delniți” IV (87); „fănat” III (119).

Délnițele Ióschii „o fost on domn, Ióșca, și o vândut delnițele acestea” I, „loc fain, oblu” II (119) – *Ióșca*, n. pers.

– Din *délnița* (pl. *délnițe*) ‘fășie îngustă și lungă de teren’.

DELÚȚU „deal” I, [*], „deluț” II, „deluț, on pic de deal” III (120); „îi deal rădicat și pe urmă-i drept ca masa; acolo se culca boii vara, la pășune” I, „cap de deal ca o șiră de fân, da’ mai mare” III (127); „deal mic” I (129).

– Din *deluț*, dim. al lui *deal*.

DOBRUȘA „loc arabil, puțin în pantă; un fel de deal” I, „pantă” II (92). At.: 1712 *az Dobrosanb[an]* (SzTA 93).

V. și *Dealul Dobrușii*, *Părău Dobrușii*, *Rovina Dobrușii*.

– Probabil n. pers. *Dobruša* (DOR 262, Reguș AF 189), care a putut exista și în zona cercetată, pentru că n. fam. *Dobra* e atestat la 1603 în Săliște, sat apropiat de Vălișoara (v. SzTA 221).

DÓSU „teren arabil; pantă spre nord” I (88). At.: 1760 *In Doszu* (SzTA 81, 86); „pădure și rât [= fânaț]; coaste spre nord, în hotar ca satul Liteni” I (88); „loc bumbat, rădicat; loc de dos” I (119); „îi cam în dos” I, „doștină” III (121); „teren mai în dos” I (124); „o fost pădure, acum îi arător” I, „loc de dos. Îi mai rece” II (125); „parte de deal” (129); „loc de dos (în Cheie)” I (131); „coastă mare, ierboasă” (Nyarady CT 68); „pantă de dos” I (141); „fănat; îi spre nord” I, „îi în dos” [*] (152).

Dósu Alunișului „loc de dos cu pădure” I (87) – v. *Alunișu*; **Dósu Ársii** „loc mai lin de dos” I, „coaste” II, „doștină” III (87). At.: 1791

Lá Doszu Árszi (SzTA 102) – v. *Ársa*; **Dósu Bisericii** „loc de dos; îi câtă beserică” I (129); **Dósu Blăjii** „dos” I, „doștină” II (130) – v. *Blaja*; **Dósu Boancășului** „pădure” IV, [*] (88) – v. *Boancășu*; **Dósu Brădului** „pădure; îi doștină” II, III (87) – v. *Brad*; **Dósu Búrului** „coaste cu pădure în dos” I, „dos, doștină” III (88) – v. *Buru*; **Dósu Căsóii** „loc de doștină” III (88) – v. *Căsóia*; **Dósu Ciungilor** „e aproape de pădure; o fost arabil” [*] (132). At.: 1737 *In Doszu Csimszillor* [!], 1761/1808, 1765 *In Doszu Csuntsilor* (SzTA 67) – v. *Ciung*; **Dósu Dănésii** „pantă cam în dos” I, „loc deluros, cam doștos” II (89) – *Dăneasa*, n. pers. (v. DNFR); **Dósu Dealului** „dos” II, IV (132) – v. *Dealu*; **Dósu Fásului** „dos” I, II (130) – *Fásu*, por.; **Dósu Lăzărștilor** „dos cu pădure” IV, [*] (88). At.: 1799 *In Doszu Lezeristyiilor* (SzTA 89) – v. *Lăzărștii*; **Dósu Mihăiașului** „coaste de dos” I (88) – v. *Mihăiașu*; **Dósu Moianului** „dos” I (132) – v. *Moianu*; **Dósu Păducéilor** „i cu răzoare multe” I (120) – v. *Păducel*; **Dósu Pódului** „dos” [*] (121). At.: 1776 *Lá Doszu Poduluj* (SzTA 10, 11) – v. *Podu*; **Dósu Pópîi** „loc de dos; o fost cleja popii” IV (152); **Dósu Sărcăzii** dos (127) – v. *Sărcadea*; **Dósu Secării** „dos, doștină” I, „pantă” II, „acolo se semăna mai demult secară” III (87) – *secară*.

Su Dos „pășunat su o dungă mare de deal, su on dos” II (122); „loc înclinat” I (125); **Su Dósu Dănésii** „arabil” IV (89); **Su Dósu Fásului** (130).

V. și *Fața Dosului*, *Fântăna de la Dosu Secării*, *Labu di pe Dos*, *Pădurea Dosului*, *Părău de la Dosu Secării*, *Vărvu Dosului*.

– Din *dos* ‘loc unde nu bate soarele, versant nordic (de deal sau de munte)’.

DÓȘTINA „coaste, loc de doștină” I (89); „loc de dos, de doștină” I, „doștină cu pădure” II (130).

Doștina Mănăstirii „doștină; o fost a mănăstirii” I, „coaste cu pădure; îi câtă Berchiș” II (130) – v. *Mănăstirea*; **Doștina Trîtivului** „doștină” IV (89) – v. *Tritivu*.

Su Dóștină „loc unde este o adăpătoare” II (130).

– Din *dóștină* ‘versant nordic (de deal sau de munte), dos’.

DOȘTIÓRU „pădure” I, „e doștină o parte” V, „coaste” VI (92); pantă (126); „e pe su pădure; e de dos” I, „pământ arabil, zlatini, rături rogozoase” II (130).

Dúpa Doștiór „groapă ce mere în sus, câtă Pădureni” I (126); **Su Doștiór** „aici s-o făcut

prima casă, după cum stă scris într-o carte la biserică" II (126).

V. și *Dealul Doștorului*.

– Din *doștior* 'dos mai mic' (< *doșciór* < *dos* + suf. -(i)cior).

DRÎCU „teren arabil” I, „loc cam costos” II (130).

– Din *dric* 'întindere de pământ arător' (Ovid Densusianu, *Grailul din Țara Hațegului*, București, 1915, p. 316); *dricul locului* 'mijlocul locului' (Sabin Vlad).

DRŌDU „fănaț” I, „o fost îngrădit cu drod ghîmpat” II (123).

– Din *drod*, var. a lui *drot* 'sămă'.

DROGOMĂNU „pantă nu prea mare; e un deal, tot arabil” I (124).

– Probabil din n. pers. **Drogoman*, variantă, rezultată prin asimilarea *a - o > o - o*, a lui *Dragoman* (DOR 265).

DRUM. **Drumu Cheii** „drumul care trece prin sat și duce la Cheie” I (141) – v. *Cheia*; **Drumu Ciurilii** „drum spre Ciurila” I, II (124) – v. *Ciurila*; **Drumu Cănelului** drum (88) – v. *Cănelu*; **Drumu Clujului** „drum spre Cluj” I (124); **Drumu Comișigului** „parte de sat pe lângă drumul ce merge la Comișig” I (129) – *Comișigu*, azi Comșești CJ; **Drumu Copăciului** „drum ce iese din sat în Copaci” IV (88) – v. *Copaciu*; **Drumu Dămnilor** „pe aici veneau domnii la Cheia Turzii” I (141) – *domn* (pl. *domni*); **Drumu Hăitășilor** „drum peste Dealul Zglamului; totdeauna numai hăitașii îl coseau” I (89) – *hăităș* (pl. *hăitășii*) 'paznic de câmp'; **Drumu la Tăușor** „drum de hotar” I, „mere câtă Săliște” II (128) – v. *Tăușoru*; **Drumu Micușului** „drum nou, făcut prin 1914” I (125) – v. *Micușu*; **Drumu Mocănilor** „pe aici veneau mocanii cu lemne și cu scânduri de la munte” I (127) – *mocăni* (pl. *mocăni*); **Drumu Rodoșului** drum (127) – v. *Rodoșu*; **Drumu Săliștenilor** (152) – *săliștean* (pl. *sălișteni*) 'locuitor din Săliște CJ'; **Drumu Șigăului** drum de hotar (130) – v. *Șigău*; **Drumu Șipotului** (88) – v. *Șipotu*; **Drumu Tăufului** „duce la Tăuți [CJ]” I (124); **Drumu Timiteului** „iese pe lângă biserică” III (127) – v. *Timiteu*; **Drumu Țării șoseaua Cluj-lara-Buru** (89); șoseaua Cluj-Lita-Petrestii de Jos-Turda (123); „o fost drum de țară” I, „ce mergea la lara” II (130).

Din Drum în Sus „îs niște pământuri cu capătul în drumul vechi spre Turda” II (129); **Din Sus de Drum** „pădure de goron” I (128);

După Drum „loc arător după drumul principal” I (121); **La Drumu Țării** „pantă arabilă” (130); **Su Drum** „loc arabil” (131).

Între Drûmuri „teren între Drumu Țării și un drum de hotar” II (123); „teren arabil între două drumuri” I (124); „loc între drumul ce merge la Turda și alt drum” III (127); „pământuri arătoare ca un ic între drumurile ce merg la Deleni și Petrești” I (128).

V. și *La Făgădău în Drum, Vârnu Drumului*.

– Din *drum* (pl. *drûmuri*).

DUMBRĂVA „o fost pădure, goroni groși” IV (89); „pădure deasupra satului” III, „o fost goron mai mult” IV (92); „pădure de goron, carpini...” I, „pădurită; predomină stejarul” III (119); „loc drept, pietri” II, „e pe marginea unei păduri de goron și a pășunatului” III (132).

Su Dumbrăvă „loc mai în pantă, su Dumbrăvă” II (89); teren arabil (119); **Su Dumbrăva lui Alesăndru Țăngului** „teren oblu, fănaț” (89) – *Alesăndru Țăngului*, sprn. (*Țăngu*, por.).

V. și *Cornu Dumbrăvii, Părau Dumbrăvii*.

– Din *dumbrăvă* 'pădure de stejar'.

DUMBRĂVIȚA „teren arabil, platou” I (119).

V. și *Dambu Dumbrăviții, Fântâna Dumbrăviții, Părau Dumbrăviții*.

– Din *dumbrăviță* (< *dumbrăvă* + suf. -iță) sau derivat, cu suf. -iță, de la n. top. *Dumbrăva*.

DÚNGĂ. **Dunga Cóstii** IV sau **Dunga Cóstilor** [*] „îi coaste mare” [*] (152) – v. *Coastea*; **Dunga Gróhotii** „dună” [*] (127) – v. *Grohota*; **Dunga Tísii** „creastă” I, „dună despărțitoare între Tisa Mare și Tisa Mică” [*] (131) – v. *Tisa*.

– Din *dúngă*.

DÚPĂ STÁRD'INĂ „ridicătură mare, mamelon” I, „o coaste” [*] (89).

V. și *Cornu Stărd'inii*.

– Din *dúpă* + [stărd'ină], var. a lui *stármină* 'pantă abruptă'.

DURŌIU mică cascadă (152).

La Durói „rât, loc frumos pe malul Văii” IV (152).

– Din *durói* „cascadă”.

F

FACĂU „[teren] arabil, o întindere frumoasă” I, „loc cam apăsos și câte o tufă” II (131). At.: 1648 *Az Fakoba[n]*, 1737 *Az Fako*, 1765 *in Fako* (SzTA 110).

– Din n. pers. magh. *Fakó* (Kázmér RMCsSz 343) < *fakó* ‘alburui’.

FĂGU. **La Fag** „acolo era un fag mare” I (124).

V. și *Fântâna Fagului, Părău Fagului*.

– Din *fag*.

FĂȚA teren în pantă în fața soarelui (89; 121; 131; 133; 152).

Făța Brădului pădure (87) – v. *Brad*; **Făța Cesării** față arabilă (130). At.: 1775 *In fătza Csészéri* (SzTA 239), *In fätzá Csészéri* (ibid. 240) – v. *Cesarea*; **Făța Copăcelului** teren de față (131) – v. *Copăcelu*; **Făța Córnilor** „față cu corni” I (124) – v. *Corn*; **Făța Cóstii** față (89) – v. *Coastea*; **Făța Crúci** „pantă cu răzoare. O fost o cruce din lemn cu masă din piatră lângă ea, unde se făcea slujbe religioase în hotăr” I (141) – v. *Crucea*; **Făța Cuptóruului** față (132) – v. *Cuptoru*; **Făța Deálului** „față” I-II (132). At.: 1737 *La Facze Gyaluluj* (SzTA 67), 1814 *In Fatze Gyáluluj* (ibid. 68); „pantă spre răsărit” II (133) – v. *Dealu*; **Făța Feneșului Máre** „pantă foarte mare, împădurită cu goron” [**] (87). At.: 1791 *Lá Fátze Fenesuluj Máre* (SzTA 102) – v. *Feneș*; **Făța Hăjdății** „pantă spre soare” I (129) – v. *Hășdatea*; **Făța Liții** „loc de față” I, II, „coboară lângă Valea Liții” III (121) – v. *Lita*; **Făța Mărătórii** „față” I, „o coastă deasupra de Mărătoare” III (152) – v. *Mărătoarea*; **Făța Mâncélului** „față pietroasă” IV (132) – v. *Muncelu*; **Făța Moianului** „față” II (132) – v. *Moiaru*; **Făța Nátului** „față” I (130) – *Nátu*, por.; **Făța Negotésii** „teren arabil, de față” [*] (127) – v. *Negotéasa*; **Făța Păducéilor** „față” II (120). At.: 1776 *In Facze Pedutseilor* (SzTA 11) – v. *Păducelu*; **Făța Părăului** „loc de față” II

(129) – v. *Părău*; **Făța Pódului** „față” II (131). At.: 1765 *In Fatze Poduluj* (SzTA 110) – v. *Podu*; **Făța Pópui** „loc de față” II, „o fost clenjia popii” III (119) – *pópă*; **Făța Putinéilor** „față” I, IV, [*], [**] (132) – v. *Putineiu*; **Făța Rădăcniilor** „pantă, față” I (130) – v. *Rădăcină*; **Făța Rátului** „față” I, III (152) – v. *Rátu*; **Făța Sărcăzii** „față” [*] (127). At.: 1737 „*In Facze Szárlezi* [?]” (SzTA 113; *I e greșeală de lectură în loc de k*), 1765 *In Fátze Szarkédi*, *In Fátze Szárkezi* (ibid. 114) – v. *Sărcadea*; **Făța Sócului** „pantă” I (152) – v. *Socu*; **Făța Șérbului** „loc de față” II (120). At.: 1776 *In Fätzá Sérbuluj* (SzTA 10) – v. *Șerbu*; **Făța Văii** „loc de față, arător” I (152) – v. *Valea*; **Făța Viezuinilor** „față” IV (132). At.: 1814 *La Fatze Gyervinyilor* (SzTA 68; *r e greșeală în loc de z*) – v. *Viezuină*.

Su Făța Deálului teren arabil (133).

Fățile loc de față, arabil (119); „pășunat” I, II (126); „îi loc pietros, în fața soarelui (în Cheie)” I (131).

– Din *făță* (pl. *fêțe, feți*) „pantă însoțită, versant sudic (de deal sau de munte)”.

FĂUA [fáua] coastă cu răzoare (120), „groapă” I, III, „îi ca o zăpode; de părți în dealuri, la mijloc îi luncă” II (121). At.: 1776 *La Fáva* (SzTA 10), *Pe Fava* (ibid. 11).

FĂGĂDĂU. **La Făgădău** „teren arabil și fână; o fost făgădău” I, II (131); **La Făgădău în Drum** „o fost făgădău cândva” II, „o fost o crijmă” III (119); **La Făgădău Cúcului** „o fost făgădău pe Valca Hăjdății” VII (92) – *Cuc(u)*, n. fam. (87); **La Făgădău lui Botói** „Botói o avut ceva făgădău între hotarul nost și a turenilor” III (127) – *Botói*, n. pers.

Făgădăiele din Jos și **Făgădăiele** din Sus v. *Crăești*.

– Din *făgădău* (pl. *făgăddie*) ‘cărciumă’.

FĂGÉTELE v. *Făgetu*.

FĂGÊTU depresiune și uliță (130). At.: 1721/1785 a *Faiset* (SzTA 193); „loc fain, pășunat” I, „groapă” II, [*] (131); „pădure” I (152).

Făgêtele „ii o covată” II, pășune (119).

V. și *Gura Făgetului*.

— Din *făgét* (var. *făgête*) ‘pădure de fag’.

FĂGÊTĚLU teren arabil și fânaț (120). At.: 1776 *La Fézétél* (SzTA 11); „pădure mai mică ca Făgetu” IV (125), „pădure amestecată, fag și goron” IV (152).

Frăgețelu „deal mai înalt, gol, numa cu spini” II, „ii deal cu puțin platou” III (88).

V. și *Fântâna din Făgețel, Pârău Făgețelului*.

— Din top. *Făgê(u)* + suf. *-el* sau din **făgețel*, dim. al lui *făgê*. Varianta *Frăgețelu* a rezultat din *Făgețelu*, prin epenteza lui *r*.

FĂRTĂL. Fărtăiele „o fost loc domnesc; îi împărțit în părțile cam egale” I (88). At.: 1760 *La Fertály* (SzTA 81), *La Fértály* (ibid. 85), *In Fértáj* (ibid. 86), 1799 *Lá Pód in Fertálje, In Pód, lá Fertálye* etc. (ibid. 88).

— Din *fărtái* (pl. *fărtăie*) ‘suprafață de teren de un sfert de iugăr (= cca 14 ari)’.

FĂȚŪȚA „loc de față” I, „costuță” II (126).

— Din **făpúță*, dim. al lui *făță* ‘pantă însoțită, versant sudic (de deal sau de munte)’.

FĂNAȚ. Fănațele fânaț (120).

V. și *Gura Fănațelor, Valea Fănații/Fănațelor*.

— Din *fănaț* (pl. *fănațe*) ‘loc pe care crește iarbă pentru fân’.

FÂNTÂNĂ. Fântâna ai Bună „fântână foarte bună” [*], „tătă lumea aducea de aici apă de băut” [***] (131) — adj. *bună*; Fântâna Alunișului „izvor” IV (141) — v. *Alunișu*; Fântâna Arineilor „de aici izvorește Pârău Arineilor” I (133) — v. *Arinel*; Fântâna Aoășului fântână (121) — v. *Aoașu*; Fântâna Bădelui „fântână” I, II (123) — *Băde(a)*, n. fam. (PACJ 45, DFNFR); Fântâna Băciții fântână (124) — *băciță*; Fântâna Bescului „fântână în graniță cu hotarul Tăuțului” I (124) — *Bescu*, n. pers. (por.). Cf. Janitsek ST 91. Ca n. fam. se întâlnește în Muntenia și Oltenia (v. DFNFR); Fântâna Bărcii (89) — *Bărcă*, por. *Burca*, *Burcă*, *Burcea* se întâlnește ca n. fam. și în CJ

(v. DFNFR); Fântâna Călugarului „o fântână foarte bună în zona pădurilor” IV, „de acolo ar fi cărat călugării apă la Mănăstire” V (132) — *călugar*; Fântâna Căneului „de aici se începe Pârău Căneului” IV, „fântână în Căne” [***] (88) — v. *Căneiu*; Fântâna Chitului „izvor mare” II (133) — *Chitu*, n. fam. (DNFR); Fântâna Ciupăgului (87) — *Ciupăgu*, por.; Fântâna cu Clôpot II sau Fântâna cu Clopoțel III „ieșea apa din ea: glo, glo, glo, suna apa, voioi mare” II, „are un izvor mare și merea [apa] tare de zicea [oamenii] că sună ca clopoțelul” III (119); Fântâna cu Gard „o fântână îngrădită” II (87); Fântâna de după Moian (132) — v. *Moianu*; Fântâna de după Prăpor „izvor cu apă bună, neamenajat” II (129) — v. *Păporu*; Fântâna de Friguri „fântână cu apă foarte rece de unde se alimentează cabana [din Cheile Turzii]” I (141) — *friguri*; Fântâna de la Alăce „o fântână la Alăce pe groapă” IV (152) — v. *Alăcu*; Fântâna de la Arine (130) — v. *Arinel*; Fântâna de la Capu Șesului (131) — v. *Capu*; Fântâna de la Curmături (132) — v. *Curmătura*; Fântâna de la Dăsu Secării (87) — v. *Dăsu*; Fântâna de la Luda „fântână pe Luda” II (89) — v. *Luda*; Fântâna de la Luncă „on pic de izvor de unde pleacă Pârău Luncii” I (133) — v. *Lunca*; Fântâna de la Pietricea I (129) — v. *Pietricea*; Fântâna de la Rău Ogrăzii (124) — v. *Rău*; Fântâna de la Sălcă „o fost o salcă mare și apa ieșea prin butură de salcă” [**] (128) — v. *Salcă*; Fântâna de la Știubei III, [*] sau Fântâna Știubeilor II (127) — v. *Știubeiu*; Fântâna de la Térpia III sau Fântâna Térpii [**] (87) — v. *Terpea*; Fântâna de la Țelini „există numa urme din ea” III (122) — v. *Țelini*; Fântâna de Pătră „cure din piatră” I, „fântâniță într-o coaste, săpată în piatră” II (130); Fântâna de su Fereci „izvor și fântână de unde se canalizează apa în sat” I (89) — v. *Ferecă*; Fântâna de Zer „fântână cu apă albă” IV (132) — *zer*; Fântâna din Arsa (87) — v. *Arsa*; Fântâna din Bărbălușu fântână (88) — v. *Bărbălușu*; Fântâna din Berc izvor bun, canalizat într-o parte a satului (127) — v. *Bercu*; Fântâna din Cioiănoș (152) — v. *Cioiănoșu*; Fântâna Copăciului sau Fântâna din Copaci „fântână” IV (88) — v. *Copaciu*; Fântâna din Făgețel „fântână bună” III (120) — v. *Făgețelu*; Fântâna din Gheorghia (129) — v. *Gheorghia*; Fântâna din Muncel „un izvor” I (128) — v. *Muncelu*; Fântâna din Sărcădea (127) — v.

Sărcadea; Fântâna din Tău (132) – v. Tău; Fântâna din Valea-i Dușe (127) – v. Valea; Fântâna din Zbăriște v. Fântâna Zboriștii; Fântâna Drăcului „se bagă în pământ și iese la Izvoarele” II (127) – *drag*; Fântâna Dublezăului fântână în pășune (89) – *Dublezău*, por.; Fântâna Dumbrăviții „fântănușă” III (87) – v. *Dumbrăvița*; Fântâna Făgului fântână de la care se formează Pârău Făgului (124, 152) – v. *Făgu*; Fântâna Ficiórilor „aici se întâlneau satele la 9 Mai să serbeze” I (124) – *ficiór*, var. a lui *feciór*; Fântâna Gălnii „fântână aproape de sat” I (124) – v. *Gălna*; Fântâna Ghîghii [fîntîna gîgi] „a fost fântână” I (124) – *Ghîga*, por.; Fântâna Huiului „fântână în Boancăș” [*], [**] (88) – *Huiu*, n. fam.; Fântâna-i Trăstie „o fost fântână veche, cu izvor foarte mare, în hotar, de la fântână în jos este teren cam mlăștinos” I „o fost trăstie pe acolo” IV (89) – v. *Trăstia*; Fântâna Iloaie [*] (152) – *Iloaie*, sprm. Cf. *Ilea*, n. fam. (128, 129 etc.); Fântâna Lăptoșii II (130) – v. *Lăptoasa*; Fântâna lui Alexandru „fântână bună” II (120); „fântână în pășunat; iese pe două găuri apă din piatră” III (127) – *Alexandru*, n. b.; Fântâna lui Aron „acolo l-o omorât pe Aron” III (132) – *Aron*, n. b.; Fântâna lui Bîlășcu fântână amenajată de Gh. Bîlășcu (152); Fântâna lui Iród „a fost în pământul lui Iród” III (127) – *Iród*, por.; Fântâna lui Júji [fîntîna lui júji] „fântână ziduită” I (152) – *Júji*, n. magh. f.; Fântâna lui Mání „izvor mic” II „îi pe Valea Seacă” III (119) – *Mání* [mání], n. pers.; Fântâna lui Oăneș I sau Fântâna lui Oăniș II „fântână” I „izvor, fântănușă” [*] (129) – *Oăneș* (*Oăniș*), n. pers.; Fântâna lui Oltean Antone „fântăniță” III (122) – *Oltean Antone*, n. pers.; Fântâna lui Pipér fântână în pădure (127, 131) – *Pipér* [t'ipéri, čipéri], porecla unui „bătrân ce o făcut acolo fântână. Era aspru, de-aia i-o zis Piper” I (127). Cf. și n. fam. *Piper* (PACJ 396); Fântâna lui Púșa Lúcă I (127) – *Púșa Lúcă*, n. pers.; Fântâna Máre „izvor mare, ieșea din piatră” I (124); Fântâna Mățului „fântână” I (89) – *Mățu*, por.; Fântâna Miélor (119) – v. *Méia*; Fântâna Miérie „izvor cu apă micioaie în pădure” V (132) – adj. fem. *miérie*; Fântâna Mocănului „fântână sub drum, izvor bun” I (123); „de aici izvorăște Pârău Făgețelului” II (126); Fântâna Mocănului I, [*] sau Fântâna Mocănilor II „izvor cu apă bună” I (128) – *mocán* (pl. *mocăni*); Fântâna Móghii „de la ea

vine Pârău Moghii” II (125) – *Moga*, n. fam. (PACJ 178, DNFR); Fântâna Morărului „izvor în sat. Acolo o fost o moară” II (88); Fântâna Morărilor „fântână în Pădurea Cheii” [*] (127), „[este] la începutul Cheii, în fața morilor...” (Nyarady CT 35) – *morár* (pl. *morári*); Fântâna Mútului „e în Dealu Pleșcuții” IV (88). At.: 1760 *Longa* [!] *funtina Mutului*, *La funtina Mutului* (SzTA 85), 1799 *Lá Funtine Múmului* [sic!] (ibid. 88) – *Mútu*, n. pers.; Fântâna Nátului II (119) – *Nátu*, probabil n. pers. (v. DOR 78); Fântâna Neámțului „fântână lângă Bătătură” IV (88) – *Neámțu*, n. fam.; Fântâna Nicoării fântână (121). At.: 1776 *La Funtina Nyikori* (SzTA 11) – *Nicoără*, n. fam.; Fântâna Nicorésii 124 – v. *Nicoreasa*; Fântâna Nónului (127). At.: 1765 *Lá Funtina Nonului* (SzTA 114) – *Nónu*, n. pers.; Fântâna Obârșii fântână (87) – v. *Obârșia*; Fântâna Răitii „e chiar în mijloc la Alecoșoare, de unde vine apa în sat” II (122) – *Răita*, por.; Fântâna Rátului „fântână în Rât” I (132). At.: 1749 *La Funtina ritului* (SzTA 67, 68) – v. *Rău*; Fântâna Romitanului „îi în hotar cu Indolu” I (128) – *Romitanu*, n. fam. (PACJ 231); Fântâna Sătului fântână (121); „o fost fântâna satului” II (152) – v. *Sat*; Fântâna Sclidonéștilor „fântână. De la ea cure Pârău Sclidonéști” IV (88) – *scldonéști*, n. grup < *Scldón*, var. a lui *Scridón*, n. fam. (PACJ 242, 399 etc.); Fântâna Secării izvor rece (87) – *secără*; Fântâna Securii fântână în pădure; cure un pârău din ea” V (141) – *secúre* sau, probabil, n. pers. *Secúre*; Fântâna Simii (130) – *Sima*, n. fam. (120, 122); Fântâna Spínului „fântână de hotar” II (126) – v. *Spin*; Fântâna Stănăii „fântână în Stănaia” [**] (88). At.: 1760 *La fontina Sztinei* (SzTA 80, 84), 1799 *La Funtine Sztineji* (ibid. 87) – v. *Stănaia*; Fântâna Stréii „fântână în Răzoru Streii” [**] (88). At.: 1760 *La fontina Sztrei* (SzTA 80, 84, 85) – v. *Streaua*; Fântâna Șérbului (120) – v. *Șérbu*; Fântâna Știubéilor v. Fântâna de la Știubéi; Fântâna Tălhárilor I sau Fântâna Tălhárilor [**] „fântână în hotar cu pădurea” I (87) – v. *Tălháru*; Fântâna Tépîi v. Fântâna de la Tépî; Fântâna Túrzi „fântână lângă drumul care mere la Turda” I (152); Fântâna Țigănilor (124); „numai de aici beau apă 6-7 familii de țigani” II (130) – *țigán* (pl. *țigáni*); Fântâna Țilicului III (122) – *Țilicu*, hip. < *Vasile*; Fântâna Ulcióruului „fântână” I „acolo ar fi stricat cineva un ulcior; e un izvor grozav” II

(130) – *ulciór*; *Fântána Úrsului* „izvor” I (87) – *urs*; *Fântána Vítelor* „fântână de unde pornește Valea Fănațelor” III (152) – *vítá* (pl. *víte*); *Fântána Zbóriștii* [*] sau *Fântána din Zbóriște* [*] fântână (120).

După *Fântána Túrzi* teren arabil și fânaț (152); *La Fântână* „teren arabil lângă sat, lângă Grișor” III (121); „îi în Valea Agrișului” II (130); *La Fântână la Ariniei* fântână (130) – v. *Arinél*.

V. și *Pădurea de la Fântána Dumbrăvișii*.

Fântânile „izvoare multe” I, „fântâni de unde se formează Pârâu Fântânilor” II (87).

Fântânile Bóbului „fântâni” III (88). At.: 1799 *Lá Funtiná luj Borbuluj* [sic!] (SzTA 89) – v. *Bóbu*; *Fântânile din Cuiebic* (152) – v. *Chebicu*; *Fântânile Pópii* (88) – *pópá*.

La Fântâni la Stog „fântâni” III (132) – v. *Stogu*.

V. și *Pârâu Fântânii*, *Pârâu Fântânilor*.

– Din *fântână* (pl. *fântâni*).

FÂNTÂNEA. *Fântânele* „izvoare” II (121); „o fost izvoare oarecând, fântânuțe, este și loc mai apăsător” III (122); „sânt niște izvoare” II (123); izvoare (126; 127); „loc mai deluros, cu pășunat; are mai multe bălți” I (129); izvoare și adăpători pentru vite (132).

V. și *Pârâu Fântânelelor*.

– Din *fântâneá* (pl. *fântânele*).

FÂNTÂNÍCĂ. *Fântânicile* „un loc cu izvoare mai mici” II, „o fost nește fântânele” III (88).

– Din *fântânicá* (pl. *fântânici*).

FÂNTÂNÍȚA. *Fântânița de la Rátu Pénii* „fântâniță” I (124) – v. *Rátu*.

– Din *fântâniță*.

FĂȘA „un teren aproape rotund, nici coaste, nici șes” I, „fânaț, pantă ușoară” II, „mai mult o groapă” III, „fânaț mai împădurit” IV, „vale; râț cu tufe” [*], „groapă” [**] (88).

FELECĂNEȘTII „parte de sat; se trag din Feleac” II (88).

– Din n. grup *felecănești* < *felecan* ‘locuitor originar din Feleac CJ’.

FELSÓFŰLE v. *Filea de Sus*.

FELSŐPETERD v. *Petreștii de Sus*.

FENÉȘ. *Féneșu Máre*, *Féneșu Mic* sunt două pâraie care se unesc la capătul din sus al satului Finișel formând Valea Feneșelului care curge prin sat și apoi spre Săvădisla (87). At.: 1791 *Lá Fenesu Mărbán*, *Fenesu Măré*, *Fenesu Mnyik* (SzTA 102) – adj. *măre*, *mic*.

V. și *Coastea Feneșului Mare*, *Coastea Feneșului Mic*, *Fața Feneșului Mare*.

– Din top. magh. *Fenes* ‘[Loc, Pârâu] cu Cuți’ < *fen* [kő] ‘cute, gresie’ + suf. -es.

FÉRECĂ. Su *Féreci* „teren drept, arabil; este ferecă în pădure, în Dumbrăv” I (89).

V. și *Fântána de su Féreci*.

– Din *férecá* (pl. *féreci*), var. a lui *férigá*.

FENEȘEL v. *Finișel*.

FEREDÉU „izvor mare” I, II, „izvor frumos; fierbe ca oala de pe foc când iese apa” III (119); „e jos, chiar în cale” [*] (127), „izvor foarte bogat”, cu apă „călduță, așa că nici iarna nu îngheață” (Nyarady CT 36), aproape de apa Hășdăii, în capătul de sus al Cheii [= Cheile Turzii]; „o fântână între noi și Bérchiș” II (131); „acolo se scaldau vitele” IV (141).

V. și *Pârâu Feredeuului*.

– Din *feredéu* ‘(loc pentru) baie’, (prin extensiune) ‘izvor cu apă caldă’.

FETEȘTII parte de sat (121).

– Din sprm. colectiv *Fetęști* < n. top. *Fápa*. Cf. *Şeseşti* < *Şasa AB*.

FÎLEA DE JOS, ung. *Alsófüle*, pop. *Filea de Jos* [şilă d'e josV], sat în com. Ciurila CJ. At.: 1450 *kenezus Vancsa de Alsofile*, 1456 *poss. Alsoffyle, Alsofyles*, 1500 *poss. Alsofwle*, 1733 *Also-File*, 1750 *Fyle dye dsosz*, 1760–1762 *Alsó Füle*, 1824 *Sila gyin Zsosz*, 1850 *Silea din zsosz*, 1854 *Alsó-Füle*, *Filea de Jos* (Suciul I 239).

V. și *Calea Filii*, *Gura Filii*, *Podu Filii*, *Valea Filii*.

– *Filea* poate fi adaptarea formei vechi maghiare *File*, provenită de la antrop. magh. *File*, atestat din 1319 (v. Kázmér RMCsSz s. v. *Füle*). Pentru -a, v. *Racoşa*. Cum *Filea* e cunoscut și ca antroponim românesc (v. DOR 57), Pătruț OR 42 derivă numele satelor transilvănene de la acesta.

La Recensământul din 18. III. 2002, satul avea 254 de locuitori. Ei își zic *şiléni* [şilén] (sg.

fileán). Sunt agricultori și muncitori navetiști la Turda sau Cluj-Napoca.

FÎLEA DE SUS, ung. Felsőfüle, pop. *Filea de Sus* [șilĕa d'e sus⁴], com. Ciurila CJ. At.: 1456 *poss. Felsejfy, Felsewfy, 1733 Felső-File, 1750 Fyle dye szusz, 1824 Felső-Füle, Sila gyin Szusz, 1850 Silu din Szusz, 1854 Felső-Füle, Filea de Sus* (Suciú I 239).

– Pentru originea numelui *Filea*, v. *Filea de Jos*.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 183 de locuitori. Ei își zic *filéni* [șilén] (sg. *fileán* [șilĕán]). Sunt agricultori și muncitori navetiști la Turda sau Cluj-Napoca.

FINIȘÉL, vechi *Feneșél*, ung. Kiszenes, pop. *Finișél* [fínišél], *Feneșél* [fenešál], sat în com. Săvădisla CJ. At.: 1456 *poss. Kyszenes, 1733 Kis-Fenes, 1750 Fenyese, 1824 Fenyésel, 1850 Kiszenes, Fenyese, 1854 Kis-Fenes, Feneșel* (Suciú I 240).

V. și *Valea Feneșelului*.

Forma *Finișél* provine din *Feneșél*, care e un derivat cu suf. diminutival *-el* de la *Feneș*, numele a două pâraie (v. supra *Feneș*) care formează valea ce străbate satul.

După recensământul din 18. III. 2002, satul avea 828 de locuitori. Ei își zic *finișenél/feneșenél*. Se ocupă cu agricultura și prelucrarea lemnului.

FÎNTEA [șín'ta], „o ridicătură mare, un deal mare, fânaș și pădure” I, „deal cu pădure” II, „deal; fânaș și tufărai” [**], „loc rău, cu pădure” [***] (88). At.: 1760 *La Szintye* (SzTA 80), *La Szinte* (ibid. 84), 1799 „*Lá Szutye* [?]" [sic!] (ibid. 87), greșeală în loc de *Szintye*.

Su *Fîntea fânaș* (88).

– Cf. n. fam. *Fîntea* (DNFR).

FIERBURIA [șerburja], „iese apa drept în sus din pământ, cu năsip, pietre, da' împede ca cristalul. Fierbe când iese din pământ, face zgomot, bășici. E introdusă acum în comună” I, „este un izvor mare de bea tot satul” II, „izvor” [**], „un izvor din care ieșea apa ca și cum ar fierbe în oală” [***], „sânt izvoare, iese apă din mai multe locuri” [***] (131), „era fântână cu un izvor mare” V (132). At.: 1761/1808 *La Cserbune* [sic!] (SzTA 67), formă greșită în loc de *Cserburie*; 1765 *La Cserburie*, 1814 *La Tserburi* (ibid. 68).

V. și *Părău Fierburiu*.

– Formă rezultată din **Fierbăria* < **fierbărie* ‘(figurat) loc unde iese apa din mai multe locuri bulbucând’, un derivat de la a *fiérbe*, cu suf. *-ărie*. Cf. *Cerbătoarea* cascădă, *fiertoare* ‘cascadă’, *fierbătoare* ‘idem’ (Iordan TR 56), *cerbătoare* ‘cataracte; fierbătoarea din josul cataractei’ (Porucic L 40), *Fierbea*, nume de izvoare < *fierbea* ‘fierbătoare’ (DTRO III 18).

Dacă acolo a fost cândva o crescătorie de cerbi, cum bănuie IV (132), atunci forma literarizată a toponimului e *Cerburia* < **Cerbăria* < *cerbărie* ‘loc, teren unde sunt ținuți cerbii’ (DEX). Cf. *Cerbăria* „pădure de stejari” în care „a fost o crescătorie de cerbi a grofului” (Frățilă STD 60).

FLAMÁNDA, „izvor mare sub o pantă” I, „fântână” II, III, „când bei apă de acolo flămânzești” [*] (119).

– Din adj. *flământ*, -ă.

FLIÉȘTII [flijeș'ti] parte de sat (133).

– Din n. grup *flijești* < *Flia*, por.

FÓLTIȘU [fóltișu] „teren arabil” III, „o așezătură între Dealul Perilor și Dealul Foltişului” IV, „groapă” V, „loc mlăștinos” VII (92).

V. și *Dealul Foltişului, Părău Foltişului*.

– Din top. magh. *Foltos* ‘[Loc] cu Pălcuri’ < *foltos* ‘cu pălcuri’ < *fol* ‘pălc, petec’ + suf. *-os*. Pentru suf. magh. *-os* > rom. *-iș*, v. *Rachișu*.

FOROSTĂU, „loc mai ondulat, cam pe pantă, arător” I, „loc argilos” II (152).

– Din *forostău*, nume ale mai multor plante (v. Borza DE 235).

FORȚĂTA IV sau *Pădurea Forțată* [**] „pădure luată cu forța de la proprietarii unguri” IV (125).

ÎNTR-ÁLE FORȚÁTE „teren luat de la boieri și dat la cei ce au luptat în primul război mondial” II (152).

– Din adj. *forțat*, -ă. Nume de locuri formate de la acest adjectiv se întâlnesc și în alte părți ale Transilvaniei. Vezi Alexandru Cristureanu, *Istoria reflectată în antroponimia și toponimia județului Sălaj*, în „Acta Musei Porolissensis”, IX, 1985, p. 769.

FRĂGETĚLU v. Făgetelu.

FRĂUA fânaț „cu tufiș pe el” III (88).

V. și Valea Frâii.

– Probabil de la *frău* ‘săsoaică (măritată)’ (cf. DA).

FRÚNTE. Frúntea Ciórii „teren gol; îi on rotogol chiar ca o frunte acolo deasupra dealului Cioara” II, „coaste spre răsărit” [*], „coaste de față” [**] (128). At.: 1826 „In Fremotye [!] Csori” [sic!], 1826-1827 *In Tremotye Csori* [sic!] (SzTA 97) – v. Cioara; Frúntea Sălcilor „o țară de pantă, un fel de frunte su Hagău” I (89) – *Salcă*.

– Din frúnte ‘partea superioară (mai ieșită) a unui deal sau munte’ (Homorodean SLT 143).

FRUNTÎȚA „loc de față, teren arabil” [**] (87).

– Din fruntîță, dim. al lui frúnte.

FUM. Fúmurile șes arabil și cu fânaț (132). At.: 1737 *La Fumura* [!], 1761/1808 *La Famur*, *In Fomur* (SzTA 67), 1765 *La Fumur* (greșeală de lectură în loc de *Fumur*), *In Fumur*, 1814 *In Fumurij* (ibid. 68).

V. și Rătu din Fumuri.

– Din *fum*. Cf. și *fumul pământului*, nume de plantă (v. Borza DE 236).

FUND. Fúndu Obârșii „o groapă; de acolo se formează un fel de izvor mic; îi într-un fund” I, „de acolo începe Valea Seacă, o groapă vine în jos” II (119) – v. Obârșă; Fúndu Ródoșului „acolo s-a gătat un fânaț și dă într-un deal” III (127) – v. Ródoșu; Fúndu Stréii „îi on fund” IV (88) – v. Streaua; Fúndu Tomihăiciei „îi la capătul hotarului; de acolo vine Șutu” II (120) – v. Tomihaica; Fúndu Zăpódii „întră în pădure, fund” [*] (130) – v. Zăpodea.

– Din *fund* ‘locul unde se înfundă o vale, terminația superioară a unei văi, obârșie; partea cea mai îndepărtată a unui loc, capăt, margine’.

FUNDĂTÚRA „loc bun, oblu; îi mai su deal” I (122), „îi ca o covată” I, „îi într-o groapă” II, „loc înfundat în deal” III (125); „îi on fund” I, „o așezătură cu apă când plouă” III (133); „fundoaie” II (152).

V. și Părau Fundăturii.

– Din *fundătúră* (pl. *fundătúrti*) ‘locul unde se înfundă o vale, terminația superioară a unei văi, obârșie’.

FUNDOÁIA „o intrare a pășunii în pădure” VII (92); „loc puțin în pantă, arabil” I (123); „e un fund de pădure” I (124); „o groapă între două dealuri mai mici” I (126); „îi on capăt de deal de la care coboară costi în toate părțile” II (133).

Fundoáia Ciúngilor „este o fundoaie, o fundătură” I (89) – v. Ciung; **Fundoáia Negurișii** „o fundoaie goală” II (130) – *Negurișă*, por.; **Fundoáia Șerbului** „îi chiar acolo în fund sub deal; de acolo se începe Părau Șerbului” II, „loc rotund, fundătură” III (120). At.: 1776 *in Fundajă Șerbuluj* (SzTA 10), *In Fundoja Serbuluj*, *In Fundojă Csérbuluj* (ibid. 11) – v. Șerbu; **Fundoáia Văii Moășii** „fundul văii, de acolo pornesc izvoarele” I (92) – v. Valea Moășii; **Fundoáia Zbóriștii** „de acolo se pornește Zboriștea” III (120) – v. Zbóriștea.

– Din *fundoáie* ‘locul unde se înfundă o vale, terminația superioară a unei văi, obârșie’.

FÚRCĂ. La Fúrci loc mai ridicat unde erau spânzurați condamnații la moarte (88; 89; 121; 124; 129).

V. și Coastea Furcilor.

– Din *fúrcă* (pl. *furci*) ‘spânzurătoare’.

G

GANG. Găngu lui Fôrcș, „deal între două păraie” I, „deal mai înalt” II (123) – *Fôrcș*, n. pers.

– Cf. *gang* ‘albie de torent’ (Loșonți TRFR 140).

GARD. După Gărduri terenuri arabile lângă sau după grădinile oamenilor (121; 124; 125; 131; 132; 133; 152); Între Gărduri „parte de sat” III (132); Păntre Gărduri „drum” III (127).

V. și *Fântâna cu Gard*.

– Din *gard* (pl. *gărduri*).

GĂTU „gat în Cheie” I (131).

Gátu lui Țüien „gat” II (123) – *Țüien*, n. pers. disp.; **Gátu** Lúpului „o fost gat pe Valea Hăjdății pentru Moara lui Țacău” III (127) – *Lúpu*, n. fam.

La Gat I sau **La Gátu** lui Bîschiri II „fănaț; era lângă un gat” I, „Bîschiri o avut moară acolo” II (128) – *Bîschiri* [bîskiri], n. pers.

– Din *gat* ‘baraj, stăvilă, zăgaz’.

GĂÎNA „dâmbă ridicată, deal ca o căciulă” I, „vârv de deal” II, „movilă înaltă; este observator în vârful ei; îi mai joasă ca Peana” IV (152).

V. și *Fântâna Găinii, Părău Găinii*.

– Din *Găină*, n. pers., sau *găină*.

GĂITĂRU v. *Căitaru*.

GĂRJOBA v. *Gârjobu*.

GĂRJOBU „loc cam gârjob, cotit” I, „pământuri gârjobe, n-o fost drepte” II (123); **Gârjobu** IV, [**] sau **Gărjoba** III „îs niște locuri gârjobe, tăt roată se ară pe ele” III (152).

Gărjoba „loc arător; îi gârjob” I (126).

– Din adj. *gârjob*, -ă ‘strâmb’.

GÂSCA IV, [*] sau **La Gâsca** I, IV „o fi” de pantă cu răzor mare” I, „dâmb” IV (89).

– Din *Gâscă*, n. fam. (PACJ 128) ori poreclă, sau *gâscă*.

GHEORGHÎȚA [d'ord'îȚa] „fănaț” II (129).

V. și *Fântâna din GheorghîȚa*.

– Din *GheorghîȚa*, n. fam. (PACJ 126) sau prenume.

GHERGHELEA v. *Ghergheleu*.

GHERGHELEU „îi o dălmă mărioacă, deal mare” II, „deal înalt” III, „deal conic” [*] (120). At.: 1776 *In Gyergyelev* (SzTA 11); **Ghergheléu** I (127), **Ghergheléu Chéii** I (127), **Guguléu** I, II, [**] (131), Nyarady CT 42, Pop-Bartha 56, **Guguléu Chéii** III (127) sau **Gurguléu** II, [*] (127) „o dălmă mare rotundă; se spune că acolo ar fi îngropate comori; e la Gura Cheii” I (127), „dâmb rotund, deasupra morii. Se ara pe după el de jur împrejur” I, „deal rotund, on guguleu ca on ou” [*] (131), „delușor singuratic” (Nyarady CT 42).

Ghergheléa „un mamelon, teren mult, arător” II, „dâmb” IV, „dâmb, deal înalt, rotund, cluțuit [< țucluiat]” [*], „movilă” [**] (87). At.: 1780 *a' Gergelöj...* (SzTA 102).

V. și *Coastea Ghergheliei, Părău Ghergheliei*.

Sub Ghergheléu „loc arător, mai costîș” II, III (127).

V. și *Vârful Gherghelului*.

Ghergheléiele „locuri arătoare, loc mai costos, cam de față” III (87); numirea generică a *Gherghelului* și a *Țiclii Gherghelului* (120).

Între Ghergheléie „îi pământ între două dealuri” II, „groapă, răpă mare între două bumbulele, două vârvuri: *Gherghelului* și *Țicla Gherghelului*” III (120); **Su Ghergheléie** I sau **Su Ghergheléu** II, III „loc arător” I–III (120). At.: 1776 *Szabt Gyergyelé* (SzTA 11).

– Din *ghergheléu* (pl. *ghergheléie*) ‘movilă, gorgan, dâmb, deal rotund, vârf (rotund) de deal’

(v. Loșonți TRFR 71), **gherghelēie* 'idem', *gugulēu* 'idem' (ibid. 65), *gurgulēu* 'idem' (ibid. 78).

GHEȚĂRU „acolo făceau ghețar. Duceau gheța din Tău lui Bóloș, să aibă peste vară. O acopereau cu paie” IV (132); „a fost ghețar făcut de oameni” I (133).

V. și *Părău Ghețarului*.

– Din *ghețar* 'grămadă (în formă de stog sau de gireadă) din bucăți mari de gheață, acoperită cu paie să se conserve pe timpul verii'.

GHIĂRFAȘU [d'ârfașu] „cel mai rău loc, pantă abruptă” I, „coaste rea” V (141).

– Din top. magh. *Gyárfás* < pren. sau n. fam. magh. *Gyárfás* (v. PACJ 132).

GHIȘA [d'îșa] loc denivelat, deluros (122, 126).

Sub *Ghișa* „loc oblu, șes” II (126).

V. și *Coastea Ghișii*, *Gura Ghișii*, *Râpa Ghișii*, *Rovina Ghișii*.

– Din *Ghișa*, *Ghișe*, n. fam. (88, 120, 130).

GLIMÉIU „dălmă, vârf” I, „pantă arabilă” II (130).

– Din *gliméi* 'movilă'.

GÓITU [góitu] „teren sub dealuri, pășunat” I, „o răpă lungă în capul satului” II, teren și fântână la ieșirea din sat (119).

GOLÍȘTE. Goliștile „îs două goliști, poieni” II (119).

– Din *goliște* (pl. *goliști*) 'loc gol în pădure, poiană'.

GÓLOMBOȘU „loc oblu, arător” I, II (141).

– Din n. top. magh. *Galambos* < *Galambos*, n. fam. (Kázmér RMCSSz), sau *galambos* 'porumbar' < *galamb* 'porumbel' + suf. -os.

GORGÁNU „ridicătură de pământ, gorgan” II (89); „deal” I (124).

– Din *gorgán* 'movilă'.

GORÓN. Gorónii „o fost pădure de goron, acumă îi arabil” I (121); „coaste, pășune” III (122); „on pic de pădure de goroni” I, „o fost și înainte tă [= tot] goroni” II (130).

Gorónii Ónului teren arabil (130) – *Onu*, hip. < *Jon*; **Gorónii Rari** „o fost pădure și-s mai rari” III, „o fost goroni mari, rari” IV (89).

Sub Goróni „teren arabil” III (122); „îi cleja popii” [*] (130). At.: 1775 *Szab Gorony* (SZTA 239).

– Din *gorón* (pl. *goróni*), var. a lui *gorun*.

GORONÁȘ. **Goronáșii** [goronáși] coastă cu teren arabil și fânaț. „Sânt și ceva lemne, pietre. O fost pădure...” [*] (88). At.: 1760 *In Goronas* (SZTA 80), *Dupa Goronás* (ibid. 81), *In Goronás* (ibid. 85) etc.

– Din *goronás* (pl. *goronáși*), dim. al lui *gorón*.

GORONÍȘU „loc deluros, împădurit cu goron” I (124).

– Din *goroníș*, var. a lui *goruníș*.

GRÁU LÚPULUI v. Gruiu.

GRÁU ȘTÂNCIULUI v. Gruiu.

GRÁU TÁULUI v. Gruiu.

GRĂDINĂ. **Grădina Bélului** „o stat acolo Belu Ioan” II (127) – *Bélu* [bălu], n. fam.; **Grădina Béșii** „pădure; o fi fost ceva poiană” I, „e în pădure; o fost on gol, on rât; amu l-o plantat” III (87) – *Beșe(a)*, n. fam. (DNFR, PACJ 54) sau por.; **Grădina Besericii** „loc îngrădit de-a bisericii” IV (152) – v. *Beserică*; **Grădina Călúțului** „gredină” I (89) – *Călúțu*, por.; **Grădina Chimii** „e între râpi” I, „Chima a fost proprietarul ei, a murit” II (130) – *Chima*, n. fam. (DNFR, PACJ 77) sau por.; **Grădina Chițului** teren arabil și fânaț (122, 126) – *Chițu*, n. fam. (DNFR) sau por.; **Grădina Cúrții** „a fost a Cúrții” I, „livadă” II (123); „e între căsi” I (124) – v. *Curte*; **Grădina de la Récea** „a fost acolo o gospodărie” I (124) – v. *Recea*; **Grădina Domnească** „pășunat împădurit; o fost meri și peri buni înainte” I (124), „poiană mare îngrădită, unde ieșea baronul cu oaspeții lui” IV (152) – adj. *domněse*, *domněască*; [gréd'ina d'ud'ěst'ilor] „îi lângă Pietricea; o fost o grădină împrejmuită cu gard viu” II (126) – *d'ud'ěst'i*, n. grup < *D'úd'u*, por. Cf. *Diudea*, n. fam. (PACJ 105); **Grădina Gușoăii** „îi gredină cu pomi; o fost casă acolo” II (119) – *Gușodie*, sprn. < *Gúșă*, n. pers.; **Grădina lui Bóbdan** „loc arabil; o fost a unui Bobdan din Săvâdista” IV (92) –

Bóbdan, n. pers.; *Grédina lui Costán* v. *Rátu lui Costan*; *Grédina lui Fáur*, „a fost loc îngrădit pe lângă Vale” I (152) – *Fáur*, n. fam.; *Grédina Meléii* „îi lângă Nicoară Ion: de-a lui Ionu Meleii” III (121) – *Melélă*, n. pers.; *Grédina Mironéștilor* grădină (121) v. *Mironeștii*; *Grédina Morărașului* – v. *La Morărașu*; *Grédina Părăschii lui Dumucúș*, „loc îngrădit de unde izvoarește Șipotu” IV (152) – *Parásca lui Dumucúș*, sprm.; *Grédina Pópîi* „îi a bisericii” II (122) – *pópă*; *Grédina Tótului* „teren între niște râpi” I (130) – *Tot*, n. fam. (133).

După *Grédina Pópîi* teren arabil (122).

V. și *Capátu Gredinii*.

Grédinile „îi fânaț” I, „erau bucăți de pământ ale oamenilor pentru zarzavaturi” II (128); „poieni, loc fără spini, pe Munte” IV (132).

Deasupra *Grédinilor* pantă (128).

V. și *Părău Gredinilor*.

– Din *grédină* (pl. *grédini*), var. a lui *grădină*.

GREDINUȚA „pășune” II, [alt loc:] pășune lângă sat (119).

– Din *gredinuță*, dim. al lui *grédină*.

GRICIÓRU „pantă cu răzoare” I, „dâmbuleț ca un măr” II, „dălmă, deal” III (133).

– Formă contrasă din **Griicióru* [grijićóru] < **Gruicióru* [grujićóru] < *Gruiecióru* < *gruieciór* (< *gruić* + suf. -ior).

GRÍNDU loc puțin mai ridicat lângă un pârâu (132). At.: 1648 *Az Gerendben, az Gerenben* [!], 1737, 1749 *La Grind*, 1761/1808 *In Grind* etc. (SzTA 67).

– Din *grind*.

GRÍȘÓRU „deal” I, „deal alungit” III (121).

După *Grișór* „teren dincolo de Grișor; loc în pantă” III (121).

– Formă contrasă din **Griișóru* < **Gruishóru* < *gruișór* (< *grui* + -ișor). Se întâlnește și în alte părți ale țării: *Grișóru* „delușor, deluț” I, „deal mai mic” II (Comana de Jos BV: D. L.); *Grișoare* „dealuri mici” (Șușița MH: Marius Arbănași, *Structura semantică a apelativelor din zona submontană a Mehedințului*, în SCO 7 p. 148).

GROĂPA „loc mai gropit” II, „groapă între Viezuini și Deluț” III (120). At.: 1776 *Pé Grapé* (SzTA 11); „îi ca o covată, o așezătură” I (122); „groapă” II (129); groapă (131); „groapă între două dealuri” I (141).

Groăpa Alunéilor „groapă în pășune” I, II (131) – v. *Alunel*; **Groăpa Alunișului** „groapă” [***] (87) – v. *Alunișu*; **Groăpa Arinéilor** „groapă; o fost arini” II (130) – v. *Arinel*; **Groăpa Arîinii** „groapă” IV (132) – v. *Arina*; **Groăpa Búichii** „groapă cu o fântână” I, „un pârâu sterp” II (129) – *Buica, Buică*, n. fam. (DFNFR, PACI 66); **Groăpa Búnii** „groapă de la Buna în sus” II (133) – v. *Buna*; **Groăpa Butucărului** „groapă, șă; loc arător” I (128) – v. *Butucaru*; **Groăpa Búturilor** „groapă ca o covată” III, „o fost pădure” [*] (127) – v. *Butură*; **Groăpa Cănelui** „groapă” [***] (87) – *Căne*, n. pers., sau *câne*, var. a lui *câine*; **Groăpa Cherpiniului** „loc cu carpeni” IV (152) – v. *Cherpiniu*; **Groăpa Cioării** „groapă” (92) – v. *Cioara*; **Groăpa Ciotinilor** „groapă; loc arător” I (133) – v. *Ciotină*; **Groăpa Ciulichii** „groapă mai adâncă” II, III (127) – *Ciulică* [Șulică], n. pers.; **Groăpa Ciungilor** „îi mai așezată” IV (89) – v. *Ciung*; **Groăpa Cólților** III, [*] sau **Groăpa Cólțurilor** IV, [*] „îi între niște colți” III (132) – v. *Cólțu*; **Groăpa Córîi** „groapă în hotar cu Vlahă. Cora o fost primar” I (87) – *Córa*, por.; **Groăpa Corobiúții** „groapă între Păhul și Corobiúță” I (124) – v. *Corobiúța*; **Groăpa Crăcului** „groapă între două dealuri” I (129) – v. *Cracu*; **Groăpa Crúcii** „îi între două dealuri” II (127) – v. *Crucea*; **Groăpa cu Mestécei** „groapă cu mestecenii” V (141) – v. *Mesteacăn*; **Groăpa cu Păhúii** „groapă, pășunat” I (141) – v. *Păhúii*; **Groăpa Cúților** „zănoagă, voioagă” IV (88) – v. *Cute*; **Groăpa de la Rátu Júdelui** „groapă” VI (92) – v. *Rátu Judelui*; **Groăpa Doámni** v. *văgună*, adâncitură în pădure (127. *Vezi Nyarady CT fig. 27*) – *doamnă*; **Groăpa Flórîi** „groapă cu fânaț” III (92) – *Flórea*, pren.; **Groăpa Gafíții** „groapă adâncă” I (128) – *Gafíța* [gașița], n. f.; **Groăpa-i Bondaie** „groapă” II (88) – *Bondadie*, sprm. < *Bóna*, n. fam.; **Groăpa Lázăréștilor** „groapă; e la Aluniș” [**] (88) – v. *Lázăréști*; **Groăpa Lúchii** „pantă, fânaț, tufărai” I, „groapă, loc împădurit și fânaț” II (89) – *Luca*, n. fam.; **Groăpa lui Băcări** „groapă” III, IV (88) –

Băcări [băcări], por.; *Groăpa lui Bódor* „groapă” I, II (130) – *Bódor*, por. disp. sau n. fam. (PACJ 59, DNFR); *Groăpa lui Hárbbói* „groapă” I (124) – *Hárbbói*, por. disp.; *Groăpa lui Ispás* „coaste împădurită” III (119), „pășunat” I, „pădure la capătul Merezului” II (125) – *Ispás*, n. pers. atestat în Petreștii de Jos (=127) în 1765: „*Máris Iszpász*” (SzTA 114); *Groăpa lui Șerb* v. *Zápodea lui Șerp*; *Groăpa Lúpilor* „a fost o groapă amenajată în pădure în care se prindeau lupi” I (132) – *lup* (pl. *lupi*); *Groăpa Mănăstirii* „o fi’ de gropiță, loc așezat” IV (132) – v. *Mănăstirea*; *Groăpa Mestécinilor* „groapă; îi ca o șa” III (120) – v. *Mesteacăn*; *Groăpa Mósului* groapă în pășune (131, 132) – *moș* ‘bunic’ sau *Moș(u)*, n. fam. (DNFR, PACJ 183); *Groăpa Muncelului* „groapă în pădure” II (133) – v. *Muncelu*; *Groăpa Ográzii* „groapă” I (120) – v. *Ograda*; *Groăpa Păduricii* „groapă” IV (132) – v. *Păduricea*; *Groăpa Pénii* „groapă” I (124) – v. *Pana*; *Groăpa Peșterúichii* III, [*], [**] sau *Groăpa Peșterúicii* IV „groapă între Copăcel și Râcile” III (132) – v. *Peșteruica*; *Groăpa Píii* „îi în fundul Zăpodii; Pia din Indol o avut aici pământ” II (130) – *Pia*, n. pers.; *Groăpa Pódului* „groapă” IV (89); „așezătură între Deal și Pod” I (124) – v. *Podu*; *Groăpa Pópíi* „groapă; o avut cândva popii acolo teren” I (124) – *pópá*; *Groăpa Píporului* „teren mai așezat sub deal” I, „lăsătură, groapă care urcă spre Pípor” II (129); „îi așa ca o troacă” IV (133) – v. *Píporu*; *Groăpa Sávúții* „groapă” I, II (122) – *Sávúta*, n. f.; *Groăpa Seácă* „cimitirul animalelor moarte” V (141) – *sec*, *seacă*; *Groăpa Stánjinului* „groapă în pădure” I, III (127) – v. *Stánjin*; *Groăpa Stúpului* „groapă în pădure” III, [*] (132) – *stúp*; *Groăpa Tămășóii* „așezătură” I (124) – v. *Tămășoia*; [*grópa t’ónkii*] „a fost a lor” III (122) – [t’ónka], por.; *Groăpa Toméstitilor* „groapă, arabil” III, „sa” [*] (133) – *toméști*, n. grup, formă contrasă din *tometiști* < n. fam. *Toméi*; *Groăpa Tóonii* „coboară din Dealu Bradului până în cătunul Plopi” I „groapă; a Tomii o fost” III (87) – *Tóma*, n. pers.; *Groăpa Țillichii* „groapă, rât” I (88) – *Țilica*, hip. < *Vasilica* (dim. < *Vasile*); *Groăpa Úngurului* „groapă mare, afundă, ca o oală” IV (89) – *úngur* sau *Úngur*, n. pers.; *Groăpa Ústinii* „groapă mare în Dealu Ústinii”

III (123) – *Ústina*, n. f.; *Groăpa Vádului* „groapă” I (130) – v. *Vadu*; *Groăpa Várului* „șes cu izvoare multe; acolo se făcea var mai demult” II (127) – v. *Var*; *Groăpa Vasilicoaie* „groapă” IV, „o râpă mare” [*] (89) – *Vasilicoaie*, sprn. (< *Vasilica* < *Vasile*); *Groăpa Vidului* groapă cu pășune (127) – *Vid(u)*, n. fam. (PACJ 339, DNFR); *Groăpa Zápódii* „groapă între două dealuri rotunde” [*] (133) – v. *Zápodea*.

Grópile „ruptură mare” I, „gropi” II, IV, „teren fugitiv” III (125); „gropi” I (130).

Grópile Aluníșului „adâncituri mai line; fânețe” I, „gropi” III (88) – v. *Alunișu*; *Grópile Mari* „gropi mari” I, „așezături mari” IV (141); *Grópile Mici* „gropi mai mici; livadă” I (141).

– Din *gróapá* (pl. *grópi*).

GRÓHOTA „văgăună mare cu zurați din vârf și până-n Cheie” I, „zurați mare ce vine în jos până în Cheie” II (127); „loc în pantă, aproape de cabană, cu niște bolovani veniți din Munte” I, „coastă cu pietre multe chiar în Gura Cheii, cu zuraie care cure din Munte câtă vale” IV (141).

Gróhota Bălții grohotiș (131) – v. *Balta*.

V. și *Colțu Grohotii*, *Dunga Grohotii*.

– Din *gróhotá*, var. a lui *gróhot*.

GROS. Su *Groși* „fănaț sub Dealu Groșilor” I, „arabil și cosalău” III (88). At.: 1760 *La Grosz* (SzTA 80, 84), 1799 „*In Grosz* [?]” (ibid. 89).

Deasupra Gróșilor „loc de deal” III (88).

V. și *Chicera Groșilor*, *Dealu Groșilor*.

– Din *gros* (pl. *groși*) ‘buștean, trunchi gros’.

GRUIEȚU „gruiet rotund” I, „dâmbuleț” II (130).

Gurētu „înălțime” II, „e către hotarul Plopiilor [= Plopi CJ]” [**] (87).

Guruiētu II–IV sau *Guruiētu* I, [*] „pământ arabil, cam costos. În vârv are o ridicătură cu un semn trigonometric” I, „dâmb rotund” II, „deal ca un blid, rotund” III (88). At.: 1760 *La Gruet* (SzTA 80); „dâlmă” I (131); „dâlmă cu cimitirul” I, „dâlmă rădicată” IV (132); *Guruiētu* I, III, [*] sau *Gurieuțu* [gurieuțu] II „loc oblu” I, „loc apăsos, drept, așezat” III, „rât, teren inundabil; îi dincoace de Dâlmă Lii” [*] (120).

Gruiețu Argelúșii „gruiet, deluț rotund” I (130) – v. *Argelușu*.

După Guruiet „loc arător, după cimitir” II (132).

V. și *Crucea de la Guruiet*.

Guruietele „șis tri dâmburi” IV (89); „șis tri deluțuri” III (119); „loc cam plecat” II, „teren denivelat” IV (132).

– Din *gruiet, gurēt, guruiet* (pl. *gruiete, gurēte, guruiete*), dim. al lui *grui*. Varianta *guruiet* s-a născut prin epenteza lui *u*, iar varianta *gurēt*, prin metateză. Inițial movila *Dălma Lii* s-a numit *Guruiet*, iar șesul mlăștinos de lângă ea, *La Guruiet*. Cu timpul, numirea *La Guruiet* a fost substituită cu *Guruiet(u)*, iar movila a fost rebotezată *Dălmă, Dălma Lii* sau *Dălma lui Lîe* (v. *Dălma*).

GRÚIU „e între Frâua și Valea Hăjdății” IV, „deal su brazii din marginea satului” [***] (88); „vârful dealului” I, „dâmbă câtă Pruniș” II, „deal” III, [alt loc:] „deal alungit, spinare” III, „creastă” IV (125); [alt loc:] „dâmbă câtă Micești” II (125), „dâmb mare cu pădure” II, „dâmb mare câtă Săliște” [**] (152); „grui” I, „loc sus, ca un glob” II (130).

Grúiu Cercceștilor „îi o dâmbă care urcă-n sus” I (152) – *chercești*, n. grup.; Grúiu de Mijloc „pantă” II, „dâmb” [*] (88). At.: 1760 *In Gruj gye M[nyis]lok, Gruu gye Mnyislok* (SzTA 81) etc.; Grúiu Zăpódii I sau Grúiu Zăpódii II „dălmă între Zăpode și Poarca” I, „dâmbuleț” II (130) – v. *Zăpodea*.

Gráu Lúpului „nu-i deal mare” I (126) – *lup* sau *Lup(u)*, n. fam. (127, 130, 133); Gráu Ștânciului „on pic de ridicătură, o dâmbă” I, „mamelon alungit” II (129). At.: 1701 *az Sztántsál hegyen* (SzTA 90) – Ștânciu, var. a lui Ștânciu, n. fam. (130); Gráu Tăului „deal lângă Tău; îi on cur de deal mare care coboară până-n Vale” I (129) – v. *Tău*.

După Grui „fașă” I, „teren arabil” II (130).

V. și *Halauăle de la Grui*.

– Din *grui* ‘vârf, colină, deal, movilă’.

Varianta *Gráu...* s-a născut în plan toponomastic, prin etimologie populară, sub influența lui *grâu*. Se întâlnește și în alte părți ale țării: *Grâu cu Văscu* deal (Budești MM: Tache Papahagi, *Graiul și folklorul Maramureșului*, București, 1925, p. 205), *Grâu Porcilor, Grâu Roatii* (Ieud MM: *ibid.*), *Grâu*

Lupului, Grâu Varului (Dragomirești MM: Faiciuc Drag. 307); *Grâu Pericului* „deal, un bot” I, „ridicătură de pământ” II (Ieșelnița MH: ancheta D. L.), explicat greșit în DTB IV de la *grâu; Grâu cu Pinii* deal (Cheia VL: ancheta D. L.), absent din DTRO III) etc.

GRUMĂZ. Grumăzu Ilăștilor teren în pantă ușoară (89) – *ilăști*, n. grup < *ilea*, n. fam.

– Cf. *grumáz* ‘spinare lată, cu pante rezeți între două dealuri’ (Porucic L 25).

GUGULÉU v. Ghergheleu.

GŪLE. Gúlea Ársii „o poiană oablă, frumoasă; fânaș” I, „loc drept, cosalău” II, „rât rotundoc, pe lângă pădure” III (87) – v. *Arsa*.

Su Gúlea Ársii „pădure” I (87).

V. și *Pădurea de la Gúlea Ársii*.

– Din *gúle* ‘cîrcadă’, cuvânt viu în zonă, sau din *Gúlea*, n. fam. (PACJ 132, DOR 290).

GŪRĂ. Gúra Cetățelii „e ca și Gura Făgetului; pe aici se intră în Cetățea” I, „se formează o văgăună” II (131) – v. *Cetățeaua*; Gúra Cheii „intrarea în Cheie” III (127); „loc unde Valea Hăjdății iese din Cheie” [**] (141) – v. *Cheia*; Gúra Făgetului „este intrarea în Făget” [**] (131), „șă lină, înaltă de 643 m” (Nyarady CT 83) – v. *Făgetu*; Gúra Fânățelor „de acolo începeau fânațele” I (152) – v. *Fânaș*; Gúra Filii fânaș pe Vale [= Valea Filii], cum se merge către Filea (119) – v. *Filea*; Gúra Ghișii până acolo vine Ghișa (122) – v. *Ghișa*; Gúra la Părâu Sărcăzii „aici Părâu Sărcăzii se varsă în Valea Indolului” III (127) – v. *Părâu Sărcăzii*; Gúra lui Blaj „fânaș gârlos între două văi” I (88). At.: 1760 *La Gura aluj Blás* (SzTA 80, 83, 84), 1799 *Lá Gurá lui Blás* (*ibid.* 87) – *Fânaș*, pren. (Pătruș Nume 114–115) sau n. fam. (DFNFR); Gúra Róvinii „pe acolo îi drum de hotar la Șutu” [*] (120). At.: 1776 *In Gura Roșinyi* (SzTA 11) – v. *Rovina*; Gúra Sărcăzii „acolo se intră [pe Sărcadea], apoi se deschide locul” [*] (127) – v. *Sărcadea*; Gúra Ursóului „o poiană” II, „rât între Dosu Burului și o coastă cu pădure” III (88). At.: 1760 *La Gura oszuluj* (SzTA 80, 84), 1799 *Lá Gurá Oszouluj* (*ibid.* 89) – v. *Ursóiu*; Gúra Văii „acolo Valea Satului se varsă în Hăjdete” II (122) – v. *Valea*; Gúra Văii lui Lup „[acolo] se varsă Părâu lui Lup în Valea Hăjdății” II (89); Gúra Văii Máre „îi ca o

gură; intri între două dealuri, păduri, și apoi se face larg" I, „pe acolo ne băgăm în Valea Mare” II (131). At.: 1765 *Lă Gura Voji Mare* (SzTA 110).

Gurile Ársii „cosalău la intrare în locurile astea” II, „dămb, costi” IV (87) – v. *Arsa*.

– Din *gură* (pl. *guri*) 1. ‘început al unui anumit loc’; 2. ‘confluență’.

GURÉȚU v. Gruiețu.

GURGULÉU v. Ghergheleu.

GURINÁNEA „loc împădurit cu stejari; e și cu denivelări; teren boltit, ca un ic, între pâraie” I (124).

Su Gurináne „o coaste” I (124).

GURUIÉȚU v. Gruiețu.

H

HAGÁU „loc în pantă pe care se urcă când se iese din sat” I (89); „loc mai abrupt cu drum pe el” I (124).

Deasupra **Hagăului** loc mai drept (124); **Su Hagău** I (89); „loc gropos” I (124).

– Din *hagău* ‘drum în pantă mai abrupt’.

HAGYMÁS v. **Plaiuri**.

HALÁU v. **Valău**.

HARAGHÍȘU [haragışu] loc șes, luncă pe lângă un pârâu (120). At.: 1776 *In Hárágis* (SzTA 11).

V. și **Părău Haraghișului**.

– Din n. pers. magh. *Haragos* (Kázmér RMCsSz 455). Pentru magh. *-os* > rom. *-iș*, v. *Rachișu*.

HASADÁT v. **Hășdate**.

HÁZDOMBU platou arabil deasupra satului (141). At.: 1818 *az egyház Dombja mellet*, 1847 *Az Egyház dombján* (SzTA 138).

– Din top. magh. *Házdomb* ‘Dâmbu cu Casă’ < *ház* ‘casă’ + *domb* ‘dâmb’.

HĂJDÁTE v. **Hășdate**.

HĂJMAȘU v. **Hășmașu**.

HĂJMĂȘÉLU „loc drept pe lângă Valea Satului” I (133).

– Din top. *Hăjmăș*, numele vechi al satului (v. *supra*), + suf. *-el*.

HĂMÊȘTII parte de sat (132).

– Din n. grup *hâmêști* < *Hâmă*, n. pers.

HĂMISEÁLA [hâmnisála] „o lăsatură de loc” I, „teren arabil, un deluț” II (129).

– Din *Hămisedlă*, probabil poreclă, azi necunoscută.

HĂRSINOÁIA coastă cu teren arabil și fânaț (88).

V. și *Chicera Hârșinoii*, *Dealul Hârșinoii*.

– Din *Hârșinodie*, sprn. Cf. *Hârșan*, n. fam. (DNFR, PACJ 135, 389).

HĂSDÁTE, ung. *Hasadát*, pop. *Hăjdáte* [hăjdát'e], (rar) *Hășdate*, sat în com. Săvădisla CJ. At.: 1456, 1500 *Hosdath*, 1696 *Hesdat*, 1733 *Hesdat*, 1750 *Hesdate*, 1760–1762 *Hesdád*, 1850 *Hesdat*, *Hesdatye*, 1854 *Hesdát*, *Heșdatiea* (Suciu I 285).

E numită frecvent *Hăjdáte(a)*, prin omiterea determinatului, și *Vălea Hăjdății*. Vezi s. v. *Valea*.

La Hăjdáte IV, VI, VII sau **Pe Hăjdáte** VI loc șes lângă Hășdate (92); **La Hăjdáte** I, [*] sau **Pe Hăjdáte** II fânaț și pescărie lângă Hășdate (120).

V. și *Coastea Hăjdății*, *Fața Hăjdății*, *Podul Hăjdății*, *Râtu Hăjdății*.

– Din n. top. magh. *Hasdát* < *hasadát* ‘crăpătură, răpă, cheie între dealuri sau munți’ (v. Weigand *Orts*. 22, Petrovici TU 115, Kiss *FNESz* 573). *Hăjdáte* < *Hășdate*.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 578 de locuitori. Ei își zic *hăjdățeni* (sg. *hăjdățean*). Sunt agricultori și crescători de animale.

HĂȘMAȘU v. **Plaiuri**.

HÂNS. **Hânsurile** teren șes, cu fânaț și „bercuri” IV, pe lângă Valea Hăjdății (89); pădure și teren arabil pe deal (129, 130, 133). At.: 1790 *Hinzur* (SzTA 240).

Su Hânsuri pantă arabilă (130).

V. și *Dealul Hânsurilor*.

– Din *hâns* (pl. *hânsuri*) ‘tufe dese, desime de spini și de alți arbuști, smidă’ (DA).

HÂRCIOLOÁBELE (pl.) „fănaț; îs tă gârle, dâmburi, gropi” I, „loc cam fugit” II, „loc frământat, denivelat, alunecos” III (122); „fănaț gropos și răpos” I, „rupturi de teren” III, „teren fugit, răpit, cu denivelări” [*] (133).

V. și *Părău Hârcioleabelor*.

– Din *hârcioleabe* (v. *infra* s. v. *Hârtopii*) < *vârcioleabe* ‘gropi, adâncituri’ (v. *Loșonți TRFR 186*).

HÂRTÓPU teren cu râpi (89), „loc gropos” [*] (120). At.: 1776 *La Hirtop* (SzTA 11); „groapă urâtă” V (92); „o coaste” I, „teren în pantă” III (119); „groapă” [*] (126).

Vârtópu, „loc gropit” III (152).

Vârtópu Múntelui, „vârtop” III, „groapă” IV (87) – v. *Muntele*.

Su Hârtóp loc mai șes (119).

Hârtoápele, „așezături, hopuri” I (88). At.: 1760 *In Virtope* (SzTA 86), 1799 *In Hortop* (ibid. 88); „gropi” I (120). At.: 1776 *Lá Hirtoply* (SzTA 10); „văgăuni” [*] (124); **Vârtoápele**, „loc accidentat: gropi și dâlme” I (133).

Hârtópii II, [*] (neart.: *Hârtopi* I, III), „hârcioleabe, gropi” I, „rupturi” II, „loc frământat, alunecos, denivelat” III (122); **Hârtoápele** lui *Piroș*, „teren în pantă, cam alunecă” I (89) – *Piroș*, n. pers.

Dúpa Vârtoápe, „loc dincolo de Vârtoape” III (133); **Su Vârtoápe**, „fănaț” II, [*] (87).

V. și *Părău Vârtoapelor*.

– Din *hârtóp*, *vârtóp* (pl. *hârtoápe*, *hârtópi*, *vârtoápe*).

HÉIA ÚLIȚĂ uliță (132) – v. *Ulița*.

– Din *héia* ‘cealaltă’.

HÉLEA LUNGI, „erau pământurile lungi” I, „niște delnițe de iarbă” II (129) – adj. *lung*, –ă (pl. *lungi*).

– Din *hélea* ‘acelea’.

HERTÍÓIU v. *Iertăoiu*.

HÍCTU I, II, [*] (129) sau **HÍȘU** I, III, IV (152), „teren arabil, mai drept, pe deal; îi în hotar cu Micușu, care îi spune *Híșu*” I, „pantă dulce” II, „platou frumos” [*] (129), „loc arător, puțin înclinat” I, „coamă de deal spre Deleni” III, „loc pe deal, frumos” IV (152).

Dúpa Híș, „o groapă” (126).

V. și *Curu Híșului*, *Dealul Híșului*.

– Din *hici*, *híș* ‘huci, huceag’.

HIRTÍÓIU v. *Iertăoiu*.

HÍȘU v. *Hiciu*.

HOÁNCĂ. **Hoanca Máre**, „pantă întinsă ca o covată” II (88).

– Din *hoáncă* ‘adâncitură în formă de vale mai mică între dealuri, jgheab natural, groapă pe pantă’ (v. *Loșonți TRFR 165*).

HOBLÁUÁLE v. *Hoblău*.

HOBLÁU I, [*]– [***] sau **Hobláuăle** III, IV „locuri arătoare, cam de față” III, „teren în pantă” [***] (87).

HODÁIA, „coaste mare” I, „loc în dungă, cu răzoare” IV (141).

Hodáia Dánii, „o fost hodaie” I, „aici o avut loc și casă Ianoșu Dánii” IV (152); **Hodáia** lui *Aléxă*, „*Alexă* o fost paznic de pădure; o avut acolo hodaie” III (127) – *Aléxă*, n. pers.; **Hodáia** lui *Chelemént*, „*Chelement* o avut tot locul de pe valea aia” II (127) – *Chelement*, n. pers.; **Hodáia** lui *Tacáu*, „*Tacáu* o avut acolo hodaie” III (127) – *Tacáu*, n. fam.; **Hodáia** *Nechítii* III sau **Hodáia** de la *Nechíta* II „*Nechita* o făcut acolo o hodaie” II (127) – *Nechita*, pren. sau n. fam. (123, 132, 133).

– Din *hodáie*, var. a lui *odáie* ‘casă cu anexe gospodărești situată în câmp’.

HODINÍȘU, „dungă unde hodieau oamenii care duceau marfă la Turda” V (141).

– Din *hodinîș* ‘loc unde se odihneau (puțin) drumeții’.

HÓLDĂ. **Hólda Bódii**, „așezătură care curge lin în șosea” I, „pășunat; un fel de voioagă” IV (89) – v. *Bódea*.

Hóldete Múcului teren arabil (87) – *Múcu*, por.

Su Hóldete, „pădure” I-III, „mai sus o fost holde, semănau oamenii mai demult” IV (87). At.: 1791 *Szubi Holde* (SzTA 102).

– Din *hóldă* (pl. *hóldete*).

HOLOBÉȘTII parte de sat (88).

– Din n. grup *holobéști* < *Holóbea*, por.

HOLÚMB. **Holúmburile**, „holumburi” I, „fănaț, în valuri; niște rupturi” V (141).

– Din *holúmb* (pl. *holúmburi*) ‘movilă’, var. a lui *holom*, *holum*.

HOMLALĂU „drum spre Chieie” I, „îi o coaste și un loc strâmt, prăpăstios; e foarte periculos de umblat pe el” IV (141). At.: 1847 *A' Homlaloba* (SzTA 138).

– Din top. magh. *Homláló*.

HORÉȘTHI uliță (119).

– Din n. grup *horéști*.

HÓRLIȘTE. *Hórlîștile* „loc cam de față, fânaș” III, „locuri mai rele, pietroase; o fost arătoare, se văd răzoarele” IV (87).

– Din *hórlîște* (pl. *hórlîști*), var. a lui *órlîște* ‘loc nelucrat, lăsat în paragină (după ce s-a strâns recolta)’ (DEX).

HÓSUBA „pantă dulce” I, „erau pământurile lungi” IV (141). At.: 1743 *Az hoszszub[an]* (SzTA 137).

– Din top. magh. *Hosszúba* ‘În Lungu’ < *hosszú* ‘lung’ + *ba* ‘în’.

HOTÁR. *Hála Hotár* „teren arabil” I, „hotar care s-o ținut de Crăcști și de Pruniș” II, „face parte din alt hotar” IV (125).

V. și *Tău Hotarului*.

Hotărele teren arabil, șes; „loc care a fost în graniță cu locurile baronului” II (87).

Între Hotăre „loc pe lângă on drum ce despărțea două furdulașuri” II (128); teren arabil „între hotarul nost și a Agrișului” I (133).

V. și *Râpa dintre Hotare*.

– Din *hotár* (pl. *hotáre*) ‘teritoriu în proprietatea (locuitorilor) unei localități’, ‘fiecare de părțile mari ale teritoriului unei localități, în care se seamănă, prin alternanță, periodic, aceleași semănături’.

HÚCU „pădure” II–IV, „o fost pădure iobăgească” [**] (87).

Su Huc teren arabil sub pădure (87).

V. și *Rovina Hucului*.

– Cf. *huc* ‘rămășiță, b r a c, [...] bucățele de lemn și așchii care rămân unde s-au tăiat lemne, [...] curățituri de nuiele, vreascuri mici’ (DA), *huci* ‘pădurice odrăslită din rădăcinile rămase în pământ, pe urma unei păduri tăiate; [...] pădure mărunță [...], pădure mică și deasă’ (ibid.).

HUIÉȘTHI parte de sat (88).

– Din n. pers. *Huiü*.

HULPÎNĂ. *Hulpînile* [hul’îniile] „pădure înspre Șchiopi” I, „erau vizuini de vulpi” [*] (129); „pădure; sănt vizuini de hulpe” I, „sânt hulpi acolo, au vizuini” II (131). At.: 1775 *Pe hulptyin, Lá Hulpityin* (SzTA 239).

– Din **hulpină* (pl. **hulpîni*) ‘vizină de vulpe’, cuvânt derivat, cu suf. *-ină*, de la *hulpe*, var. a lui *vulpe* (cf. *vizuină* < *viezuină* < *viezurină* < *viézure* + suf. *-ină*: Sextil Pușcariu, în DR VIII 312 nota 1), sau rezultat din contaminarea lui *hulpe* cu *viezuină*.

I

IÁPA „e la Viezuini, e pe vale” III (132).

– Cf. *iápă*.

IÁZU „o fost cândva o moară acolo” I, III (88), „a fost iazul Morii din Jos” I (89); „iaz” I (122); „o fost iazul morii pe acolo” I (126).

Iázu lui Chirilă „era iazul care mergea la moara lui Chirilă” II (119) – *Chirilă*, n. pers.; **Iázu Tónii iaz** (119) – *Tónea*, n. pers.

Între Iázuri teren între iazul morii și vale (127).

– Din *iaz* (pl. *iazuri*) ‘canalul morii’.

IC. **Ícu Coțescului** „loc între ceva păraic; aici își culca vitele unul Coța” I, „ic între niște râpi” IV (152) – **Ícu Coțesc* < adj. *coțesc* < *Côța*, n. fam; **Ícu Sătului** „ic” IV (152) – v. *Sat*.

Ícurile „un cot; era cam ascuțit la capăt” I (128).

– Din *ic* (pl. *icuri*) ‘bucată de pământ în formă de triunghi, clin’.

IMEZÁU v. *Imezeu*.

IEPURÍȘTEA teren arabil; „era pădure” II (125).

– Din **iepuríște* ‘teren cu mulți iepuri’.

IERTĂÓIU „poiană” I, „era un loc îngrădit în mijlocul Butucarului” IV (152); **Iertăóiu** II, [*] sau **Iertăóáiele** I pășune; „o fost pădure cândva” II (129).

Iertóiu [iert’iúóíu] II, III sau **Hertióiu** [hert’iúóíu] I, III, IV „fănaț” I, II (132).

Iertóiu „teren arabil pe lângă Valea Sălicii” II (119); „acolo o fost pășunat; s-o scos spinii și o făcut pământ arabil, s-o iertuit” II (126); „pășunat” I, „o fost pădure” II, III (133).

Irtióiu [irt’iúái] I, II, V sau **Hirtióiu** [hirt’iúái] IV, [*], [**] teren arabil deasupra Dumbăvii (89).

V. și *Părău Iertăoiului*.

– Din *iertăóí* (**iertíóí*, *iertóí*, **irtíóí*, **hertióí*, **hirtíóí*) ‘teren defrișat’ < magh. *irtovány*, *irtvány* etc. (v. Eugen Janitsek, *Contribuții la studiul numelor topice care au la bază noțiunea de ‘defrișare’*, în „*Studia Universitatis «Babeș-Bolyai»*”, Series Philologia, 1965, fasciculus 2, p. 131).

IERTÍÓIU v. *Iertăóiu*.

IERTÓIU v. *Iertăóiu*.

IRTÍÓIU v. *Iertăóiu*.

IÉRȚA „o groapă mai mare” I, „o groapă ca o vale” II (121).

Péste IérȚa „loc dincolo de IerȚa” I (121).

V. și *Coastea IerȚii*, *Curuna IerȚii*, *Zăpodea IerȚii*.

– Din **IériȚa*, dim. al lui *Iara* (Cf. și G. Giuglea și V. Țăra, *Toponime românești din Munții Apuseni (Băișoara, Săcel, Muntele Săcelului)*, în „*Analele Universității din Timișoara*”. Seria Științe filologice, IV, Timișoara, 1966, p. 209).

IÉRÚGA teren arabil și fănaț (121); „părău ce curge în Valea Hăjdății” II, „o porțiune din Valea Hăjdății” [*] 129); „loc apăsos” IV, „poiană mare în Pădurea Besericii” [*] (152).

Ierúga lui **Poi** „ii pe-o groapă” IV (152) – **Poi**, probabil n. pers. Cf. *Poiul* (DOR 350).

Ierúgile „fănaț cu ierugi” IV, „loc mai apăsos” [*] (152).

– Din *ierúgă* (pl. *ierúgi*) ‘loc umed, apăsos’.

IGNĂȚÉȘTI „parte de sat” II–IV (88).

– Din n. grup *ignăjéști* < *Ignat*, n. fam.

IMEZÁU v. *Imezeu*.

IMEZÉU I sau **Iemezáu** IV sau **Imezáú** V
platou arabil. „Se spune că locul era așa de rău
că mureai de foame după el” I (141).

– Din top. magh. *Éhmező*, *Ímező* ‘Câmpu
Flămânzellii’ < *éh[es]* ‘flămând’ + *mező* ‘câmp’.

INÁȚ. **Ináțele** teren arabil; „[aici] se
semăna mai demult in” IV (132). At.: 1737 *Az*
Inacze, 1761/1808 *In Natze* (SzTA 67), 1765 *La*
Inátz, *In Inatze* etc. (ibid. 68).

– Din *inát* (pl. *ináte*) ‘teren cultivat cu in’.

INDAL v. **Deleni**.

INDÓLU v. **Deleni**.

IOBĂGEÁSCA pădure și pășune (123).

– Din adj. *iobăgesc*, *-ească* ‘care aparține
iobagilor’.

IȘTÓC (neart.) „doștină” (141).

– Din n. pers. *İştóc*.

IZVÓR. **Izvóru Désii** „izvor” I, II, IV (92)
– v. *Deasa*; **Izvóru Máre** „izvor mare” I, II
(123).

V. și *Părău Izvorului*.

Izvoárele „izvoare; de-acolo se formează
niște pârăuțe, pârăie” II (122).

– Din *izvór* (pl. *izvodre*).

IZVORÉL. **Izvorélele** „groapă cu izvoare”
I, „sânt adăpători” II (130).

V. și *Părău Izvoarelor*.

– Din *izvorél* (pl. *izvoréle*), dim. al lui *izvór*.

Î

ÎN SUS ȘI-N JOS „pământuri ce merg din vale până-n Munte” I (131), „loc arător. Îl ara în sus și-n jos” I, „pantă până în Munte” III (132). At. 1737 *In szusz si in tsos* [!], 1749 *in szusz si in sosz*, 1761/1808 *La szusz in Csosz* [!] (SzTA. 67); [alt loc (către satul Borzești):] „pământ bun, arător” I, „așa se ara pământul” V (132). At.: 1737 *In szusz si in sos* (ibid.).

ÎNT-AOĂȘ v. Aoașu.

ÎNTORSÚRA „sânt curbe de drum care trec în Săliște” I, „curbă de drum” [*] (124).

– Din *întorsură* ‘cotitură, curbă, întorsătură’.

ÎNTR-A TÚRULUI „bucată de teren cumpărată de noi de la Tur” IV (152).

– Din prep. *întru* + *Tur*, numele vechi al satului Tureni CJ.

J

JÁRARÁKOS v. Vălișoara.

JERLÓIU COTĂȘȚILOR „loc izolat lângă Mărătoare” IV (152) – *coțești*, n. grup < n. fam. *Coța*.

– Din **jerló* ‘jgheab natural’.

JOMP. Jómpu Búrlui „e on jomp, ca o covată vine așa în jos; e o groapă” III (88) – v. *Buru*.

– Din *jomp* ‘jgheab natural; groapă, adâncitură’ (v. Loșonți TRFR 178).

JOSÉNI partea din jos a satului (87; 88; 89; 124; 141; 152).

V. și *Muchea Josenilor*.

– Din *joseán* (pl. *joséni*) ‘locuitor din partea de jos a localității’.

JUGRÁZU „crește jugraz; o fost pădure de jugraz” I, „tufăriș” [*] (124).

– Din *jugráz*, var. a lui *jugástru*.

K

KISFENES v. Finişel.

KÖZÉPPETERD v. Petreştii de Mijloc.

L

LA MELIÁN „fânaț și pădure. O fost o moară aici” I, „aici o fost moara lui Melian” IV (152).

– Din prep. *la* + *Melian*, n. fam. (PACJ 172, DNFR).

LA MORĂRĂȘU IV sau **Grédina Morărășului** IV, [**] „o fost moară acolo” IV, „grădină. Morărășu era morar, era mai tânăr” [*] (152).

– Din prep. *la* + *Morărășu*, sprn. < *morărăș*, dim. de la *morár*.

LA MÚREȘ „on loc frumos, drept; sânt niște bălți când plouă; pășune de vite” I, „pășune. La Ispas întotdeauna mergeau acolo tineri din Săliște, Pruniș și Ciurila și făceau joc, petrecere bună” II (123).

– Din prep. *la* + *Múreș*, n. pers. (DOR 329, DNFR).

LA OÁRZA „fi on fel de voioagă piezișe, cu tufai de spini” IV, „groapă” [*] (89).

– Din prep. *la* + *Oarza*, n. pers. (cf. n. fam. *Oarză*: DNFR) sau formă refăcută din *Oárze* [yárză] < *oárze*, pl. lui *orz*. Pentru Mihăilă *Aspecte* 22 și DTRO V 5, *Oarza* vâlcea și pădure (com. Căpreni GJ) poate fi și un derivat de la *orz* + suf. top. -a, cu alternanță vocalică.

LA OLÁRU [la oláru] „tot terenul de la Fundătură și până la Fața Socului” IV (152); **La Olári** [la olári] „e acolo lut bun de oale” [*] (92).

V. și *Dealul Olarului*.

– Din prep. *la* + *olár* (pl. *olári*). Cf. și n. pers. (sprn. sau n. fam.) *Olaru* (PACJ 196, DNFR).

LA PÍȘTA „aici-i o hodaie a unui ungur numit așa” I (128).

– Din prep. *la* + *Pișta*, n. pers. magh. *Pista*.

LA RÁITEA [la ráitea] II, III, [*], [**] sau **La Rétea** [la rét'a] I pantă cu teren arabil și fânaț (120). At.: 1776 *Lá Rétyá* (SZTA 10), *Lá Retyá*, *La Retye* (ibid. 11).

V. și *În Lab la Răitea/Lábu de la Răitea/Labu de la Retea*, *La Pod la Retea*, *Părău Răitii/Părău Retii, Rátu de la Retea*.

– Din prep. *la* + *Retea*, n. fam. (PACJ 229, DNFR).

LA RÉTEA v. **La Răitea**.

LA TEÁCA „fânaț; o fost ceva fântână acolo” I (129).

LA TRI SCÁUNE „era on fel de pietri pe care se putea șede” [*], „era acolo tri pietre ca scaunele” [**] (127).

– Din numeralul *tri*, var. a lui *trei*, + *scáun* (pl. *scăune*).

LA VISOÁIE „teren în pantă; o fost o casă pe el, a Visoaii” I (128).

– Din prep. *la* + *Visoáie*, sprn. < *Visa* („l-o chemat Bichiș Vasile”), hip. de la *Vasile*.

LA ZÁDIÓI [zád'iyóiv] teren arabil și fânaț în marginea satului. „Acolo o fost on om și l-o ciufulit Zădioi” II (131).

– Din prep. *la* + *Zădiói*, por.

LÁBU teren arabil în pantă (89); „platou” III (119); „loc drept” [*] (121); „teren arabil” I (124); „loc arător, drept” I (128); „parte de sat; o fost on lab” II (152); **Lábu** III, [*] sau **Lábu di pe Dos** II teren arabil (121).

Lábu de pe Delút III sau **În Lab pe Delút** II „lab” II (120) – v. *Deluțu*; **Lábu de la Ográde** II, III sau **În Lab la Ográde** III „a fost loc domnesc” II, „lab” II (120) – v. *Ograda*; **Lábu Doșéntului** „era locul unui om din Pruniș” II (128) – *Doșentu*, por.; **Lábu lui Filimón** III

(133) – *Filimón* [šilimón], pren.; **Lábu Pópii** „o fost clejia besericii” I (133).

În **Lab la Nuc** teren arabil (120); **În Lab la Răitea** II, III, [*], **Lábu de la Răitea** III sau **Lábu de la Răitea** I „lab” I (120) – v. *La Răitea*. V. și *Capu Labului*.

Láburile „o fost un loc baronesc și s-o împărțit la oameni după reformă” I (87); pășune (131).

– Din *lab* (pl. *laburi*) ‘suprafață (mai mare) de teren; tarla, lot’.

LAZ v. și *Dealul Lazului*.

Lázurile „pădure” I, II (152).

Lázele teren arabil și pășunat; „a fost fânaț” I (124).

Su **Lázuri** fânaț și pășune (152).

V. și *Părău de su Lazuri*.

– Din *laz* (pl. *lázuri*, rar: *lázze*) ‘teren despădurit, transformat în loc arabil, fânaț ori pășune’.

LĂBĂȘÚCU v. *Lăboșucu*.

LĂBOȘÉLU v. *Lăboșucu*.

LĂBOȘÚCU [*] (127), I (153 = Săndulești CJ, sat din imediata vecinătate a Cheilor Turzii), **Călăstúru** [**] (132), **Lăboșélu** I (127) peșteră [în Cheile Turzii]. „Are două uși [= intrări] și la mijloc un stâlp de piatră” I, „intrarea are un stâlp la mijloc” [*] (127), „peșteră în Cheie. Acolo o fugit sândeni [în timpul războiului]” I (153). În Nyarady CT e numită *Peștera Călăstur* sau *Lăbășuc* și e descrisă amănunțit la p. 130, 143. V. și fig. 66, 87 și 88.

– *Lăboșucu*, *Lăboșélu*, probabil n. pers. Cf. *lăboș* ‘crațiță’.

LĂBÚTU teren în pantă, arabil (128).

– Din *lăbút*, dim. al lui *lab*.

LĂCȘOÁRELE „o fost ceva fântânițe pe el” I, „teren drept, cu bălți mai mici” II, „pământ mai așezat, mai mlăștinos” III (133).

– Din *lăcșór* (pl. *lăcșoare*), dim. al lui *lac*.

LĂPTOÁSA „văgăună” II (127). At.: 1737 *In Loproásze* (SzTA 113; r e greșeală de lectură ori de dactilografare în loc de t), „groapă” I, II (130).

V. și *Curu Lăptoșii*, *Fântâna Lăptoșii*, *Părău Lăptoșii*.

– Probabil din *Lăptoása*, por. neatestată în zonă.

LĂZĂRÉȘTII parte de sat (88).

V. și *Dosu Lăzăreștilor*, *Groapa Lăzăreștilor*.

– Din n. grup *lăzărești* < *Lăzăr*, pren. sau n. fam. (87, 121, 124, 131).

LECȘOÁRELE v. *Alecșor*.

LEGHELÉU teren arabil; „o fost pășunat” II (128); pășune (152).

– Din *legheléu* ‘pășune’.

LÉIAR (neart.) „o coaste cu răzoare până la creasta dealului” I, „dunga aia cum venim în jos” II (141).

– Din top. magh. *Lejár* ‘Coborâș’ < *lejár* ‘coborâș’.

LĚSPEDE. *Léspezile* „loc deluros; sânt în coasta aia pietre plate, lespezi” I (124); „fi numa piatră goală, lespezi; nu pot să meargă vitele pe ele” I (131), „coaste cu pietri; sânt lespezi mari acolo” IV (132).

Su *Léspezi* „loc deluros, pășune” I (124).

– Din *lěspe* (pl. *lěspezi*).

LĚZU [lězu] pantă ușoară lângă Valea Sălicii (119).

– Cf. *laz*.

LÎTA, vechi *Lita Română*, *Lita Românească*, ung. *Oláhléta*, pop. *Lita Românească*, *Lita Rumânească*, sat în com. Săvădisla CJ. At.: 1324 *castrum Leta*, 1331 *Letha*, 1461 census quinquagesimalis de *Lethallya* (Suciuc I 360), 1702 „ad facies p[rae]dictae Possessionis Borbathfalva, valachico idiomate *Lita Rumunesek* [!]” [sic!] (SzTA 59), 1733 *Litha*, 1750 *Lita*, 1760–1762 *Oláh Léta*, 1824 *Olá Léta*, *Lita Rumunyászka*, 1850 *Lyita Rumuneaszke*, 1854 *Oláh Léta*, *Lita Rumânească* (Suciuc I 360).

V. și *Câmpu Liții*, *Fața Liții*, *Valea Liții*.

– După Weigand Orts. 22, *Lita* provine din ung. *lét*, dial. *lüt* ‘sein [= a fi], leben [= a trăi], wohnen [= a locui]’, explicație contestată de N. Drăganu în DR IV 1134. Pătruț *Nume* 128 e de părere că satul poartă „numele de persoană omofon”.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 350 de locuitori. Ei își zic *litén* (sg. *litéán*).

Se ocupă cu agricultura și cu creșterea animalelor.

LÎTA ROMÂNĂ v. *Lita*.

LÎTA ROMÂNEASCĂ v. *Lita*.

LÎTA RUMÂNEASCĂ v. *Lita*.

LIVÁDA, ung. *Pusztægres*, *Tordægres*, vechi și pop. *Șchiopi* [șt'opt'], sat în com. Petreștii de Jos CJ. At.: 1310 *Egres*, 1348 *Egrus*, 1358 *Egres*, c. 1440 *poss. Alsoegres*, *poss. Felsewegres*, 1440 *Also Egres*, *Also Egrus*, 1444 *Felse Egres*, 1449 *Felsew Egeres*, *Felsegres*, *Also Egres et Felsew Egres*, *Fewlsew Egeres*, *Also Egeres*, *Alsoegeres*, 1484 *pred. Olahegres et Magyar Egeres*, 1492 *Magyar Egres*, 1504 *Pwztha Egres*, 1733 *Stiopi*, 1750 *Stopj*, 1760–1762 *Pusztá Egres*, 1824 *Syopty*, 1854 *Pusztá-Egres*, *Stiopi*, 1964 *Livada* (Suciuc I 360).

V. și *Calea Șchiopilor*, *Dealul Șchiopilor*, *Dâmbu Șchiopilor*, *Ulița Șchiopilor*, *Valea Șchiopilor*.

Numele *Șchiopi* provine dintr-o poreclă. La 1 ianuarie 1965, el a fost schimbat în *Livada* (v. Ghinea LRD 307).

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 223 de locuitori. Ei își zic *șchiopéni* [șt'opéni] (sg. *șchiopeán*) și se ocupă cu agricultura.

Liváda Țiuenului, livadă. Țiuenii a fost morar" III (122) – *Țiuen*, n. pers.

– Din *livádá*.

LÓPOȘ. *Lópoșu Sardăului* „teren mai lat” IV (141) – *Sardău*, probabil n. pers.

– Din adj. *lópós* ‘șes’ (< magh. *lapos* ‘idem’).

LUCĂCÉȘTII parte de sat (88).

– Din n. grup *lucăcēști* < *Lúcaci*, n. fam. (87, 119, 124).

LÚDA pantă de deal cu terase (89). At.: 1777 *La Lude* (SzTA 60).

V. și *Fântâna de la Luda*.

– Cf. n. pers. *Luda* (DOR 311).

LÚNCA, „cândva erau acolo numa bălți” I, „loc așezat de la sat în jos” II, „luncă” III (88). At.: 1760 *Linge Lunka* (SzTA 80), *In Lunka* (ibid. 83) etc.; „luncă lângă Vale” VI (92); „teren de luncă” III (120). At.: 1776 *Linge Lunke* (ibid. 11); teren arabil (123); „loc pe lângă vale” I (125); „luncă” I, II (130); „rât [= fânaț] în Valea Mare” I (132); „luncă dincolo de Vale” I (133); *Lúnca* I, II sau *Lúncile* II, III, [*], [**] fânaț și teren arabil pe lângă Valea Satului (122).

Lúnca de la Róvină, „luncă de la sat în jos” II (120) – v. *Rovina*; *Lúnca Pópîi* „fânaț” III (122) – *pópâ*; *Lúnca Sâncrăului* „măștiini cu rogoz pe lângă Valea Satului” III (133) – v. *Sâncraiu*; *Lúnca Șutului* „e hotar cu Șutu” [*] (120). At.: 1776 *La Lunká Sutului* (SzTA 11) – v. *Șutu*.

V. și *Coastea Luncii*, *Fântâna de la Luncă*, *Părău Luncii*.

Lúncile Pocăitului, „lunci; is ale Pocăitului” III (88) – *Pocăitu*, sprn.

Între *Lunci*, „loc drept înspre sat” II (133).

– Din *lúnca* (pl. *lunci*).

LUPÎȘTEA „acolo o prins lupi oarecând” III (122); „o fost o fântână pentru a prinde lupi” I, „creastă de deal; se zice că pe acolo umbra lupii mai mult” II (125).

V. și *Dealul Lupiștii*.

– Din *lupîște* ‘groapă amenajată pentru prinderea lupilor’. V. și Rusu *Nume* 170.

LUPOÁIA coastă cu fânaț și pădure (87).

V. și *Coastea Lupoi*, *Dâmbu Lupoi*, *Dealul Lupoi*, *Părău Lupoi*.

– Din *lupoáie* ‘lupoaică’ sau *Lupoáia*, sprn. < n. fam. *Lup(u)* (127, 130, 133) ori *Lúpea* (89, 121, 152).

LÛTU, „pământ lutos” I, „de acolo duceau oamenii lut pentru lipit și pus pe jos în casă” II (123); „de aici săpau oamenii lut” I (124).

Su *Lut* coastă cu pădure.

V. și *Calea Lutului*.

– Din *lut*.

M

MAGYARÓSÁG v. Pădureni.

MAGYORÓSÁG v. Pădureni.

MAGYARPETERD v. Petrești de Jos.

MAGYARSZILVÁS v. Pruniș.

MÁRGINA teren arabil la marginea fânațelor (121).

Mărginea „coaste cu fânaț; se mărginește cu Valea Ierii” I (88). At.: 1760 *In Mársine* (SzTA 80), *In Mársine, Pe Mársine Paduri* (ibid. 84) etc.

Mărgina lui Mihóc „face legătura cu Dealu Aoașului și cu Priporul” III (87) – *Mihóc*, n. fam. (PACJ 175, DNFR 306).

Su Mărgini „pășune” VII (92); „loc cu răzoare su pădure” I (130).

V. și *Dealul Marginii*.

– Din *mărgină*, *mărgine* (pl. *marginii*).

MĂGULÍCEA „un pic de deal ridicat în mijlocul unui teren drept” I; [alt loc:] „e un deluț, un deal ridicat mai sus” I (124).

– Din *măgulice*, var. a lui *măgurice* (v. DLR).

MĂGURA „îi cel mai înalt dâmb din legheleu [= pășune]” II (87); „cel mai înalt punct aici la noi” I, „e ca on vârv de boaghe” [*] (124), numit de către III (119) *Țiclu Măgurii*.

V. și *Calea Măgurii, Pârău Măgurii, Tău Măgurii*.

– Din *măgură*.

MĂLĂIEȚU I, IV, [*]-[***] sau *Mălăiețele* II, III „loc cu argilă roșie” II, „locuri aratoare” III, „îi dâmburos” IV, „pantă” [*], „dâmbă” [**] (87).

V. și *Pârău Mălăieșului*.

– Din adj. *mălăieș* ‘(despre teren) cu pământ nisipos’.

MĂLĂIȘTEA „fânaț între dealuri, voioagă” IV (89); „loc pe deal” I (125).

Su Mălăiște „pantă, tufărai” I (89).

V. și *Dealul Mălăiștii*.

– Din *mălăiște* ‘loc cultivat cu porumb sau cu mei’ (DEX).

MĂLÎN. La *Mălini* „fânaț su pădure; era lemne de mălin” IV, „fânaț și mărăcini” [*] (89), „fânaț; a fost pădure” I, II (92).

V. și *Pârău Mălinilor/Melinilor*.

– Din *mălin* (pl. *mălini*), *melin* (*melini*).

MĂNĂSTIREA pădure (119); „a fost sănțuită roată” II (130), „a fost lovită de un proiectil în război; am renoit-o” I (131); „o poiană rotundă; a fost biserică” II (132). „Mănăstirea a fost întemeiată între anii 1732–1742, de către călugărul *Crăciun*, care pentru folosirea locului a plătit orașului Turda 1 galben, un berbec și miere de stup. Așa se spune, că aici a fost și o școală, frecventată de către copiii celor trei Petride și de comunele din jur. Mănăstirea a fost distrusă în revoluția din 1849” (Nyarady CT 78. Vezi și fig. 53); „o ridicătură; ar fi fost ceva clădire aici” IV (152).

Sub Mănăstire „loc rovinos; pășunat” IV (152).

V. și *Calea Mănăstirii, Cotu Mănăstirii, Culmea Mănăstirii, Dealul Mănăstirii, Doștina Mănăstirii, Groapa Mănăstirii, Pârău Mănăstirii, Poarta Mănăstirii*.

– Din *mănăstire*.

MĂR. *Măru Clivii* „era un măr sălbatic la ieșirea din sat. Cliva o avut o colibă acolo” [*] (129) – *Clivă*, por.; *Măru Păpii* fânaț (132) – *păpă*.

La Măr „teren argilos; acolo era on măr pădureț” [*] (125); teren arabil. „Era un măr acolo în deal” I (128).

V. și *Dealul Mărului, Rovina Mărului*.

Mării Pântii „fănaț și ceva meri” III (88) – *Pântea*, n. fam. (PACJ 202, DNFR 352).

Între Meri I, II sau Treméri II „rături” I, „loc deluros; o fost meri oarecând” II (126); era numa meri și peri acolo” I (131); La Meri „loc pieziș” IV (89); teren arabil. „O fost meri pădureți mulți oarecând” II (120); fănaț. „Acolo mai existau în ultimul timp niște meri” II (121).

V. și *Valea cu Meri*.

– Din măr (pl. meri).

MĂRĂTOAREA fântână cu apă sărată (127; 152).

V. și *Calea Măritorii, Dealul Măritorii, Fața Măritorii, Pârâu Măritorii*.

– Din mărtoare, var. a lui mărtoare ‘apă sărată naturală, slatină’.

MĂRINEȘTII parte de sat I (124).

– Din n. grup mărinești < *Mărina, Marina*, n. fam. (PACJ 170).

MĂRIȘOARA deal cu platou „înconjurat cu delurele” II (89), cu părțile: Mărișoara Deluțului „pantă. O fost locul unui bătrân, Delu” I (89) – *Deluțu*, hip. < *Delu*, n. pers., și Mărișoara Hiribéștilor „pantă. Acolo o fost cândva grajduri și casă” I (89) – *hiribéști*, n. grup < *Hiriba*, por.

Su Mărișoară „pantă” IV (89).

V. și *Tușele Mărișorii*.

– Probabil n. pers. Cf. adj. mărișoară.

MĂZĂRIȘTE. Măzăriștele „pantă, loc arabil” I, „s-o făcut mazăre multă acolo” II (119).

– Din măzăriște (pl. măzăriști) ‘loc cultivat cu fasole’ (< *măzăre* ‘fasole’ + *-iște*).

MÂNCÉLU v. Muncelu.

MEĂLU „o coaste” I, II, „deluț împădurit” [*] (130).

Su Meal „șes” I (130).

– Din meal ‘(un fel de) pământ ... cu care se spoiesc casele; pământ argilos’ (DLR).

MÊIA „loc arător, oblu” I, „loc mai drept” II, „îi puțin dungă” [*] (122).

V. și *Fântâna Meielor*.

MERCIOAIA „uliță; este și o fântână cu izvor continuu” I (89).

– Din sprm. *Mercioăia* < *Merce(a)* sau *Mérciu*, n. fam. (PACJ 172, DNFR).

MERÉZU pădure (119, 123, 125), „pășune” V (152).

V. și *Pârâu Merezului*.

– Din meréz ‘loc unde se odihnesc vitele la pășune în timpul amiezii’.

MESTEACĂN. La Mesteacăn „o fost oarece mesteacăn” [*] (127); „loc arabil, costos” I (133); La Mesteacăn II sau La Mesteacăn III „loc frumos; arabil” II, „îi pe vale” III (119); La Mesteacăn I sau La Mesteacăn II, III pășune și teren arabil; „o fost mestecenii acolo oarecând” III (122).

Mestecini dealuri cu teren arabil și fănaț. Mai demult au fost păduri de mestecenii (89; 120; 124; 130; 152).

Mestecini Bălții „era înainte pădure de mesteacăn și era bălți în jur” III (120). At.: 1776 *La Mészetsényi Béltyi, Gyá szuprá Mészetsényi Béltyi* (SzTA 10) – v. *Balta*; Mestecenii Ciurchii „o fost pădure acolo, lângă a satului Plaiuri. L-a ciufilit Ciurchă pe unul din Plaiuri” I (130) – *Ciurchă*, por.

După Mestecini „loc mai oblu, arător” II, „îi după deal” III (120). At.: 1776 *dupe Mészetsényi* (SzTA 11); Su Mestecini teren arabil (120).

V. și *Capu Mestecenilor, Groapa cu Mestecenii, Groapa Mestecenilor, Tău cu Mestecenii*.

– Din mesteacăn (pl. mestecenii, mestecini).

MESTECĂNĚL. Mestecăneii „și amu sânt mestecenii; e și arabil” IV (89); „o fost pădure de mesteacăn; acuma îi arător” I (121); Mestecăneii I–III sau Mesteceneii [mestecăneii] I „fănaț; o fost oarecând pădure” II (122).

– Din mestecăněl (pl. mestecăněi), dim. al lui mesteacăn. Varianta Mesteceneii a rezultat din Mestecăneii, prin asimilarea e – e – ā > e – e – e.

MÉSZZKŌ v. Cheia.

MICÉȘTI, ung. Mikes, vechi și pop. Micuș, sat în com. Tureni CJ. At.: 1297 poss. *Mykis*, 1332 *Migus*, *Mychonsteluch*, 1367 *Mykus*, 1409 villa *Mykes*, 1435 *Mikes*, *Mikus*,

1461 villa *Mikes*, 1523 *Mykews*, 1733 *Mikus*, 1854 *Mikes*, *Micuș* (Suciu I 395).

După cum „spun bătrânii, satul a fost așezat pe locul numit astăzi *La Sat*” (v. *infra*).

V. și *Calea Micușului, Dealu Micușului, Drumu Micușului, Ulița Micușului, Valea Micușului*.

– Numele oficial *Micești* a fost dat de administrația românească în 1925/1926 (v. Meruțiu JA 210).

Numele *Micuș* provine din top. magh. *Mikus* < n. pers. *Mikus* (< *Miklós* ‘Nicolae’: Weigand Orts. 21, Kiss FNESz II 142).

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 416 locuitori. Ei își zic *micușeni* (sg. *micușân*) și sunt agricultorii.

MICUȘU v. Micești.

MIEREȘTII [mîrêș’ti] parte de sat (133).

V. și *Șura Miereștilor*.

– Din n. grup *mierêști* < *Miêra* (oficial: *Mera*), n. fam.

MIHĂIAȘU [mîhiăiêșu] „coaste, fânațe” I, „loc costos pe o doștină” II (88).

V. și *Dosu Mihăiașului, Pârău Mihăiașului*.

– Din n. pers. *Mihăiâș*.

MILÉRU [mîlîrîrîv] pădure (119, 124. În Janitsek ST 85: *Pădurea Mileruli*).

– Din *milér* ‘grămadă de lemne pregătite pentru a fi transformate, prin ardere încetă, în cărbuni; bocșă’.

MIJLOCÊNII „parte de sat” I (87).

– Din *mijloceân* (pl. *mijlocéni*) ‘persoană care locuiește în mijlocul satului’.

MÍJLOC. *Mijlocu Cheii* „e mijlocul Cheii” I, [*] (131), „se întinde pe o lățime de 15–20 m și în lungime de 147 m [...] e presărat cu plop (*Populus nigra*) și cu bolovani mari, lăsați aici din timpul inundațiilor” (Nyarady CT 53) – v. *Cheia*.

V. și *Dealu de Mijloc, Pârău de Mijloc, Zurușu de la Mijlocu Cheii*.

– Din *mijloc*.

MIRONÊȘTII parte de sat (121).

V. și *Gredina Mironêștilor*.

– Din n. grup *mironêști* < *Mirôn*, n. fam. (127).

MISCHÎU v. Cheia.

MOĂRĂ. *Moăra cu Plôpu Bătrân* „moară; este un plop mare lângă ea” I (141) – v. *Plop*; *Moăra de Apă* „moară lângă Cabana din Cheile Turzii; îi pe Valea Hăjdății” I (141) – v. *Apă*; *Moăra din Jos* moară în partea de jos a satului (89); *Moăra din Sus* „îi în partea din sus a satului” I (89); *Moăra din Rât* „c și acumă moară, dar e cu curent” [*] (127) – v. *Rātu*; *Moăra lui Cioăgli* (Janitsek ST 84 dă greșit: *Moara li Ciagli*) moară (124) – *Cioăgli* [côgli], por.; *Moăra lui Țacău III* (127) – *Țacău* [= magh. *Czakó*], numele de familie al fostului proprietar; *Moăra Țipeanului* „moară în capătul din sus a satului” II (128) – *Țipeanu*, por.

La Moăra „sânt ceva căsi acolo; o fost moară de apă pe valea ce vine de la Lita” II (120); „fănaț chiar lângă o fostă moară” I (128); „teren lângă sat, în capătul grădinilor; e aici în deal” [*] (127); *La Moăra Gușoăii I* (124. Janitsek ST 84 dă greșit: *Moara li Gușăii*) – *Gușoăia*, por.; *La Moăra la Leliuca I* (124. Janitsek ST 84 dă greșit: *Moara li Leluchi*) – *Leliuca*, por. („Vorbea cam subțire, ca o femeie” [*]); *La Moăra lui Chirilă II* sau *La Moăra la Chirilă II* „rât, a fost moară; bătrânul o murit, moara s-a mutat în sat” II (119) – *Chirilă*, n. pers.; *La Moăra lui Filip* „o fost moară acolo, s-o stricat, Filip o murit” II (119) – *Filip*, n. fam. (88, 124); *La Moăra lui Gheorghe-a lui Hoăbi* [*] (119), I, [*] (124), *La Moăra lui Gheorgheoi* [*] (124) sau *La Moăra lui Hoăbi II* (119) – *Gheorghe a lui Hoăbi*, sprm.; *Gheorgheoi*, por.; *Hoăbi* [hōbi], por.; *La Moăra lui Țiuen II*, [*] (123) sau *La Moăra Țiuenului III*, [*] (122) a fost o moară unde-i lacul (122, 123) – *Țiuen*, por.; *La Moăra Onului* „o fost o moară a unuia Onu” I (128) – *Onu*, hip. < *Ion*; *La Moăra Purdăcului* [la mōra purdăculi] (Janitsek ST 84 dă greșit: *Moăra li Purdăculi*) „s-a stricat moara, Purdacu a murit” II (124) – *Purdăcu*, por. („Era negru” [*]); *La Moăra Țiuenului v. La Moăra lui Țiuen*.

V. și *Calea Morii, Coastea Morii, Dâmbu Morii, Dealu Morii, Pârău Morii, Rātu Morii*.

Mórire „erau două mori aici pe Vale” (128).

Mórire din Chéie „o fost, nu mai sânt” III (127); „mori în Cheie” IV (141). – v. *Cheia*.

– Din *moără* (pl. *mori*).

MOCIRLĂ. *Mocirlele* „teren arabil și fânaț” I, „loc cam apăsos” II (88). At.: 1760 *In Motsire* (SZTA 80), *In Motserile* (ibid. 80, 84), 1799 *In Motsirle* (ibid. 87); „sânt niște bălți,

vlaștină [= mlaștină], loc apăsător" I, „sânt niște tăurele acolo, unde se scaldă bivoli” II (123); **Mocirlele** II sau **Mocirile** I „acolo e o fântână” I, „loc zgâlținos, apăsător; arător” II (126).

– Din *mocirlă*.

MOIÁNU „dâlmă” I, „deal semirodund” III, „dâmb” IV, V (132). At.: 1648 *Az Moiamban*, *Az Mojanba[n]*, 1737 *Az Mojanában*, 1761/1808 *La Moján* etc. (SzTA 67).

După Moian „loc după dâlmă” I (132). At.: 1737 *Dupe Moján* (SzTA 67).

V. și *Dosu Moianului*, *Fața Moianului*, *Fântâna de după Moian*, *Vârșu Moianului*.

– Din n. fam. *Moianu* (PACJ 178, DNFR).

MÓINA teren arabil (87); „o fost locul mlaștinos și era tăt moine” I, „pământ mlaștinos” III, „o fost ceva moină mai mare” IV (125).

Móina Pópîi „o fost clejle oarecând” I, pământ mlaștinos (130) – *pópă*.

Su Móină „loc arător, mai *moinos* [= umed]” I (87).

V. și *Părău Moinii*.

Móinele „îs moine, rături; fiecare om avea câte o moinuță” III (122); „rături; le despart răzoarele; îs ca terasele” I (124).

Móinele Bóitii „fânață; o fost arabil” II (88) – *Bóita*, n. fam.; **Móinele Pópîi** „o fost clejle” I (125) – *pópă*; **Móinele Púilului** „îs moine și acumă” II (122) – *Púiu*, n. pers.

La Móine „pădure și pământ arător” I, „poieni” IV (152).

– Din *móină* (pl. *móine*) 1. „loc apăsător”; 2. „teren arabil lăsat necultivat unul sau mai mulți ani”.

MONÉȘTI parte de sat (119).

– Din n. grup *monéști* < *Monea*, n. fam. (PACJ 182).

MONYARÓSÁG v. *Pădureni*.

MONYORÓSÁG v. *Pădureni*.

MORÍȘCA „este o moară, acum pustie, și o casă” II (131).

– Din *morîșcă*, dim. al lui *modră*.

MORMÁNT. **Mormântu lui Isailă** „Isailă a murit acolo” I (124) – *Isailă*, n. pers. atestat în Petrești de Mijloc (= 131) în anul 1765 (Krisán Iszaila: SzTA 111).

Mormintele „a fost cimitir” I (88); „e un loc între Sălcea, Tăuți și Vălișoara” VI (92), „teren arabil, drept. Acolo, cu frontul, o fost morți” I (124); cimitir (120).

Mormânturile cimitir (122).

– Din *mormânt* (pl. *morminte*, *mormânturi*).

MOȘÁTA v. *Mușata*.

MÚCHEA. **Múchea ai Lúngă** „deal lung” I, „muchie ca o spinare” IV (141); **Múchea din Jos I** sau **Múchea Josénilor** II „muchie cu drum pe ea la deal” I (130) – v. *Josénii*; **Múchea Susénilor** muchie din vârful dealului până în sat (130) – v. *Susenii*.

Su Múche pășune (130).

– Din *múche*, var. a lui *múchie*.

MUIERÁU v. *Pădureni*.

MUNCÉLU „deal mare” I (128), „cel mai înalt deal din hotarul satului; se vede de departe” I (133).

Mâncélu „deal mare, rădicătură mare; deasupra-i oblu” II, „cel mai sus loc din hotar” III (122), „deal cu răzoare, sus, oblu deasupra” III (126).

Mâncélu Máre „dâlmă” I, IV, „rădicătură” II, „deal mai mare” III (132); **Mâncélu Mic** „dâlmă” I, „o rădicătură mai mică” II, „deal mai mic” III (132).

După Muncél „locul arător de dincolo de Muncel” I (133); **Su Muncél** „pământurile de su Muncel” I (133); **Su Mâncél** teren drept, arabil (122); **Su Mâncélu Mic** „pădure” IV (132).

V. și *Coastele Mâncelului*, *Curu Mâncelului*, *Fața Mâncelului*, *Fântâna din Muncel*, *Groapa Muncelului*, *Răzoarele Muncelului*, *Țicla Muncelului*.

– Din *muncél*, *mâncél*.

MUNTELE „îi deal între noi și Sălcea, ala-i locul cel mai sus din hotar” III (92); „culmea brăzdată de apa, valea Hăjdate” I (127), „pășunatul de pe culme, deasupra satului” I, „dealul tăiat de Hăjdate” II (131), „deal, culmea Petridului” I (132). At.: 1765 *In Muntye, Lá Muntye* (SzTA 114).

Su Munte „pășune împădurită și teren arabil” [*] (131). At.: 1765 *Szubi Muntye* (SzTA 114).

V. și *Arinii Munților, Capu Muntelui, Coastele Muntelui, Vârtopu Muntelui, Vârvu Muntelui*.

– Din *munte* ‘pășune’.

MURĂRII „sânt murari mulți care fac mure” I (124); „îs murari” IV (125).

– Din *murâr* (pl. *murări*) ‘mur, arbustul care face mure’ (< *mur* + suf. -ar).

MURÚNA „îi ca și cum ar fi fruntea mea, apoi vine Muntele” I, „îi dunga Muntelui” II (131), „un fel de creastă în vârvul dealului; de la ea se începe locul în jos” II, „îi chiar pe dungă, chiar în vârvul creștii” IV (132), „îi chinga dintre pădure și vârvul Muntelui; aia-i ca și curuna de pe capul miresii, îi dunga ce desparte coasta de vârvul Muntelui” [*] (141).

Murúna Pódului „partea cea mai de sus a dealului; de acolo începe Podul” II, „vârvul dealului” III (88).

Su Murúnă „pădure” IV, V (132).

– Din *murúnă* ‘culme, coamă, creastă de deal sau de munte’, ‘partea de sus a unei coaste, locul de întâlnire a unei coaste cu platoul sau cu terasa de deasupra’ (v. DLR, Loșonți SSE 85).

MUȘÁTA I, II sau **Moșáta** III fântână în sat (121).

– Cf. n. pers. *Mușata* (Reguș AF 162, 204; DNFR).

MUȘUNÓI. **Mușunoáiele** „o fost tăt mușunoaie pe-acolo” I (122).

– Din *mușunói* (pl. *mușunoáie*), var. a lui *mușurói*.

N

NEGOTEÁSA „părău; se varsă în Hăjdale” I, II (127). At.: 1765 *In Nyegotyásze* (SzTA 114).

V. și *Fája Negotésii*.

– Din sprn. fem. *Negotéasa* < n. fam. *Neagotă* (PACJ 191, DNFR) + suf. *-easa*.

NICOREÁSA „acolo o fost gredină” I (124).

V. și *Fântâna Nicoresii*.

– Din adj. fem. *nicoreásă* ‘a lui Nicoară’, substantivizat (< **Grédina Nicoreásă*) sau din sprn. fem. *Nicoreása* < n. fam. *Nicoără* (121, 123) + suf. *-easa*. Pentru acest sufix, v. *Bogdăneasa*.

NÍSTA [nísta] „loc drept, ca masa, arător” I (152).

V. și *Părău Nistii*.

– Probabil n. pers. *Nista*, neatestat în zonă. Cf. n. fam. *Niste*, *Nistea* (DNFR) și n. top. „*Nista* pădure”, provenit de la n. pers. *Nista*, „care a existat în localitate” (Rusu *Nume* 170).

NISTOREȘTII parte de sat (88).

V. și *Valea Nistoreștilor*.

– Din n. grup *nistorești* < *Nistor*, n. pers. disp.

NUC. *După Nuc* „loc drept” I, „loc arabil, din sus de sat” II (123).

V. și *În Lab la Nuc*.

– Din *nuc*.

NUȚEȘTII parte de sat (133).

– Din n. grup *nuțești* < *Nuț*, n. fam.

OBÁDA [obęáda] „loc cam rätund pe după o dälma; îi ca o obadá” I, „este un deal și câteva pământuri vin roată pe lângă deal ca obada” [*] (120).

– Din *obádä*. Numele se întâlnește și în sate de pe Valea Izei MM (v. Vișovan TVI 240).

OBÁRSA „groapă largă și lungă între două dealuri” I, „de aici începe Părău Obârșii” III (87). At.: 1791 *Lá Oburse* (SzTA 102).

Obârșia „de aici izvorăște Părău Obârșii” (88). At.: 1760 *La Burse* [!] (SzTA 80), *La Obirse* (ibid. 80, 84), *La Oburse* (ibid. 84), 1799 *Lá Obirsie* (ibid. 87), *Lá Obirszie* [!] (ibid. 88), *Lá Obirsie* (ibid. 89); „depresiune de unde se formează un părău” III (121); „groapă” I, „de acolo se formează părău” III (122); „de acolo se formează Părău Obârșii” I, „e ca un fel de troacă” [*] (131). At.: 1648 „*Az O Borsiaba*[n] [!]” (SzTA 67).

Obârșia Țungurilor III sau **Obârșia Țungurului** IV „de acolo se începe on părău” III (88) – *ungur* (pl. *unguri*).

V. și **Coastea Obârșii**, **Dealul Obârșii**, **Fundu Obârșii**, **Părău Obârșii**(i).

– Din *obârș(i)e*.

OBREJA „îi față, pantă” IV (89). At.: 1760 *La Obrese* (SzTA 80), *In Obrose* [!] (ibid. 84), 1799 *Lá Obrezse*, *Lá Obrese* (ibid. 88); pădure în pantă, care aparține și de Țăuți CJ (124).

Obreja Morărilor „pantă; a fost moșia morarilor de la Moara din Jos” I (89) – *morár* (pl. *morári*).

Su Obřejä „pantă cu răzoare” II (119), „o avut cineva o grădină” I (124).

Obřejile „pantă pe lângă drumul ce merge spre Turda” I (92).

Su Obřeji „pantă cu pășune” I, II (89).

– Din *obřejä* (pl. *obřejí*) ‘costișă’.

OCÓLU „padină; o fost ocol pântru vite” I, „teren oblu în vârful Doștinii. Aici zăcătoareau [= se odihneau] vitele noaptea” II (130).

Ocoátele „o fost ocoale acolo” I (152).

– Din *ocól* (pl. *ocoáde*) ‘loc îngrădit unde se închid vitele, oile etc.; obor, țarc’.

ÓD'OGOSU „pământ lutos și alunecos” IV, „niște rupturi deasupra satului; mai demult cărau lut de acolo de năclăiau căsile” V (141). At.: 1742 *Az Agyagos* (SzTA 137).

– Din top. magh. *Agyagos* < *agyagos* ‘lutos, argilos’.

OGRÁDA pășune; „loc dâmbos, deluros” I (124); „poiană” I (126).

Ográdea [ográd'a] „fânaț; era împrejmuit cândva cu tufe de arini” I (88). At.: 1760 *In Ogradza* [= In Ogradya], *In Grády* (SzTA 80), *In Grágye*, *In Ográgye* (ibid. 83), *La ogragyie* (ibid. 84) etc.; „pădure, tufe de alun” I (89), „loc arător” I, „o fost pădure mai cu mărăcini” III (120). At.: 1776 *Szabt Ográgyie*, *Pe linge Ogragyie* (SzTA 10), *La Ográde* (ibid. 11), *La Ogragyie* (ibid. 12).

Ográdea Hiribéștilor „coamă abruptă, arabil” I, „loc ca o dälma” II (89) – *hiribéști*, n. grup < por. *Hiribă*.

V. și **Dealul Ográzii**, **Dâmbu Ográzii**, **Groapa Ográzii**, **Labu de la Ograde**, **Răzoarele Ográzii**, **Rātu Ográzii**, **Valea Ográzii**, **Vărvu Ográzii**.

– Din *ográdă*, *ograde* ‘loc îngrădit’.

OGRÁZEÁ. **Ográzélele** „aici sânt fântâni, adăpători” I (128); „aici se-adapă ciurda de vite” I, „pășune; o fost ocoale aici” IV (152).

– Din *ográzeá* (pl. *ográzéle*), dim. al lui *ográdă*.

OLÁHRÁKOS v. **Vălișoara**.

ONĂȘÉȘTII [unășéști'i] parte de sat (88).

– Din n. grup *onășéști* < *Onáš*, hip. (< *Ionáš* < *Ion*).

ORZ. Oărzele [uárzǎle] „pantă dulce” I, „pășune deasupra satului” III, VI, „coastă” V, „se cunosc brazde, cum o fost arat” VII (92).

V. și *Părău Oarzelor*.

– Din *orz* (pl. *oărze*) ‘loc semănat cu orz’.

Vezi alte nume la Iordan TR 380.

OȘÉLU [ușélu] „loc arător și fânaș” I, „deal. Bătrânii zicea că o fost pădure” III (121); „groapă ca o covată mai largă” II, „loc așezat” III, teren arabil (133).

Dúpă Oșél „fânaș; îi după deal dincolo, până în hotarul Săcelului” II (121).

– Din *oșél*, dim. al lui *oáš* ‘curătură, defrișare’.

OȚELEA [uăřǎlja] „loc drept; se făceau ochiuri, mlaștini” I, „loc pe vârv de deal, cam drept; sânt acolo nește zlatini rogozoase” II (130) sau **OȚélea ai Máre** „loc mai așezat, groapă” II, III și **OȚélea ai Mícă** „groapă mai mică” II, III (133).

V. și *Dealul Oșelii*.

– Din n. fam. *OȚélea* (DNFR).

PĂDINA „pădină, platou” II (130).

Pădinile „locuri mai bune unde pot umbla oi” I, „așezătură” [*] (131).

– Din *pădină* (pl. *pădini*) ‘terasă, platou’.

PĂNA [peṅa] „deal înalt” II (119), „deal mare, împădurit” I, „țuclui” [*] „vârf de deal” [**] (124), „vârf de deal între hotarele localităților Ciurila, Sălicea și Cluj” IV (152).

V. și *Groapa Penii, Părau Penii, Rătu Penii*.

– Din *până* ‘vârf de deal’ (Loșonți TRFR 85).

PĂDUCÉL. **Păducéii** „deal” I, II, „deal mare, înalt, loc pietros” III (120). At.: 1776 *La Păducéj* (SzTA 11).

V. și *Capu Păduceilor, Curu Păduceilor, Dealu Păduceilor, Dosul Păduceilor, Fața Păduceilor, Vărvu Păduceilor*.

– Din *păducél* (pl. *păducéi*), numele arbustului.

PĂDURE. **Pădurea ai Măre** „o fost pădure” I (122); „o fost pădure mare; acum-a-i pășune” I (133); **Pădurea Armeânului** „o fost a lui Mendâl” IV (132) – *armeân*; **Pădurea Barónului** pădure (132) – *barón*; **Pădurea Beséricii** pădure (87; 88; 119; 123; 129; 133; 152); pășune (122) – v. *Biserică*; **Pădurea Chéii** „pădure” I-II, „e în dreapta [Vălii Hăjdății], chiar la intrarea în Cheie [= Cheile Turzii]” [*] (127) – v. *Cheia*; **Pădurea Ciurilii** „îi împărțită la oameni” I (92) – v. *Ciurila*; **Pădurea de Price** „pădure frumoasă; o fost tăiată cu sfadă multă” I, „pădure pentru care s-o bătut satele Petrid și Cheia” IV, „o fost o pădure a orașului [Turda] și satul s-o bătut cu orașenii și le-o luat pădurea” V (141) – v. *Pricea*; **Pădurea din Jos** „livadă” I, II (130); **Pădurea Dósului** „acuma-i numa tufări” I (152) – v. *Dosu*; **Pădurea Forțată** v. *Forțata*; **Pădurea Goizéștilor** pădure și pășune (122) – *goizéști*, n. grup < *Goáiza* < n. fam. magh. *Gajzago*; **Pădurea Holánului** „pășunat; o fost

pădure” [*] (133) – *Holánu*, por.; **Pădurea Îmbrii** pădure (92, 124) – *Îmbre*, n. pers.; **Pădurea Indolénilor** „aici o avut pădure și Indolu” IV (152) – *indoleán* (pl. *indoléni*) ‘locuitor din Indol [azi Deleni]’; **Pădurea lui Férți** [pădurea lui férți] I sau **Pădurea lui Férteghi** [pădurea lui férteghi] „pădure ce a fost a unui domn ungur” I (130) – *Férți/Férteghi*, n. pers. magh.; **Pădurea lui Hoárna** „pădure” I (127), „o fost pădure a unui boier” I, „pășune” II (129) – *Hoárna*, por.; **Pădurea lui Țacău** pădure. A fost proprietatea lui „Czakó László, avocat din Turda” I (127) – *Țacău* [= magh. *Czakó*], n. fam.; **Pădurea Mischfului** pădure pe o coastă (141) – v. *Cheia*; **Pădurea Morărilor** „o fost a morărilor, ei tăia lemne de acolo” [*] (127) – *morár* (pl. *morári*); **Pădurea Neamțului** pășune (122) – *neamț* sau *Neamțu*, n. fam. (88); **Pădurea Poiénii** a fost pădurea satului Poiana [azi cartier al municipiului Turda] (132); **Pădurea Redénilor** parte de pădure în proprietatea satului Rediu CJ (152) – *Redéni* [răd'én] ‘locuitori din Rediu’; **Pădurea Sátului** pășune. „A fost cândva pădure” II (123); „o fost pădure de-a satului” III (133); „o fost pădure orașenească oarecând; o rămas la sat” V (141); „o fost comunală” II (152) – v. *Sat*; **Pădurea Soboaii** pădure care a fost proprietatea unei maghiare din Cornești CJ (132) – *Soboáie*, sprm. < n. fam. magh. *Szabó*; **Pădurea Túrzi** pădure (132) – *Túrda*, municipiu CJ; **Pădurea Vésii** teren arabil. „O fost pădurea unui domn, Vesa” II (128) – *Vésa*, n. fam. (PACJ 283); **Pădurea Zăpódii** pășune (133).

După Pădure teren arabil (121); teren arabil și fâneață (127). At.: 1765 *Dupa Padure, Dupa Podura, Dupa Padure între Tufe* (SzTA 114); **După Pădurea Beséricii** (133); **Su Pădure** parte de sat (119); teren arabil lângă hotarul satului Pădureni (126); teren arabil și fâneață (127); fâneață (128); **Su Pădurea ai Măre** (126);

Su Pădurea Besericii (129); Su Pădurea Comișigului „fânaț sub o pădure a Comișigului” I (129) – Comișig, azi Comșești CJ; Su Pădurea Holănelui (133); Su Pădurea Sătului teren arabil (123).

V. și Călea Pădurii, Capu Pădurii, Coadă Pădurii.

Între Păduri fânaț între două păduri (126; 127); „loc între pădurea noastră și a orașului [Turda]” IV (132).

– Din *pădure* (pl. *păduri*).

PĂDURĖNI, ung. Monyorószag, Monyorószag, Magyarószag, Magyarószag, pop. Muierău [muierău], sat în com. Ciurila CJ. At.: 1435 poss. Mogiorosd, 1456 Monyarossag, Monyorosag (Suciul II 28), 1566 Mogyorsaag (SzTA 113), 1733 Meyreu, 1750 Mujereu, 1760–1762 Magyarószag, 1805 Magyaros Ág, 1825 Magyarószag, Muieró, 1850 Majereu, 1854 Magyarószag, Măgieruș (Suciul II 28).

V. și Dealu Muierăului.

– Numele oficial actual *Pădurėni* a fost dat de către oficialitățile românești în 1925/1926 (v. Meruțiu JA 210).

Forma populară (românească) *Muierău* reprezintă adaptarea formelor vechi maghiare *Monyoró*, *Monyaró* sau **Manyaró* ‘Alun’ (< *monyoró*, *monyaró* sau **manyaró* pentru actualele *mogyoró*, *magyaró* ‘alun’). Vezi Petrovice SDT 154, 156.

„Traducerea românească a lui *Magyarószag* ar fi ‘Aluniș’” (ibid. 153, nota 5).

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 169 de locuitori. Ei își zic *muierăni* (sg. *muierán*). Se ocupă cu agricultura. „Înainte o fost și coșercari, o făcut coșerci, coșuri” I (122).

PĂDURĖCEA loc cu spini (132).

V. și Groapa Păduricii.

– Din *pădurice*, dim. al lui *pădure*.

PĂDURÎȚA teren arabil. „Era o țăr’ de pădurice” [*] (126).

– Din *pădurîță* ‘pădurice’.

PĂHÚI. Păhúii teren arabil. „Cândva o fost păhúii besericii” VII (92); „o fost acolo goroni mari” I (120); loc pe care au fost copaci mari (124; 125; 133).

Păhúii Pópîi „o fost pădure mare” II (127).

Su Păhúii fânaț (120).

V. și Groapa cu Păhúii.

– Din *păhúii* (pl. *păhúii*) ‘copac (mai ales stejar) mare, gros’.

PĂMÁNT. Pămánturile teren arabil. „Erau pămánturile la mai mulți, bucăți de loc” II (128).

– Din *pămánt* (pl. *pămánturi*).

PĂMÁNTÉL. Pămánțelele „erau niște pămánturi, parcele într-un fânaț mai mare” I (129).

– Din *pămánțel* (pl. *pămánțele*), dim. al lui *pămánt* (v. DLR).

PÁNTÉȘTII parte de sat (88).

– Din n. grup *pántéști* < *Pántea*, n. fam. disp.

PĂR. Păru de la Bânciu „era un păr care s-o distrus” III (121) – v. Bânciu; Păru din Búturi a fost un păr, cu frunze dese (127) – v. Butură.

La Păr teren arabil în pantă (89); „o fost on păr” II (131); La Păru Biliu „era un pom acolo” I (128) – Biliu, n. pers.

Perii Barónului „pădure; o fost a baronului din Moldovenești” III (132); Perii Fătului „sânt doi peri bătrâni, mari, mari” IV (88) – Fátu, sprm. (< *fât* ‘paraclisier’).

La Perii Dánii „o fost niște peri a lui Danea bătrânul” IV (152) – Dána, n. pers.

V. și Dealu Perilor, Părau Perilor, Piatra Perilor.

– Din *păr* (pl. *peri*).

PĂRĂU are apă numai când plouă (92); „se varsă în Valea Satului” I–III (122); „afluent al Văii” I (124); „vine din fânațe și se varsă în Vale” II (129).

Părau Albínii „izvorăște din pădure; sânt tufe multe de acăț, salcă” I, „părau. lese jos în Vale; îi pe el sălcărai, tufiș de salcă” II (130) – v. Albina; Părau Alunișului „se varsă în Feneșu Mare. Izvorăște de la Fântâna cu Gard” III (87) – v. Alunișu; Părau Aoașului se varsă în Feneșu Mic (87). At.: 1791 *Pereu lá Avasuluj* (SzTA 102); părau (121). At.: 1776 *Gyin Pereu Ovásuluj, Lá Pereu Avasuluj* (SzTA 10) – v. Aoașu; Părau Ariněilor curge spre Vlaha (87); izvorăște dintr-o fântână și se varsă în Hăjdate (132); izvorăște din Arinei (133) – v. Arinel; Părau Ársii se varsă în Feneșu Mare (87) – v.

Arsa; Părau Bărdii „se varsă în Valea Pleșcuții” [*] (88) – Bărdea, n. fam. (92); Părau Bărchișului se varsă în Arieș (132) – Bărchișu, azi Borzești CJ; Părau Besericii „se varsă în Vale” III (119); „izvorăște din Fundoia Șerbului” [*] (120); „părauaș. Vine de la Râpa Bisericii” IV (152) – v. Biserică; Părau Bistriei „se varsă în Valea Satului” [*] (122) – Bistra, probabil n. pers.; Părau Blăjii „curge până în sat” [*] (130). At.: 1775 *Părou Blési* (SzTA 239) – v. Blaja; Părau Boacășului se varsă în Feneșu Mare (87) – v. Boacășu; Părau Bódii „izvorăște de la Bodea” [*] (88) – v. Bodea; Părau Boghiășului „goapă” I, „vale seacă” II (152) – v. Boghiășu; Părau Bogdăneșii se varsă în Valea Satului (122) – v. Bogdăneasa; Părau Bôrului se varsă în Valea Gârbului (152) – Bôru, probabil n. pers. (cf. *Bor(u)*, n. fam.: PACJ 61, DFNFR); Părau Bôșchii I, III (125), IV (152) sau Părau lui Bôșcă II, IV (125), I (152) se varsă în Valea Miceștiului (125, 152) – Bôșcă, n. fam. (DFNFR); Părau Brăcii „vine dinspre pădure; se varsă în Valea Indolului” [*] (129) – Brăcii, probabil n. pers. în genitiv; Părau Bucinărului se varsă în părau cu trece prin sat (130). At.: 1775 *A Butsnâr Pataka mellett* (SzTA 239) – Bucinăr, probabil n. pers. disp. Cf. *bucinăr* ‘homar’ (DA); Părau Burtucii izvorăște de la Rovina Turcului și se varsă în Valea Satului (123) – v. Burtuca; Părau Căcâcii se varsă în Valea Hăjdății (88). At.: 1799 *Parou Keketsi* (SzTA 89) – v. Căcăcea; Părau Căpriorii curge spre Vâlcele CJ (152) – v. Căprioara; Părau Cărbunărilor (88) – v. Cărbunare; Părau Căfănașului se formează de la Căfănaș” [***] (87) – v. Căfănașu; Părau Căneșului „părau ce mere căta Feneșel” [**] (88) – v. Căneșu; Părau Căneșii „fănaș și teren arabil” [*] (119) – Căneș; Părau Cărbului „coboară în Valea Hăjdății” [**] (128) – v. Cărb; Părau Cetății (88). At.: 1760 *la Parou Csatate* (SzTA 82) – v. Cetatea; Părau Cetățelii [*] sau Părau Cetățelelor III „izvorăște de la Cetățele și curge în Feneșu Mare” III (87) – v. Cetățeaua; Părau Chicerii „se formează din ploii, loc gârlos” I, „izvorăște de la Chiceră” [**] (87) – v. Chiceră; Părau Ciungilor „e un pic de groapă, nu vine apă” IV (132) – v. Ciung; Părau Ciurbii izvorăște din Pădurea Bisericii, trece pe lângă cimitir și se varsă în Vale (152) – v. Ciurba; Părau Ciutării se varsă în Feneșu Mic (87) – v. Ciutăria; Părau Căcâinii (88) – v. Cocina; Părau Comorii „se începe din fântâni

de la Comoara” III (120) – v. Comoara; Părau Crăcilor „groapă mare” III (119), „vin două păraie și se unesc” I (152) – v. Cracu; Părau cu Flăorile II, III, [*] sau Părau Flăorilor II „se scurge în Părau Măguri” II (119) – *flodre* (flori); Părau Curmăturilor „vine din Curmături și se varsă în Feneșu Mare” II (87). At.: 1791 *La Pereu dluj Kurmetilor* [sic!] (SzTA 102) – v. Curmătura; Părau Curtășilor II, IV sau Părau Căfănașului [**] „vine din Căfănaș numai când plouă” II (88) – v. Curtășii; Părau Dăncioii „izvorăște din Dăncioia” [**] (87) – v. Dăncioia; Părau de după Piatra curge în Feneșu Mic (87) – v. Piatra; Părau de la Birișta (152) – Birișta, sprn. < *biriș* ‘argat’; Părau de la Bûna „vine în sat” [*] (133) – v. Bûna; Părau de la Ciobu (152) – Ciobu, por.; Părau de la Cûla „izvorăște de la Știubei” I (133) – Cûla, hip. de la *Niculae*; Părau de la Dôsu Secării (87) – v. Dôsu; Părau de la Pustă se varsă în Valea Săliștii (125) – v. Pustă; Părau de la Rât se varsă în Valea Satului (123) – v. Rât; Părau de la Sălci (122) – v. Sălci; Părau de la Șipot „se varsă în Vale” IV (152) – v. Șipot; Părau de Mijloc formează, împreună cu alte două păraie, Valea Săliștii (125) – v. Mijloc; Părau de su Lăzuri se varsă în Vale (152) – v. Laz; Părau de su Tărnîță (152) – v. Tărnîța; Părau Dêșii I, [*] sau Părau din Deăsa II se varsă în Vale (92) – v. Deasa; Părau din Poiana de Lături (125) – v. Poiana; Părau din Stânjini (Janitsek ST 86 dă greșit: Părau Stânjeni) „ajunge în Valea Mare” I (124) – v. Stânjini; Părau din Valea Ciurlii (125) – v. Valea; Părau Dinului „păraiaș” I (152) – Dinu, hip. < *Constantin*, var. a lui *Constantin*; Părau Dobrușii se varsă în Vale (92) – v. Dobruș; Părau Dumbrăvii se varsă în Valea lui Mic (89). At.: 1777 *La Parovu Dumbravi* (SzTA 60) – v. Dumbrava; Părau Dumbrăviții părau în pădure (87) – v. Dumbrăvița; Părau Făgului „izvorăște de la Fântâna Făgului și se varsă în Valea Gârbului” I (152) – v. Făgu; Părau Făgețelului „părauaș. E hotar între noi și Săvădisla” VII (92); „vine de la Fântâna Mocanului și trece prin sat” II (126) – v. Făgețelu; Părau Fântânii se varsă în Valea Agrișului (130) – v. Fântâna; Părau Fântânelelor „vine de pe Munte, din Zerdea” III (127) – v. Fântânea; Părau Fântânilor „vine apă de la două fântâni” [**] (87) – v. Fântână; Părau Feredelului curge în Vale (141); se varsă în Părau Măguri (119) – v. Feredeu; Părau

Fierburii „curge în Valea Petridului” [*] (131) – v. *Fierburia*; **Părau Flórilor** v. *Părau cu Florile*; **Părau Fóltsului** se varsă în sat, în Vale (92) – v. *Fóltsu*; **Părau Fundăturii** „o ruptură, nu-i apă pe el numa când plouă” I (133) – v. *Fundătura*; **Părau Furcúții** „îi ca o furcuță” II (119), „se ramifică în două părți” IV, „crac; e în graniță cu pășunea Ciurilii” [*] (125) – *furcúță*, dim. a lui *fúrcă*; **Părau Găinii** „părau în pădure; sunt găini sălbatică; îs ca cioarele, sure” IV (132) – v. *Găina*; **Părau Gherghelii** „curge în Feneșel” IV (87) – v. *Gherghelu*; **Părau Ghețărului** „o fost on ghețar în părau ăsta pentru făgădău” II (87) – v. *Ghețaru*; **Părau Gólii** „părau lângă Fântâncele” III (121) – *Gólea*, por.; **Părau Grédinilor** „o fost ceva gredini acolo” I (133) – v. *Gredină*; **Părau Haraghișului** se formează de către Agriș CJ (120) – v. *Haraghișu*; **Părau Hărcioloabelor** izvorăște de la Șipot și trece prin sat (133) – v. *Hărcioloabele*; **Părau Hórjii** „izvor; cure spre Vale, în sat” I (152) – *Hórje*, por.; **Părau Iertăoiului** „părau fără apă” I (152) – v. *Iertăoiu*; **Părau Izvóruului** „se formează de la un izvor foarte mare” I (152) – v. *Izvor*; **Părau Izvorélelor** „se varsă în Negoteasa” [*] (127) – v. *Izvorel*; **Părau Jendárului** „se formează de la Vârtopu Muntelui; se varsă în Feneș” [**] (87) – *Jendáru*, por.; **Părau Jimbórii** II, [***], **Părau Jimbúlii** III, [*] sau **Părau Jimbúrii** IV, [**] „izvorăște din pădure de sub Dealu Lupiștii și se varsă în Valea Micușului” II (152) – *Jimbórii/Jimbúlii/Jimbúrii*, por. în G.; **Părau Lăptóșii** se varsă în Valea Mare (127) – v. *Lăptoasa*; **Părau Lénții** părau, răpă (121) – *Lénța*, por.; **Părau lui Bóșcă** v. *Părau Bóșchiu*; **Părau lui Cocolóș** „părau de hotar, mic” II (87) – *Cocolóș*, por.; **Părau lui Crăciún** e în pășune (119) – *Crăciún*, n. pers.; **Părau lui Dămian** „se varsă în Valea Ográzii” III (88) – *Dămian*, pren.; **Părau lui Fáur Pétre** „se varsă în Vale” II (152) – *Fáur Pétre*, n. pers.; **Părau lui Gábor** „îi o groapă, o ruptură” III (119) – *Gábor*, n. pers.; **Părau lui Honcáu** [**] (87) – *Honcáu*, por.; **Părau lui Lup** părau (89) – *Lup*, n. fam. (130, 133); **Părau lui Macavéi** părau în pădure (88) – *Macavéi*, n. pers.; **Părau lui Petric** izvorăște de la Chiceră și se varsă în Părau Terpii (87). At.: 1791 *Lá Parau aluj Petrik* (SzTA 102) – *Petric*, n. pers.; **Părau lui Píntăr** părau în pădure (88) – *Píntăr* [< *Pinter*], n. fam. (PACJ 210); **Părau lui Stan** se varsă în Feneșu Mic (87). At.: 1791 *Pereu aluj Sztán* (SzTA 102) – *Stan*, n. fam. (92,

130); **Părau Lúncii** se varsă în Părau Arinceilor (133) – v. *Lunca*; **Părau Lupóii** izvorăște de lângă Dealu Lupoi; curge spre Vlaha (87); „curge, când are apă, în Șarajbic” I (119) – v. *Lupoia*; **Părau Lúplui** se varsă în Vale (88). At.: 1760 *In Paro Lupuluj* (SzTA 80, 83), *Pe Paro Lupuluj* (ibid. 84), 1799 *In Parouú* [sic!] *Lupuluj*, *Peszte Parau Lupuluj* (ibid. 87); „se varsă în valea ce vine prin sat” I (130). At.: 1721/1785 *az Lupul nevű Patak* (SzTA 193); „părau adânc, prăpăstios; se varsă în Vale [= Valea Hășdății]” I (141) – *Lup(u)*, n. fam. (127, 130, 133) sau *lup*; **Părau Máre** „curge în Feneș” [**] (87); „vine din pădure și se varsă în Hăjdăte” I, „când îs ploii, vine mare și aduce piatră” II (130), „îi în pădure, îi săpat adânc” I (131); **Părau Mășcului** părau în sat (124) – *Mășcu*, por.; **Părau Măgúrii** „vine din niște zlatini, loc apăsos; se varsă în Valea Sălicii” II (119) – v. *Măgura*; **Părau Mălăietului** „curge în apa Feneșului” IV (87) – v. *Mălăietu*; **Părau Mălinilor** „o groapă, o așezătură; când plouă se scurge în Valea Hăjdății” VII (92); **Părau Mălinilor** II, [*] sau **Părau Melinilor** III „părau urăcios, cu rupturi” III (120). At.: 1776 *Pereu Melyinyilor* (SzTA 11) – v. *Mălin*; **Părau Mănăstirii** „vine de sub Mănăstire și se varsă în Valea Lungă” I (152) – v. *Mănăstirea*; **Părau Mărtórii** „se varsă în Valea Micușului” IV (152) – v. *Mărtăoarea*; **Părau Mării** izvorăște de la Obârșie (121) – *Mărie*, n. fam. (130) sau n. f.; **Părau Mății** se formează de la o fântână (127), „părau foarte adânc, dar cu puțină apă” I (131) – *măță* ‘pisică (sălbatică)’ sau *Măță*, n. pers. (cf. *Măță*, n. fam.: PACJ 171); **Părau Merézului** „se scurge la adăptoare în Șarajbic” II (119) – v. *Merezu*; **Părau Mihăiașului** „mere câtă Săvadisla” [**] (88). At.: 1760 *In Paro Mihaillas* (SzTA 81), *In Paro Mihaillor* [!]

Părău Neagrului (v. Petrovici TU 114, *Material onomastic din Atlasul lingvistic român II, cules de Emil Petrovici și publicat de Doina Grecu, I. Mării, Rodica Orza*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, A. Lingvistică, Tomul XXXII, 1988–1991, p. 189), părău între hotarele satelor Petreștii de Jos și Deleni; se varsă în Valea Indolului (127, 129). At.: 1765 în *Paro Nyágului* (SzTA 114) – *Neag(u)*, n. fam. (152, PACJ 191); *Părău Nfistii* „izvorăște din Nista și curge în Vale, în sat” I (152) – v. *Nista*; *Părău Oărzelor* „viroagă, așezătură” IV, „părău, între Oarze și Tăituri” V (92) – v. *Orz*; *Părău Obârșii* izvorăște din Obârșe și se varsă în Feneș Mic (87). At.: 1791 *Pereu Obursi* (SzTA 102); „izvorăște din hotar, de la primul izvor ce vine spre Hăjdate” III (88); *Părău Obârșii* izvorăște din Obârșie (131) – v. *Obârșia*; *Părău Onului*, „trece pe lângă Dâmbu Onului” II (87) – *Onu*, hip. < *Ion*; *Părău Păhnilor* izvorăște din Păhni și se varsă în Valea Hăjdății (120) – v. *Păhni*; *Părău Părăschii lui Dumucuş* „părăiaș; trece pe după Gredina Părăschii lui Dumucuş” IV (152) – *Părăsca lui Dumucuş*, sprn.; *Părău Pénii* izvorăște de la Pana și se varsă în Valea Gărboului (152) – v. *Pana*; *Părău Périlor* „se varsă în sat, în Vale” I (92) – v. *Păr*; *Părău Piculețului* „părău sec” II (129) – v. *Piculețu*; *Părău Pietricelii* „vine de la Fântâna de la Pietricea” I, „se varsă în Vale [= Valea Indolului]” II (129) – v. *Pietriceaua*; *Părău Pitcului* „se varsă în Valea Secării” III (87) – *Pitic(u)*, n. fam. (PACJ 210, 396 etc.) sau, probabil, por.; *Părău Pléșii* „când plouă are apă” I, „se varsă în Hăjdate” [*] (129) – v. *Pléșu*; *Părău Plôpilor* „curge la Micești” II (125) – v. *Plop*; *Părău Poienii* (87); „se varsă în Valea Micușului” IV (152) – v. *Poiana*; *Părău Pôrcului* „se începe din Lez” II (119) – *porc* ‘mistret’; *Părău Pordieului* izvorăște din Pordei (141) – v. *Pordei*; *Părău Răchicului* izvorăște din Dobrușa și intră în sat (92) – v. *Rachiu*; *Părău Răcoșii* părău (124) – v. *Racoșia*; *Părău Rătului* „părău în pădure. Rațu era din Liteni [CJ]” III (88) – *Rășiu*, n. fam. (129, PACJ 226, 398); *Părău Răchicioarelor* se varsă în Arieș (141) – v. *Răchicioară*; *Părău Răitii* v. *Părău Retii*; *Părău Rău* „e mai adâncit, mai surpat; e cu apă moloasă, cu gust a rovină, e prăpăstios rău” I (124); *Părău Răitii* II, III sau *Părău Rétii* I părău. „Se formează din Rovină, din vreo tri fântâni” III (120). At.: 1588 az *Reheti patakban* (SzTA 10) – v. *La Răitea*; *Părău Rimetii* părău

(124) – v. *Rimetea*; *Părău Rôdoșului* izvorăște din Rodoșu (127) – v. *Rodoșu*; *Părău Rogoăzelor* (129) – v. *Rogoz*; *Părău Rotărului* se varsă în Valea Mare (124) – *Rotăru*, sprn. (< *rotăr*) sau n. fam. (88, 126, 127, 131, 133); *Părău Rôvinii* izvorăște din Rovină (120); „părău în partea de sus a satului” [*] (121) – v. *Rovina*; *Părău Roviniții* izvorăște din Roviniță (126) – v. *Rovinița*; *Părău Rumetii* v. *Părău Urmetii*; *Părău Runcului* se formează de la Fântânic (88) – *runc* ‘curătură’; *Părău Sâniții* „vine în sat” II (87) – *sânie* sau *Sânie*, n. pers. Cf. n. fam. *Sanie* (DNFR); *Părău Sătului* „izvorăște de la Tău, din sus de sat” II (123) – v. *Sat*; *Părău Sărcăzii* izvorăște de la Sărcadea și se varsă în Valea Indolului (127) – v. *Sărcadea*; *Părău Sămpălii* părău sec în pădure. „Se scurge în Valea Săliștii” [*] (152) – *Sămpălea*, probabil n. pers.; *Părău Sclatinii* se varsă în Valea Hăjdății (120). At.: 1776 *La Perua Szkatyini* [sic!] (SzTA 11) – v. *Sclatina*; *Părău Sec* „se varsă, când is ploii, aici în sat, în Vale” II (123); „groapă ca un părău fără apă” II (130); „părău fără apă; îi numa tină” I (152); *Părău Sitărului* părău în pășune (125) – *Sităru*, probabil por., sprn. sau n. fam. (PACJ 246); *Părău Stăulelor* părău în pășune (133) – v. *Staul*; *Părău Stănăii* se formează din Stănaia (88). At.: 1760 *La Paro Sténéi* (SzTA 80), *La Paro Sténéi* (ibid. 84) – v. *Stănaia*; *Părău Stréii* izvorăște din Streaua și curge spre Săvădisla (88) – v. *Streaua*; *Părău Stricății* „vălicică” [*]; izvorăște din Stricată (92) – v. *Stricată*; *Părău Strâmbului* izvorăște din pădure și se varsă în Valea Fănații (128) – *Strâmbu*, probabil n. fam. (PACJ 252, DNFR) sau por.; *Părău Șerbului* se formează din Fundoia Șerbului (120); „izvorăște din pășunea Muierăului și se varsă în Valea Hăjdății” I (128) – v. *Șerbu*; *Părău Șipotului* izvorăște de la Șipot (88) – v. *Șipotu*; *Părău Știubeiului* se formează de la Știubei și se varsă în Valea Hășdății (88) – v. *Știubeiu*; *Părău Știubeilor* [părău șt’ubeilor] „izvorăște din pădure” I, „vine în Hăjdate [= Valea Hășdății]” II (127); „se varsă în Valea Satului” [*] (133) – v. *Știubeiu*; *Părău Șurii* „se varsă în Părău Stăulelor” [*] (133) – v. *Șura*; *Părău Tăieturii* „părău între Delniță și Tăietură” II (120) – v. *Tăietura*; *Părău Tăieturilor* se varsă în Feneș Mare (87) – v. *Tăietura*; *Părău Tămășoii* „trece pe lângă Picioru Tămășoii” I (124) – v. *Tămășoia*; *Părău Tăușorului* izvorăște din Tăușor și se varsă în Valea Hășdății (128) – v.

Tăușoru; **Părău Têrpîi** se varsă în Feneșu Mare (87) – v. *Terpea*; **Părău Tîchîi** „lângă părăul ăsta locuia o bătrână, Ticoaie” IV, „e în mijlocul satului; o fost on om, Tică” [*] (152) – *Tică*, hip. (< *Petrică* sau *Costică*); **Părău Tîlîi** se varsă în Valea Micușului (125) – *Tîla*, n. pers.; **Părău Todôrii** părău în pădure, în care a căzut și a murit „o muliere, Todoră” IV (132) – *Todôra*, n. f.; **Părău Tomihăicii** se formează de la o fântână din Fundoia Tomihăicii (120) – v. *Tomihăica*; **Părău Tomnățicului** „vine din Tomnatic până în Valea Frăii” [**] (88). At.: 1760 *In Paro Tomnățye* (SzTA 80, 84) – v. *Dealul Tomnatic*; **Părău Țarinii** (123) – v. *Țarina*; **Părău Următii** [părău următii] II–IV, [*] sau **Părău Rumătii** I (152) – *Urmetea/Rumetea*, probabil n. pers.; **Părău Ūrsului** se varsă în Feneșu Mare (87); „groapă fără apă” I, „părău ascuns; o fost pădure mare aici” II (152) – *urs*; **Părău Văduțului** se varsă în Valea Mare (124) – v. *Văduțu*; **Părău Văpii** părău lângă Pădurea Mischului (141) – v. *Vapa*; **Părău Vărtoăpelor** se varsă în Părău Luncii (133) – v. *Hărtopu*; **Părău Véderii** [părău véderi] I–III, [*]–[***] sau **Părău Védărului** II „izvorăște de la Rovina Diliu” I, „răpă mare; îi lângă pășunea Vedăr” II (122) – v. *Vedăru*; **Părău Zăpódii** „părăuș care se varsă în Valea Săliștii” I (125) – v. *Zăpodea*; **Părău Zăpódzii** părău ce se varsă în Valea Ogrăzii (88) – v. *Zăpodea*.

Pe Părău „loc de la sat în sus, pângă Părău Făgețelului” II (126); **Péste Părău** teren arabil (122; 131); **Péste Părău** I sau **Părăuânii** II parte de sat; stau dincolo de Părău (129) – *părăuân* (pl. *părăuâni*) ‘persoană care locuiește peste Părău’.

V. și *Capu Părăului*, *Fața Părăului*, *Gura la Părău Sărcăzii*.

Părăiele fânaț cu tufişuri și pâraie (89); fânaț (120). At.: 1776 *Intre Peraje* (SzTA 10); „îs mai multe pâraie prin pădure” I (129).

Părăiele Aoăşului pâraie (88) – v. *Aoaşu*.

Între Părăie teren arabil (87). At.: 1791 *Intre Paraj* (SzTA 102); teren între pâraie (88; 92; 126; 130; 133; 141; 152).

V. și *Capu Păraielor*, *Furca Păraielor*.

– Din *părău* (pl. *părăie*), var. a lui *părău*.

PĂRĂUÂNII v. *Părău*.

PĂRĂUĂŞU „părăuș” [*], „se varsă în sat, în Vale, Valea Filii” I (120).

– Din *părăuăş*, dim. al lui *părău*.

PĂRĂŪȚA „groapă, văgăună” I, „pâraie spălate de apă” II (130).

Părăuțele loc pe coastă cu mai multe pâraie (88). At.: 1760 *In Paroutz* (SzTA 80, 83), *La Paroutz* (ibid. 83), 1799 *In Parăutze*, *In Pareutze*, *In Parouc* (ibid. 87), *Lă Paroucze* (ibid. 89).

– Din *părăuță* (pl. *părăuțe*), sg. nou, refăcut din *părăuțe*, pl. lui *părăuț*.

PĂRCĂNU fâșie de pădure tăiată pentru a servi „ca graniță de hotar” IV (125) între Săliște și Crăești (125, 128).

– Din *părcân*, var. a lui *parcân*, aici cu sensul de ‘fâșie care are rolul de a delimita două proprietăți (de pădure)’. Cf. sensurile 2, 6 b și 9 din DLR.

PĂȘTÊSCU teren arabil; înainte a fost fânaț (121).

– Din **Lôcu Păștêsc*, prin omiterea determinatului, < adj. *păștêsc* < n. fam. *Pasc* (89), *Pașc* (128, 129, 141) sau *Pașca* (PACJ 203, 395 etc.) + suf. *-esc*.

PĂLCU „o fost un folt [= pâlce] de pădure în pășunat; amu s-o defrișat” VII (92).

– Din *pâlce*.

PELÎNU „crește mult pelin acolo” III, „așezătură frumoasă; este pelin” IV (132).

– Din *pelin*.

PERÎȘTEA „acolo se semănau pere” IV (152).

– Din *perîște* ‘loc cultivat cu cartofi’, cuvânt viu în zonă, neatestat de DLR, derivat de la *pără* (pl. *pére*) ‘cartof’ + suf. *-iște*.

PEȘTERĂ. **Pêștera** ai **Ascunsă** **peșteră** în versantul drept al Cheii, care „nu este altceva decât o excavațiune mare sferică” (Nyarady CT 99. V. și fig. 71) (131); **Pêștera** cu **Prunii** „e peșteră cu un prun lângă ea” IV (132). La Nyarady CT nu găsim nici o peșteră cu acest nume; **Pêștera de la Mijlocu Cheii** peșteră mare (131). Nu este exclus să fie vorba de un alt nume al **Peșterii** lui **Binder** (v. Nyarady CT 113); **Pêștera Ficiôrilor** peșteră în versantul drept al Cheii, la care se ajunge foarte greu. „Acolo fugeau ficiorii să nu fie prinși la oaste” II (131). Cf. și Nyarady CT 100. V. și fig. 71. – **ficiôr** (pl. *ficiôri*), var. a lui *feciôr*; **Pêștera**

Hornárului II (127), [**] (131), IV (132) sau **Păștera Hornárilor I**, [*] (131), [**] (132), peșteră mare în versantul drept al Cheii (127, 131), descrisă amănunțit în Nyarady CT 108–111. V. și fig. 72, 74. – Este vorba de hornarul Ioan Kiss din Turda, care, căutând o comoară, la 13 august 1780, a coborât în grota periculoasă și nu s-a mai putut întoarce (v. ibid. 109). Varianta cu determinantul la plural (*Peștera Hornárilor*) s-a născut prin analogie cu *Peștera Feciorilor* și *Peștera Morarilor*; **Păștera Liliéilor** peșteră (127). Vezi Nyarady CT 103 și fig. 68 – *liliác* (pl. *liliáci*); **Păștera lui Bîndăr** peșteră în versantul drept al Cheii, cu o inscripție din anul 1574 și cu urme preistorice și istorice. V. Nyarady CT 113–116, 142 și fig. 44, 45, 75, 76 etc. (131) – *Binder Francisc*, moșier sas, originar de lângă Vinu de Jos, care a lucrat în Cheie în anii 1868–1869, căutând, probabil, comori (v. ibid. 113); **Păștera Modoloaiei I**, II sau **Păștera Modoloaiei** [*], Nyarady CT 99, 141–142 etc. peșteră în care Modoloaie „ierma cu oiile” I (131) – *Modoloáie*, spm. < *Modól*, n. fam.; **Păștera Morárilor**, acolo își culca morarii [de la morile din capătul de sus al Cheii] caprele” I (127) – *morár* (pl. *morári*); **Păștera Ungurească** peșteră în versantul drept al Cheii (127), în care s-au găsit cele mai multe obiecte preistorice. Vezi Nyarady CT 119–121, 135–139 și fig. 44, 45, 79, 83 etc.

Peșterile lui Balica v. Cetatea.

– Din *peșteră* (pl. *peșteri*).

PEȘTERŪICA „o gaură în Copăcelu Șipotului” II (132).

V. și *Groapa Peșteruichii/Peșteruicii*.

– Din *peșteruică*, dim. al lui *peșteră*.

PETREȘȚII DE JOS, ung. *Magyarpeterd*, vechi și pop. *Petrídu de Jos*, sat, reședința comunei cu același nume CJ. Până în secolul al XV-lea a fost un singur sat *Petrid*. At.: 1294 *terra Peturd Hassadata*, 1310 *Peterdy*, 1332 *sacerdos de Peturd*, 1366 *Petherd*, 1407 *poss. Peterd hungarialis*, 1415 *Peterd vngarialis*, 1417 *Peterd hungarialis*, 1480 *Magyarpetherd*, 1483 *Magyar Petherd*, 1493 *Alsopetherd*, 1504 *Peetherd*, 1733 *Magyar-Peterd*, 1850 *Magyar Petárd*, *Petrídu Ungureszk* (Suciú II 39).

– Numele *Petreștii de Jos* este dat de administrația românească, în 1925/1926 (v. Meruțiu JA 210).

Numele *Petrid* provine din numele magh. *Peterd* ‘satul întemeiat sau stăpănit de un Peter’, format din numele de botez *Peter* ‘Petrú’, cu suf. top. -d (v. Petrovici TU 116).

Este probabil ca *Peter* să fie traducerea românească *Petre*, conservat în toponimul *Dealul Petrii* din hotarul acestei localități.

Locuitorii, care-și zic *petridéni* (sg. *petrideán*), sunt agricultori și „băieși, lucrători la cariera de piatră”. Cei din *Petreștii de Mijloc* și *Petreștii de Sus* folosesc numele *Petrizélu* [petrizálu] (< *Petrid* + suf. -el) pentru *Petrídu de Jos*, iar locuitorilor le zic *petrizenéi* [petrizánéi] (sg. *petrizenél* [petrizánél]).

La recensământul din 18. III. 2002, în sat locuiau 696 de persoane.

PETREȘȚII DE MÍJLOC, ung. *Középpeterd*, vechi și pop. *Petrídu de Mijloc*, *Petrídu de Mijloc*, sat în com. *Petreștii de Jos* CJ. Până în secolul al XV-lea a fost un singur sat *Petrid*. At.: 1407 *poss. Peterd volachorum*, 1417 *Peterd volahalis*, 1434 *tres possessiones Petherd*, 1482 *utraque Petherd wolahales*, 1483 *Kezepsow Olah Petherd*, *Kezeppetherd*, 1484 *Kezeppetherd*, 1493 *Kewzeppetherd*, 1504 *Peetherd*, 1505 *Olah Petherd*, 1733 *Közép Peterd*, 1750 *Középső Peterd*, 1824 *Ketrídu gyin Mis<ok>*, 1850 *Petrídu din Mislok*, 1854 *Közép-Peterd*, *Petrídu de Mijloc* (Suciú II 39).

– Numele oficial *Petreștii de Mijloc* e dat de administrația românească în 1925/1926 (v. Meruțiu JA 210).

Pentru numele *Petrid*, v. *Petreștii de Jos*.

Locuitorii din *Petreștii de Sus* folosesc pentru *Petreștii de Mijloc* numele *Joseni*, iar locuitorilor le zic *josenéi* (sg. *josenél*).

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 180 de locuitori. Ei își zic *petridéni* (sg. *petrideán*) și sunt agricultori.

PETREȘȚII DE SUS, ung. *Felsőpeterd*, vechi și pop. *Petrídu de Sus*, sat în com. *Petreștii de Jos* CJ. Până în secolul al XV-lea a fost un singur sat *Petrid*. At.: 1407 *possessio in tribus possessionibus videlicet in Peterd hungaricali et duabus Peterd volachorum*, 1415 *Peterd vngarialis et volahales*, 1417 *Peterd hungaricali et utraque Peterd volahalis*, 1434 *tres possessiones Petherd*, 1461 *census quinquagesimalis de utraque Petherd nobilium*, 1470 *Felsewolahpetherd*, 1482 *utraque Petherd wolahales*, 1483 *Felsew Olah Peterd*, 1486

Olahpetherd, 1505 *Magyar Petherd et utraque Olah Petherd*, 1733 *Felső-Peterd*, 1824 *Petridu gyin Szusz*, 1850 *Petridul de Szusz*, 1854 *Felső-Peterd*, *Petridu de Sus* (Suciu II 39).

– Numele oficial *Petreştii de Sus* e dat de administrația românească în 1925/1926 (v. Meruțiu JA 210).

Pentru numele *Petrid*, v. *Petreştii de Jos*.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 107 locuitori. Ei își zic *petrideni* (sg. *petrideán*). Se ocupă cu agricultura și creșterea vitelor.

PETRÍDU DE JOS v. *Petreştii de Jos*.

PETRÍDU DE MÍJLOC v. *Petreştii de Mijloc*.

PETRÍDU DE SUS v. *Petreştii de Sus*.

PETRIZÉLU v. *Petreştii de Jos*.

PIÁTRA „stâncă” [*] (87); „locul unde o fost carierele de piatră pe vremuri” IV (141).

Piátra ai Rea un fel de piatră care se sfărâmă (124); **Piátra Bérchişului** „colț de piatră între hotare” [**] (132) – *Berchişu*, azi Borzești CJ; **Piátra Córbului** „e perete ca pe Cheie, oblu în jos” IV, „stâncă” V (132) – *corb*; **Piátra Látá** piatră mare (132); **Piátra lui Dănilă** loc șes, arabil (130) – *Dănilă*, n. pers.; **Piátra Périlor** „loc cu pietri, spini” II, „o fost peri acolo” IV (132) – v. *Păr*; **Piátra Únchiului** „spini, mărăcini, loc drept pe vârful Muntelui” II (132) – v. *Unchiu*; **Piátra Várului** „acolo s-o făcut var” II, „e piatră de var” [*] (132) – v. *Var*.

După Piátră (87). At.: 1791 *Dupa Pityáre* (SZTA 102); **La Piátră** teren arabil (123); **Pe Piátră** „deal cu piatră și teren arabil” [*], „dună; îi numa piatră acolo” [**] (127). At.: 1765 *La Pityáre in Szarkáde* (SZTA 114); **Su Piátră** „is polmoane [= terase] de piatră” I (131); „poiană cu spini” I, „loc drept sub Piatra Perilor” II (132); **Su Piátra Bérchişului** pădure (132); **Su Piátra Córbului** (132); **Su Piátra Únchiului** (132); **Su Piátra Várului** (132).

V. și Baia de Piátră, Casa de Piátră, Fântâna de Piátră, Părau de după Piátră.

Piétrile Álbe „colți de piatră albă” II (121); „piatră albă, stânci mari” I (141); **Piétrile Lúpului** „coaste cu pietri, ieșite-n afară de se vâd negre și când ninge” IV (141) – *lup* sau *Lup(u)*, n. fam. (127, 130, 133).

Su Piétrii teren arabil (123).

– Din *piátră* (pl. *piétrí*).

PICIÓR. **Picióru** lui Bideșcut „picior de deal care întră ca o măsea în vale” IV (141) – v. *Bideșcutu*; **Picióru Sardăului** „creastă până în vale” I, „deal înalt cu piatră până-n vale; îi colț cu cărare pe mijloc” IV, „dună pe-o coastă” V (141) – *Sardău*, probabil n. pers.; **Picióru Tămășóii** „e o vână de pădure, coamă în jos” I (124) – v. *Tămășoia*.

– Din *piciór* (de deal, de munte) ‘ramificație de deal sau de munte între două văi ori pâraie, culme, muchie, spinare’.

PICIORÁGU „deal mare, loc rău” II, „muchie” III (88).

– Din *piciórág*, augmentativ al lui *piciór* (v. *supra*).

PICULÉȚU „dul de pământ, o ți’ de ridicătură” I, „delușor, mamelon alungit și rotund” II, „dună de deal, holub mare” [*] (129); „on bumbuleu” I, „teren nalt, on bumbuleu” II, „ridicătură; îi chiar bumbuleu, că-i rotund” [*] (130). At.: 1775 *Un Yurvu Pikuletzuhj* (SZTA 239); „țuclui de deal” I, II, „vârv rotund de deal” III, „cea mai înaltă culme din fânașul nostru” IV, „vârv de deal țucluiat” [*] (152).

După Piculét teren arabil (129); „fânaș din jos de Piculét” [*] (152).

V. și Părau Piculeșului.

Piculéțele „răzoare” I, „loc răzoros” II, „dâlme alungite” [*] (131); „is două dâlme” I, „două dealuri” III, „două dealuri ca niște boghi de fân” V (132).

Su Piculéțe teren arabil.

– Din **piculét* (pl. **piculéțe*) ‘deal conic, moviță, vârv de deal’ < **pic* + suf. -*uleț* (Loșonți TRFR 91).

PICURÉL. **La Picuréle** „este o fântână; picură apa dintr-on perete cum picură la cazan țuca” II, „e în Valea Rea; curge, picură apa de sus” [*] (130).

– Din *picurél* (pl. *picuréle*), dim. al lui *pic(ur)* ‘strop, picătură’.

PIETRÁRU „pădure; loc pietros” I, „coaste mai pietroasă” III (87); „teren cam cu piatră; este și o baie de piatră acolo” I, „loc mai dâmburos cu zurai de piatră mai mărunță” IV (89); „loc pietros” I–III (122); loc cu pietre mari, „cu

bolovani mari, ca mesele" III (127), „loc mai pietros" II (132); „loc cam pietros" III (133).

Su **Pietrâr** teren arabil (122).

V. și **Coastea Pietrarului**.

— Din **pietrâr** 'porțiune de teren cu multe pietre sau acoperită cu piatră (sfărâmată)' < lat. *petrarium* 'loc pietros' (Loșonți SSE 109).

PIETRICEAUA „o bucată de loc îi numa piatră" IV, „îs mai multe pietri acolo" [**], „e de la Zarie în sus" [***] (88). At.: 1760 *La Petrise* (SzTA 80, 84), 1799 *Lă Petrise* (ibid. 87); „loc drept, arător" I, „într-o parte e puțin pietros" [*] (126); „loc mai pietros" I (129); deal cu pietre (131); **Pietricea** I–III sau **Pietrucea** [*], [**] pășune cu niște pietre mari, „loc pietros" III (122).

Pietrucea fânaș cu „piatră mai zdrobicioasă" III (127).

V. și **Bălțile de la Pietricea, Coastea Pietricelii, Colțu Pietricelii, Fântâna de la Pietricea, Pârău Pietricelii**.

Pietricéle „loc cu pietre multe" I (87); coastă cu pietricele (133).

— Din **pietriced** (pl. **pietricéle**), dim. al lui **piatră**.

PIETRÎȘU „loc cu piatră, pietriș deasupra Hagăului" IV (89); parte de sat (121; 124); pădure (123); „loc pietros pe deal" IV (132). At.: 1765 *Peszte Petris* (SzTA 67).

— Din **pietriș**.

PIETRUCÉAUA v. **Pietricea**.

PIȘOIÉȘTI parte de sat (88).

— Din n. grup. **pișoiéști** < **Pișoi**, por.

PISPĂCÉȘTI uliță.

— Din n. grup **pispăcēști** < **Pispăc**, por.

PÍTELE „dâmburi, dâmburele ca pitele" IV (89).

— Din ***pítă** (pl. **píte**) 'dâmb de forma unei pâini', sens evoluat prin metaforă de la **pítă** 'pâine'.

PLÁIURI, ung. *Hagymás*, *Tordahagymás*, pop. *Hājmas* [hājmas], (rar) *Hāsmas*, sat în com. Petreștii de Jos CJ. At.: 1381 *Hagymásmezew*, 1435 *poss. Hagymas*, 1456

poss. Haghmas, 1500 *poss. Hagmas*, 1505 *Hamos*, 1733 *Hagymás*, 1750 *Hamas*, 1824 *Hesmas*, 1854 *Hagymás*, *Hāsmas* (Suciul II 45).

V. și **Dealul Hājmașului, Valea Hājmașului**.

— Numele oficial **Plăiuri** a fost dat de către autoritățile românești în 1925/1926 (v. Meruțiu JA 210).

Forma populară **Hājmas** (> *Hāsmas*) provine din top. magh. *Hagymás* < *hagymás* '(loc) cu ceapă (sălbatică)' < *hagyma* 'ceapă' + suf. -s. Cf. și Weigand *Orts*. 21, Kiss FNSz II 664. Pentru gy maghiar evoluat în graiurile românești la j, v. Petrovici SDT 184.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 223 de locuitori. Ei își zic *hājmasēni* (sg. *hājmasēn*) și se ocupă cu agricultura.

PLEAȘA v. **Pleșu**.

PLEȘCŪȚA „loc fără pădure, cu pietri" IV, fânaș lângă Pleșa (88). At.: 1760 *La Pleskutza* (SzTA 81, 82, 86); teren arabil; a fost pădure mare (125); „îi goală, goală o fost că-i numa zurai" I, coastă pleșuvă (130).

V. și **Coastea Pleșcuții, Dealul Pleșcuții, Valea Pleșcuții**.

— Din n. top. **Pleșa** + suf. dim. -(i)cușă sau din ***pleșcūtă**, un diminutiv cu suf. -(i)cușă, de la adj. **pleș**, **pleăș** 'despre dealuri, munți etc.) lipsit de vegetație, golaș, pleșuv' ori, cu suf. -ușă, de la adj. **pleșc**, -ă 'idem'. Cf. **plēščă** 'chelic, pleșuvic' (DLR), n. top. **Pleșca, Pleșcuțu** etc. (Iordan TR 118; E. Janitsek, *Probleme de interferențe româno-ucrainene (Relații între macro- și microtoponimie)*, în SO I 232–234, 240; Faiciuc *Drag*. 313; Vișovan TVI 278 etc.). Pentru suf. -(i)cușă, v. Pascu *Suf*. 158, Mărgărit ISE 152.

PLEȘÉȘTI parte de sat (88).

— Din n. grup **pleșéști** < n. fam. **Pleșa** (127, 130) sau **Pleș** (87).

PLÉȘU „pădure" I–III (119); pășune cu mărăcini; a fost pădure (120); „acolo-i numa colți de piatră și câte un fir de iarbă" I, „pășunat gol, cam fără lemne" III (127); „dălmă mare cu piatră, fără copaci" I (132); pădure pe deal (152).

Pleșa coastă cu fânaș (88).

Dúpă Pleș groapă (132); **Su Pleș** teren arabil (119; 124).

V. și **Buza Pleșului, Pârău Pleșii**.

Pléşii Pădurii din Jos coastă cu ceva tufe (130).

V. şi *Coastea Pleşilor*.

– Din adj. *pleş*, *pleăşă* ‘(despre munţi, dealuri etc.) lipsit de vegetaţie, golaş, pleşuv’ (cf. DLR).

PLÍSCOVU teren arabil în pantă (92).

PLITÁNII [plitán] coastă arabilă (152).

– Din n. grup. *plitáni*.

PLOP. La Plop „o fost on plop mare acolo” II (123).

V. şi *Moara cu Popu Bătrân, Părâu Ploilor*.

– Din *plop* (pl. *plopi*).

PLOPIŞU teren arabil în marginea pădurii (87); „erau plopi mulţi acolo” I (125).

– Din *plopiş*.

PLOPIŞTE. Plopiştele „pădure cu mulţi plopi” III (119).

– Din *plopişte* (pl. *plopişti*) ‘plopiş’ (v. DLR).

POÁRCA pădure mare (129). At.: 1737 *az Porka* (SzTA 90).

Su Poárca teren arabil (130). At.: 1775 *Szub Porka* (ibid. 239).

– Din *poárcă* ‘scroafă (sălbatică)’.

POÁRTĂ. Poárta Mănăstirii locul unde-i întrerupt şanţul din jurul Mănăstirii (130) – v. *Mănăstirea*.

– Din *poártă*.

PODERÉIA v. *Podereu*.

PODERÉIU v. *Podereu*.

PODERÉU platou cu pomi (87); „teren din sus de şosea, oblu ca masa” I (89); „loc mai drept pe creasta unei coaste” I (152).

Podereiu I sau **Poderéii** II „aşezătură faină, sus pe deal” I, „loc şes deasupra unui deal” [*], terasă (127).

Podereia „deal mare, lat; deasupra-i oblu” II, „loc mai sus” III, „platou frumos” [*] (119).

– Din *poderéu*, *poderéi*, *poderéie* ‘platou, terasă’ (Loşonţi TRFR 199–202).

PÓDU¹ „pod peste Vale” I (126); „pod peste Valea Satului” I, [*] (133).

Pódu de la Rotărăşti (133) – *rotărăşti*, n. grup < *Rotăr(u)*, n. fam.; **Pódu de la Rucu**, „e pe Părâu Hârciloabelor” [*] (133) – *Rucu*, por.; **Pódu Filii** pod (119) – v. *Filea*; **Pódu Hăjdăţii** „pod peste Hăjdate” I, II (131) – v. *Hăjdate*; **Pódu lui Honcău** „pod peste Vale” [*] (87) – *Honcău*, por.; **Pódu lui Ispás** „poduţ făcut de unul, Ispás” IV (152) – *Ispás*, n. pers.; **Pódu Lúpii** „pod peste un părâu” I (152) – *Lúpea*, n. fam.; **Pódu Petridului** pod peste valea ce vine de la Petreştii de Sus (131) – v. *Petridu*; **Pódu Pópii** „pod în sat, lângă casa popii” IV (88) – *pópă*; **Pódu Rújii** „pod peste Valea Rújii” (92) – Cf. *Ruja*, n. fam. (PACJ 233); **Pódu Sátului** „pod mare, la şosea” I (123) – v. *Sat*; **Pódu Sărăţii** pod (131) – v. *Sărata*; **Pódu Vechi** pod peste un părâu (130).

La Pod fânaţ (126); **La Pódu Indólului** „o fost pod peste Valea Indolului” [***], „o fost pod acolo; l-o mutat mai jos” [***] (127). At.: 1765 *La Podu Indolului* (SzTA 114); **La Pod la Răitea** teren în vecinătatea podului peste Părâu Răitii (120). At.: 1776 *Lá Pod Lá Rétyá, Lá Podu Rétyi* (SzTA 10).

V. şi *Dálma de la Pod, Dosu Podului, Faţa Podului*.

Între Póduri „teren arabil; o fost mai multe podeţe peste păraie” II (152).

– Din *pod* (pl. *poduri*).

PÓDU² „platou cu case şi grădini” I (87); „teren drept pe vărvul dealului” I, „loc aşezat pe deal” II, „platou” III (88). At.: 1716 *Pod* (SzTA 80), *In Pod* (ibid. 81, 85) etc.; „teren plan deasupra satului” I (89); „platou deasupra terenului arabil” III (119); „loc drept” I, II (123); teren mai drept pe deal, platou (124). Necunoscând semnificaţia apelativului din care provine toponimul, Janitsék ST 86 reproduce explicaţia fantezistă a unui informator: „Sub pământ trebuie să fie goluri acoperite cu pietre mari. Când plugul ară pământul, acesta sună ca un pod când treci peste el” [sic!].

Deasupra Pódului păşune (89); **Su Pod** coastă (124).

V. şi *Groapa Podului, Muruna Podului*.

Pódurile „loc drept pe deal” II, „îs tă [= tot] răzoare; îi exact ca nişte trepti” III (132). At.: 1749 *In Pedury* (e este o greşeală în loc de o), 1761/1808 *La Podur*, 1765 *In Poduri* (SzTA 67); „îs cam două-tri locuri mai drepte” I (152).

– Din *pod* (pl. *poduri*) ‘suprafață plană în regiune de munte sau de deal; terasă, platou’ (v. DLR, Loșonți TRFR 192–194).

PODÚŤ. La Podúť „loc în pădure” III, „o fost ceva pod de trecere” IV (125); „o fost ceva podet peste vale” I (133).

– Din *podúť*, dim. al lui *pod*.

POIÁNA uliță și câmp (87). At.: 1791 *Lá Pojána* (SzTA 102); „acolo s-o găsit ceva obiecte, oale mari, când s-o săpat [fundatia la] o casă” I (119); teren arabil (122; 130); pășune și fânaț (152).

Poiána ai Máre „loc mai deschis, dar cu pădure” IV (141); **Poiána ai Mică** „coaste cu pădure” I (141); **Poiána Bózi** [pojána bózi] „amu-i acoperită de pădure” II, „așezătură lângă pădure, unde, probabil, se putea face o boaghe” [*] (131) – *boághe* ‘căpiță, claie de fân’, care, la G.-D. sg. și N.-Ac. pl., are în zonă forma *bozi*. Cf. și ALR II SN I h 133/250, ALRR – Trans. IV h 437/307, 308 ms.; **Poiána Ciúnghei** [pojána súngi] „poiană” IV, V, [*] (132) – *Ciúnga*, probabil n. pers.; **Poiána de Lături I**, IV, [*] sau **Poiána de Lături II** „ea-i mai în margine; helelalte o fost mai la mijloc” II, „fi la marginea satului” IV (125) – *lătură* (pl. *lături, lături*); **Poiána de la Vălea Súrđă** pășune (125); **Poiána Fării** „poiană” I, „loc rotogol între păduri” II (127). At.: 1765 *In Pojána Téri* [sic!] (SzTA 114) – *Férea*, n. pers.; **Poiána Iléștilor** teren arabil (125) – *iléști*, n. grup < *ilea*, n. fam. (88, 89, 92, 120, 124, 126, 128, 129); **Poiána lui Ciórtea** „poieniță” IV (152) – *Ciórtea*, n. fam.; **Poiána lui Toáplec** [*] (152) – *Toáplec*, n. pers.; **Poiána Mânzată** poiană cu baltă (130); **Poiána Oárbă** „poiană într-o fundătură” IV (141); **Poiána Onúťului** „poiană mică” II (130) – *Onúťu*, hip. < *Ionúť*; **Poiána Rotogoálă** „poiană mare” IV (132); **Poiána Sócului** „loc drept pe creasta dealului, poiană” I (152) – v. *Socu*; **Poiána Străicúťii** [pojána străicúťi] II, [*] sau **Poiána Streicúťii** [pojána streicúťi] I poiană pe o groapă cu o fântâniță. Se zice că un copil ar fi aruncat în fântâniță „straița cu pită” I a altui copil (130) – *străicúťă, streicúťă*, dim. curent în graiul local și în zonă, neatestat de DLR, al lui *stráitřă* (= *tráistřă*).

V. și *Pădurea Poienii, Părđu din Poiana de Laturi, Părđu Poienii, Rátu Poienii, Tăietura Poienii*.

Poiénile fânaț și teren arabil (88). At.: 1760 *In Pojin, In Pujin, In Pojinile, In Pojen* (SzTA

80), *In Pojenile, In Pojény* (ibid. 83) etc.; „loc mai drept. Cândva ar fi fost poieni” I, „teren arabil și fânaț” [*] (124); pășune în marginea satului (125); „goluri de pădure” II (128).

– Din *poiánă* (pl. *poiéni*).

POIÁŤĂ. Poiéțile teren drept, mai apăsos; „acolo oarecând o fost poieți” I, II (122).

V. și *Bolboana dintre Poiéți*.

– Din *poiátă* (pl. *poiéți*) ‘grăjd’.

POIENÍŤA fânaț (88). At.: 1760 *In Pojánitze* (SzTA 85), 1799 *In Pojenitze* (ibid. 88); poiană lângă o pădure (128); teren arabil și fânaț (130); pășune (152).

Poienița Simului [pojeníťa símului] „amu-i pădure” I (152) – *Sim(u)*, n. fam. (PACJ 244, 245, 400) sau hip. < *Gherasim*.

– Din *poieníťă*.

POJÁRU „o fost tăietură și o ars” IV (152).

– Din *pojár* ‘foc mare, incendiu’.

POJĂRĂTÚRA v. *Pojerătura*.

POJERĂTÚRA „poiană. O fost pădure oarecând aici și s-o ars” I (92); **Pojerătúra I-III** (122), [**] (128) sau **Pojărătúra** II (128) pășune cu tufe (122, 128); **Pojerătúra III** sau **Pojărătúra IV**, V pădure (132).

Deasupra Pojerătúrii (122).

– Din *pojerătúră, pojărătúră*, var. ale lui *pojeritúră*, cunoscut de DLR, din Buru CJ, cu sensul ‘loc devastat prin foc într-o pădure’.

POLMÓN. Polmoánele „rânduri de stânci [în Cheie]” I, „ședau [oamenii] ca pe polmon acolo sus” [*] (131).

– Din *polmón* (pl. *polmoáne*) ‘prispă naturală’ (v. Loșonți TRFR 211).

POLOMÍDA [polomínda] teren arabil pe coastă (120). At.: 1776 *Lá Polomnyide, in Polomnyide* (SzTA 11), *La Polomida* (ibid. 12).

Su Polomíďă teren arabil (120). At.: 1776 *Szubi Polomnyide* (ibid. 11).

V. și *Capu Polomizii*.

– Din *polomíďă*, var. a lui *pălmíďă*, numele plantei.

PÓPA „rât pe valea ce vine din hotarul Berchișului” I, „rât pe vale în sus, între Borzești și noi” [*] (132).

– Din n. fam. *Pópa* (88, 89, 92, 119–130, 133, 152) sau *pópă* ‘preot’.

PORDÉIU pantă lină ce coboară spre municipiul Turda. „Se spune că o fost cândva acolo sat, Pordei se numea; sânt urme de fostă așezare” I (141). Într-adevăr, Suciul II 388 atestă localitatea la anul 1291, în forma *Pordoy*. Ulterior a dispărut. Numele locului apare în documente din secolul al XVIII-lea: 1739 *az Pardeban az Tordai ut mellet*, 1743 *Az hoszszo Pardon, Az rövid Pardon* (SzTA 137), 1847 *A' Hosszu pardéban* (ibid. 138).

V. și *Părău Pordeiului*.

– Din top. magh. *Pordoy*.

PORUMBÉL. Porumbéii „o fost porumbei, spini; teren cu răzoare” III (120). At.: 1776 *Lá Porumbéj* (SzTA 11).

– Din *porumbél* (pl. *porumbéi*) ‘porumbar (*Prunus spinosa*)’.

PRÍCEA deal cu pădure (127, 130).

Su ai de Price pășune (123).

V. și *Pădurea de Price, Vârnu Pricii*.

– Din [*Pădurea de*] *Price* < *price* ‘ceartă, neînțelegere, dispută; problemă litigioasă’.

PRIGOÁNA pășune. „O fost pădure de mestecăn. Acolo o fost o cruce mare și la Ispas se strângea lume din satele vecine și [preotul] făcea slujbă” II, „acolo se serba Ziua eroilor la Ispas” III (122).

– Ca nume de pădure, *Prigoană* a fost înregistrat de Frățila STD 147, la Micăsasa SB, și explicat din *prigoaná* ‘locul unde se gonește vânatul’. Cf. și *prigoaná* ‘ceartă, neînțelegere, dispută’ (DLR) sau *Prigoană*, n. fam. (PACJ 222).

PRILÓGU „fășie de teren între Valea Satului și drum” III (133).

Prilógu Lat fânaț (127). At.: 1765 *In Pirlogu latu* (SzTA 114).

Prilógele „loc mai drept, arabil” III (119); teren arabil și fânaț (120). At.: 1776 *In Priláze* (SzTA 10); teren arabil, în pantă (132). At.: 1648 *Az Pirogabán* [!], *Az Prilogaban*, 1737 *Az Preluse* [!], *In Preláze*, 1749 *La Perlog*, 1761/1808 *In Priloze* (ibid. 67), 1765 *In Pirlose*, *In Pirlog*, 1814 *Pe Priloze* (ibid. 68); livadă și fânaț (152).

Su Prilóge fânaț (132).

– Din *prilóg* (pl. *prilóge*) ‘pârloagă’.

PRÍPONU v. *Priporu*.

PRÍPORA v. *Priporu*.

PRÍPORU „loc mai costos” II (87); coastă, pantă abruptă (127); deal cu terase, „hăl mai abrupt deal” [*] (129); „groapă care urcă în sus ca un fel de troacă” II (133).

Príponu „loc în pantă” I, „coaste mare” II (119); pantă, coastă (130); „loc urât” I, „e su pădure” [***] (131). At.: 1737 *Pripor* (SzTA 110); „loc arabil între două râpi” III (152).

Prípóra I, III sau **Prípona** [*] „răzor mai înalt, mare” I, „dălmă, pantă” [*] (121).

Príporu Dómnului fânaț pe pantă. „O fost proprietatea unui om mai bogat de aici din sat” I (133) – *domn*; **Príporu** Vichii „pantă cu mai multe terase” I, „piept de deal” II (129) – *Vică*, n. pers.; **Príporu** Vilúchii pantă (133) – *Vilúcă*, hip. de la *Gavrilúcă*; **Príponu** *Contrășului* „o ți de înclinătură” I, pantă (152) – *Contrăș(u)*, por. Cf. și n. fam. (PACJ 88).

Dúpă Prípor teren arabil și fânaț dincolo de *Pripor* (129); **Su Prípon** fânaț (130).

V. și *Coasta Priporului, Fântâna de după Pripor, Groapa Priporului*.

Priporole „pantă mare și răzoare mari” I (128), **Pripoárele** „deal mare” I, „deal mai izolat ce se lungește spre Micuș” II (129).

– Din *prípor*, *prípór*, **príporă*, *prípon*, **príponă*.

PRÍZLOPU „groapă” II, „șa; pe aici trece o șosea la Valea Ierii” III (88). At.: 1760 *In Prizlop* (SzTA 80), *La Prizlop* (ibid. 81), *In Prézlop, La Prizlop* (ibid. 84).

– Din *prízlop*, var. a lui *prislóp* ‘pas, șa, curmătură’ (Petrovici STD 235).

PRÓNDOSU V (141), **Prúndoșu** I (141) sau **Prúndușu** III (132) „pantă de deal cu mult zurai” I, coastă cu grohotiș (141).

– Din n. top. magh. *Porondos* < *porondos* ‘prundus’.

PRUN. **Prúnii** „o fost pruni acolo” I, II (121); „sânt pruni; o fost o casă cândva” II (127); „acolo o fost o hodaie; sânt rămășițe de pruni” II (132).

Prúnii lui **Filimón** fânaț (120). At.: 1776 *Dupa Pruniilor aluj Szima Silimon* (SzTA 11) – *Filimón* [šilimón], n. pers..

V. și *Peștera cu Prunii*.

– Din *prun* (pl. *pruni*).

PRUNDĂRU „loc cu multă piatră prundoasă” II (119).

– Din *prundăr*.

PRUNDOȘU v. *Prondoșu*.

PRUNDUȘU v. *Prondoșu*.

PRUNÍȘ, ung. *Magyarszilvás*, vechi *Silvasu Unguresc*, pop. *Sclivăș(u)*, sat în com. Ciurila CJ. At. 1297 *poss. Ziluas, Zyluas*, 1367 *villa Ziluas*, 1415 *Zylwas*, 1450 *Syluas*, 1461 *Zylwas*, 1499 *Sylwas*, 1587–1589 *Zyhoass*, 1733 *Szilvás*, 1750 *Szilvas*, 1760–1762 *Magyar Silvás*, 1850 *Szilvasu*, 1854 *Magyar-Szilvás*, *Silivaș* (Suciș II 62).

V. și *Calea Sclivășului, Dealul Sclivășului*.

– Numele oficial actual *Pruniș* este traducerea numelui maghiar *Szilvás*, făcută de administrația românească.

Numele popular *Sclivăș* a rezultat prin epenteza lui *c* în grupul *sl*, fenomen caracteristic subdialectului crișean, din *Slivăș* < (prin metateză) *Silvás* < magh. *Szilvás* < *szilvás* ‘livadă de pruni’ < *szilva* ‘prun’ + suf. *-s*.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 139 de locuitori. Ei își zic *sclivășeni* (sg. *sclivășean*). Sunt agricultori sau muncitori navetiști la Cluj-Napoca.

PRUNIȘÓR. *Prunișórii* „pantă; o fost pruni aici” IV (152).

– Din *prunișór* (pl. *prunișóri*), dim. al lui *prun*.

PUNTE. *Puntea Dési* „loc pe unde trecem peste o așezătură” VII (92) – v. *Deasa*; *Puntea Pópii* „punte peste Hăjdate” III (122) – *pópa*.

– Din *punte*.

PURECĂRU „îi o coaste în pășune” II, „rădicătură ca Gruiu” III, „deal nisipos. Are un fel de balast în el” IV (125).

– Din n. pers. (por.) **Purecáru*. Cf. și *Puricari*, încadrat de Iordan TR 319 printre numele topice provenite din porecle, *purecár*

‘omorător de purici’ (DLR), *puricár* ‘(prin nord-vestul Trans.) hoț’ (ibid.). Ar putea fi și un nume atribuit după particularitatea locului („nisipos”, „cu balast”). În această ipoteză ar fi vorba de un derivat, cu suf. colectiv *-ar*, de la *púreci* (pl.), cu sensul metaforic, neatestat, de ‘pietre (probabil închise la culoare)’. Cf., în acest sens, *puricei* (pl.), cu accepția „metaforică, necunoscută dicționarelor noastre”, de „țărănă pe care și-o aruncă, pe pielea udă, copiii la scăldat, cu scopul de a nu lăsa pe tovarășii lor să se îmbrace”, menționată de Iordan TR 458 (s. v. *Puricei*), și toponimele *Păduchiosul*, munte, *Puricoasa*, a căror semnificație „este mai degrabă «locală» decât «personală»” (ibid. 319).

PŪSTA grădină (122); „loc în marginea satului” II (125).

V. și *Părău de la Pustă*.

– Din *pústă* ‘teren viran’.

PUSTA-SÂNCRAI v. *Crăești*.

PUSZTAEGRES v. *Livada*.

PUSZTASZENTKIRÁLY v. *Crăești*.

PUTINEIU teren arabil în pantă (132). At. 1737 *La Putinel*, 1761/1808 *La Putyneij* (SzTA 67), 1814 *Pe Putyneij* (ibid. 68).

După *Putiniei* teren arabil (132).

V. și *Fața Putineilor, Vârșu Putineiului*.

– Din *putiniei* ‘trunchi scorburos servind ca ghizd la un izvor, la o fântână mică’. Din cauză că apelativul nu mai este viu în grai, forma nearticulată *Putinei* e considerată de unii vorbitori ca fiind un plural masculin. În acest fel a apărut forma de plural din compusul *Fața Putineilor*.

PUTUROĂSA „zglatină [= slatină] puturoasă sus la Făgetu Clujului” I, „loc puturos, zlatinos, apăsos” II (119).

– Din adj. *puturós*, *-oasă*.

R

RĂCHIUȘU v. Vălișoara.

RĂCOȘA „teren accidentat, cu gropi, păraie, râpi” I, „pădure” [*] (124).

V. și *Părău Racoșii*.

– Din top. magh. *Rákos* < *rákos* ‘cu raci’ (v. *Rachișu*). Pentru -a (final), cf. *Farkas* > *Fărcaș* (părău și sat [oficial: *Farcaș*] în NT), *Géres* > *Ghriș* (sat SM), *Kékes* > *Chichiș* (sat SJ) etc. Vezi Petrovici SDT 171.

RĂIU grup de case. „Probabil în bațjocoră le zice așa, pentru că se trece spre ei pe o uliță strâmtă și adâncă” II, „teren drept, îi frumos; acolo, peste părau, încontinuu sânt prune. Stau ca-n rai; era livezi mari” [*] (133).

– Din *rai* ‘loc frumos, roditor’ (v. Iordan TR 249). Cf. și n. fam. *Rai(u)* (PACJ 226, DNFR).

RĂCHICIOĂRĂ. Răchicioărele loc cu pășune și tufe, pe mijlocul căruia curge Părău Răchicioarelor (141).

V. și *Părău Răchicioarelor*.

– Din *răchicioără* (pl. *răchicioăre*) < *răchișă* + suf. -ioară.

RĂCHITÎȘU [răt’it’ișu] „o groapă, arabil” I, „nu sânt răchiți; are o răpă” III (88). At.: 1760 *La Rétityis* (SzTA 80, 83), *La Retyitis* (ibid. 84), 1799 *Lá Retyeris* [sic!], *Lá Retyitis* (ibid. 87).

– Din *răchitîș*.

RĂCHITEĂ. Răchițelele teren arabil și fânaț. „Probabil c-o fost răchiți” IV (125).

– Din *răchișă* (pl. *răchișele*), dim. al lui *răchitâ*.

RĂDĂCINĂ. Rădăcinile „loc cam sărac și cam rădăcinos” I, „loc argilos; se face pe el un fel de luțernă sălbatecă cu rădăcini foarte lungi” II (121); „loc arabil; din sus de el e pădure” I (130). At.: 1775 *In Redetsin* (SzTA 239).

V. și *Fața Rădăcinilor*.

– Din *rădăcină* (pl. *rădăcini*).

RĂSPITURILE v. Risipitură.

RĂSTOÁCA „niște delnișe, fânațe; printre ele trece Valea Hăjdății” I (128).

– Din *răstoacă*.

RĂȘINÁRU „is răzoare și pământuri bune” I, „răzoare; dungă așa la deal” II (131). At.: 1737 *Az Resinár* (SzTA 110).

– Din sprn. sau n. fam. *Rășináru* (PACJ 227, DNFR).

RĂZÓRU. Răzoru lui Ghéti [răzoru lui géti] „un răzor” (89) – Cf. n. fam. rom. *Gheți* (PACJ 127), magh. *Geczi* (ibid. 127); Răzoru lui Cocôș „răzor lat de vreo 40 m. Nu era arător. Cocôș l-o spart și l-o făcut productiv” III (120) – *Cocôș*, por.; Răzoru lui Mătei „răzor mare” II, „o fost a lui Mătei” [*] (120) – *Mătei*, n. b.; Răzoru Máre „o fâșie de loc nearat, răzor” I (124); Răzoru Márii Mitrului „răzor ce nu s-o mai putut lucra” I (128) – *Mária Mitrului*, sprn.; Răzoru Stréii III, IV, [*], [**] sau Coástea Stréii III, [***] „coaste” III, „dungă” IV, [**] (88). At.: 1760 *In Rozore Sztrinhuj* [sic!] (SzTA 81), *In Rozore Sztrinhuj* (ibid. 85), *Pe Reszore Sztrénj* (ibid. 86) – v. *Streaua*; Răzoru Șughérii „coaste rea, rea” IV, răzor (88). At.: 1760 *La Reszori Suger* (SzTA 80), *Rozoru Sudgéri* (ibid. 86), 1799 *Lá Rezoru Sugyeri* (ibid. 88), *Lá Rezoru Zsigeri* (ibid. 89) – v. *Șugherea*.

Su Răzoru lui Mătei „pământ arabil” III (120).

Răzoarele „is răzoare mai mari” III (119); „răzoare” I–III (125). At.: 1737 *La Rosoare* [sic!] (SzTA 221); „o fost răzoare; acumă s-o nivelat” I (129); răzoare mari (130; 131); Răzoarele [**] sau Răzoarele Aoășului [**] „răzoare. Încep de la Aoăș” [**] (88). At.: 1760

In Roszore (SzTA 80, 83), *In Részore* (ibid. 84) – v. *Aoașu*.

Răzoarele Muncelului „coastea aia cu răzoare de pe Muncel” [*], „răzoare și spinărai” III (133) – v. *Muncelu*; **Răzoarele Ogrăzii** „răzoare mari” III (88) – v. *Ograda*.
– Din *răzór* (pl. *răzoare*).

RĂCILE [rásile] „loc mai drept” I, II, „platou” III, „loc așezat” IV (132).

RĂPA răpă prin care trece drumul la pășune (92); răpă de unde se ducea pământ galben de lipit pe jos în case (131, 132). At.: 1737 (*Az*) *Ripa*, 1749 *In Ripa* etc. (SzTA 67, 110); răpă (133).

Răpa Besericii „răpă lângă beserică” IV (152) – v. *Biserica*; **Răpa Cântorului** „răpă lângă casa unui om ce-o fost cantor la biserică” I (128) – *Cântoru*, sprn. < *cântor* „cântăreț de biserică”; **Răpa Căprelor** „acolo erau acății și stătea caprele la amiază” IV (89) – *căpră* (pl. *căpre*); **Răpa Crépului** „răpă. Crepu a fost proprietar” I, „răpă” II, III (120) – *Crépu*, por.; **Răpa cu Acății** „răpă cu acății pe ea” I (128) – v. *Acăț*; **Răpa de la Búta** IV, [***] sau **Răpa Bútii** [**] „răpă care coboară până unde o șezut Buta” IV (152) – *Búta*, por.; **Răpa de la Căfănăș** „răpă” III (88) – v. *Căfănașu*; **Răpa de la Urminiș** „răpă, surpături” [**] (152) – v. *Urminișu*; **Răpa dintre Hotăre** „răpă între două proprietăți: Făgădaiele din Sus și Făgădaiele din Jos” I (128) – v. *Hotar*; **Răpa Ghișii** „răpă; începe de la casa lui Ghișă” II (123) – v. *Ghișă*; **Răpa lui Báboș** „răpă” I, „e înt’Aoaș” IV (88). At.: *In Ripa aluj Bábos*, *La Ripa aluj Bábis* (SzTA 86), 1799 *La Ripa aluj Babes* (ibid. 88) – *Báboș*, n. fam. (PACJ 44, DFNFR); **Răpa lui Cîrtea** „vine prin mijlocul hotarului în jos” [**] (152) – *Cîrtea*, n. fam.; **Răpa lui Cotúr** „răpă, mîncătură de apă” I (124) – *Cotúr*, por.; **Răpa lui Pópa Ilfe** „răpă” I, [*] (123) – *Pópa Ilfe*, n. pers.; **Răpa Márcului** „viroagă” I, „o răpă mare. Marcu o avut pământ pe lângă ea” IV (89) – *Márcu*, n. fam.; **Răpa Mándrúții** „răpă care coboară către Filea de Jos” III (121) – *mándrúť* sau *Mándrúťá*, n. f. ori n. fam. (DNFR); **Răpa Pichii** [rápa píti, rápa píki] „răpă” I, III (88) – *Pica* sau *Picá*, n. pers.; **Răpa Șerbului** „răpă, mîncătură de apă în Șerbu” II (121) – v. *Șerbu*; **Răpa Timiteului** „răpă lângă cimitirul pentru animale moarte” IV (152) – v.

Timiteu; **Răpa Zăpódii** „răpă” IV (125) – v. *Zăpodea*.

Dúpă Răpa [dúpă rápa] „e lângă o răpă mare” III, „e în dosu Răpii” III (132); **La Răpă** „groapă” I, III (133); **La Răpa Pichii** teren arabil (88); **Su Răpa Comórii** „loc bun” II (120) – v. *Comoara*; **Su Răpa lui Báboș** „loc drept” [***] (88). At.: 1760 *Subt Ripa aluj Babes* [v. (= ‘sau’) *Bábos*] (SzTA 81).

V. și *Capu Răpii*, *Vărvu Răpii*.

Răpile „sânt răpi multe” I (125).

Răpile lui Cároi „risipituri. Un ungur din Trascău [azi Rimetea AB] a avut teren aici” III (127) – *Cároi* [= magh. *Károly*], n. pers.

Între Răpi „teren arător între două răpi” I (88). At.: 1760 *Între Ript* [sic!] (SzTA 80, 84); „răpi” I, „îs mai multe răpi, îi și arător” II (125).
– Din *răpă* (pl. *răpi*).

RĂPȘOARĂ. Răpșoarele I sau Răpșoarele II, III „loc fain cum ieși din sat” I, „teren pe lângă drum, cam în pantă, care coboară spre sat” III (121).

– Din *răpșoáră* (pl. *răpșoare*), dim. al lui *răpă*. Varianta *Răpșoarele* s-a născut prin contaminare cu verbul *a se rupe*.

RĂTIOIU [rătioiú] I, [**] sau [rătioiú] II, [*, [***], „îi o pî’ de rât oblu, cam 70–80 ari” I, „șes arabil nu departe de Vale” II, „rât mălăștin” [***] (130).

– Pare o formă rezultată prin metateză din *Irtioi* (v. *supra*), contaminată cu *rât*.

RĂTU fânaș și teren arabil (123); „șes” II (127); „loc oblu, arător lângă Vale” I (152).

Rātu Bálíi „loc arător către Hăjmaș” II (130). At.: 1775 *In Ritu Bálí* (SzTA 239) – *Bálea*, n. fam. (126); **Rātu Bércii** „poiană în pădure” III, „loc cu tufiș, mai deschis” IV (88) – *Bérce(a)*, n. fam. (87, PACJ 53, DFNFR); **Rātu Besericii** „rât mare pe lângă Valea Hăjdății” I (92); teren în proprietatea bisericii (120; 121; 122) – v. *Biserica*; **Rātu Bicii** „rât sub pădure” II, „fânaș, lângă Valea Sălicii” III (119) – *Bica*, *Bicá*, n. fam. (PACJ 54, DFNFR); **Rātu Bocănului** „rât, poiană în pădure” III (88) – *bocán* ‘persoană originară din *Boc* [= sat desființat (17 febr. 1968), unificat cu satul Muntele Săcelului CJ’ (v. *Ghinea LRD*) sau *Bocan(u)*, n. fam. (PACJ 57, DFNFR); **Rātu Bódii** „e plantat de Ocolul silvic” [**] (87). At.: 1791 *La Ritu Bogyi* (SzTA 102) – v. *Bódea*;

Rātu Brângăoia „teren foarte drept, pășunat. Acolo ar fi fost o casă” I (124) – v. *Brângăoia*; **Rātu Chirilii** „rât” IV (89) – *Chirilă*, n. pers.; **Rātu Cioăanii** fânaț (88) – *Cioănea*, n. pers.; **Rātu Coțoflii** „rât” IV (89) – *Coțofle*, por.; **Rātu de la Arini** „rât” I (120) – v. *Arin*; **Rātu de la Rêtea** „rât” I (120) – v. *La Răitea*; **Rātu din Fumuri** „șes, mlaștină” III, „rât” IV (132) – v. *Fum*; **Rātu din Jos** „loc drept; a fost rât domnesc, a grofului” I (89); **Rātu din Sus** „loc oblu, lângă Vale; arabil și rât” IV (89); **Rātu din Tăieturi** III (87) – v. *Tăietura*; **Rātu Domnăsc** „șes pe lângă Vale. Era proprietatea grofului” I (152) – adj. *domnesc*; **Rātu Drăcului** „rât” I, [*] (131) – *drac* sau *Drăcu*, probabil por.; **Rātu Ghiurcii** [rātu d'urki] „rât cu niște izvoarele” I (119) – *Ghiurca*, n. b. sau n. fam. (DNFR, PACJ 127); **Rātu Hăitășilor** „rât; îl da la hăitași” IV (89) – *hăităș* (pl. *hăitășii*) „paznic de câmp” IV (89); **Rātu Hăjdăteanului** „o fost locul unui hăjdătean” I (89) – *hăjdătean* ‘om (originar) din Hășdate’; **Rātu Hăjdății** „rât pe lângă Valea Hăjdății” I (129) – v. *Hășdate*; **Rātu Ióvului** teren numit „după un om din Săliște, Iovu” IV (152) – *Ióvu*, n. pers.; **Rātu Júdelui** „teren arabil; o fost rât” I (92) – *júde* ‘primar, judecător’ sau *Júde*, n. fam. (87, 127); **Rātu Llii** „rât; o fost a unuia, *Lia*” I (133) – *Lia*, hip. < *Vasilie* (< *Vasile*); **Rātu lui Barău** „rât” III (133) – *Barău*, n. fam. (DNFR); **Rātu lui Córdai** „rât” I, „o avut Córdai o delniță cumpărată acolo” II (123), „rât pe Valea Săliștii” II (128) – *Córdai* [córdai], n. pers.; **Rātu lui Costán** II sau **Grédina** lui Costán III „rât lângă Vale” II (119) – *Costán*, n. pers.; **Rātu lui Hólodi** „fânaț. Holodi îl chema pe bătrânul a cui a fost locul mai demult” I (89) – *Hólodi* [hólodi], n. pers.; **Rātu lui Pulhău** „fânaț într-o pădure” I (88) – *Pulhău*, por.; **Rātu lui Șimon** „rât” I, III (127) – *Șimon*, n. fam. (119, 130); **Rātu lui Toăplic** fânaț (119) – *Toăplic*, por.; **Rātu Măre** „o fost fânaț și arabil. Amu-i pescărie” I (123); **Rātu Mórii** „rât lângă Moara lui Filip” II, III (119); „rât lângă Vale” II (128) – v. *Moară*; **Rātu Neamțului** „rât rogozos” I pe lângă Valea Hăjdății (126) – *Neamț(u)*, n. fam. (88) ori por. sau *neamț*; **Rātu Opîncii** fânaț care, după spusele a trei informatori, s-ar fi vândut cândva pe o pereche de opinci (141) – *opîncă* (pl. *opînci*); **Rātu Ogrăzii** „teren mai drept, poiană” I (124) – v. *Ograda*; **Rātu Ónului** „rât a fost; acumai arabil” IV (89) – *Ónu*, hip. < *Ion*;

Rātu Păsării pășune (119) – *Păsăre*, por.; **Rātu Pénii** „teren drept, pășunat, loc mai așezat su pădure” I (124) – v. *Pana*; **Rātu Poiénii** „poiană; o fost rât, fânaț” I, „pășune” [*] (87) – v. *Poiana*; **Rātu Pópii** „a fost clejle bisericească” I (129) – *pópă* ‘preot’; **Rātu Sătului** „luncă, loc oblu” I, „tot satul avea câte 6 ari de punca zarzavaturi, câncăpă. Îi chiar lângă sat” III (120); „rât de la sat în jos” [**] (152) – v. *Sat*; **Rātu Sôcilor** „poiană; sânt soci acolo” I (124) – v. *Socu*; **Rātu Șipotului** fânaț pe lângă Șipot (88) – v. *Șipotul*; **Rātu Tăurului** fânaț pentru întreținerea taurilor comunale (89; 119; 120; 122); **Rātu Tăurilor** „fânaț; teren de-a satului” [*] (129); fânaț (141) – *tăur* (pl. *tăuri*); **Rātu Tămășoii** „rât” I (124) – v. *Tămășoia*; **Rātu Tăului** „rât lângă tău” I (129) – v. *Tău*; **Rātu Țipreanului** „rât lângă Moara Țipreanului” II (128) – *Țipreanu*, por.; **Rātu Ungurilor** era proprietatea unor unguri din Săvadisla (128); „rât, fânaț” I (132). At.: 1648 *Az magiar reitibe[n]*, 1737 *La Retu unguruj* [!], 1749 în *Ritul Ungurului*, 1761/1808 *La ritu Ungarilor* [!] (SzTA 67) – *ungur* (pl. *unguri*); **Rātu Văcălesc** v. *Rātu Văcăresc*; **Rātu Văcăresc** „rături” I, „acolo dormea vitele” IV (125); **Rātu Văcăresc** I, III, IV, [***] sau **Rātu Văcălesc** II, [**] „pășune pe lângă Vale unde se adăpa vitele” III (152) – adj. *văcăresc* < *văcăr* sau, mai puțin probabil, *Văcar(u)*, n. fam. (122, 126, 128); **Rātu Viérului** fânaț sătesc dat în folosință familiei care întreținea vierul satului (92) – *vier*.

V. și *Fața Rătului*, *Fântâna de la Rātu Ogrăzii*, *Fântâna Rătului*, *Fântânița de la Rātu Penii*, *Groapa de la Rātu Júdelui*, *Moara din Rât*, *Părău de la Rât*, *Valea Rătului*.

Răturile „fânațe; îi în stânga văii” I (131).

[răturile lui t'it'ói] I sau [rātu lui t'it'ói] III „o fost rături înainte” I (119) – *t'it'ói*, n. pers., disp.

După Rături „fânaț” I, II (125). At.: 1737 *Dupe Retur* (SzTA 221); **Su Rături** „pășunat; o fost oarecând fânațuri” I (133).

– Din *rât* (pl. *rături*) ‘fânaț’.

RĂSPITURILE v. Risipitură.

RÉCEA fântână cu apă rece (124; 127; 131; 132).

La Récea „poiană mare” I (124); **Péste Récea** teren arabil și fânaț dincolo de Récea (132). At.: 1765 *Peszte Retse* (SzTA 68).

V. și *Gredina de la Recea*.
– Din **Fântâna Réce*, prin omiterea determinatului.

RIGOȘEȘTII parte de sat II (88).

– Din n. grup *rigoșești*.

RIMÉTEA „un teren mai drept, pășunat” I, „pădure împădurărită” [*] (124).

V. și *Părău Rimeji*.

– Din top. magh. *Remete* < *remete* ‘sihastru’. Cf. și Drăganu TI 113, nota 10; Simona Goicu, *Termeni creștini în onomastica românească*, Timișoara, 1999, p. 175–176. După unii autori, magh. *remete* a fost împrumutat în românește sub forma **rimete*, **rimite* (Janitssek ST 79, 87; idem CM 72) sau *rămete*, pl. *râmeji* (Simion Dănilă, *Oiconimul Remetea și variantele sale. O controversă*, în „Dacoromania”, serie nouă, VII–VIII, 2002–2003, p. 180) și, în consecință, toponimele *Remete(a)*, *Rimetea*, *Râmeji* etc. ar fi creații românești.

RISIPITURĂ. **Risipiturile** [risipit'iturile] I, II, [*], *Răspituri* (Nyarady CT fig. 27 [nr. 6]) sau *Răspituri* (ibid. 183), „loc risipit, se duce în jos” I, „loc rupt de apă, tot luncă” II (131).

– Din *risipitură* (pl. *risipituri*) ‘ruptură de teren, surpătură, prăpastie’.

ROCOCHEĂȘU [rocoț'eșu] „coaste, arător” I, „drum rău pe care mergeam la Cluj” II, „teren arabil în marginea hotarului” IV, „teren arabil, cam dâmburos, către Comițig” [*] (152). At.: 1684 *az Rakottyás Toban* (SzTA 103).

– Din top. magh. *Rakottyás* ‘Răchitiș’ < *rakotya* ‘răchită’ + suf. -s.

RÓDOȘU „fânaț pe un părau la deal” I, „pantă, nu prea mare, teren mlăștinos” III (127). At.: 1762 *a Rodásuluj*, 1765 *La Rodos* (SzTA 114).

V. și *Dealul Rodoșului*, *Drumul Rodoșului*, *Fundu Rodoșului*, *Părău Rodoșului*.

– Din n. fam. *Rodoș* (DNFR).

ROGÓZ. **Rogoázele** loc drept cu rogoz sub Dealul Popii (89); „era cosalău [= fânaț]” I, „acuma i-lac de pești” II (123); „fânaț rogozos” I, „lunca asta în continuare la Tău Petridului” II (128); „loc apătos cu rogoz” I (129); „fundoaia aia; sânt halaie acolo” I (130); „loc rogozos, mlăștinos, rovină” I (131). At.: 1648 *Rogozannak hinak olahul* (SzTA 66).

V. și *Dealul Rogoazelor*, *Părău Rogoazelor*.
– Din *rogóz* (pl. *rogódze*).

ROIÉȘTII „grup de case, lângă Luncă” II (133).

– Din n. grup *roiéști* < *Róiu*, por.

ROȘÉĂLĂ. **Roșélele** „sânt niște bălți cu apă roșie” I, „bălți cu apă ruginie” II (125). At.: 1737 *La Rusele* (SzTA 221).

– Din *roșéálă* (pl. *roșéle*) [aici:] ‘(baltă cu) apă ruginie’.

RÓVINA „teren arabil, mlăștinos” I, „era rovină oarecând. Acum îi arabil” IV (88). At.: 1799 *In Rosine* (SzTA 87); „e loc așezat, o fost mlăștinos” I, „loc gârlos” III; [alt loc:] „rât cu rogoz” III (120). At.: 1776 *La Rosine* (ibid. 11); loc mlăștinos, apătos (121; 124); „fânaț; loc cam zglătinos, rogozos” II (126); loc apătos (128; 129).

Róvina Bătălfehii pășune (119) – *Bătălcea*, n. pers.; **Róvina Bicului** „loc apătos, zglătinos” II (119) – *Bicu*, por.; **Róvina Chirilii** „îi o așezătură cam mlăștinoasă” I (89) – *Chirilă*, n. pers.; **Róvina Córbului** „rovină lângă Dealul Corbului” III (119) – *Córbu*, n. pers., sau *corb*; **Róvina Dăniléștilor** I sau **Róvina lui Dănilă** II „rovină” I, II (123) – *Dănilă*, n. b.; **Róvina de la Téli** „îi mai așezată; sta bibolii mai bine acolo” I, „rovină, loc plin de apă” III (122) – v. *Telina*; **Róvina Dili** „fânaț. Dila o avut loc acolo” I (122) – *Dilă*, n. pers.; **Róvina Dobrușii** „rovină” I, II (119) – v. *Dobrușă*; **Róvina Ghîșii** „fânaț” I, „rovină” [*] (122) – v. *Ghîșă*; **Róvina Húcului** „loc lăștinos, cu strigoaie” II (87) – v. *Hucu*; **Róvina lui Arsinte** „rovină” II, III (119) – *Arsinte* [arsint'e], n. pers.; **Róvina lui Dănilă** „o așezătură de fânaț” I (89) – *Dănilă*, n. b.; **Róvina lui Ghérmec** „rovină” I, II (123) – *Ghérmec* [d'érmeç], por.; **Róvina lui Iacob** „e rovină, în Dumbravă” VII (92) – *Iacob*, pren. sau n. fam. (125, 130, 133); **Róvina lui Móre Artimón** „fânaț” I (122) – *Móre(a) Artimón*, n. pers.; **Róvina lui Pópa Ion** fânaț mai apătos (133) – *Pópa Ion*, n. pers.; **Róvina lui Potil** teren mai așezat „Acolo ședea bătrânul aiestă” VII (92) – *Potil* [potilv], n. pers. (probabil por.); **Róvina lui Voási** I sau **Róvina lui Vási** II „rovină, mlăștină” I (119) – *Voási* [vəsi] / *Vási*, n. b.; **Róvina Mănciului** „așezătură unde, când plouă, se adună apă” VI (92) – *Mănciu*, n. fam. (119, 121, 123); **Róvina Mănciului** „rovină” IV

(89) – *Márcu*, n. fam.; *Róvina Márlui* „loc zglătinos” II, „rovină între două dâmbe” IV (89) – v. *Már*; *Róvina Păsăreștilor* „loc apătos” II, „rovină” III (119) – *păsărești*, n. grup < *Păsăre*, por.; *Róvina Tăietúrii* „loc cam jos, mlăștinos” I (89) – v. *Tăietura*; *Róvina Túrcului* „rovină, loc rovinos, apătos” I (123) – *Túrču*, por.; *Róvina Văcărească* „rovină, așezătură” IV, „era un loc unde mergeau și durmeau cu vacile” VII (92) – adj. *văcăresc*, *văcărească* < *văcăr*.

V. și *Coastea Rovinii*, *Gura Rovinii*, *Lunca de la Rovină*, *Părau Rovinii*.

Róvinile „loc drept” I, „îi mai rovinos, rogozos” II (88); „o fost pământ apătos” II, „o fost fânațe rovinose, apătoase” III (122); „rovini” I, „niște gropi băltărețe” II (133); „is ceva rovini” I (152).

Între *Róvini* „fânațe; o fost rovini multe acolo” VI, „gropi cu apă” [*] (92).

– Din *róvină* (pl. *róvini*).

ROVINIȚA „loc cam apătos” III (120); fânaț cu izvoare (126).

V. și *Părau Roviniții*.

– Din *rovinîță*, dim. al lui *róvină*, sau derivat de la n. top. *Róvina* + -iță.

RUGINOÁSA loc mai așezat, cu fânaț și tufișuri. „Cândva o fost pădure de stejăr acolo” I (88). At.: 1760 *Rudzinosu* (SzTA 81), *Rudzinösu* (ibid. 82), „és emellett Rudszinuse nevű patakaon állt” (ibid. 83).

– Din adj. *ruginós*, -oasă [aici:] ‘(despre un loc) cu apă ruginie’.

RÚIENU loc mlăștinos (89); „e șes cam apătos” II (127). At.: 1765 *la Ruel*, *la Ruen* (SzTA 114); *Rúieniu* III, [*] sau *Rúiene* (neart.) I, *Rúienile* I „rături” I, „loc drept, sub Polomidă” III (120). At.: 1776 *Lá Rujénye Dupe Gyál* (SzTA 10), *In Rujény dupe Gyál* etc. (ibid. 11).

V. și *La Baltă în Ruien*.

– Din *rúien*, var. a lui *rúin*, numele a două plante.

RUPȘOÁRELE v. Răpșoără.

RUPTÚRA „alunecare de teren” VII (92).

Ruptúrele „fânaț cu răpi, teren rupturos” II, „loc mâncat de ape, s-o tă [= tot] lăsat” IV (88); „locul se tot rupea, curea în jos când erau ploii” II (120); „teren cu rupturi” I (124); „aici s-o rupt locul” III (127); „fundoaia aia, s-o tă [= tot] rupt” I, „teren care se tot hurluia” II (130).

Ruptúrele Dăncioii II sau **Ruptúrele Dăncioii** [**] „loc rupt de ape” II, „rupturi, teren degradat” [**] (87) – v. *Dăncioaia*.

– Din *ruptúră* (pl. *ruptúri*) ‘loc rupt, alunecat din cauza ploilor’.

SÁLCĂ. La Sálcă „o fost o salcă mare acolo” IV (88); „fănaț rogozos” II (122); La Sálca Agrișului „o fost o salcă acolo aproape de hotarul Agrișului [CJ]” III (133); La Sálca Tótului „o fost o salcă mare, a unui Totu, care n-o murit de mult” III (119) – *Tótu*, por.; cf. și *Tot(u)*, n. fam. (133; PACJ 269, 402 etc.).

V. și *Fântâna de la Sálcă*.

La Sálci loc pe lângă un pârâu. „O fost oarecând nește buturugi de sálci pe pârâu ala” II (122).

V. și *Pârâu de la Sálci*.

– Din *sálcă* (pl. *sálci*), var. a lui *sálcie*.

SAT. Deasupra Sátului „teren deasupra satului” [*] (127); Din Jos de Sat parte de sat (133); Din sus de Sat pantă (120). At.: 1776 *Gyin szusz gye Szát* (SzTA 10); După Sat teren arabil (132). At.: 1761/1808 *Dupa Szát* (SzTA 67); La Sat „loc mai așezat; se zice că aici ar fi fost satul” IV (152).

V. și *Capu Satului, Dambu Satului, Fântâna Satului, Icu Satului, Pădurea Satului, Pârâu Satului, Podu Satului, Rātu Satului, Valea Satului*.

– Din *sat*.

SÁLCĂIEȘTII grup de case „lângă Vale” IV (88).

– Din n. grup *sălcăiești* < n. top. *La Sálcă*.

SÁLÍCEA, ung. *Szelicse*, pop. *Sálícea* [sálíça], sat în com. Ciurila CJ. At.: 1297 poss. *Zelege*, 1367 *Zelliche*, 1415 *Zelette*, 1437 *Zeleece*, 1733 *Szelicsa*, 1760 *Szelitse*, 1854 *Szelicse* (Suci II 104).

V. și *Calea Sálícii, Valea Sálícii*.

– După unii lingviști, *Sálícea* e adaptarea numelui maghiar *Szelicse*, care provine din bg. *selce* ‘Dörfchen’ (Weigand, *Orts*. 22) sau din sl. *Selišče* < *selišče* (Kiss FNEsz II 549). I. Stanislav (*Slovenský Juh v Sredoveku*, diel. I, II,

III. Turčiansky Sv. Martin, 1948, p. 168 [apud Janitsek ST 76]) și Pande Olteanu (*Numiri slave în Transilvania de nord*, în „Limbă și literatură” III, 1957, p. 206) susțin că e vorba de un nume dat de slovaci (< slovacul *selišče*). Lui E. Janitsek ST 76 i se pare „mai sigură” „originea slavă meridională (bulgară, sârbă sau slovenă) a etimonului denumirii *Sálícea*”, pentru că „în dialectul bulgar de nord-vest, în unele dialecte sârbe și în limba slovenă” grupul *šč* din slava comună a evoluat la *č*. Ținând seama de acest fenomen fonetic, apreciază că „dintr-un etimon slav meridional **seliče* s-a putut dezvolta denumirea românească *Sálícea* și cea maghiară *Szelicse*”.

Romulus Todoran (*Contribuții la studiul limbii române*, Editura Clusium, 1998, p. 251) e de părere că această explicație întâmpină greutăți, rămânând „nelămurite cel puțin două fapte: cum de acest fenomen dialectal sud-slav se găsește numai în toponimul discutat, departe de zonele în care se atestă, și cum schimbarea fonetică respectivă nu se întâlnește, cum ar fi firesc, și în apelativul *seliște* și în alte cuvinte de origine slavă, terminate în *-ișce* (> rom. *-iște*), ca, de exemplu: *braniște, oiște, pajiște, staniște* ș. a.”. În continuare propune explicarea acestui toponim de origine slavă din „apelativul slav *selo* ‘sat’, căruia i s-a adăugat sufixul diminutiv *-ič/-iše*, cunoscut limbilor slave”.

Pentru Petrovici DS 245–246, „*Sálícea* = ung. *Szelicse*” este, „poate”, „un diminutiv românesc format cu ajutorul sufixului *-ice* din forma **Selo*, care ar fi dat românește **Selă*, **Seală*”.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 283 de locuitori. Ei își zic *sálíceni* (sg. *sálíceán*). Se ocupă cu agricultura sau lucrează la Cluj-Napoca, făcând zilnic naveta.

SÁLÍȘTE, ung. *Szelistye* și *Tordaszeleste*, pop. *Sálíște* [sálíș'e], sat în com. Ciurila CJ. At.:

1418 *poss. Zelesthe, 1439 Zellesche, Szeleche, 1456 Zeleche, 1465 Zeleske, 1467 Zelestye, 1474 Zelesthyem, 1477 Seresthye, 1481 Selest, 1494 Selysthye, 1515 Selest, 1517 Scelewsthye, 1733 Szelistye, 1760–1762 Szelist, 1824 Szelistyá, 1854 Szelistye, Selistea* (Suciu II 105).

V. și Cărarea Săliștii, Dealu Săliștii, Valea Săliștii.

– Din *seliște* [săliște] 'vatra satului'.

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 118 locuitori. Ei își zic *săliștei* (sg. *săliștean*). Sunt agricultori sau angajați la diferite întreprinderi din Cluj-Napoca, făcând zilnic naveta.

SĂRĂTA „fântână cu apă sărată” I (131).

V. și *Podu Sărății*.

– Din **Fântâna Sărată*, prin omiterea determinatului.

SĂRĂTŪRA „sărătură” [*] (127). At.: 1765

La Szarature (SzTA 114).

– Din *sărătūră*.

SĂRCĂDEA groapă ca o covată. „Se zice că aici ar fi fost satul” I, „Aici se găsește cărămizi mai înguste, tari, cioburi” III (127).

V. și *Dealul Sărcăzii, Dosul Sărcăzii, Fața Sărcăzii, Fântâna din Sărcădea, Gura Sărcăzii, Părâu Sărcăzii*.

– Din magh. *Zarkad*, numele satului dispărut, sat atestat aici până la sfârșitul secolului al XVI-lea: 1310 *Zarka*, 1312, 1332 *Zarkad*, 1332 *Zargad* etc. (v. Suciu II 429), derivat cu sufixul toponimic -d de la n. pers. *Szarka* < *szarka* 'coțofană'. Cf. și Petrovici TU 115.

SĂRITOÁREA „e o lespede cam piezișă [în Cheile Turzii], înaltă cam cât un om; e o piatră zdrănturoasă, pe care pot urca doar oile tari. Pe cele slabe trebuie să le ajuti” I (131). Vezi Nyarady CT fig. 36.

Deasupra Săritorii (131); **Su Săritoáre** „loc sub Săritoare” I (131).

V. și *Capu Săritorii*.

– Din *săritoáre*.

SÂNCRĂIU v. Crăești.

SCĂRĂ. Scările „trepte de pietri [în Cheile Turzii]; pe aici se pot coborî caprele, dar nu se

pot sui; omul se poate duce, mai ales tineretul” I (131). Vezi Nyarady CT fig. 36.

– Din *scări* (sg. *scără*) '(fig.) trepte în stâncă'.

SLĂȚINA „sclatină, teren sclătinos” III (120). At.: 1776 *Lă Szklátyine* (SzTA 11); „fânaț rogozos, apătos, sclătinos” II (122); „fântână cu apă sărată” V, „loc mlătinos” [*] (152).

Peste Slătină „îi dincolo de Sclatină” I (152).

V. și *Părâu Sclatinii*.

– Din *sclătina*, var. reg. a lui *slătina*.

SLĂFIERELE v. Șliferele.

SLIVĂȘU v. Pruniș.

SÉICHEDÂMB (neart.) „îi o margine sub on loc oblu cu piatră de alabastru” IV, „față” [*] (141). At.: 1743 *Az Szöke Domb, Az Szöke Domb* (SzTA 137).

– Din top. magh. *Szökedomb* 'Dâmbu lui Szöke' < *Szöke*, n. fam. magh. (Kázmér RMCsSz 1025), + *domb* 'dâmb'.

SÉICHEMAL (neart.) „față, pământ argilos” IV, „deal cu vie și pom” V (141).

– Din top. magh. *Szökemál* 'Fața lui Szöke' < *Szöke*, n. fam. magh. (Kázmér RMCsSz 1025), + *mál* 'față (de deal)'.

SEMINÍCEA v. Siminicea.

SFĂȘIILE „erau părțile de pădure la oameni” I (129).

– Din *sfășie* (pl. *sfășii*) 'bucată de pământ lungă și îngustă'.

SILVĂȘU UNGURÉSC v. Pruniș.

SIMINÍCEA I (122), I–III (133), **Seminicea** I, III (122) sau **Dealul Seminicii** III (122) „rădicătură” II, „delușor” III (122), „deal mai înalt cu un vârv rotund” I (133).

După Siminicea pășune (133).

– *Siminicea/Seminicea*, probabil n. pers.

SINUȚA uliță (122; 133).

– Din top. magh. *Szén Utca* 'Ulița lui Szén' < *Szén*, n. fam. magh. (Kázmér RMCsSz 991), + *utca* 'uliță'.

SITĂREȘȚII parte de sat (88).

– Din n. grup *sitărăști* < *Sităru*, sprn. < *sităr* ‘meseriaș care face site’.

SÓCU „pădure; era mult soc” II, „deal cu pădure” III (152).

V. și *Dealul Socului, Fața Socului, Poiana Socului*.

Sócii „coastă împădurită” I (124).

Între Soci „un suruș care leagă două drumuri” I, „cărare în sat” [*] (89); **Su Soci** pădure (124).

V. și *Dealul Socilor, Rătu Socilor*.

– Din *soc* (pl. *soci*).

SOPÓNU „este pământ de-i ca soponul” IV, „e în pădure, e pământ galben, argilos” [*] (132).

– Din *sopón*, var. a lui *săpún*, curentă în zonă (și în compusul *sopónul broștii*) cu sensul „pământ vântat care nu produce nimic” I, „argilă vântată care se desprinde în bucățele. Copiii se freca cu ele zicând că-i sopon” II (121), ‘humă, spoială’.

SPIN. **Spínii** loc cu spini (127).

V. și *Coadă Spinilor, Fântâna Spinului*.

– Din *spin* (pl. *spini*).

SPINICÉL. **Spinicéii** răzoare cu „spini de porumbele” I (89).

– Din *spinicél* (pl. *spinicéi*), dim. al lui *spin*.

SPINIȘÓR. **Spinișórii** fânaș pe Valea Hăjdății (119).

– Din *spinișór* (pl. *spinișóri*), dim. al lui *spin*.

SPINUȘÉL. **Spinușéii** groapă cu mulți spini (130, 131).

– Din *spinușél* (pl. *spinușéi*), dim. (neatestat de DLR) al lui *spin*.

SPOIÁLA pantă lină cu teren arabil (152).

V. și *Șipotul Spoielii*.

Spoiélele „răzoare de unde căra muicurile spoială pe timpuri” I, „pământ galben, gâlbui ca humă” II (121); „teren cu pământ vântat” I (124).

Dúpa Spoiéle „pământuri oable, pe padină” I (121).

– Din *spoiálă* (pl. *spoiéle*) ‘rocă de culoare vântată sau, mai rar, gălbuie, întrebuințată la spoitul caselor’.

STÁUL. **Stăulele** pășune din sus de sat (133).

V. și *Părău Stăulelor*.

– Din *stául* (pl. *stăule*).

STÁUINILE „loc arabil spre Măgura Ierii [CJ]” I (130).

– Din *stáuină* (pl. *stáuini*) ‘loc unde a fost o stână sau unde au stat oile’ (DLR).

STĂURÍȘU „acolo cândva durmea boii” I, „pantă, fânaș” [*] (124).

– Din **stăuríš* ‘țarc sau staul pentru animale’.

STÂNÁ teren arabil unde a fost o stână (120); „e pe Munte” III (127).

Su Stână II (127).

– Din *stână*.

STÂNÁIA teren în pantă, cu fânaș și tufișuri (88). At.: 1760 *La Sztiná* [!], *In Sztináje* (SzTA 80), *La Szténáe* (ibid. 83), *La Sztináe*, *In Sztináje* (ibid. 84), 1799 *Lá Szánáje* [sic!] (ibid. 87).

V. și *Coastea Stânăii, Dealul Stânăii, Fântâna Stânăii, Părău Stânăii*.

– Probabil din **stândáie*, un derivat de la *stână*, cu suf. *-áie* (pentru acest sufix, v. Pascu *Suf.* 200), sau din n. pers. *Stánaie* (Reguș AF 167, 213).

STÂNJIN. **Stânjinii** „loc cu denivelări, pășunat accidentat; cândva a fost pădure; s-a scos și piatră de acolo” I, „pășune împădurită” [*] (124).

V. și *Groapa Stânjinului, Părău din Stânjini*.

– Din *stânjin* (pl. *stânjini*), var. a lui *stângen* „unitate de măsură pentru lemne sau piatră de construcție” I (124).

STÓGU „deal rotund” II, „e exact ca un stog” III, „dălmă cu pădure” V (132).

V. și *La Fântâni la Stog*.

– Din *stog* ‘ridicătură (deal, munte) în formă de stog’ (v. Loșonți TRFR 93).

STRÁNA „e o piatră ca o masă” [**], de pe care se aruncau în prăpastie animalele bolnave, bătrâne sau moarte (131). Vezi și Nyarady CT 68, 73, 111, fig. 27, 46, 50.

– Din *strănă*, aici cu sensul metaforic de 'loc în formă de strănă, de scaun'. Un toponim identic a fost notat de Frățila STD 153 la Cetatea de Băltă AB.

STRĂMTŪRA „acolo o fost strămt Drumul Clujului” I (124); loc mai strămt în pădure (127, 129). At.: 1737 *az Sztřimptura* (SzTA 90), 1765 *In Sztřinture* (ibid. 114).

La Strămtură „is două gropi în pădure” IV (152).

V. și *Coastea Strămturii*.

– Din *strămtură* 'loc strămt, îngust, între dealuri; trecătoare; strămoare'.

STREÁUA „groapă” II, [*], „de la un loc în jos curge apă dintr-un izvor” III (88). At.: 1760 *In Sztřáva* (SzTA 80), *La Sztřáva*, *In Sztřává* etc. (ibid. 85).

V. și *Coastea Streii*, *Dealul Streii*, *Fântâna Streii*, *Fundu Streii*, *Părău Streii*, *Răzoru Streii*.

– Toponimul se întâlnește și în alte părți: *După Sireaua* „teren arabil și fânaș” (Rusu Nume 162), *Streáua* „teren arător” (Valea Mare de Criș BH: Nicolae Mărușca, *Graiul comunei Borod. Consonantismul, lexicul și onomastica*, în „Cercetări de limbă și literatură”, vol. III, Oradea, 1970, p. 70). Radu Sp. Popescu, *Graiul gorjenilor de lângă munte*, Craiova, 1980, consideră că *Str(e)aua* (*Straua* „deal și vale”, în Topești GJ, parte a satului Arsuri GJ: p. 152) este o variantă a *Streii* lui, „aspectul de feminin” (p. 109). DTRO VI 113, 120, care atestă numele și în alte localități oltenesti, indică drept etimon n. pers. *Straua*, existent în DOR 377. (În acest dicționar se mai găsesc formele *Straoa*, *Streaua*).

STRĚMŤII [strěmťi] (pl.) I, [**] sau **Strěňii** [strěňi] (pl.) II, III „o așezătură; fânaș” I, luncă întinsă cu rogoz (88). At.: 1716 *Sztrenucz* [sic!] *něveō vōlgyben* (SzTA 79), 1760 *In Sztrentz* [= Sztrentz], *In Sztřěutz* (ibid. 80), *In Sztrentz* (ibid. 83) etc.

V. și *Valea Strenților*.

– *Strēmťi* se întâlnește și ca nume de localități în AB, MM. Provincie din pl. sl. „*Sremici (srb. *Sremci* 'oameni originari din Srem, vechiul Sirmium')” (Petrovici DS 257).

STRĚNŤII v. *Strēmťii*.

STRICÁTA „loc cam rupt” III, „viroagă cu pădure” IV, „groapă ca o covată” V, „teren

nisipos, rece. Aici vine un părău până la o gaură, baltă” VII (92).

V. și *Dealul Stricății*, *Părău Stricății*.

– Din adj. *stricăt*, -ă.

STRIGOÁIA „laștină [= mlaștină]. Se face multă strigoaie” I, „șeștină cu un părău” IV (87).

V. și *Dealul Strigoii*.

– Din *strigoaie*, var. a lui *stirigoaie*.

STUPÁTŪRA I–II (129) sau **Astupătura** [*] (127) „stupătură” I, „strămoare între două dealuri; s-o oprit apa aici” II (129), „e câtă Indol” [*] (127). Nu este exclus ca acest loc să fi avut și numele *Stupătura Vitezi*, atestat în documente: 1765 *Lá Sztupatura Vitézi*, *Szbit Muntye lá Sztupature a' Vitézi* (SzTA 114).

V. și *Coastea Stupăturii*.

– Din *stupătura*, var., necunoscută de DLR, a lui *astupătura*.

STUPÍNA „oarecând ceva domn o avut stupărie aici” IV (152).

– Din *stupină*.

SU CÎND'A coastă în marginea satului. „Is căsi deasupra ei” I (122).

– Din prep. *su* [= *sub*] + [cînd'a], probabil n. pers.

SUCĚŠTII parte de sat (119).

– Din n. grup *sucĚši* < *Súciu*, n. fam. (131, 132, 152).

SURŮŠU „un fel de urcuș între două grădini unde o mâncat apa” I (89); uliță (119).

Surúšu de la Cifli „suruș” II (130) – *Cifli* [čifli], por.; **Surúšu lui Prădălașu** „suruș” II (130) – *Prădălașu*, por.

– Din *surúš* 'uliță strămtă, drum îngust în sat', necunoscut de DLR (< magh. *szoros* 'strămoare': Janitsek CM 77).

SUSĚNII partea de sus a satului (88; 92; 130; 141; 152).

V. și *Muchea Suseilor*.

– Din *susěn* (pl. *susěni*) 'locuitor din partea de sus a satului'.

SZELICSE v. *Sălicea*.

SŮTMEG v. *Șutu*.

SZELISTYE v. *Săliște*.

ŞĂNT. *Şanţu Pópii* „o fost clenjia popii” III (119) – *pópă*.

– Din *şanţ*.

ŞARAJBÍCU [şarajd'ícu] „îi o vale. De acolo izvorăşte apa care trece la Sălişte, Miceşti; loc mai jos, unde-s şi adăpătorile” III, păşune (119, 125).

V. şi *Calea Şarajbicului, Tăietura Şarajbicului*.

– Din top. magh. *Szárzbikk* ‘Fagu Uscat’ < *száraz* ‘uscat’ + *bikk* [= *bükk*] ‘fag’.

ŞĂUŞA I–III, [*] (127), I (129) sau *Şeúşa* II, [*], [**] (129) „rât drept ca masa; acolo o fost mărătoare, apă sărată; izvor” I, „loc neted, mai încoace de Dealu Mărătorii” II, „şes; de la mărătoare merge spre Crăieşti” III (127), „loc arător, drept” I, „pășune, un deal; aici sânt şi halauale, adăpătorile” II (129). At.: 1701/1725 *Sosa* (SzTA 113), 1765 *In Sosa* (ibid. 114).

– Din top. magh. *Sós* < *sós* ‘sărat’ (cf. şi Petrovici TU 115). Pentru *-a*, v. *Racoşa*.

ŞCHIÓPII v. *Livada*.

ŞCLÍFERELE v. *Şliferele*.

ŞÉRBU „un loc drept pe vârful dealului; arabil” I, „nici drept, nici pantă” II (89), „groapă” I, „coastă” II, „loc pe pantă” III (120), „loc frumos, fain, pantă; deasupra-i şes” I (121). At.: 1776 *In Sérbu* (SzTA 10), *Szupra Serbu* (ibid. 11).

V. şi *Faşa Şerbului, Fântâna Şerbului, Fundoia Şerbului, Pârâu Şerbului, Râpa Şerbului*.

– Din n. fam. *Şerbu* (PACJ 259).

ŞÉSU „şes pe vârful Costii Mari” I, „îi oblu, drept ca o masă” IV (89); „îi şes ca masă” I (92); pădure pe un teren mai drept (119); loc drept, aşezat, arabil (122); loc mai drept (123, 125);

„loc oblu; arabil” II (126); „îi o parte din locul numit Pe Vale” II (129); „şes fain” I, „loc frumos, lângă sat” II (131). At.: 1737 *Az szes* [!], 1765 *In Sesz* (SzTA 110); loc şes (132, 133). At.: 1737 *Az szesben* [!] (SzTA 67).

V. şi *Calea Şesului, Capu Şesului, La Culcuş în Şes*.

Şesurile „loc mai oblu, şes” I (130).

V. şi *Capu Şesurilor*.

– Din *şes* (pl. *şesuri*).

ŞESÚTU „îi pe pantă, îi ceva mai drept” I, „îi mai deluros; nu-i chiar drept” III (119).

– Din *şesút*, dim. al lui *şes*.

ŞEÚŞA v. *Şăuşa*.

ŞIGÁU „pârâu pânre păduri; huda aia” I, „o groapă ce iese câtă Borzeşti” II, un pârâu adâncit (130).

V. şi *Drumu Şigăului*.

– Din **şigău* ‘făgaş săpat de şuvoaie, pârâu adâncit pe pantă, pe care apa curge repede, cu zgomot’, var. a lui *şugău* (< magh. *súgó*, *sugó*: DLR). Cf. şi *Şugău pârâu* (Vadu Izei MM: Vişovan TVI 338).

ŞIOÁI. *Şioáiele* [şiúájele] I, *Şioáierile* [şiúájerile] III, VI, [*], [**], *Şuoáierile* [şuúájerile] IV, V „pantă de deal; arabil şi ceva păşune către Sălicea” I, „loc arabil, în trepte” III, „pământ galben” [**], „mai aproape de sat e mai bun, mai sus îi pietros şi cu răzoare” V (92). At.: 1712 *Az Sovanyb[an]* (SzTA 93).

– Din *şioái* (pl. *şioáie*) ‘pământ slab, sărac, neproductiv’. Variantele *Şioáieri(ie)*, *Şuoáieri(ie)* s-au născut din *Şioáie(ie)*, prin analogie cu cuvinte terminate la pl. în *-uri(ie)*, ca, de exemplu, *pământuri(ie)*.

ŞIOÁIERILE v. *Şioai*.

ȘIPOTU „un izvor din stâncă care formează un pârâu” II (88). At.: 1760 *La Sipod* (SzTA 80, 84, 85 etc.); „izvor care curge din răzor de șoșoie [= vuisse] apa” II (121); „este un izvor; îi pusă o ceteră de lemn și cure apa pe șipotul ăla” I, „este on șipot” II (125); „izvor cu apă rece sub Făget” [*] (127); „fântână” I, „o fântâniță unde cure apa pe o țeavă” II (130); „izvor mare” III (132); „fântână” I, III (133); „un izvor mare de unde s-a introdus apa în sat” II (152).

Șipotu Spoielii „este șipot” II (126) – v. *Spotala*.

V. și *Copăcelu Șipotului, Drumu Șipotului, Pârâu de la Șipot, Pârâu Șipotului, Râtu Șipotului*.

– Din *șipot*.

ȘIPOTÉLU un izvor care curge pe o țeavă (122); „aici era o fântână de curea [= curgea] pe șipot” II (123); izvor cu apă bună în Cheile Turzii; „îi la Colțuț” II (131); izvor (132). At.: 1765, 1814 *La Sipotzel* (SzTA 68); „un izvorăș cu o ceteră de lemn” I (152).

– Din *șipotél*, dim. al lui *șipot*.

ȘIRÁU. Șirăiele „niște pâraie” II, III (132).

– Din **șiráu* (pl. **șirăie*) ‘făgaș (săpat de apă)’.

ȘLÍFERELE (pl.) I, II, sau *Șcliferele* (pl.) V, VII sau *Șcliferele* (pl.) III, VI, [*], [**] „pășune. A fost pădure și s-o făcut șlifere, traverse de cale ferată” I, „pășune și arabil. O fost pădure și o-o tăiat groful și o făcut traverse, sclifere” V (92).

– Din *șlifere, sclifere, șclifere* variante (cu *p* > *f*, *ș* > *s* și *c* epentetic) ale lui *șlipere* (sg. *șlipăr, șliper* ‘traversă’ < germ. *Slipper*: DLR).

ȘOȘCÚTU „izvor mare și vălaie mari; apa nu-i potabilă” IV (141).

La Șoșcút „teren mai lăsat” I (141). At.: 1741 *Az Sos kutnal* (SzTA 137).

– Din top. magh. *Sóskut* ‘Fântâna Sărată’ < *sós* ‘sărat’ + *kút* ‘fântână’.

ȘOȘMÁLU „o livadă prin care trece un pârâu ce vine de la Șoșcut și merge până-n Arieș; pantă cu pământ alunecos, tăl lut” I (141). At.: 1847 *A’ Sós mála* (SzTA 138).

– Din top. magh. *Sósmál* ‘Fața Sărată’ < *sós* ‘sărat’ + *mál* ‘față’.

ȘOȘOLÁTA I, III, [*], Petrovici TU 115 sau **Șușoláta II** „când is ploi, vine apă din Brazi, Groapa Buturilor și Groapa Ciulichii până în Drumu Țării” I, „loc oblu; apa care se strânge din ploaie vine tare peste pământ și trece peste drum. De aia-i zice așa” II, „pășunat; e o așezătură; e și un pic de izvor, dar nu vine cu viteză” [*] (127).

– Cf. *șoșoie* ‘(despre apă) vuisse’, cunoscut în zonă. V. *supra*, s. v. *Șipotu*.

ȘTIBURÓIU „izvor frumos” I, „fântână în care îi băgată o butură” III (121).

La Știburói luncă (121).

– Din **știburói* ‘trunchi de copac scorburos sau scobit, care, îngropat în pământ, servește ca ghizd la o fântână puțin adâncă’, var. a lui *știuburói*, care a avut sau probabil mai are în unele graiuri acest sens inițial, dar este înregistrat de DLR doar cu cel de ‘groapă (adâncă) plină cu apă’.

ȘTIUBÉIU fântână (87; 88); „izvor micuț” IV (125). At.: 1737 *La Stubej* (SzTA 221); „fântână unde se adapă vitele” II (131). At.: 1737 *Stubely* (ibid. 110), 1765 *Lá Styobej* (ibid. 114); „fântână” I, „izvor foarte mare” II (133); „fântână de hotar” I, „fântâniță” IV (152).

Știubéiu Búrului „e o adăptoare acolo” III, „fântână” IV (88) – v. *Buru*.

V. și *Pârâu Știubeiului*.

Știubéii II, III, Știubéi (neart.) I, III „față” II, „acolo sănt izvoare” III (127).

V. și *Fântâna de la Știubei/Fântâna Știubeilor, Pârâu Știubeilor*.

– Din *știubéi* ‘trunchi scorburos care servește ca ghizd la o fântână mică’. Din cauză că apelativul nu mai este viu în grai, unii vorbitori au interpretat forma *Știubéi* ca un plural masculin, creând forma articulată *Știubéii*.

ȘUGHÉREA [sud’érja] „fănațe; coaste și loc drept” I, „loc așezat” III, „groapă între păduri” [*] (88). At.: 1760 *In Sugeri* (SzTA 80, 85), *In Sudure* [sic!] (ibid. 85), *In Sugyere* (ibid. 86).

V. și *Calea Șugherii, Coastea Șugherii, Răzoru Șugherii*.

ȘUGULEA „deal mare” IV (125), „pădure” I, „pantă, deal cu pădure” II, [*] (152). At.: 1737 *La Vurva Suguli* [sic!] (SzTA 221).

Su Șugúlea „îi su coastea aia mare” IV (125), „pădure” IV (152).

V. și *Coastea Șugulii, Cornu Șugulii*.

ȘUOĂIERILE v. Șioai.

ȘŪRA „dălma asta sub Siminicea; acolo este un pic de Țighileu bombat, ca o ridicătură de sobol, numa mai mare; o fost chiar șura moșului meu acolo” I, „deal” II (133); „o gaură mare în Cheie [= Cheile Turzii], unde stau oamenii când îi apucă vremuri rele” V (141).

ȘŪra Balichii „era un fel de peșteră, dar s-o surpat și o rămas pe vreo 5 m ca un tunel” II (127), „este o rămășiță interesantă a blocului de stâncă de odinioară, astăzi cu un gol aproximativ de 10 m. Ea [...] are forma unui trunchi de piramidă cu un vârf format dintr-o lespede compactă, care o împodobește în chip de coroană. Boltitura este susținută de patru stâlpi la cele patru colțuri” (Nyarady CT 44. V. și fig. 29). – *Balica*, n. fam.; **ȘŪra Bóndii** „fănaț și arabil; o avut cineva o șură acolo unde ținea animale” I (88) – *Bóna*, n. fam.; **ȘŪra Mieréștilor** „o ridicătură de loc; o fi fost ceva șură acolo” III (133) – v. *Miereștii*.

Deasupra ȘŪrii „partea de sus a dealului ȘŪra” I (133), **Su ȘŪră** „loc mai oblu unde se culcau animelele” III (133).

V. și *Părău Șurii*.

ȘŪrile „o fost o golîște între păduri” I, „loc arabil lângă colțul pădurii” II (130). At.: 1775 *In Surj* (SzTA 239).

– Din *șŪră* (pl. *șuri*).

ȘUȘOIĂTA v. Șoșoiăta.

ȘŪRIÁNU „loc cam costos, răzoros” I, „teren în pantă, puțin productiv” III (121).

ȘŪTU, magh. *Sűtme*, pop. *Șutu* [șútu], sat în com. Ciurila CJ. At.: 1456 poss. *Swithmeg*, 1500 *Swithmes*, 1733 *Suth*, 1750 *Šutu*, 1760–1762 *Sűtme*, 1854 *Sűtme*, *Șutu* (Suciu II 179).

V. și *Calea Șutului, Dealu Șutului, Lunca Șutului, Valea Șutului*.

– Din top. magh. *Sűt[meg]* ‘După *Sűt*’ < *Sűt* < germ. *Schűtt* ‘aluviuni’ + *meg*, var. a lui *mög* ‘după’ (v. Kiss FNESz II 503).

La recensământul din 18. II. 2002, satul avea 127 de locuitori. Ei își zic *șutěni* (sg. *șuteán*). Sunt agricultori sau muncitori la fabricile din Turda.

T

TĂBĂRA „e su Șăușă; îi și loc sărat” [*] (127).

– Din *tăbără* sau *Tăbără*, n. fam. (PACJ 261, DNFR).

TĂBLA. **Tăbla** lui **Fáur** „tablă mare de pădure” II, IV (152) – *Fáur*, n. fam.; **Tăbla** lui **Toáplec** „tablă de pădure” IV (152) – *Toáplec*, n. pers. „o fost cel mai mare gazdă din sat” [*]; **Tăbla Lúngă** „fâșie lungă de teren; pădure și pășunat” I (152).

Tăblile „parte de sat” (127); pădure; „era împărțită la mai mulți proprietari” I, „fiecare avea o tablă” II (128), „o fost împărțită tot table” [*] (152).

– Din *tăblă* (pl. *tăbli*) ‘bucată mai mare de teren agricol’.

TAOĂȘU v. **Aoașu**.

TĂRNIȚA „groapă; îi ca o șa” II, „loc ca o tarniță” III (87); „lăsătură între două bumburi de deal” II (152).

Su Tárniță „groapă” II (152).

V. și *Părău de su Tárniță*.

– Din *tárniță* ‘șa (de deal), curmătură’, sens viu în zonă.

TĂRNICUȚA „șa” III (88).

– Din **tárnícúță*, dim. al lui *tárniță* (v. *supra*), sau derivat (diminutival) de la n. top. *Tárnița* (87). Pentru formație, cf. *délnicúță* < *délniță*, *dínfúc* < *dínte*, *dónicúță* < *dóniță*, *pestrićú* < *péstriș*, *policúță* < *póliță*, *ulicúță* < *úliță* etc. (v. Al. Graur, *Etimologii românești*, [București], 1963, p. 38–42; Mărgărit ISE 151–152), *zmădicúță* < *zmădiță* (Loșonți SSE 183), n. top. *Delnicuș[i]* (Rusu Nume 161) etc.

TĂIETÚRA „o fost pădure mare; acum-a-i pășunat” III (120).

Tăietúra lui **Déneș** teren arabil. „A fost pădure” I (119) – *Déneș*, n. fam. (PACJ 103, 385); **Tăietúra Poienii** „tăietură pe față, dincolo de Poiană” I (130) – v. *Poidna*; **Tăietúra Șarajbícului** pășune (119) – v. *Șarajbícú*.

V. și *Părău Tăieturii*, *Rovina Tăieturii*.

Tăietúrule I, III sau **Tăietúra** [*] „o fost loc baronesc și s-o tăiat pădurea” I (87). At.: 1791 *Lá Tejeturé* (SzTA 102); pășune (89; 92); platou arabil; a fost pădure (119); „o fost pădure și s-o tăiat” I (129); pădure (131).

Su Tăietúri (131).

V. și *Părău Tăieturilor*, *Rátu din Tăieturi*.

– Din *tăietúra* (pl. *tăietúri*) ‘porțiune de teren de pe care s-a tăiat pădurea’.

TĂLHÁRU „cândva o fost pădure mare și sta acolo hoști; aia ieșea la oamenii de la noi care mergeau la Cluj” II (126).

V. și *Fântâna Tălharilor/Tălharilor*.

– Din *tálhár* (pl. *tálhári*), var. a lui *tálhár*.

TĂMĂȘOÁIA pantă ușoară, arabilă (130).

V. și *Coastea Tămășoii*, *Groapa Tămășoii*, *Părău Tămășoii*, *Picioru Tămășoii*, *Rátu Tămășoii*.

– Din sprm. disp. *Tămășodia*, un derivat, cu suf. -*odia*, de la *Tămăș* sau magh. *Tamás*, n. fam. (PACJ 261, 401 etc.).

TĂOĂȘA [tăuășa], „fână, loc moștinios [= mlăștinios]” II, „acolo cândva ar fi fost mai multe tăuri; îi chiar la ieșirea la vale din sat” IV, „lunci pe lângă Vale” [*] (125).

– Din top. magh. *Tavas* ‘[Loc] cu Lacuri’ < *tavas* < *tó* ‘lac’ + suf. -*as*. Pentru -*a*, v. *Racoșa*.

TÁU „o fost totdeauna apă acolo; ieșea apa din Hăjdate și se tăuia acolo” I (122). At.: 1826 *Lá Teu* (SzTA 113); „loc mai mlăștinios, cu izvoare multe” [*] (123); „loc apătos” I, „era un tău” II (128); „o fost tău de pește” I (129); baltă (130); lac (132).

Tău Aburdăului „groapă mare. O fost a Aburdăului” II (126) – *Aburdănu*, n. pers. Ca n. fam. se întâlnește mai ales în BH (v. DFNFR); **Tău Agrișii** „a fost tău de pește cândva” I (129); **Tău Bódii** „e ceva tău” IV (88) – v. *Bodea*; **Tău Comișigului** „tău și fănaț cu papură” IV (152) – *Comișigu*, azi Comșești CJ; **Tău cu Bibolii** „acolo se scăldau bibolii” I (124) – *bíbol* (pl. *biboli*), var. a lui *bívol*; **Tău cu Bótile** „pe el crește papură care face bote” I (124) – *bótá* (pl. *bóte*) „tulpina papurei (care are în vârf spicul)”; **Tău cu Mestecenii** „tău cu apă puțină și tufe de mestecăcăn” I (124) – v. *Mestecăcăn*; **Tău cu Răchitele** „măștiină; is multe răchite pe ea” I (152) – *răchitá* (pl. *răchite*); **Tău de la Piroș** „baltă mare” IV (152) – *Piroș*, por.; **Tău fără Fund** „tău mare” V (141); **Tău Górcii** „așezătură în care se strânge apă când plouă” I (129) – *Górcia*, n. fam. (PACJ 130, 388); **Tău Hotărului** „o ți de tău în hotar cu Indolu” I (152) – v. *Hotăr*; **Tău lui Bóloș lac** (132). At.: 1814 *In leuluji* [sic!] *Bolos*, *In Touluj* [sic!] *Bolos* (SzTA 68) – *Bóloș*, n. fam. atestat (în această localitate) din 1765: *Bolos Mihály* (ibid.); **Tău lui Róman** „tău cu puțină apă” I (127) – *Róman*, n. fam.; **Tău Máre** „era tău, apă multă” VII (92); „e mai mare, mai adânc” I (124); **Tău Măguriu lac mic sub Măgură** (124) – v. *Măgură*; **Tău Melélii** „tău. O fost on vecin, Meléli. Rătul ala, măștiina aia o fost a lui” I (121) – *Meléliá*, n. pers.; **Tău Petridului** fănaț „O fost tău și aparținea de Petrid” I „era numai zglatină aici, cu trestie, dar s-o dires pământul și-i bun acuma” II (128) – v. *Petridu*; **Tău Pópii** luncă cu fănaț (88) – *pópá*; **Tău Puturós** „tău care miroase” I (124); **Tău Rătelor lac în care erau rațe sălbatică** (92) – *rátá* (pl. *ráte*); **Tău Rățățelelor** II, [*]-[***], **Tău Rățetélii** I sau **Tău Rățetelőlor** [****] „îi tău mic, cu trestie, spetează” I „se mai strânge apa și acuma când is ploi” [***] (131) – *Rățățele*, *Rățetă*, *Rățetelő* sunt, probabil, forme corupte din *Răchișă*, *Răchișele* (< *răchișă* < *răchitá*).

Peste Tău loc în pantă (123).

V. și *Copăcelu Tăului*, *Fântâna din Tău*, *Grău Tăului*, *Rătu Tăului*.

Tăurile „teren cu bălți” I (88); „teren mlaștinos, băltării unde se scaldă bibolii” I (89).

– Din *tău* (pl. *tăuri*) ‘lac’.

TĂUÂNII partea de sat care-i lângă Tău (129).

– Din *tăuân* (pl. *tăuâni*) ‘persoană care locuiește lângă Tău’.

TĂURÉLELE „loc gropos; o fost acolo nește bălți” I „sânt tăuri mai mici” IV (125).

– Din *tăurél* (pl. *tăuréle*), dim. al lui *tău* (< *tău* + *-urel*).

TĂUȘÓRU „o fost tău. Se strângea apa când plouă” I (122); „este o groapă. Când plouă se face tău” II (126); „slatină sub o coastă” I (128). At.: 1826 *Lá Ten'sor* [sic!], *In kápu lá Ten'sor* [sic!], *Szubi Kaszta lá Tensor* [sic!], 1826–1827 *Lá Teusor*, *In Kapu lá Teusor*, *Szubi Koszta lá Teusor* (SzTA 97); „o fost on tău acolo” II (130); „groapă cu o făr de măștiină” I (152).

V. și *Drumu la Tăușor*, *Părău Tăușorului*.

– Din *tăușór*, dim. al lui *tău* ‘lac’. În unele localități (122, 130) ar putea fi un dim. format pe plan toponomastic de la *Tău*.

TĂÚTU „o fost un tău. Se scăldau bibolii acolo” III (127).

– Din *tăút*, dim. al lui *tău*.

TĂVĂLÍTELE „o ți de deal” III „pantă, on fel de coborâș; oarecând o fi fost holde, o fi fost lucrat și acolo în Munte; acuma-i pășunat” [*] (127).

Su *Tăvălíte* pantă ușoară cu case (127).

– Din adj. *tăvállít*, -ă.

TĂRGU „îi groapă rătundă în vârvu dealului, în Pleș” I (120).

V. și *Calea Tărgului*.

– Din *tărg*.

TĂRȘ. **Tărșii Răchișului** „o fost tărși, tufiș, lemne mai mărunte” III (120) – v. *Răchișu*.

– Din *tărș* (pl. *tărși*).

TEGLÍȘTEA „teren drept și păraie, mlaștină” II (123).

– Din *teglíște* ‘loc unde se fac cărămizi’, cuvânt necunoscut de DLR (< *téglá* ‘cărămidă’ + *-íște*).

TEI. **Téii** „groapă, poiană cu fănaț” II „pe o parte și pe alta is tei” [*], „tei mari în marginea pădurii” [***] (131). At.: 1765 *La Tyéj* (SzTA 110).

– Din *tei* (pl. *tei*).

TELEPÊŞU parte de sat construită pe „grădini forţate, expropriate de la Țacău după primul război mondial” III (127).

– Formă de sg. refăcută din *Telepêşi* [telepêş] < *telepêşi*, pl. lui *telepêş* ‘colonist’ < magh. *telepes* ‘idem’.

TÉRPEA „hoancă mare” II, fânaț „hompuros” III (87).

V. și *Coastea Terpii, Fântâna de la Terpea / Fântâna Terpii, Pârâu Terpii*.

– Din n. fam. *Terpe, Terpea* (PACJ 265).

TIGĂILE [tîgăile] (127), [t’igăile] (131) „îs adăncituri între colți [în Cheile Turzii], pe care vine la vale zurușul” I, „e on zugău mare și dedesupt e strânt și în 3–4 locuri îi în formă de oale, scobituri în piatră” II (131).

– Din *tigăie* (pl. *tigăi*) cu sensul metaforic ‘loc în formă de tîgaie’.

TIMITÉU loc unde se îngroapă / îngropau (sau se aruncă / aruncau) animalele moarte (122; 123; 130; 152); cimitir (127; 129; 133).

Timitéu Cănilor loc unde se îngroapă (sau se aruncă) animalele moarte (127; 129) – *câne* (pl. *câni*), var. a lui *câne*.

La Timitéu teren lângă cimitir (127; 129; 133).

V. și *Drumu Timiteului, Râpa Timiteului, Ulița de la Timiteu*.

– Din *timitéu* ‘cimitir’.

TÎNA „e în marginea satului, spre stînga cum mergem în sus spre Ciurila” VII, „îi rât; o fost ceva mlaștină acolo” [*], „teren mai umed” [**] (92).

– Din *tînă*.

T’INGĂJÊŞT’I parte de sat (88).

– Din n. grup [t’ingăjêş] < [t’ingăj], por.

TÎSĂ. Tîsa Máre și Tîsa Mică pajiști în pantă în Cheile Turzii, pe versantul stîng (131). Vezi Nyarady CT fig. 60, 85.

V. și *Dunga Tîsii*.

– Din *tîsă*, numele arborelui.

T’ÎŞA „pădure între hotarul nost și a Măgurii Ierii [CJ]” II (130).

[su t’îşa] teren arabil (130). At.: 1751 *Szub Tyişá* (SzTA 92).

– Cf. n. fam. *Tîşa, Tîşe, Tîşea* (PACJ 266).

TOÁGU teren arabil (128).

– Din *toag*, var. a lui *tog* ‘proprietate de pământ, moșie creată prin comasarea unor terenuri’ (DLR).

TOLGĂNEA [tolgăne, tolgăna] „așezătură rogozoasă cu fânaț. Sînt nește izvoare mari” V, „loc mai zglătinos” VI (92).

TOMIHĂICA [tomihăica] „cosală [= fânaț] pe on pârâu” I, „teren arabil pe coaste și este rât pe mijloc și pârâu” III, „fânaț și arător” [*] (120). At.: 1776 *Lá Teü Mnyihályki, La Teü Mnyihájsi, In Kápu Teuluj Mnyihájsi* (SzTA 11).

V. și *Fundu Tomihăicii, Pârâu Tomihăicii*.

– A rezultat, prin aglutinare, din *Tău Mihaichii/Mihaicii* (**Tău* lui *Mihaica* ?), nume format de la *tău* ‘lac’ și n. pers. **Mihaica* (cf. *Mihalca*, n. fam.: PACJ 174, DNFR etc.).

TOMNĂTICU v. *Dealul Tomnatic*.

TOMPÊŞTII parte de sat (88).

V. și *Dealul Tompeștilor*.

– Din n. grup *tompêști* < *Tômpa*, n. fam.

TOPĂNTĂU „pantă cu pădurice” I, „deal mare” II (130).

Su Topăntău „teren su dealul ala” I (130).

V. și *Colțu din Topăntău, Vârnu Topăntăului*.

– Din n. fam. *Topăntău*, atestat în forma *Topanto* la 1592, în fostul sat Feliara, vecin cu Livada (v. SzTA 64).

TOPÎLĂ. Topîile „o fost topîli” I, „acolo topea muierile căncepa” III (132).

Topîile de la Tûfe „aici se topea căncepa” IV (152).

– Din *topîlă* (pl. *topîli*).

TORDAEGRES v. *Livada*.

TORDAHAGYMÁS v. *Plaiuri*.

TORDASZELESTE v. *Săliște*.

TRĂOĂŞU teren arabil pe deal (130); pășune (131, 132).

Treoăşu „șes între un iaz al Morii lui Țacău și Valea Hăjdății” III (127); „luncă, bucată de rât [= fânaț] între văi” II (128).

Dûpă Trăoăş „pantă de faț, arabilă” II (130).

– Din *trăoăș, treoăș* ‘fânaș îngrădit’.

TRÂNDU „îi pământ trândos” III, „e aici lângă sat, loc oblu, arător; îi trândos, clicos, se prinde deolaltă” IV (132). At.: 1737 *La Trind* (SzTA 67).

– Din adj. *trând* ‘(despre pământ) care se lucrează greu, care se ține deolaltă, îndesat, bâtătorit’.

TRECĂTOĂRE. Trecătorile „aici se trece valea; îi trecătoare de vite prin apă” I (152).

– Din *trecătoare* (pl. *trecători*).

TREMERI v. *Măr*.

TRÉSTIA „loc mai bun, arabil” V, „e în capul satului din sus” VI (92); „acum îi pescărie” I, [*], „o fost fânaș apătos și se făcea trestie multă” II (122).

V. și *Fântâna-i Trestie*.

– Din *tréstie*.

TRÉTIVU v. *Tritiviu*.

TRÍTIVU I, IV sau *Trétiviu* I „fânaș pe o așezătură” I, „izvor mare, ce vine în sat, și terenul, râtul din jur; e între două dealuri” IV (89).

V. și *Doștina Tritivului, Ulița Tritivului*.

TROACĂ. Trócile „Valea Hăjdășii o făcut niște troci din piatră ca niște halauă” I, „troci naturale de piatră, ca niște băi. Tătă vara se scaldă copiii acolo” IV (89).

– Din *troacă* (pl. *troci*) (metaforic) ‘scobitură naturală în formă de troacă’.

TÚFĂ. Túfea [túfca] I–III, [*], [**] sau (În) Túfe I–III, [**] coastă cu pășune și tufişuri (120).

V. și *Cornu Tufii*.

Túfele tufe și răpă în marginea hotarului către Crăești (125); „răzoare cu tufe și spini” III (152).

Túfele Blăgoaie (127: Petrovici TU 114) – *Blăgoaie*, sprn. < *Blág(a)*, n. fam. (88, 122, 123, 152); **Túfele lui Barău** „o fost nește tufe” II, IV (132) – *Barău*, n. fam. (DNFR, DFNFR); **Túfele lui Gábor** teren arabil. „O fost ceva tufe” II (119) – *Gábor*, n. pers.; **Túfele lui Mătéi** „sânt și acuma sălci acolo” II, „sânt tufe de răchită pe on părau” [*] (127) – *Mătéi*, n. b.; **Túfele Mărișorii** „este tufăi aici” IV (89) – v. *Mărișoara*; **Túfele Pópîi** „iclejic, locul bisericii” II (131).

Su Túfe teren arabil (120). At.: 1776 *Szubi Tufe* (SzTA 10); **Su Túfele Pópîi** teren arabil (131).

V. și *Topilele de la Túfe*.

– Din *túfă* (pl. *túfe*). Forma *Túfea* a rezultat prin acordarea formei de plural *Túfe* cu denotatul (*coastă*).

TUFÓII „rături. Am cosit în Tufoi” III (87); „coaste cu un fel de tufe” I (88); „teren drept, lângă sat, arabil, în marginea pădurii” I, „o fost tufe, tufoaie” IV (89).

– Din *tufói* (pl. *tufói*) ‘tufă mare și deasă’.

TUFOÁIELE „o tăiat goronii și o rămas tufe mari” VII, „rât; îs mai multe tufoaie în hotar” [*] (92).

– Din *tufoaie* (pl. *tufoaie*) ‘tufă mare și deasă’.

TUNĂTÚRA „acolo ar fi tunată oarecând ceva” II, „cândva o fi tunată ceva acolo; arabil și fânaș; sânt și rupturi” [*], loc denivelat, cu ierugi, pe o pantă (120). At.: 1776 *Gyá szuprá Tuneturi* (SzTA 11).

– Din *tunătúră*.

TURN. La Turn „a fost un turn înalt, făcut din piatră; acuma s-a ruinat” IV (141). A fost clădit între 1890–1893 (v. Nyarady CT 6–7 și fig. 9).

T

ȚĂRINĂ. La Țărină loc în capătul grădinilor, unde, la Ispas, se făcea slujbă pentru sfințirea țarinei (130). At.: 1775 *Lă țarine* (SzTA 240); Su Țărinii „coastele astea de lângă sat; pășune” I, „coaste cu răzoare; o fost arabil, acuma-i fânaț; mai sus o fost țarină” II, „pantă” IV (89).

V. și *Capu Țarinii, Părău Țarinii*.

— Din *jarină* (pl. *jarini*) ‘loc cu smănături și fânaț (oprit pentru pășunatul animalelor)’.

ȚĂRĂIU „loc profund, cu răzoare mari” II, „este piatră cu pământ, zuruș” [*], „loc mai tăfos, profund, mai nisipos, cu balastru, cu piatră” [**] (131).

— Din *járái* ‘sfărâmături de piatră, grohotiș’.

ȚĂRFA „niște râpi de unde duc oamenii țărfa” I (89).

— Din *țărfa* „pământ galben, nisipos, tare, folosit la vâcălitul [= tencuitul] caselor” I (89).

ȚÉLINĂ. Țélinile teren arabil lângă pășune (122).

V. și *Fântâna de la Țelini, Rovina de la Țelini*.

— Din *țélină* (pl. *țélini*).

ȚÍBREHEDEȘ (neart.) „cel mai înalt loc de la sat în sus; îi un șes pe un loc ridicat” IV (141). At.: 1743 *Az Czibre hegye farcab[an]* (SzTA 137).

— Din top. magh. *Cibrehegye* ‘Dealul lui Țibre(a)’ < *Țibre(a)*, n. fam. frecvent în CJ (cf. și PACJ 274–275), + *hegy* ‘deal’.

ȚICHILÉU II sau Țighiléu [*]-[***] „un vârv de deal înalt, ascuțit, gol, fără pădure” II, „rădicătură rotundă de pământ” [*] (133).

Țichiléu Muierănilor = Țuclúiu (122) – *muierân* (pl. *muierâni*) ‘locuitor din Muierău, azi Pădureni’.

— Din *țichiléu, țighiléu* ‘vârf de deal ascuțit’ (Loșonți TRFR 98–99).

ȚÍCLA [ícla] „o țăr de deal, nu prea sus” I, „o coaste alungită; cea mai înaltă culme din hotar” II, [alt loc:] „o rădicătură pe deal ca o umflătură de vreo 10 m, [ieșită] din trupul dealului” I, „mamelon” II (129); „o ți” de guguleu” IV (132); „deal, țuclui” I, „îi o rădicătură rotundă cam ca Peana și Găina” IV, „țuclui” [**] (152).

Țigla [íigla] „dâmb, on bumbuleu” I, „o rădicătură ca o gireadă” III (122); „o coaste stâncoasă foarte abruptă cu un mamelon mare deasupra” I, „este o piatră [= colț] mare pe o față de dâmb” IV, „vârv de deal” V (141).

Țicla Gherghelului „vârvu ala sus” II, „deal ascuțit, vârv ascuțit ca un vârv de boaghe [de fân]” [*] (120) – v. *Ghergheleu*; Țicla Muncelului „ascuțitura aia din Vârvu Muncelului” I, „vârvul dealului numit Muncel; capătul acela mai ascuțit” [*] (133) – v. *Muncelu*.

Țiglele II: Țigla Măre „e deal mare de piatră, un vârv mare” I, „teren pietros, un munișor” III și Țigla Mică „e mai micuță” II, III (127).

Su Țigle „loc așezat” II, [*] (127).

— Din *țiclă, țiglă* (pl. *țigle*) ‘vârf (de obicei ascuțit) de deal sau de munte’ (Loșonți TRFR 104).

ȚÍCLU [íclu] I–IV, [*], [**] sau **Vârvu Țicului** III, IV, [***] „loc foarte ridicat; îi înalt și rotund” I, „mamelon înalt tare, rotund; îi ca o cetate” II, „ala-i mai înalt loc pe fănațul nost” III, „deal înalt, ascuțit” IV, „creastă între Finișel și Plopi [CJ]” [**], „o ascuțitură de deal” [***] (87).

Țiclu Măgurii v. *Măgura*.

V. și *Coastea Țicului*.

— Din *țiclu* ‘vârf (de obicei ascuțit) de deal sau de munte’ (v. Loșonți TRFR 99).

ȚICUDÉNI cătun cu oameni veniți din Țicud, azi Valea Largă MS (123).

— Din *țicudeán* (pl. *țicudéni*) ‘locuitor (originar) din Țicud’.

ȚINȚIRIMBU v. *Țințirimu*.

ȚINȚIRÍMU cimitir (89; 152).

Țințirumbu cimitirul din curtea bisericii (124).

— Din *țințirim(b)* ‘cimitir’.

ȚUCLÚTU ‘țuclui mare; hăjmășenii [= locuitorii din Plaiuri] îi zic *Țichiléu Muieránilor* la Țucluiu nost” I, „deal tare mare, rotund” II, „îi cel mai mare deal din pășune” III (122); „vârv de deal ascuțit” II, „mamelon; îi ca o boaghe de fân” III, „on guguleu” [*] (127); „un pic de țuclui” I, „vârv de deal ascuțit” III (133).

— Din *țuclúu* ‘vârf (de obicei ascuțit) de deal sau de munte’ (v. Loșonți TRFR 101–102).

ȚURUCÉȘȚII parte de sat (88).

— Din n. grup *țurucéști* < *Țurúc*, por.

U

ÚLIȚA ulița principală (121; 132; 133).

Úlița ai Máre ulița principală (122; 133);
Úlița Beséricii „duce la beserică” II (133) – v.
Biserica; Úlița Blăgeștilor v. *Blăgești*; Úlița de
la Timitéu I (133) – v. *Timiteu*; Úlița din Deal
parte de sa: (119) – v. *Dealul*; Úlița din Jos ulița
(119; 130); Úlița lui Hârbói uliță (124) –
Hârbói, por.; Úlița Micúșului „uliță” I (121) –
v. *Micușu*; Úlița Șchiópilor „mere [= merge]
cătă Șchiopi” I (129) – v. *Schiopii*; Úlița
Tritivului IV (89) – v. *Tritivu*.

Între Úliți „parte de sat” I (133).

– Din *úlița* (pl. *úliți*).

ULTÓI. Ultóii „teren arabil; cândva ar fi
fost ceva pomărie” I, „o fost ultoi acolo” [*]
(124).

– Din *ultói* (pl. *ultóii*), var. a lui *altói*.

ÚNCHIU [únt'u], „teren cam costos, nu prea
mare, arător” I, „deal rotund” II, „coastă, da' nu
prea mare” III (88). At.: 1760 *La Ung* [sic!] (SzTA 80, 85), *La Ungy* (ibid. 85), 1799 *Lá Ungy* (ibid. 88); pășune cu mulți spini (132).

Su Unchi „pășune, spinărai” [*] (132).

V. și *Chicera Unchiului*, *Piatra Unchiului*.

– Din *unghi*. Forma inițială *Unghi* a fost
substituită, cu timpul, cu *Unchi*, prin etimologie
populară.

ÚRMĂ. Úrmele „urme în piatră ca niște
copite de cal” I (131), „o mulțime de pietri ieșite
afară din sol, având câteodată scobituri și găuri
foarte bizare, asemănătoare cu niște vase. Aceste
adâncături, cauzate de fenomene carstice”
(Nyarady CT 73), ar fi, după localnici, „urmele
calului lui Alexandru împărat”, iar după
legendele maghiare, „urmele potcoavelor calului
Sf. Ladislav” (ibid.).

Deasupra Úrmelor pășune (131).

– Din *úrmă* (pl. *úrme*).

URMENÍȘU v. *Urminișu*.

URMINÍȘU I, III, IV sau *Urmenișu* [*]
„deal; teren arător și fânat” I, „deal deasupra
satului, cu un platou sus” IV (152).

După *Urminiș* teren arabil „dincolo de deal”
IV (152).

Sub *Urminiș* „livezi” I (152).

V. și *Râpa de la Urminiș*.

– Din top. magh. *Örményes* '[Loc] cu
Vârtejuri' < *örményes* < *örmény* (= *örvény*
'vârtej').

URSÓIU „o așezătură mai sus, o padină
faină; fânat” I, „loc mai dâmburos, o dâmbă mai
rădicată” III, „deal, dâmb” IV, „teren bun,
așezat, fânețe bune” [*] (87). At.: 1760 *In Orszuj*, *In Oszolly* (SzTA 80), *La Urszuj* (ibid.
80, 84), *In oszój* (ibid. 84).

V. și *Coastea Ursoiului*, *Gura Ursoiului*.

– Din **osói* 'versant nordic' (v. Émile
Petrovici, *Vestiges des parlers slaves remplacés
par le roumain*, în „Balcenia”, VII, 1944, p.
484–485. Forma inițială *Osói* a fost modificată
în *Ursói*, fiind identificată, prin etimologie
populară, cu *ursoi* 'urs mare' (Cf. idem, *Ursoi*,
Orsoaie, *Ursoaie* = *Usoi*, *Osoi*, *Osoie*, *Osoaie*,
Usoaie 'ubac', în „Revue roumaine de
linguistique”, XIII, 1968, nr. 5, p. 483).

URZICÁRU „fi loc mai apăsător, cu urzici
multe” I (133).

– Din *urzicár* 'loc cu multe urzici' (< lat.
**urdicarium*: Loșonți SSE 63).

V

VÁDU „îi metă [= hotar, graniță] între noi și Scliș. De acolo se formează o vale ce vine până în sat” II, „acolo stau vacile vara la amiază; e izvor” III (119), „acolo se culcă vitele vara” I, „îs adăpători, este părau, fântână” II (123); „pe aici trece un drum într-a Berchișului” II, „îi într-o înfundătură” [*] (130). At.: 1775 *Lá Vad* (SzTA 239); „loc de trecere peste vale la ieșirea din sat” I (133).

Vádu Șugherii, „acolo se trece peste un pic de apă de la Șugherea în Streaua” IV (88) – v. *Șugherea*.

V. și Groapa Vadului.

– Din *vad* ‘loc unde se adapă (și se culcă la amiază) animalele’, ‘loc situat pe cursul unei ape (părau, vale, râu), pe unde se poate trece de pe un mal pe celălalt’, ‘loc de trecere’.

VALÁU. La Haláu „o fost cândva haláu; este izvor bun și acum” I (124).

Vălăiele adăpători pentru vite (132); **Haláuăle** adăpători (92); „îs halauă, acolo s-adapă ciurzile” I (124); **Vălăiele Șomfălenilor** adăpători (132) – *șomfăleán* (pl. *șomfălení*) ‘locuitor din Șomfaláu (azi Cornești, com. Mihai Viteazu) CJ’; **Haláuăle de la Gruî**, ‘valauă’ IV (152) – v. *Gruîu*; **Haláuăle Filénilor** „o fost halauă” II (119) – *fileán* (pl. *filéni*) ‘locuitor din Filea (de Jos)’.

V. și Dâlma Vălaelor.

– Din *valáu* (pl. *vălăie*), *haláu* (pl. *haláuă*), var. ale lui *văláu* ‘jgheab făcut de obicei dintr-un trunchi de copac scobit din care se adapă animalele’.

VÁLEA „valea ce curge prin sat, spre Vlahă” V (92); „vale; vine din hotar de la noi, din izvoare. Curge cătă Filea de Jos” I (121); valea care merge prin sat și se varsă în Valea Hăjdății (123); „părau ce se formează de la Fântâna Mare” I (124); „valea care curge de la noi” I (125); valea ce curge prin sat (129);

„valea ce curge prin sat în jos și se varsă în Hăjdăte” II (130).

Vălea Agrîșului valea ce vine de la Agrîș [CJ] și merge spre Surduc [CJ] (130). At.: 1775 *Pe Vályá Egresuluj* (SzTA 239); **Vălea Alúnilor** părau (122) – v. *Alun*; **Vălea Bodésii**, ‘viroagă’ IV, „părau ce se formează din izvoare și se varsă în Vale” V (92) – *Bodésa*, probabil sprm. < *Bódea*, n. fam. (87, 88, 125, 128) + suf. *-easa*; **Vălea Brádului** se varsă în Feneșu Mic (87). At.: 1791 *Văle Brádului* (SzTA 102) – v. *Brad*; **Vălea Căsóii**, ‘izvorăște din Obârșie și trece prin sat’ II (88) – v. *Căsoaia*; **Vălea Ciurilii** îi loc gropos (125) – v. *Ciurila*; **Vălea cu Ápă** desparte hotarul Ciurilii de cel al Prunișului (119) – v. *Ápă*; **Vălea cu Meri**, ‘vale’ I, „pășune și o fi” de păraută; o fost ceva meri sălbatici pe aici” II (152) – v. *Măr*; **Vălea Feneșelului**, ‘se formează din Feneșu Mic și Feneșu Mare’ IV (87) – v. *Fineșel*; **Vălea Filii**, ‘părau’ I, „vale care vine de la Filea de Sus” [*] (120). At.: 1776 *Pe Vályá Csilyi gye szusz* (SzTA 10) – v. *Filea*; **Vălea Fânății** I, [*] (128), I, II (129) sau **Vălea Fânățelor** I-IV (152), „părau care vine de la pășunat și se varsă în Valea Hăjdății” I, „vale” [*] (128), „părau ce vine dinspre Micești și se varsă în Valea Hăjdății” I, „îi în hotar cu Miceștii și Crăeștii” II (129), „groapă cu iarbă” I, „vale și fână în jur” IV (152) – v. *Fănaț*; **Vălea Frâii**, ‘vale; izvorăște din Rupturi, Tomnatic și se varsă în Valea Hăjdății” II (88) – v. *Frăua*; **Vălea Gărbóului** continuarea, către Florești, a Văii Mari (124, 152). Este atestată, în traducere maghiară, prima dată în 1297: *Gorbopathaka* (v. Janitsek ST 83) – magh. *Gorbó* (< sl.); **Vălea Hăjdății** I (89), I, III, V (92), II (119), I, II (120), III (127), I (128), I, II (129), I, V, VI (141), I (152) sau **Hăjdătea** IV–VI (92), I (119), I–III, [*] (120), I (121), I, II (122), I (127), I, II (131) vale care se formează de la Obârșie, din hotarul Hășdății, unde i se zice doar *Vale*, trece prin acest sat, apoi prin

Crăești, Petrești de Jos, Cheile Turzii și se varsă în Arieș. – v. *Hășdate*; **Vălea Hăjmășului**, „vale ce vine de la Hăjmaș și se varsă în Valea Hăjdății” [*] (128). At.: 1765 *Hășmașu*; **Vălea-i Dúșe** părau în hotar cu satul Agriș CJ (133) – *Dușa*, *Dușe*, *Dușea*, n. pers. (DOR 269), *Dușa*, n. fam. (PACJ 110); **Vălea Indólului**, „valea ce vine de la Indol” I (127). At.: 1765 *In Vale Indolului* (SzTA 114) – v. *Indol*; **Vălea Liții**, „izvorăște din hotarul Liții Ungurești [azi Liteni CJ]” II (121) – v. *Lita*; **Vălea lui Drag**, „așezătură” IV, „părau” VI (92) – *Drag*, n. pers. (DOR 264, *Pătruș* OR 56); **Vălea lui Lup**, „teren mlăștinșos, cu fântână și izvor, de unde pornește Părau lui Lup” I (89) – *Lup*, n. fam. (130, 133); **Vălea lui Mic** vale ce desparte hotarele satelor Lita și Filea de Jos (89, 120). At.: 1650 *Mik Patakban* (SzTA 59), 1776 *Vályá lui Mnyik* (ibid. 10) – *Mic*, n. fam. (130); **Vălea Lúngă** pâraiaș (123, 125), „începe de la Adăpătorile Ciurilii” IV (152); **Vălea Măre** vale lungă, cu mai multe izvoare. Are un pâraiaș ce desparte hotarele satelor Hășdate și Lita (88, 89). At.: 1716 *Válye mare*, *La Valle mare* (SzTA 80), *In Valle mare* (ibid. 85); vale care curge spre Tăuți, Florești (124); „părau” I, „vale; se varsă în Hăjdăte” II (127), depresiune cu un fir de apă pe mijloc (131, 132). At.: 1648 *Az Vallie mariaba(n)*, 1737 *Vale mare*, 1749 *In Vallye mare* (SzTA 67, 110) etc.; **Vălea Mérelor** depresiune cu un părau mic (126) – *măr* (pl. *mere*); **Vălea Mérilor**, „are o țară de părau care se începe din Fundătură” I, „arător; cândva o fost meri” II (125). At.: 1737 *La Vale Melilor* (SzTA 221) – v. *Măr*; **Vălea Mică** (125); **Vălea Micúșului** valea ce vine de la Micești (129) – v. *Micúș*; **Vălea Moășii** pâraiaș care se varsă în Vale (92) – *Moășa*, sprn. < *moășă*; **Vălea Nistoréștilor**, „vale cu locuințe” IV, „părau; se varsă în Valea Hăjdății” [*] (88) – v. *Nistoréști*; **Vălea Oăminilor** groapă cu părau care curge, când plouă, spre Vlaha (87) – *om* (pl. *oămeni*); **Vălea Ogrăzii**, „vale ce izvorăște din Zăpode și se varsă în Valea Hăjdății” II (88). At.: 1760 *In Valle Ogedzi* (SzTA 80, 84) – v. *Ograda*; **Vălea Petridului**, „vine din Petridu de Sus și se varsă în Hăjdăte” I (127) – v. *Petridu de Sus*; **Vălea Pleșcúții**, „izvorăște de la Știubei” II (88). At.: 1760 *Vale Pleskutzi* (SzTA 83), 1762 *Válye Pleskutzuluj* (ibid. 86) – v. *Pleşcuța*; **Vălea Rátului**, „viroagă cu izvoare” IV (92) – v. *Rátu*; **Vălea Rea** izvorăște din pădure și curge în Valea Mare (127), „li vale rea, cu pietri, râpi” I

(130), „părau cu apă albastră; fi pământul cu pietre și năsip albastru” I (131). At.: 1732 *melley is vulgo Vallye: re nevel hivatatik* [sic!] (SzTA 239), 1737 *A Vale Re* (ibid. 110), 1744 *a' Válye rea*, 1765 *In Vale Reé* [!] (ibid. 114); **Vălea Rújii** [vălga rúji] vale ce curge spre Vlaha CJ (92) – *Rúja*, n. pers. (cf. *Ruja*, n. fam.: PACJ 233), sau *rúja*, nume de plante sau arbuști (v. DLR); **Vălea Sátului**, „vine [de] din sus de sat și se varsă în Hăjdăte” I (122); „se varsă în Valea Hăjdății” I (133) – v. *Sat*; **Vălea Sălciiei** vine din Sălcea și se varsă în Valea Hășdății (119) – v. *Sălcea*; **Vălea Sălciștii** desparte hotarele satelor Ciurila și Sălciște și se varsă în Valea Hășdății, lângă Crăești (119, 125, 128) – v. *Sălciște*; **Vălea Seacă** groapă alungită în pantă (119); **Vălea Secării** [vălga săcări] izvorăște de la Fântâna Secării și curge spre Vlaha (87) – *secară*; **Vălea Stăurului** părau (89). At.: 1777 *La Vale Sztavurilor* (SzTA 60) – *stăur*; **Vălea Strénților**, „vale” II (88) – v. *Stremții*; **Vălea Súrđă** pășune pe „o vale pântre dealuri” II, „loc ca o covată” III, „o fost pe ea tăt pădure mare” I, IV (125) – adj. *súrđă* ‘(despre o pădure) deasă’ (DLR); **Vălea Șchiópilor**, „se varsă în Hăjdăte” [*] (129), „coboară de la Șchiopi” [*] (127) – v. *Șchiopii*; **Vălea Șútului** părau ce izvorăște din hotarul Șutului (120). At.: 1588 *az patakot, Sút megi patakak hyak* (SzTA 10), 1776 *In Vályá Sutuluj* (ibid. 11) – v. *Șutur*; **Vălea Várului**, „vale cu râț; se varsă în Valea Petridului” I (131). At.: 1737 *Az Vale Varuluj* (SzTA 110) – v. *Var*; **Vălea Văráticilor**, „se întâlnește cu alte pâraie și formează Valea Micușului” I (152) – v. *Vărátic*.

Dincolo de Văle parte de sat (129); **În Văle la Pópa**, „o fost fânațul popii” I, „e de la sat în jos” [*] (125); **La Văle** teren arabil lângă Valea Feneșelului (87); **Pe Văle** parte de sat (87; 119; 120; 122; 133); „teren arabil pe lângă Vale” I (124); teren arabil și fânaț pe lângă Valea Micușului (129); fânaț lângă Valea Petridului (131, 132); **Pe Văle** Filii teren arabil și fânaț pe lângă Valea Filii (120); **Péste Văle** parte de sat (127); **Su Văle** parte de sat (121).

V. și Fața Văii, Fântâna din Valea-i Dușe, Fundoia Văii Moășii.

Între Văi, „teren între Valea Hăjdății și un părau ce se scurge de la o pășune” I (89); **La Văi** teren pe lângă Vale (87).

V. și Dealu dintre Văi.

– **Din văle** (pl. *văi*).

VÁPA „pădure lângă cabană [= cabana din capătul de jos al Cheilor Turzii], pe unde vine un părau” I, „pantă cu pădure” IV, „văgăună cu pădure” [*], „îi o așezătură unde se gată Chcia” [**] (141).

V. și *Părau Văpii*.

– Din top. magh. *Vápa* < *vápa* ‘mlaștină’.

VAR. La *Var* loc de unde se extrăgea și unde se ardea piatra de var (119; 124; 128).

V. și *Groapa Varului, Piatra Varului, Valea Varului*.

– Din *var*.

VĂDÚȚU trecătoare prin Vale (130).

V. și *Părau Văduțului*.

– Din *văduț*, dim. al lui *vad*.

VĂLCEÁUA „râpă” I, „pantă mai gropită de ape” II (152).

V. și *Cornu Vălcelii*.

– Din *vălceá*, var. a lui *vălceá*.

VĂLÉNII parte de sat (92).

– Din *văleán* (pl. *vălénii*) ‘locuitor de pe Vale’.

VĂLIȘOÁRA, ung. *Oláhrákös* și *Járárákös*, pop. *Ráchis(u)* [rát’is], sat în com. Săvădisla CJ. At.: 1456 *poss. Rakos* (Suciul II 240), 1712 *Ola Rakos, Rakos* (SzTA 93), 1733 *Rákis*, 1760-1762 *Oláh Rákös* (Suciul II 240), 1771 *Óla Rákös* (SzTA 93), 1824 *Olá Rákös, Rátýis*, 1850 *Rákös*, 1854 *Oláh-Rákös, Rachis* (Suciul II 240).

V. și *Calea Rachisului, Părau Rachisului, Târșii Rachisului, Zăpodea Rachisului*.

– Numele oficial actual *Vălișoára* a fost dat de către autoritățile românești.

Numele popular *Ráchis* provine din n. top. magh. *Rákös*, care este o extensie de la *Rákös Patak* ‘Părau (sau Valea) cu Raci’ (< *rákös* ‘cu raci’ < *rák* ‘rac’ + suf. -os), numele (maghiar) al văii care trece prin sat. În foarte multe cazuri, elementului sufixal maghiar -os îi corespunde în limba română -iș: *Árkös* > *Archis* (sat AR), *Cintos* > *Afintis* (sat MS), *Hodos* > *Hodiș* (sat CJ) etc. (v. Petrovici SDT 171).

La recensământul din 18. III. 2002, satul avea 112 locuitori. Ei își zic *ráchiséni* (sg. *ráchisán*). Sunt agricultori sau muncitori navetiști la Cluj-Napoca.

VĂRÁTIC. *Văráticile* pășune (152).

V. și *Valea Văraticilor*.

– Din adj. *văratic* ‘(despre locuri) care este expus la soare și a cărui vegetație apare de timpuriu’ (DLR).

VĂRGĂUȚA uliță (132).

– Din top. magh. *Vargautca* ‘Ulița lui Varga’ sau ‘Ulița Cizmarului’ < n. pers. *Varga* sau *varga* ‘cizmar’ + *utca* ‘uliță’.

VĂRUÎȘTEA „râpă adâncă; era gropi de var” I, „acolo este piatră de var” II, „se făcea var” [*] (123).

– Din **văruiște* ‘loc cu cuptoare pentru arderea pietrei de var, varniță’.

VÂNATA versant cu piatră vânăta (131, 132, 141).

– Din adj. *vănăt*, -ă.

VĂRTÓPU v. *Hârtopu*.

VÁRV. *Várvu* *Chiceréii* v. *Chicereaua*; *Várvu* *Copăcelului*, „vârv mai ascuțit din care se scotea piatră pentru căși” I (129) – v. *Copăcelu*; *Várvu* *Cóstii*, „aici o fost o cruce” I (89) – v. *Coastea*; *Várvu* *Deálului*, „dungă” [*] (89). At.: 1776 *In Vúrvu Gyáluluj* (SzTA 10) – v. *Dealul*; *Várvu* *Dósului*, „vârv de deal” II (130) – v. *Dosu*; *Várvu* *Drúmului*, „îi chiar în vârvul dealului” I, „e vârvul dealului pe unde vine drum de la Săcel” II (121) – v. *Drum*; *Várvu* *Moiánului*, „îi loc mai rădicat” IV (132) – v. *Moianu*; *Várvu* *Múntelui* loc drept deasupra pe Munte (131, 132) – v. *Muntele*; *Várvu* *Ográzii*, „loc pe creastă” I, „loc oblu deasupra pe deal” II (120) – v. *Ograda*; *Várvu* *Păducéilor*, „îi mai sus ca Păduceii” II (120). At.: 1776 *In Vúrvu Pedutseilor* (SzTA 11) – v. *Păducel*; *Várvu* *Pricii*, „vârv între noi [= Livada] și Berchiș” I (130) – v. *Pricea*; *Várvu* *Putinéiului*, „on pic de vârv; loc arător” [***] (132). At.: 1814 *La vuvru Putinyéilor* [!]] [sic!] (SzTA 68) – v. *Putineiu*; *Várvu* *Rápíi*, „aici se opresc pământurile arătoare” [**] (132). At.: 1737 *La Varvu Ríptyi* [sic!] (SzTA 67) – v. *Râpa*; *Várvu* *Topántăului*, „e vârvul dealului” I, „loc oblu, deasupra la Topântău” II (130) – v. *Topântău*; *Várvu* *Țicelului* v. *Țiclu*.

– Din *vârv*, var. a lui *vârf*.

VĚDĀRU „pășunat. A fost pădure oprită de domni” I (122); „o fost pădure de fag. În timpul unguirilor nu era voie să meargă acolo” I, „loc pietros, plin cu tufe de fag” II (131); „plantație cu brazi și acăși” I, „grădină îngrădită ca o pepinieră” IV (152).

V. și *Părău Vedărului*.

– Cf. *Vederdu*.

VĚDERDO v. *Vederdu*.

VĚDERDU V, [*], *Vēderdo* IV „pădure, loc rău” II, „e mai mult colțuri, piatră” [*] (132).

– Din top. magh. *Vēderdō* ‘Pădurea Oprită’ < *ved* ‘oprit, apărat’ + *erdō* ‘pădure’.

VĚGLABU „teren ca o șa lungă unde se termină hotarul satului” I, „on pic de dunguță” IV, „dungă care urcă la deal” V (141).

– Din top. magh. *Vēgláb* ‘Ultimul Lab’ < *vég* ‘ultim’ + *láb* ‘lot, tarla’.

VERÍȘTEA „o fost veriște; acolo se făcea var, că o fost piatră de var” IV (89).

– Din *veriște* ‘loc cu cuptoare pentru arderea pietrei de var’, neatestat în DLR, care provine, prin acomodare, din **vārište* (< *var* + suf. *-ište*).

VĚŠCĀ. La *věščā* „Avem veșcă [acolo]. O fost loc mlăștinos; îi pod și-am băgat tuburi, vești” III (122).

– Din *věščā* ‘tub de ciment’.

VĚE. *Vía de la Crúce* „coaste spre răsărit cu vie și meri” IV (141) – v. *Crucea*.

V. și *Cornu Viii*.

Viile „pantă dulce cu vii” I (141).

V. și *Dealul Viilor*.

– Din *vie* (pl. *vii*).

VIEZUÎNĂ. *Viezufnile* locuri în care sunt găuri de viezuri și vulpi (119; 120; 122; 128; 131, 132; 152).

După Viezufni fânaț (132); *Sub Viezufni pășune* (129).

V. și *Fața Viezufinilor*.

– Din *vieuinā* (pl. *vieuini*), var. a lui *vizuinā*.

VOMIRĚȘTII parte de sat (120).

– Din n. grup *vomirēști* < *Vomir*, n. fam.

VÚLTURU deal cu pășune și fânaț. „O fost pădure” II, III, [*] (120), „deal cam bumbuleu” II (126). At.: 1776 *La Vultur Gyaluluj*, *In Vulturj*, *La Vulturu* (SzTA 11).

Su Vúlturu teren arabil (120).

V. și *Buza Vulturului*.

– Din *vúltur*.

Z

ZÁREA [zářa] I–III, [*] (122) sau **Zária** [zářia] I, II, [*] (126) „loc răzoros, nu-i prea oblu; e teren trecut de la Șutu la noi, cu cooperativizarea” I (122), „loc pe deal” I (126).

Zária „coaste către sat, loc frumos, arător” I, „o doștină lângă sat” II, „e de la gredini în sus, puțină pantă” III (88). At.: 1760 *In Zare Paroutzuluj* (SzTA 80, 83), *In Zäre Peretz* [!] (ibid. 83), 1799 „Szubt zore [?] *Paroutzilor*”, *In Zäre Paroutzuluj*, *Lá Zára Peroutzilor* (ibid. 87).

– Din *zäre*, *zările* I. ‘culme, creastă, coamă (de deal)’; 2. ‘poiană’; 3. ‘pădure rară’. Sensurile 2, 3 nu sunt atestate de DLR, dar sunt cunoscute la derivatul *zariște*.

ZÁRIA v. Zarea.

ZĂCĂTOÁREA „teren arabil, cam ridicat, un bot de deal; acolo zăcăresc oile” I, „acolo zăcea animalele când era cald; este și fântână” IV (89); „loc fain, arător, aproape de sat; oarecând zăcarea oile acolo” I, „când era inimaș [= ogor negru], aici zăcarea oile” II (121); „o obliște deasupra pe deal; înainte o fost pădure și acolo se culca animalele peste noapte sau la amiază” II (123); „acolo ar fi fost pășunat împădurit unde stătea vacile la amiază” I (124); „îi lângă Ogrăzele” II (128); „loc drept, frumos, arabil. O fost zăcătoare de animale” I, „dălmă” III (133).

Zăcătoárea Bătrână „o așezătură în Brazi; acolo culcau vitele noaptea” I, „acolo zăcăreau vitele” II, „o fi fost zăcătoare cândva; acumă îi desîș de spini” III (127); **Zăcătoárea Căprelor v. Colțu Căprelor**.

După Zăcătoáre „povărnîș dincolo de Zăcătoare” I, „îi dincolo de deal” III (133).

Zăcătoáre „pantă cam așezată” I, „acolo se strângea vitele la amiază; îi locul mai sus și împrăștia muștele” II (120). At.: 1776 *Lá*

Zékataré, *Lá Zékátare in Virvy Gyáluluj* (SzTA 10); „aici dormeau vitele în pășune” I (128).

– Din *zăcătoáre* (pl. *zăcătoári*) ‘loc unde se odihnesc vitele, vara, la pășune; staniște’.

ZĂHOÁIA „loc mai ascuns” I, „coaste cam spinoasă, loc de doștină” II, care aparține și de Agriș CJ (120).

– Din sprn. *Zăhoáie* < *Zah*, n. fam. (PACJ 287) + suf. -oae.

ZĂPĂDIOÁRA v. Zăpodioara.

ZĂPÓDEA „un picuț de loc oblu și în jur îi mai ridicat puțin” I, „parte de sat; pe Zăpode merge ulița afară în hotar” II, [alt loc:] „fănaș; loc oblu și apoi coaste ridicată, un fel de scară” I, „groapă” III, „o groapă cu izvor” [**] (87); „pantă câtă vale, loc de fașă” II, „o groapă” III, „pantă gropoasă” [*] (88). At.: 1760 *In Zapogye*, *La Zapoda* (SzTA 80), *In Zapoda*, *In Zapogye* (ibid. 83), *La Zepogye* (ibid. 84) etc.; „îi ca o covată” I, „o voioagă între dealuri” IV (89); „îi coaste aici deasupra satului” III (92); „o țî de plaț, loc oblu, unde [văcarii] culcau vitele” I, „loc mai jos între două deluțuri” III (119); „loc arător, deschis, fain” I, „groapă, așezătură” [*] (120). At.: 1776 *In Zepogye*, *Gyin’ Zosz gye szdt in Zepogye* (SzTA 10); „o groapă largă” II, „rât; sânt două fântâni acolo; teren așezat așa, în groapă, mlăștinos” III (121); „groapă” I, „o așezătură; rât, moină” II (123); „o groapă cu izvor pe ea” II, „o groapă cu on părau” IV (125). At.: 1737 *La Zapodi* (SzTA 221); teren mai așezat (127), „groapă ca o vană” I, „e ca o troacă” [*] (130); lășătură, șa largă (131, 132). At.: 1737 *Zapodia* (SzTA 110), 1814 *La Zepogye* (ibid. 68); „groapă între două dealuri” I, „loc așezat” III (133); „groapă” I, „o troacă” IV (152); **Zăpódea** I, III sau **Zăpódea Iértii** II „o groapă frumoasă” I, „o groapă largă, coboară până în lertă” II, „groapă” III (121) – v. *lertă*.

Zăpodea ai Șeasă „o groapă întinsă” II (87) – adj. *șes, ședă*; **Zăpodea** Arsii groapă (87). At.: 1791 *La Zepogye Arszi* (SzTA 102) – v. *Arsa*; **Zăpodea** Bóbului groapă (88) – v. *Bobu*; **Zăpodea** Córbului „e în pădure, între Fântânele și Dealu Corbului” I, depresiune în pantă (123) – *corb* sau, puțin probabil, *Corb(u)*, n. fam. (PACJ 88); **Zăpodea-i** Múre „o pantă mare care coboară de la Curu Dealului până-n Valea Agrișului; cred că o fost murari pe locul ăsta cam rău și costos” I, „arabil; este mure pe groapa asta” II, „e ca o covată, șa” [*] (133) – *múre*, var. a lui *múra*, cu sensul de ‘mur, murar’. Pentru formație, cf. *Fântâna-i Trestie*. Cf. și n. fam. *Mura* (PACJ 185); **Zăpodea** Jighii „loc oblu, răt frumos, mai deschis; de lături îi mai deluros” I, „groapă largă” II, „șa” III (121) – *Jiga*, n. pers. „Jígá l-o mǎdǎrit [= alintat], da’ l-o chemat Gligor” I. Cf. și *Jiga*, n. fam. (133, PACJ 147 etc.); **Zăpodea** lui Bótiș „o mǎncătură de apă; pământ arător pe lângă ea” II (89) – *Botiș*, n. fam. (PACJ 63); **Zăpodea** lui Ópriș „loc mai așezat” I (120). At.: 1776 *In Zepagya lui Opris* (SzTA 11) – *Opriș*, n. fam. (119); **Zăpodea** lui Șerb [*] sau **Groapa** lui Șerp [***] „groapă ca o covată” [*] (87). At.: 1791 *La Zepogye áluj Serb* (SzTA 102) – *Șerb*, n. pers. (DOR 381, DNFR); **Zăpodea** Máre o așezătură, depresiune pe panta unui deal (88). At.: 1760 *In Zepogye mare, In Zepogye tsel mare* (SzTA 81), *In Zepogye mare, La Zápogye tsel mare* (ibid. 85) etc.; **Zăpodea** Pópui loc ca o șa; „o fost locul besericii” [*] (132). At.: 1648 *az Zapolgia beszerikabannis* (SzTA 66), *az Bezerika Zapolgia vegibe[n]* (ibid. 67), 1765 *Linge Zápogye Beszeritsi* (ibid. 68) – *pópa*; **Zăpodea** Ráchisului „o fost terenul Ráchisului, da’ ni l-o dat nouă în schimb” II (120) – v. *Ráchisu*; **Zăpodea** Vésii „groapă, doștină; fânaț” I (87) – *Vésa*, n. fam. (PACJ 283).

Deasupra Zăpózii Mári „loc mai deluros; o fost arător; acuma-s moine” II (88). At.: 1799 *Gye a’ Szuprá Zepogye Máre* (SzTA 88); **Su Zăpodea Máre** „fânaț; loc mai costos” I, „e su Zăpodea Mare” III (88). At.: 1799 *Szubb Zepogye* (SzTA 89).

V. și **Calea Zăpodii, Coastea Zăpodii, Fundu Zăpodii, Groapa Zăpodii, Gruiu Zăpodii/Zăpozii, Pădurea Zăpodii, Părâu Zăpodii, Râpa Zăpodii**.

– Din *zăpode* ‘groapă largă, ca o covată, între două ridicături; (mai rar) terasă (naturală)’.

ZĂPODIOÁRA [zăpod’iýorǎ] „o așezătură, o groapă care vine din deal până în vale” III, „o groapă aproape de sat, văgăună” IV (88).

Zăpădioára [zăpád’iýorǎ] „loc ca o covată, ca o troacă” IV, „e lângă Zăpode” [***] (87); [zăpád’óra, zăpád’órǎ] „loc pe pantă” I, „pantă până-n vale” II (119).

– Din *zăpodioára* (< *zăpode* + suf. *-ioară*) sau dim. al lui *Zăpode*. Varianta *Zăpădioára* a rezultat prin asimilarea *ă - o > ă - ă*.

ZĂPODÎȚA „on teren mai drept în deal; o ți’ de șes pe-o coastă” I, „un șesut pe o pantă” II (129).

– Din *zăpodîțá* ‘terasă (naturală)’ (< *zăpode* + suf. *-iță*).

ZĂVÓIU „fânaț; teren oblu, pe luncă, chiar în capetul satului” II (130).

– Din *závói*.

ZBÓRIȘTEA [zbórișta] „coaste rătundă; a fost pădure, amu-i pășunat și arător” I, „loc de față, cam costis, on fel de groapă; pe mijloc îi cam apăsos” II, „rât drept; pe margini terenul vine ca o potcoavă și-i puțin mai sus” III, „așezătură cu fânaț, cu on părâu din niște izvoare” [*] (120). At.: 1776 *Lá Zboristye* (SzTA 10), *La Zborestye* (ibid. 11).

V. și **Fântâna din Zboriște/Fântâna Zboriștii, Fundoaia Zboriștii**.

– Cf. *zbóriște* ‘adunare’ (DLR); *Zboriște* cătun contopit în satul Borod BH (Suciu II 272); *Zborești* localitate atestată la 1560 în forma *Zboristye* (Suciu II 429), contopită în orașul Caransebeș CS (< scr. *zbóriște* ‘loc de adunare’: Vasile Ioniță, *Valori ale sufixelor în toponimia văii superioare a Timișului (Banat)*, în SO II 72) etc. N-ar fi exclus ca *Zbóriștea* să fie o variantă, cu *zb-* < *zv-*, a lui **Zvóriștea* < **Izvóriștea*. Pentru această explicație ar pleda caracteristicile terenului și numele satului *Zvorăștea* (*Zvoristye*) SV, atestat în forma *Izvorăștea* și explicat de Iorgu Iordan („Milcovia”, IV, 1933, p. 31–32; TR 40, 77, 362) de la izvor.

ZÉRDEA [zǎrd’a] „șes deasupra pe Munte; a fost mlaștină acolo oarecândva” II, „șes în vârful Muntelui; sânt și niște gropi cu izvoare” III (127). At.: 1765 *In Muntye pe linge Zernye* (SzTA 114).

– Din *zérde* ‘loc mlăștinos’ (Loșonți TRFR 17), ‘loc mocirlos în care crește mai ales pipirig’ (DLR).

ZGLĂMÂNA v. *Zlamănu*.

ZGLĂMÂNU v. *Zlamănu*.

ZLĂMÂNU IV, [**] sau **Zglămănu** III „loc de doștină” III, „munte” IV, „teren deluros, fânațe” [**] (87).

Zglămăna „loc ca o covată” I, „o porțiune de teren între Rovină și hotarul Liții” II, „loc apăsos; o groapă” III (121).

– Din **zlămân*, **zlămână*, var. ale lui *znămăn* ‘piatră, semn de mormânt’ (DLR). Variantele *Zglămănu*, *Zglămăna* s-au născut prin epenteza lui *g* în grupul consonantic *zl*.

ZMEURÎȘTE. **Zmeuriștile** „era o tăietură mare și creștea zmeură multă” III (119).

V. *Calea Zmeuriștilor*.

– Din *zmeuriște* ‘loc cu multă zmeură, zmeuriș’.

ZUGĂU „teren pe lângă Valea Hăjdății” I, „e aici pângă Vale; este dig” IV (89). At.: 1767 la *Zugo* (SzTA 60).

– Din *zugău* ‘zăgăz, dig’.

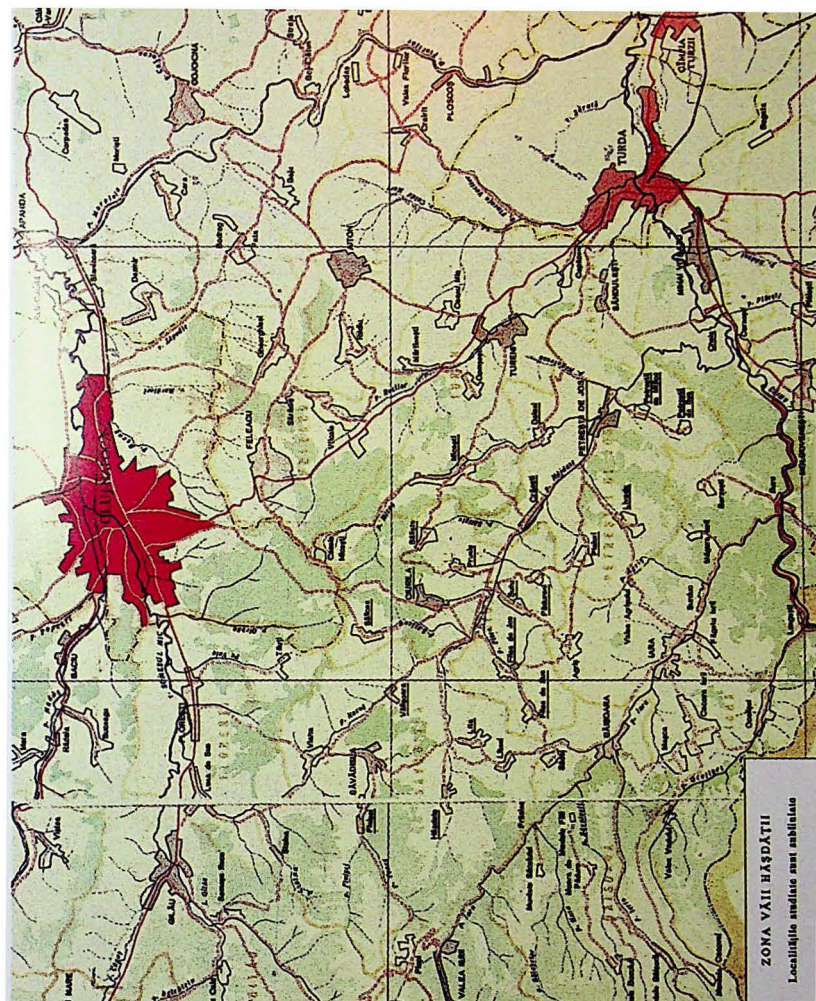
ZÚIERU „o ridicătură de deal cu piatră și spini” I, „dălmă mare” II, „mamelon între hotarul nost și al Sândului” III (127).

– După Petrovici TU 115, provine din magh. „*az új ér* ‘canalul cel nou’”.

ZURUȘU „e un zuruș mare de piatră în Cheie; îi piatră măruntă căzută de pe colți și strânsă în groapa aia” I (131).

Zurúșu de la Coș „cel mai mare zuruș din Cheie” I (131) – v. *Coșu*; **Zurúșu de la Mijlocu Chéii** „zuruș cu pietre mai puține” I (131). Vezi Nyarady CT fig. 36 [nr. 4 = Grohotișul de la Mijloc] – v. *Cheia*.

– Din *zurúș* ‘grohotiș’, cuvânt neatestat în DLR.

ANEXE

1. INDICELE ALFABETIC AL CUVINTELOR CARE APAR ÎN NUMELE COMPUSE NUMAI CA DETERMINANȚI

ABURDANU: *Tău Aburdanului*

AGRIȘ: *La Salca Agrișului, Su Dealu Agrișului, Valea Agrișului*

AGRIȘA: *Tău Agrișii*

ALB: *Pietrele Albe*

ALESANDRU ȚANGULUI: *Su Dumbrava lui Alesandru Țangului*

ALEXANDRU: *Fântâna lui Alexandru*

ALEXĂ: *Hodaia lui Alexă*

ANTONE: *Fântâna lui Oltean Antone*

ARINOASĂ: *Dâlna Arinoasă*

ARMEAN: *Pădurea Armeanului*

ARON: *Fântâna lui Aron*

ARSINTE: *Rovina lui Arsințe*

ARTIMON: *Coastea lui Artimon, Rovina lui More Artimon*

ASCUNS: *Peștera ai Ascunsă*

BABOȘ: *Râpa lui Baboș*

BACĂRI: *Groapa lui Bacări*

BADE(A): *Fântâna Badelui*

BALEA: *Râtu Balii*

BALICA: *Peșterile lui Balica, Șura Balichii*

BANCIU: *Pâră de la Banciu*

BARĂU: *Râtu lui Barău, Tufele lui Barău*

BARON: *Pădurea Baronului, Perii Baronului*

BĂCIȚĂ: *Fântâna Băciții*

BĂIȘOARA: *Calea Băișorii*

BĂLEȘTI: *Dâmbu Băleștilor*

BĂTĂLICA: *Calcușu Bătălichii, Rovina Bătălichii*

BĂTRÂN: *Moara cu Plopu Bătrân, Zăcătoarea Bătrână*

BÂRDEA: *Pârău Bârdii*

BÂRLOG: *Coastea Bârlogului*

BECLENII (G.): *Dealul Beclenii*

BELU: *Gredina Belului*

BERCEA: *Râtu Bercii*

BERCHIȘU: *De cătă Berchiș, Pârău Berchișului, Piatra Berchișului*

BEȘCU: *Fântâna Beșcului*

BEȘE(A): *Gredina Beșii*

BIBOL: *Tău cu Bibolii*

BICĂ: *Râtu Biciei*

BICU: *Rovina Bicului*

BILAȘCU: *Fântâna lui Bilașcu*

BILĂ: *La Pâră Bilii*

BINDĂR: *Peștera lui Bindăr*

BIRIȘIȚĂ: *Pârău de la Birișița*

BISCHIRI: *La Gatul lui Bischiri*

BISTRA: *Pârău Bistrii*

BLAJ: *Gura lui Blaj*

BLĂGOAIE: *Tufele Blăgoaie*
BOAGHE: *Poiana Bozii*
BOBDAN: *Dâmbu lui Bobdan, Gredina lui Bobdan*
BOCANU: *Râtu Bocanului*
BODEASA: *Valea Bodesii*
BODOGOI: *Dealul de la Bodegoi/Dealul lui Bodegoi*
BODOR: *Groapa lui Bodor*
BOIER: *Baia lui Boier*
BOITA: *Butucii Boitii, Moinele Boitii*
BOLOȘ: *Tău lui Boloș*
BOLUNDU: *Dâmbul Bolundului*
BONDA: *Cotu Bondii, Șura Bondii*
BONDOAIE: *Groapa-i Bondoaie*
BORU: *Pârâu Borului*
BOȘCĂ: *Pârâu Boșchii/Pârâu lui Boșcă*
BOTĂ: *Tău cu Botile*
BOTIȘ: *Zăpodea lui Botiș*
BOTOI: *La Făgădău lui Botoi*
BOU: *Dealul Boului*
BRACII (G.): *Pârâu Bracii*
BUCINAR: *Pârâu Bucinarului*
BUDII: *Cotu lui Budii*
BUHĂ: *Cetatea Buhii*
BUICĂ: *Groapa Buichii*
BUMBŪ: *Dealul Bumbului*
BUNĂ: *Fântâna ai Bună*
BURCĂ: *Fântâna Burcii*
BURDANU/BORDANU: *Coasta Burdanilor/Coasta Bordanilor*
BURZU: *Chicera Burzului*
BURZUIATĂ/BURZĂIATĂ: *Coasta Burzuiată/Burzăiată*
BUTA: *Râpa de la Buta/Râpa Butii*
CANTORU: *Râpa Cantorului*
CAPRĂ: *Calea Caprelor, Colțu Caprelor, Râpa Caprelor, Zăcătoarea Caprelor*
CAROI: *Râpile lui Caroi*
CĂLUGĂR: *Fântâna Călugărului*
CĂLUȚU: *Gredina Căluțului*
CĂTANĂ: *Dealul Cătanii*
CÂNE: *Coasta Cănelui, Dealul Cănelui, Groapa Cănelui, Timiteu Cănilor*
CÂNEPĂ: *Pârâu Cănepii*
CHELEMENT: *Hodaia lui Chelement*
CHEREȘȚI: *Gruia Chereștilor*
CHEȘERI: *Dâmba lui Cheșeri*
CHIMA: *Gredina Chimii*
CHIRILĂ: *Calea lui Chirilă, Iazu lui Chirilă, La Moara lui Chirilă/La Moară la Chirilă, Râtu Chirilii, Rovina Chirilii*
CHITU: *Fântâna Chitului*
CHIȚU: *Gredina Chițului*
CIFLI: *Surușu de la Cifli*
CIOAGLI: *Moara lui Cioagli*
CIOANEA: *Râtu Cioanii*
CIOBU: *Pârâu de la Ciobu*
CIORTEA: *Poiana lui Ciorteia, Râpa lui Ciorteia*
CIOTOI: *Dâmbu lui Ciotoi*
CIUCI: *Coasta lui Ciuci*

CIULICĂ: Groapa Ciulichii
 CIUNGA: Poiana Ciunghii
 CIUPAGU: Fântâna Ciupagului
 CIURCĂ: Mestecinii Ciurchii
 CLIVĂ: Măru Clivii
 CLOPOT: Fântâna cu Clopot
 CLOPOȚEL: Fântâna cu Clopoțel
 CLUJ: Drumu Clujului
 COAȘCĂ: Cotu Coașchii
 COCOLOȘ: Pârâu lui Cocoloș
 COCOȘ: Râzoru lui Cocoș
 COMIȚIG: Calea Comițigului, Drumu Comițigului, Su Pădurea Comițigului, Tău Comițigului
 CONTRAȘU: Priponu Contrașului
 CORA: Groapa Corii
 CORBU: Coastea Corbului, Dealu Corbului, Piatra Corbului, Rovina Corbului, Zăpodea Corbului
 CORDAI: Rătu lui Cordai
 COSTAN: Gredina lui Costan, Rătu lui Costan
 COSTIȘĂ: Calea Costișii/Costișă
 COTIT: Balta Cotită
 COTUR: Râpa lui Cotur
 COȚESCU: Icu Coțescului
 COȚEȘTI: Butura Coțeștilor, Jerloiu Coțeștilor
 COȚOFLE: Rătu Coțoflii
 CRĂCIUN: Pârâu lui Crăciun
 CREPAT: Colțu al Crepat
 CREPU: Râpa Crepului
 CUCU: Dâmbu Cucului, La Făgădău Cucului
 CULA: Pârâu de la Cula
 DANE: Hodaia Danii, Perii Danii
 DARI: Dâlma lui Dari
 DĂMIAN: Coastea lui Dămian, Pârâu lui Dămian
 DÂNCIOAIE/DÂNCIOAIE: Rupturile Dâncioii/Rupturile Dâncioii
 DÂNEASA: Dosu Dănesii
 DĂNILĂ: Balta lui Dănilă, Dâmbu lui Dănilă, Piatra lui Dănilă, Rovina lui Dănilă
 DĂNILEȘTI: Rovina Dănileștilor
 DELUȚU: Mărișoara Deluțului
 DENEȘ: Tâietura lui Deneș
 DILĂ: Rovina Dillii
 DINAFARĂ: Dâlma Dinafară
 DINU: Pârâu Dinului
 DOAMNĂ: Cotu Doamnii, Dealu Doamnii, Groapa Doamnii
 DOMN: Drumu Domnilor, Priporu Domnului
 DOMNESC: Gredina Domnească, Rătu Domnesc
 DOȚENTU: Labu Doțentului
 DRAC(U): Fântâna Dracului, Rătu Dracului
 DRAG: Valea lui Drag
 DUBLEZĂU: Fântâna Dublezăului
 D'UD'EȘTI: Gredina D'ud'eștilor
 DUȘE: Valea-i Dușe
 FAUR: Coastea lui Faur, Gredina lui Faur, Pârâu lui Faur Petre, Tabla lui Faur
 FĂT: Perii Fătului
 FÂS: Dosu Fâsului
 FEREA: Poiana Ferii
 FERȚEGHI: Pădurea lui Ferțeghi

FERTI: *Pădurea lui Ferți*
FICIOR: *Fântâna Ficiorilor, Peștera Ficiorilor*
FILEAN: *Halauăle Filenilor*
FILIMON: *Labu lui Filimon, Prunii lui Filimon*
FILIP: *La Moara lui Filip*
FINICĂ: *Cătă Finica, Coastea Finichii*
FLENCIȘ: *Delnița lui Flenchiș*
FLOARE: *Părău cu Florile/Părău Florilor*
FLOREA: *Groapa Florii*
FLUS: *Coastea lui Flus*
FORCQȘ: *Gangu lui Forcș*
FRIG: *Fântâna de Friguri*
FRUNZOAI: *Coastea-i Frunzoaie/Coastea Frunzoaii*
FUND: *Tău fără Fund*
FURCUȚĂ: *Părău Furcuții*
GABOR: *Părău lui Gabor, Tufele lui Gabor*
GAFIȚA: *Groapa Gafiții*
GARD: *Fântâna cu Gard*
GÂRBOU: *Valea Gârboului*
GHEORGHE A LUI HOABI: *La Moara lui Gheorghe a lui Hoabi*
GHEORGHEOI: *La Moara lui Gheorgheoi*
GHERMAN: *Chicera lui Gherman*
GHERMEC: *Rovina lui Ghermec*
GHEȚI: *Răzoru lui Gheți*
GHIGA: *Fântâna Ghighii*
GHIURCA: *Rātu Ghiurchii*
GOIZEȘTI: *Pădurea Goizeștilor*
GOLEA: *Părău Golii*
GORCEA: *Tău Gorcii*
GRĂNICER: *Calea Grănicerilor*
GROSOAI: *Crucea Grosoaii*
GUȘOAI: *Gredina Gușoaii, La Moara Gușoaii*
HAC: *Dâmbu Hacurilor*
HĂITAȘ: *Drumu Hăitașilor, Rātu Hăitașilor*
HĂJDĂȚEAN: *Rātu Hăjdățeanului*
HÂRBOI: *Ulița lui Hârboi, Groapa lui Hârboi*
HILĂ: *Coșu Hilii*
HIRIBEȘTI: *Mărișoara Hiribeștilor, Ogradea Hiribeștilor*
HOABI: *La Moara lui Hoabi/La Moara lui Gheorghe a lui Hoabi*
HOARNA: *Pădurea lui Hoarna*
HODREȘTI: *Dâmbu Hodreștilor*
HOLANU: *Pădurea Holanului*
HOLODI: *Rātu lui Holodi*
HONCĂU: *Părău lui Honcău, Podu lui Honcău*
HORJE: *Părău Horjii*
HORNAR: *Peștera Hornarului/Hornarilor*
HUIU: *Dâmbu Huiului, Fântâna Huiului*
HUSARU: *Coastea Husarului*
HUZĂU: *Coastea lui Huzău*
IACOB: *Rovina lui Iacob*
IARA: *Calea Ierii, Coastea Ierii*
IEDERA: *Colțu cu Iedera*
ILEȘTI: *Dealul Ieștilor, Grumazu Ieștilor, Poiana Ieștilor*
ILIE v. Popa Ilie

ILOAIE: Fântâna Iloaie
IMBRE: Pădurea Imbrii
INDOLENI: Pădurea Indolenilor
INIMAȘ: Capu Inimașului
ION v. Popa Ion
IOȘCA: Delniștile Ioșchii
IOVU: Râtu Iovului
IROD: Fântâna lui Irod
ISAILĂ: Mormântu lui Isailă
ISPAS: Groapa lui Ispas, Podu lui Ispas
JENDAR: Părău Jendarului
JIDOV: Cotu Jidovului
JIGA: Zăpodea Jighii
JIMBORII/JIMBULII/JIMBURII (G.): Părău Jimborii/ Părău Jimbulii/ Părău Jimburii
JOS: Bulbucu de Jos, Curmătura din Jos, Dealu din Jos, Din Jos de Sat, Făgădaiele din Jos, Filea de Jos, În Sus și-n Jos, Moara din Jos, Muchea din Jos, Pădurea din Jos, Petreștii de Jos, Petridu de Jos, Pordeiu de Jos, Râtu din Jos, Ulița din Jos
JUDE: Groapa de la Râtu Judelui, Râtu Judelui
JUJI: Fântâna lui Juji
LADĂ: Calea Lăzilor
LAIBIȘ: Tabla lui Laibiș
LARG: Calea Largă
LAT: Calea Lată, Colțu Lat, Piatra Lată, Prilogu Lat
LATURĂ: Poiana de Laturi/Poiana de Lături
LELIUCA: La Moară la Leliuca
LEMN: Crucea de Lemn
LENȚA: Părău Lenții
LEPEDEU: Coastea lui Lepedeu, Dealu lui Lepedeu
LIE: Dâlma Lii/Dâlma lui Lie, Râtu Lii
LUCA: Groapa Luchii
LUCĂ: Fântâna lui Pușa Lucă
LUCOAIE: Coastea Lucoaiei
LUNG: Dealu Lung, Helea Lungi, Muchia ai Lungă, Tabla Lungă, Valea Lungă
LUP(U): Casa Lupului, Dealu Lupului, Dealu Lupilor, Gatul Lupului, Grău Lupului, Groapa Lupilor, Părău lui Lup, Părău Lupului, Pietrile Lupului, Valea lui Lup
LUPEA: Podu Lupii
MACAVEI: Părău lui Macavei
MANCIU: Rovina Mancului
MANI: Fântâna lui Mani
MARCU: Butucu Marcului, Râpa Marcului, Rovina Marcului
MARE: Arinii Mari, Beseria Ungurească ai Mare, Câmpu Mare, Coastea Feneșului Mare, Coastea Mare, Dealu Mare, Fața Feneșului Mare, Fântâna Mare, Feneșu Mare, Gropile Mari, Hoanca Mare, Izvoru Mare, Mâncelu Mare, Oșelea ai Mare, Pădurea ai Mare, Părău Mare, Poiana ai Mare, Răzoru Mare, Râtu Mare, Tău Mare, Tisa Mare, Țigla Mare, Ulița ai Mare, Valea Mare, Zăpodea Mare
MARIA MITRULUI: Răzoru Marii Mitrului
MAȘCU: Părău Mașcului
MĂGAR: Capu Măgarului
MĂR: Dealu Mărului, Valea Merelor, Valea Merilor
MĂRIE: Părău Mării
MĂTEI: Bălțile lui Mătei, Răzoru lui Mătei, Tufelee lui Mătei
MĂTIAȘ [măt'îșș]: Baniul lui Mătias
MÂNDRUȚĂ: Râpa Mândruții
MÂNZATĂ: Poiana Mânzată

MĂȚĂ: *Părău Mății*
MĂȚU: *Fântâna Mățului*
MELELĂ: *Gredina Melelii, Tău Melelii*
MELIAN: *La Melian*
MIC: *Beserica Ungurească ai Mică, Cornii Mici, Feneșu Mic, Gropile Mici, Mâncelu Mic, Oșelea ai Mică, Poiana ai Mică, Tisa Mică, Țigla Mică, Valea lui Mic, Valea Mică*
MICLOSEȘTI: *Dealul Micloseștilor*
MIERIE: *Fântâna Mierie*
MIERIOARA/MIERUOARA: *Cornu Mieriori/Cornu Mieruorii*
MIHĂLEȚ: *Dâmbu lui Mihăleț/Dâmbu Mihăleșului*
MIHOC: *Margina lui Mihoc*
MIJLOC: *Dealul de Mijloc, Gruiu de Mijloc, Peștera de la Mijlocu Cheii, Petreștii de Mijloc/Petreștii de Mijloc, Petridu de Mijloc, Părău de Mijloc*
MIREASĂ: *Părău Miresii*
MOAȘĂ: *Valea Moașii*
MOCAN: *Calea Mocanilor, Drumul Mocanilor, Fântâna Mocanului/Fântâna Mocanilor*
MOCANĂ: *Clințu Mocanii*
MODOLOAIE: *Peștera Modoloaie/Peștera Modoloaii*
MOGA: *Coastea Moghii, Fântâna Moghii, Părău Moghii*
MORAR: *Dealul Morarului, Fântâna Morarului, Fântâna Morarilor, Obreja Morarilor, Peștera Morarilor*
MORĂRAȘU: *Gredina Morărașului, La Morărașu*
MORE ARTIMON: *Rovina lui More Artimon*
MOȘ(U): *Groapa Moșului*
MOTORU: *Baia Motorului*
MUCU: *Holdele Mucului*
MUIERANI: *Tichileu Muieranilor*
MURE: *Zăpodea-i Mure*
MUREȘ: *La Mureș*
MUTU: *Ciorgău Mutului/Ciurgău Mutului, Fântâna Mutului, Părău Mutului*
NATU: *Fața Natului, Fântâna Natului*
NEAGU: *Părău Neagului*
NEAMȚ(U): *Fântâna Neamfului, Pădurea Neamfului, Râtu Neamfului*
NECHITA: *Crucea de la Nechita, Hodaia Nechitiu/de la Nechita*
NEGRUȘA: *Curătura Negrușii*
NEGURIȚĂ: *Fundoaia Neguriții*
NENCIU: *Dealul Nenciului*
NENIA: *Băile Neniilor*
NICOARĂ: *Fântâna Nicoarii*
NICU: *Chicera Nicului*
NONU: *Fântâna Nonului*
OANES/OANIȘ: *Fântâna lui Oaneș/Fântâna lui Oaniș*
OARZA: *La Oarza*
OLARU: *Dealul Olarului, La Olaru*
OLTEAN ANTONE: *Fântâna lui Oltean Antone*
OM: *Valea Oaminilor*
ONAȘU: *Dealul Onașului*
ONU: *Coastea Onului, Dâmbu Onului, Dealul de la Onu, Goronii Onului, Moara Onului, Părău Onului, Râtu Onului*
ONUȚU: *Poiana Onușului*
OPINCĂ: *Râtu Opincii*
OPRIȘ: *Zăpodea lui Opriș*
ORB: *Poiana Oarbă*
PANTEA: *Merii Pantii*
PASĂRE: *Râtu Pasării*

PĂRASCA LUI DUMUCUȘ: *Gredina Păraschii lui Dumucuş, Părau Păraschii lui Dumucuş*
PĂSĂREȘTI: *Rovina Păsăreștilor*
PETRE: *Dealul Petrii, Părau lui Faur Petre*
PETRIC: *Dealul lui Petric, Părau lui Petric*
PIA: *Groapa Pii*
PICA: *Râpa Pichii*
PIETROȘ: *Calea Pietroasă*
PINTĂR: *Părau lui Pintăr*
PIPER: *Fântâna lui Piper*
PIROȘ: *Hârtoapele lui Piroș, Tău de la Piroș*
PIȘTA: *La Pișta*
PITICU: *Dâmbu Piticului, Părau Piticului*
POCĂITU: *Luncile Pocăitului*
POI: *Ieruga lui Poi*
POPA ILIE: *Râpa lui Popa Ilie*
POPA ION: *Rovina lui Popa Ion*
POFĂ: *Balta Popii/Bălțile Popii, Clejia Popii, Coastea Popii, Coteiu Popii, Dealul Popii, Dosul Popii, Fața Popii, Gredina Popii, Groapa Popii, În Vale la Popa, Laba Popii, Lunca Popii, Măru Popii, Moina Popii, Moinele Popii, Păhuia Popii, Podul Popii, Puntea Popii, Râul Popii, Șanțul Popii, Tău Popii, Tufețele Popii, Zăpodea Popii*
POPEȘTI: *Dealul Popeștilor*
POPICU: *Dealul Popicului*
PORC: *Balta Porcilor, Părau Porcului*
POTIL: *Rovina lui Potil*
PRĂDĂLĂU: *Surușul lui Prădălău*
PRUN: *Peștera cu Prunii*
PUIU: *Moinele Puiului*
PULHĂU: *Râul lui Pulhău*
PURDACU: *La Moara Purdacului*
PUȘA LUCĂ: *Fântâna lui Pușă Lucă*
PUȘCUTĂ: *Coastea Pușcuții*
PUȘEȘTI: *Dealul Pușeștilor*
PUTUROS: *Tău Puturos*
RAITA: *Fântâna Raitii*
RAR: *Goroni Rari*
RAȚ: *Părau Rațului*
RAȚĂ: *Tău Rațelor*
RĂCHITĂ: *Tău cu Răchitea*
RĂITEA: *La Răitea*
RĂTĂȚELE/RĂȚEȚEA/RĂȚEȚELE: *Tău Rătățelilor/Tău Rățelii/Tău Rățelilor*
RĂU: *Calea Rea, Părau Rău, Piatra Rea, Valea Rea*
REDENI: *Pădurea Redenilor*
RETEA: *La Retea*
ROMAN: *Tău lui Roman*
ROMĂNESC: *Lăsa Românească*
ROMITANU: *Fântâna Romitanului*
ROȘU: *Calea Roșie, Curmătura Roșie, La Crucea ai Roșie*
ROTAR: *Părau Rotarului*
ROTĂREȘTI: *Podul de la Rotărești*
ROTOGOALĂ: *Poiana Rotogoală*
ROTUND: *Dâmbul Rotund*
RUCU: *Podul de la Rucu*
RUNCU: *Părau Runcului*
RUJA: *Podul Rujii, Valea Rujii*

132

TOMEȘTI: *Groapa Tomeștilor*
TONEA: *Iazu Tonii*
TOT(U): *Gredina Totului, La Salca Totului*
TRI: *La Tri Scaune*
TUR: *Calea Turului, Într-a Turului*
TURCU: *Rovina Turcului*
TURDA: *Cheile Turzii, Dealu Turzii, Fântâna Turzii, Pădurea Turzii*
ȚACĂU: *Hodaia lui Țacău, Moara lui Țacău, Pădurea lui Țacău*
ȚANGU: *Su Dumbrava lui Alesandru Țangului*
ȚARĂ: *Drumu Țării*
ȚĂȚĂLE(A): *Coastea Țățălui*
ȚIGAN: *Coastea Țiganilor, Dealu Țiganului, Dâmbu Țiganilor, Fântâna Țiganilor*
ȚIGĂNUȚU: *Delnița Țigănușului*
ȚILICA: *Groapa Țilichii*
ȚILICU: *Fântâna Țilicului*
ȚİPREANU: *Moara Țİpreanului, Râtu Țİpreanului*
ȚUIEN: *Gatu lui Țuien, Livada Țuienului, Moara Țuienului/Moara lui Țuien*
ȚUNDRĂ: *Cotitura Țundrii*
ULCIOR: *Fântâna Ulciorului*
ULIȚĂ: *Heia Uliță*
UNGUR: *Acății Ungurilor, Calea Ungurului, Groapa Ungurului, Obârșia Ungurilor, Râtu Ungurilor*
UNGURAȘU: *Dealul Ungurașului*
UNGUREȘC: *Beserica Ungurească ai Mare, Beserica Ungurească ai Mică, Peștera Ungurească*
URMETEA/RUMETEA: *Părâu Urmetii/Părâu Rumetii*
URS: *Balta Ursului, Fântâna Ursului, Părâu Ursului*
USTINA: *Groapa Ustinii*
VASILICOAIE: *Groapa Vasilicoaie*
VĂCĂRESC/VĂCĂLESC: *Râtu Văcăresc/Râtu Văcălesc, Rovina Văcăresc*
VECHI: *Podu Vechi*
VESA: *Pădurea Vesii, Zăpodea Vesii*
VICĂ: *Priporu Vichii*
VID(U): *Groapa Vidului*
VIER: *Râtu Vierului*
VILUCA: *Priporu Viluchii*
VINȚĂ: *Coastea Vinții*
VISOAIE: *La Visoai*
VITĂ: *Fântâna Vitelor*
VLAHA: *Calea Vlahii*
VOASII/VĂSII: *Rovina lui Voasii/Rovina lui Văsii*
ZĂDIOI: *La Zădioi*
ZER: *Fântâna de Zer*
ZGLAM: *Dealul Zglamului*

2. INDICELE NUMELOR DE FAMILIE DIN LOCALITĂȚILE CERCETATE

A

Adam (127)
Anca (127, 133)
Arion (119, 122, 125, 152)
Aștilean (128)
Avram (132)

B

Baciu (127, 129, 130, 133)
Bajko (141)
Balea (126)
Balica (122, 125, 127, 128)
Balint (127)
Basarabean (127)
Băieș (152)
Bălaș (120, 126, 130)
Bârdea (92, 121)
Bătea (92, 119)
Belu [bălu] (127)
Bencze (141)
Bența (88)
Berbecuț (127)
Bercea (87)
Bereș (127)
Bia (130)
Bichiș (119, 123, 128)
Blag (88, 122, 123); Blaga (152)
Blaga v. Blag
Boancă (87)
Boar (119, 123, 126, 128, 152)
Bobiș (127, 130)
Bodea (87, 88, 125, 128)
Bogătean (123)
Boier (128)
Boita (88, 89)
Bolboacă (124)
Boldijar (152)
Bolocan (127)
Bologa (130)
Boloș (132)
Bonda (87–89, 121, 124)

Borbely (141)
Bordea (87, 88)
Borza (130, 131)
Botezan (130)
Bria (120)
Briciu (131)
Broina (87)
Bucșa (129)
Bucur (124, 125, 129)
Buda (124)
Budulău (129)
Bufna (92)
Buglea (132)
Bujor (127)
Bunea (120)
Burcuș (127)
Burz (87, 119)
Buș (87)
Buzgar (87)

C

Caba (131)
Cadar (126, 129, 130)
Calo (119, 127)
Căilean (119)
Călbăjos (124)
Călian (152)
Călina (88, 132, 133)
Călugăr (123, 127, 128, 130, 152)
Cămărășan (152)
Căpușan (87)
Cătinaș (127)
Câmpcan (152)
Câncean (129)
Cean (133)
Cenan (127)
Cengheli (119)
Cerbu (127)
Cerei (127)
Cerneia (130)
Chicinaș (124, 127, 128, 152)

Chioreanu (125, 127, 130, 131, 133, 152)
 Chirteș (87)
 Chișu (127)
 Cioban (127)
 Ciortea (122, 123, 126, 128, 133, 152)
 Cirebea (129, 130)
 Ciurar (89)
 Ciurilcan (119)
 Clenciu (119)
 Codrean (131, 132)
 Coltor (127, 131, 133)
 Coman (87)
 Comșa (128)
 Copâncan (141)
 Copil (119, 122, 123, 125, 126, 129, 130)
 Cordiș (122)
 Cordoș (128)
 Costea (92, 121)
 Costișor (122)
 Coța (123, 125, 130, 152)
 Covaci (119)
 Crainic (128)
 Creț (120); Crețu (87)
 Crețu v. Creț
 Crișan (88, 120, 127–131, 133, 141, 152)
 Csiki (141)
 Cuc (87)
 Culda (87, 121)
 Cun (119)
 Curta (128)

D

Danciu (152)
 Dărăban (119, 125, 132, 141)
 Deac (123, 133)
 Deghe (133)
 Dioșan (119)
 Dodea (87, 89)
 Dondoș (119, 130)
 Dordai (152)
 Dornea (87)
 Drăgan (128, 130, 133, 152)
 Dumitru (133)
 Dutcă (124)

F

Faur (127, 152)
 Fărcaș (87, 88, 89, 119, 122, 123, 128–130)
 Felecan (119, 124)

Feneșan (120, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 152)
 Ferța (119, 121)
 Feurdean (128)
 Filean (128)
 Filip (88, 124)
 Filler (87)
 Florea (87)
 Florean (127)
 Fodorean (133, 152)
 Frâncu (127)

G

Gaiță (130)
 Gajzágó (128)
 Galfi (141)
 Găbudean (130)
 Gârbovan (121)
 Gheran (141, 152)
 Gherbe (119)
 Gherman (126, 127, 130, 132)
 Ghib (128), (129); Ghîp (128)
 Ghior (87)
 Ghîp v. Ghib
 Ghișă (88, 120, 123); Ghișe (130)
 Ghișe v. Ghișă
 Greța (119, 127–129)
 Groza (141)

H

Halmagy (141)
 Hanc (120, 130); Hancu (119)
 Hancu v. Hanc
 Handru (123)
 Hálma (152)
 Herculea (121, 122)
 Herteli (120)
 Hetea (131)
 Hideg (119, 120, 126, 128, 130)
 Hiristea (87)
 Hirișcău (152)
 Hodrea (88, 89, 92, 120, 121, 124, 133)
 Hosu (129, 130)
 Hudrea (129, 131)
 Hui (88)

I

Iacob (125, 130, 133)
 Iancu (124, 128)

Iepure (87, 92, 119, 123, 124, 126)
 Ignat (88, 92, 141)
 Ilea (88, 89, 92, 120, 124, 126, 128, 129)
 Indolean (152)
 Iorga (152)
 Iov (141)
 Irimeș (89, 92, 124)
 Irimie (120)
 Iuga (128, 129, 152)

J

Jiga (133)
 Jude (87, 127)
 Jurj (126)

K

Kardoș (141)
 Kerki (141)
 Kiraly (141)
 Koloszi (89)

L

Lascu (89)
 Lazăr (87, 121, 124, 131)
 Lazlo (129)
 Lăcătuș (87, 126, 127, 130)
 Lădar (130)
 Leahu (119)
 Letai (128)
 Lingurar (129)
 Luca (89, 92, 119, 120, 121, 126, 130)
 Lucaci (87, 119, 124)
 Lungu (122)
 Lup (130, 133); Lupu (127)
 Lupea (89, 121, 152)
 Lupu v. Lup

M

Macavei (131, 152)
 Maios, Maiuș (87)
 Maiuș v. Maios
 Man (119, 124)
 Manciu (119, 121, 123)
 Marc (87, 119, 123, 124, 131, 152);
 Marcu (89, 119, 124, 125)
 Marcu v. Marc
 Marinca (87, 124)
 Mariș (127)

Marfăș (121)
 Matei (124)
 Matis (87)
 Mădălina (119)
 Mărginean (128, 129)
 Mărian (129)
 Marie (130)
 Mărinean (127, 128, 129)
 Măndruț (127)
 Medan (122)
 Mera (119, 123, 126, 133)
 Mese (130)
 Mezei (130)
 Mic (130)
 Miclăuș (92, 119, 120, 122, 124, 126, 128, 133, 152)
 Miculescu (127)
 Milu (127)
 Mircea (119, 123, 129)
 Miron (127)
 Mitruț (127)
 Mocan (92, 124, 125, 130)
 Modol (131)
 Moise (87, 119, 126, 127)
 Moldovan (119, 124, 127, 128, 130, 133)
 Morea (92, 120, 122, 126)
 Mornea (128)
 Morovan (123, 125, 127, 128, 129, 152)
 Moteoc (121)
 Moț (122, 133)
 Muncaci (92, 120, 124, 133)
 Munte (87); Muntea (121)
 Muntea v. Munte
 Muntean (87, 127, 130)
 Mureșan (89, 125, 128, 130, 152)

N

Nan (128, 130, 133)
 Nap (122, 127)
 Neag (152)
 Neagomir (87)
 Neamț (88)
 Nechita (132, 133); Nichita (123)
 Neciu (87)
 Negrea (131, 132)
 Nemeș (88, 124, 126)
 Nichita v. Nechita
 Nicoară (121, 123)
 Nicula (87)
 Niculici (127, 131)

Niga (120)
Nistor (133)
Nuț (133)

O

Oltean (89, 119, 120, 122, 123, 127, 129, 130)
Oneț (88, 130)
Oniș (127)
Opicean (128)
Oprea (89, 127)
Opriș (119)
Orosfai (126)

P

Pasc (89)
Pașc (128, 129, 141)
Pavel (124, 152)
Păcurar (119, 124)
Pădurean (132)
Pălăcean (89)
Pătăcean (127)
Pârv (127, 129, 131, 132, 141)
Petac (132)
Petcan (152)
Petran (124)
Petrut (87)
Pitea (141)
Pleș (87)
Pleșa (127, 130)
Ploscar (88)
Pop (87, 88, 124, 130, 133, 141, 152)
Popa (88, 89, 92, 119–130, 133, 152)
Precup (87)
Pripon (87)
Pumnuț (125)
Purdea (128)
Pușa (127, 132)
Puși (130)

R

Radu (124)
Rațiu (129)
Rădean (119)
Revnici (124)
Roba (88, 89)
Roman (88, 89, 119, 124)
Rostaș (87, 119, 125, 127, 128, 130, 133)
Roș (92, 122, 126, 128; Roșu 124, 130)
Roșu v. Roș

Rotar (88, 126, 127, 133); Rotaru (127, 131)
Rotaru v. Rotar
Runcan (87, 124, 125, 152)
Rus (123, 133, 152); Rusu (125, 127, 128, 129, 130, 131)
Rusu v. Rus

S

Sabău (88, 123, 128, 152)
Salomie (119, 124, 131)
Samioală (119, 124)
Sas (88, 122, 127, 133)
Sălăjan (125, 128, 129, 141, 152)
Săliștean (125, 128, 129, 152)
Sărmătinean (127)
Sân (141)
Sărb (141)
Sfârlea (87)
Silvășan (127, 129)
Sima (120, 122)
Stan (92, 130)
Stanciu (130)
Sucală (87, 92, 121, 124)
Suciu (131, 132, 152)
Sulea (127)
Surd (123, 129, 152)
Szasz (141)
Szolga (141)

Ș

Șandru (120, 127, 129, 131, 133, 152)
Șerban (88)
Șimon (119, 130)
Șipoș (141)
Ștefan (87, 89)
Ștefănuț (127)
Șuta (87)

T

Taloi (130)
Tarța (87, 119, 120, 124, 126)
Tat (119, 129); Tatu (125)
Tatu v. Tat
Tănase (152)
Tăuțan (123)
Timbuș (127)
Timu (124)
Tino (124)
Toader (87, 92, 127)

Todea (127, 131, 132, 152)
 Tolan (132)
 Tomoș (89)
 Tompa (88, 92)
 Tonca (119, 120)
 Tot (133)
 Trif (123, 125, 131); Trifu (119, 120, 152)
 Trifu v. Trif
 Tușinean (127)
 Tutulea (130)

T

Țânțaș (132)
 Țop (141)

U

Urcan (131)
 Urda (127)

V

Valica (152)
 Vana (124, 141)
 Varga (89, 124)
 Văcar (122, 126, 128)
 Vălean (124)
 Vărtan (87)
 Vătcă (88)
 Vidrean (87)
 Vință (125)
 Vitan (132)
 Vlad (88, 129)
 Vlaic (92)
 Vlas (89, 123, 124)
 Vomir (119, 120, 124, 127)
 Vovea (121, 141)

Z

Zgaibă (130)
 Zoltan (124)

**EDITAT CU SPRIJINUL
AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ**